

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Practica Cancellariae Apostolicae Cvm Stilo Et Formis In
Romana Cvria Vsitatis**

Paulus, Hieronymus

Venetiis, 1572

urn:nbn:de:hbz:466:1-10350

13

Th. 4873.

M. II
14.

PRACTICA
CANCELLARIAE
APOSTOLICAE
CVM STILO ET FORMIS
IN ROMANA CVRIA

Elegato Elmi Princeps Ferrini ep̄i Paderb. et Almatis.

Excerpta nuper ex Memorabilibus D.Hier.Pauli 1683.
Barchin. literarum Apostolicarum Vicecorrecto-
ris, omnibus in Romana Curia versantibus cùm vti-
lis, tūm necessaria.

His & in fine adiectum est, Prouinciale omnium Ecclesiarum
cathedralium vniuersi orbis, necnon monetæ cuiusq; regionis
nomenclatura ac valor, omnia, qua fieri potuit diligentia emen-
data ac denuò excusa.

Colligi betis Iesu Paderb.

VENETIIS. Apud Aegidium Regazolam, & Dominicum
Canalcalupum Socios. M D L X X I I .

6 8 1 C I C A
C A N T O N E A T
A P O L Y G O N A
C A M P I O N E T H O R I S
L I V I G A K A M O N I

U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A

U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A

U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A
U N C O D I F I C A T U R A

AQUITANIA
PRACTICA
CANCELLARIAE
APOSTOLICAE CVM
STILO ET FORMIS
in Romana curia vſitatis.

ONTRA literas Apostolicas
opponitur multipliciter de falsitate,
de quo, praeſertim circa literas
iustitiam concernentes, vide Spe-
tit.de rescript. praeſent. S. j. igitur.
tit.de ap. quem non liquido pote
ris intelligere, nec eū, nec quædā
ex his quæ infrā dicentur, niſi vi-
deris libros appellatos quinterni

Cancellariæ, de iustitia & de reuocatorijs, & confirmato-
riarum, quos compoſuit Martinus de Ebul S.R. E. Vice-
cancellarius, de quo ſtilo hic aliqua ſummarie dicemus,
maximè omiſſa per tunc Spec. vel post eū immutata, &
ea præcipue, quæ nunc ſunt in frequenti uſu Cancellariæ
Apost. additus quibusdam allegationibus iuris ad corro-
borationem ſtili perſtrictum.

Et nota in primis, q̄ ſtilos Cancellarię omiſſus vel im-
mutatus, reddit literas ſuſpectas de falsitate, vt in c ad hęc.
de fent. excom. & c quā graui. de crimi. tal. & c cauſa de
teſti & prædictus ſtilos aperiē vel interpretatiuē innitituē
iure cōi. vide ad hoc Spec. de ap. S. de offic. & intit. de statu
mona & in c. eos qui de tempo. or lib. vij. & 10. And. in ca.
j. de offi. leg lib. vi & c si apost de præben. & c ei qui in glo.
Et iudex per ſe ipsum pōt ſe info: mare à practicis & exer-
citatis in ſtilo Rom Cur & aliarum per text & ibi Bart. in
l. iii. S. fi. ff. de teſti. & ita ſepe faciunt domini de Rota, in-
formantes ſe de ſtilo à dominis Abbreviatoribus, vel cor-
rectore, & in aliis in dicto ſtilo exercitatis, & interdum et

A 2 pœnitent-

P R A C T I C A

4
pœnitentiaria, & sic olim factum fuit, vt appareat in decis. Rot. tit qui fil. sunt leg. & aliis decis. licet expeditiones pœnitentiaiū non habeant tantā autoritatē, neq; tam exactē discutiātur, esset tñ æquū, yt hæc informatio fieret vocata parte, & continuata receptione information in actis, si cut sit ibi in relation & remission. & qñ formatur dubiū, ad qđ faciunt no per Spec. tit de remis. & de rela. & in alijs locis. & no c s̄epe de ap. & l. ii C de legi & c. intimasti. de ap & not. per Bar. in l. theopompus. de dot præle. & in l. su sceptorē. de susce. & Archar. C li. x. q̄a posset lēdi aliqua partiū, & quia vidi interdū inaduententer, vel fraudulēter respōderi ab informatoribus, vel à iudice nō bene concipi informationē, q̄ fortè posset euitari si pars cuius interest, esset præsens quando petitur informatio à iudice.

Prima litera nominis Papæ, debet esse plena & extra ordinē aliarum literarum. Vene. in salutatione debet scribi extensē, & cum magno V. & dilecto etiam t, & s, in prima linea debent trahi sursum, & reflecti parū superius, & hoc in qualicunque parte dictionis, nisi in prima litera nominis proprij. Et l. b. r. h. similiter trahuntur sursum, & in capite earum protrahitur per obliquum quēdam virgula tenuis, quę vocatur, lancea. Et quādo s, iungitur in prima linea, cum vtraq; trahitur sursum, & iungitur simul.

Dictiones, quę recipiūt certā formā scribendi abbreviatię, sunt sequentes. Eps, seruus seruorū, diœc. salut & Apo. benedictio ec. Presbiter per oēs obliquos. Itē noīa ciuitatū vel diœc. vt Bononien. Argentin. Tolasen. Rauennat. Vr bin Cesenat Venet. Metropolit magister Apost a. um Se ptēb Octob Nouē Decēb. p obliquos, vt nostra nostrū, ip se p oēs casus Ierlimita & dereuatinarius Apost Papę &c.

Et in data, date Id. Non. Calend. reliqua autem nomina datę, scribuntur per extensum, quēdam data habet quatuor partes, & sunt Dat. Rom. apud S. Petrum, Ann. Incarnat dominicæ. M. V. 111 & hæc pars etiam in alio loco literarum, quām in data, debet scribi coniunctim, ac si esset yna dictio. Idus Octobris. Pontific nostri ann. xi. Et tota data potest diuidi in duas lineas, dummodo singulæ ex quatuor partibus sint integræ, in yna linea.

In

CANCELLARIAE.

In literis Aposto. hodie non scribuntur diphthongi, licet olim in aliquibus antiquissimis literis inueniantur seri ptæ, q̄ voluit Pius ii fuscitare, & stilum abbreviare & reformare, quæ in multis scripturis, & locutionibus, præcipue in literis gratiæ, non videtur multis satis latinus, cum fuerit compositus temporibus, quibus candor lingue latine maximè deperierat.

Hodie non dicitur secundum, vt olim tempore Spe sed pridie Noñ numerus non debet scribi per literas significantes numeruti, sed extense, nisi in nomine Pontificū, vt tertio, quarto Idus Inn. Papę iiiii Eugenij Papę v. sic de reliquis & vide ad hoc regulam Cancellarię.

Item nota, q̄ literę de iustitia, cù concedi soleant absq; Quod supplicatione, vt etiam no. in c. porrecta de confir. vtil. vel terae de inutil. & c. ad hoc de ref. ri. nec nunc nec olim fuerunt re iustitia gistratæ cum non sint tam grauis præjudicij vt gratiose, & concedan vt facilius expediantur, & celerius. arg. c. accedens. de cri. tur sine fal. & q̄ forma earum est penè eadem, cum innitatur iuri supplica & non voluutati gratiose Papę Item vt pareatur expensis tione, fal cum conceditur nisi mera iustitia c. vt litigantes cum si. & lit, nij. im quod olim non registraretur, vide in conclus. Bel. periretur

Anno bisextili scribitur primo, sexto Calend Februa & cōtra Re ij. vi. Item hodie in literis Aposto. non ponitur indictio ges, vel

Et in iudicibus, etiam in corpore rescripti, vbi nomen principes proprium imponitur debent scribi duo puncta In conque aut mastibus, & ea quę de bonis, & literis religiosorum, quibus de gnos disnegantur alimenta, litera post salutem debet esse maiuscū ces vide la & vacua, in significauit verò, & sua nobis, post iter arre infra sol. ptum, & aliis rescriptis, debet esse plena & magna. 8. ver. cō

Literæ Apost. non debent linearī cum attramento, seu tra reges inclaustro, vel plumbo, aliás sunt falsæ. Quod relatiuum, nunq̄ scribitur abbreviatè, nec titulus vnquam ponitur p n, sed per m, vt commisso sanctè, non sanctis. Et nota, q̄ Papa appellat venerab fratres, Archiepiscopum, Patriarcham, & Episcopum. Ceteros autem dile. fil. Et in cōclusio ne dicit Archiepiscopis, Patriarchis, & Episcopis fraternita ti tuæ, & alijs verò, discretioni. Et quando scribit Episcopo & alteri, dicit discretioni yestræ, etiā si sunt duo Episcopi

A 3 cum

cum tertio non Episcopo. Clausula vero, Tu frater episcopo, non est in usu hodie. Car. autem dicit, circumspetionis tuę, vide c. olim. de priuil. & c ad A pos de re iudi. Electum autem ad Episcopatum, vel cui est prouisum p̄ sedē Apostoli ante consecrationem appellat Papa, Dilect fil. Et ipsi electo non committuntur cause, nisi sit confirmatus, vel sit ei prouisum per sedem Apostoli cūm talis prouisio habeat vim electionis & confirmationis, ut no in c j de elec. lib. vi. & ponit Archidia in c cum illis, de præbend. eo. lib. & Anto de But in c. in liter s de resti. spo. & Bellamera in decisio & Oldra consi exciij.

Verbū, Ecclesię, solet ponī in salutatione in oībus habētibus dignitatē seculare p̄terquam Archidiaco Bononien.

Canonico solo scribitur sic, Dilecto filio H de Caponibus, canonico Parm In Canonico regulari ponit Eccl. In uocatio vero, seu nomen Eccl cathedralis, nunquam ponatur, nō enim dicit Eccl S. Laurentii Perusien vel S. Petri Bononiens vel sanctorum Crucis, & Eulaliae Bacchinonē. vide ad hoc glo in c. quanuis de præben lib vi.

In conquestibus, & ea quae de bonis & similibus, litera post salutem debet esse aliquantulum magna & vacua, hoc modo C. faltit in sua nobis, quia litera S. debet esse magna, & plena etiam in significauit, & querelam, &c.

In post iter arreptum, debet esse plena.

In salutaticne non ponitur ordo, nisi in canonicis regularibus Ecc. Cathedralium ordinis S. Augustini, quibus committuntur cause cum præfata expressione vide Ioan Gaf. in c quoniam de offic. deleg. Vicarius & officialis semper ponitur inter indices ultimo loco, & scribitur ei sic, Dil fil. vicario vñer fratri nostri Ep̄i Bonon in spiritualibus generali Et officiali sic, Dile fil. officiali Lugdunen. Et hodie de stilo in Italia, Vngaria, Dalmatia, Epiro, siue Albania, Sclauonia, & Cipro, & Creta, & partibus Orientalibus Itē in Sicilia, & Sardinia, & Corsica, dicitur vicarius. Sed ultra montes Alpino, hoc est, in Galis, Polonia, Germania, Anglia, Hispania, Hibernia, & transmarie in Africā, dicitur officialis, & si aliter inuenirentur literæ Apost esset error, vel falsitas, facit ad hunc stilum, q̄ no. per Ioan And.

in

C A N C E L L A R I A E.

in addi. Specu. in rub de offic. vica. & Lapus in quadam al
leg. & Ioan de lign in alia.

Prioribus scribitur sic, si sunt monasterii. Dil fil. Priori, De
per priorem soliti gubernari. S Annæ Barchinonæ Priori, scritio-
ri vero prioratus sic, Priori prioratus S Pauli Barchinon. bus iudi-
Priori secularis & collegiatæ Eccle. sic, Dil fil. Priori secu cum.
laris & collegiatæ Eccle. S Io de Perpiniano Eluen. Diocece.

Et nota, qd qn scribitur Priori monasterii, Decano, vel p
posito, semper dicitur p priorem, per decanum, per prepositum
soliti gubernari. vide ad hoc nota. in Cle & si principalis.

Et hæc omnia exemplis apparebunt, ex quibus cuiuslibet
ingenioso facile erit colligere regula stili, quare subiunge-
mus nonnulla.

Car. Episcopo Venera fratri Rodorico Epò Pottuen.

Presbitero Card. dilecto fitio nostro Julianu. tt. sancti
Peni ad vincula Presbitero Cardinali.

Diacono Cardinali Dilecto filio nostro Raphaeli san-
cti Georgii ad velum aueum diacono Cardinali.

Qd scribitur Cardinali xii. Apostolorum, non ponit tt.

Legato Card. Dilect. fil. Angelu. tt. S. Crucis Ierusalem
psbitero Card in ciuitate nostra Bonon Apo. sedis legato.

Patriarchæ, Archiepiscopo, Episcopo, Venera fratri Pa-
triach. Alexandrino. Venera. fratri Architpiscopo Neapo-
lita. Venera. fratri Episcopo Bononien.

Duobus vel tribus Archiepiscopis, vel Episcopis. Vene-
rab fratri Rauennat & Mediolan. ac Pisan. Archiepisco-
pis Venera. fratri Illerden & Valent. ac Barchionen. Epis.

Duobus Archiepiscopis, & uno Episcopo. Vene Narbo-
nen. & Arelaten. Archiepiscopis, ac Episco. Mai silen.

Vni Archiepiscopo & duobus Episcopis. Venera. fratri
bus Archiepiscopo Capuan. & Puteolan ac Suessan. Ep s.

Duobus Episcopis in aliena ciuitate vel diocece existenti
bus, Vene fratribus P. Virgellen. & Gerunden. in ciuitate
Barchinonen. resident.

Episcopo & duobus eiusdem Eccl Canonicis Vene. fra-
tri Episcopo Illerden. & dil. fil. Franc. And. ac P. An. Cano-
nicis Ecclesiæ Illerden

Electo in Episcopum. Dilec. fil. Thomæ electo Basilen.

A 4 Archipre-

8 PRACTICA

Archipresbitero & Canonico maioris, & Præposito collegiatæ Dilect. filio Archipresbitero maioris, & Præposito Beatae Mariæ de Castello Ianuen. ac Ant. de Nat. Canonico eiusdem maioris Ecclesiarum.

Priori monasterij collegiatæ in eodem oppido & cathedralis Dilect fil. monasterii vilæ alca per priorem sol. gu. Cesaramus. diœc. & Cesaramus ac seculari & collegiatæ eiusdem vilæ Ecclesia: um prioribus.

Abbatii intra ciuitatem, & priori prioratus in diœc. & Archidia in illis commoranti. dilec. fil. Abbatii S. Isidori legionen. & priori prioratus S. Michaelis de scalda legionen diœc. & in ciuitate legionen residenti Io de Arenalo Archidiacono de beneuento in Ecclesia Oueten.

Episcopo & canonico alibi residēti. Vener fratri Episco po Tingem in ciuitate Tingem commoranti dil. fil Al. Io. canonico Siluen. Et potest etiam dici Floreniæ commoati, vel Neapoli, vel Tingæ commoranti. facit ad hoc glo. in c. si is cui. de preben lib. vij.

Abbatii & præposito præposituræ eiusdem diœc. Dilect. fil. Abbatii monast de Klebotillo, & præposito præpositu ræ S. Trinitatis, S. Andreæ diœces.

Duobus abbatibus & priori eiusdē diœc. monasteriorū dil. fil. de iureuallis & riualis abbatibus, & priori de pōre fractō per priorem &c Eboracen. diœc. monasteriorū abbatibus.

Priori monaster. & priori prioratus extra muros eiusdē diœc. dil. fil monast. beatæ Mariæ de passu per priorē &c. & prioratus sancti Martini extra muros oppidi de Madrid. Toletan. diœces. prioribus.

Abbatii in diœc & canonico in ciuitate. Dilec fil. Abbatii monast de Lumbo Aquilan. diœces. ac Antonio de Roca canonico Aquilan.

Abbatii monast. & præcentori maiori ac Sacristę collegiatę Dil fil abbatii monast. insulę brudarę Lugdun. diœc. & præcentori maiori, ac sacristę secularium & collegiatę S. Henrici Lugdunen Eccles.

Archidiacono & duobus canonicis in eadem Ecclesia: Dilec fil Archidiacono & Ioan bene & Fran de Lachero Canonicis Eccle. Redonen.

Cantori

C A N C E L L A R I A E.

69

Cantori & offici eiusdem Eccl. Dil. fil. cantori Eccl. ciui.
& offici ciuitaten.

Vicario & officiali eiusdem Ecclesie, non solent dirigilli
terae, etiam si in Ecclesia essent illa duo officia distincta.

Vicario episcopi, Dilect fil. vicario venerabilis si atris no-
stri Episcopi Viterbien in spiritualibus generali.

Decanis extra, & Scholastico intra muros Ecclesiarum,
Dilect. fil S. Victoris & S. Petri extra decanis, & scholasti-
co S Stephani intra muros Maguntin. Ecclesiarum.

Tribus abbatibus in diocece. Dilect fil. à S. Pet. dec ac de-
pa. Cornetanen. diocece. monast Abbatibus.

Abbatibus in dioec. extra muros Dilect fil. Vallis dignis
Valenti diocece & S Bernardi extra muros Valenti mona-
steriorum abbatibus

Priori Ecclesie prioratus & collegiatæ, Dilect fil Priora-
tus S. P. & maioris, ac secularium & collegi S. Ruffi. Eccle-
siarum patiore priori.

Archidiaconis maioris, & aliis in eadem Eccles. Dilect.
fil. maior. & Xatiuensi, ac de alzezita Eccles. Valentini.
Archidiaconis

Preposito & decano maiori, ac decano collegiatæ. Di-
lect fil. preposito maioris & eiusdem ac S. Ascanii Bremen.
Ecclesiarum.

Duobus Canonic. vni S. Petri de Urbe, & archipresbite-
to. Dilect fil. Archipresbitero & Ant. de dan. Ecclesie Flo-
rentin ac Celio de melinis basilice principis Apostolorum
de urbe Canonicis.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesie, & canonicō
alterius. Dilect fil. Archidiacono & decano Ecclesie Valē-
tin ac Anto Ca. Canonicō Ecclesie Carthaginen.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesie, & Archidia-
cono alterius Dilect fil. Barchinonen. & Valentini. Archidi-
aconis, & decano eiusdem Valenti Ecclesiarum

Archidiacono & canonico eiusdem Ecclesie & de cano
alterius. Dilect filio Archidiacono Valenti & decano Iller-
den ac lo abb. Canonico eiusdem Valenti. Ecclesiarum.

Duobus canonicis diuersarum Dilect fil Ant P. Ferran-
tien. & Fran. Mutinen. Ecclesiarum canonicis.

Prioribus

Prioribus duarum collegiarum in eadem ciuitate. Dilect. fil. seculariū & collegi S. Desiderij, S. A. n. Auinionen. Ecclesiarum prioribus.

Abbati nullius diœc. Dilect. fil. Abatti monasterij Farsensis, quod nullius existit diœcesis.

Præcentori & canonico in eadem, & canonico in alia. Dilect. fil. præcentori & Ioan. Lupe. Illeiden. ac Enuero. Cornelio oscen canonico Ecclesiæ.

Canonico regulari. Dilect. fil. Fabritio de mansis canonico Ecclesiæ Perusien ordinis sancti Augustini.

Abbatibus collegiarum diuersarum diœc. Dilect. fil. secularium & collegiarum Vali soleti & Sarcenium. Palentin. & subiogen diœcesi Eccles. Abbatis.

Episcopo & Archidiacono eiusdem Ecclesiæ. Venerabi li fratri episcopo Urbeuetan. & dilect. fil. Archidia. Ecclesiæ Urbeuetan.

Vni Canonico non solet poni Ecclesiæ. Dilec. fil. Anto. de marct Canonico Pisan.

Duobus, tūc ponitur Ecclesiæ Dilect. fil. Troilo de Maltiis & Ant de Pij, Canoni Eccle. Bonon.

Tribus prioribus in eadē ciuitate, vno extra muros. Dil. fil. Iacob. de Spata & S. Isidori, & S. Hieron. extra muros Ispalen. per priores gubernari solitorum monasteriorum prioribus.

Decano & Canonico eiusdem Ecclesiæ, Dilect. fil. Decano & Mar Cor Canonico Ecclesiæ Maioricen.

Canonico & officiali eiusdem Ecclesiæ, Dil. fil. Dionisio fa. Canonico Ecclesiæ Gerunden. & officiali Gerunden.

Præpositis in cathedrali & collegiata, & decano in eadē. Dilect. fil. maioris & sancti Germani præpositis, ac eiusdem sancti Germani decano Spiren Ecclesiarum.

Prioribus monasterii eiusdem diœce. Dilect. fil. de Morena & Bandonia per priores &c. Portugalen. dioece. monasteriorum prioribus.

Cantori & officiali in eadem, & officiali in alia. Dilect. fil. cantori Ecclesiæ Andegauen. & Turonen ac Andegauen officialibus.

Duobus Canonicis diuersarum Ecclesiarum in eadem com-

C A N C E L L A R I A E.

11

mōrāntibus. Dil. fil. Anto. F. Illerden & in ciuitate Illerden commorān. Fran. Lu. vicen. Ecclesiarum canonicis.

Abbatī & priori in eadē Eccl. eiusdē dicēc. Dil. fil. abbatī & priori secularis & colleg. Ecclesię valiseleti Palentin.

Canonico regulai & seculari Dil. fil. Ant de Brutis Perusii ordinis S. Aug. & Marco de strasenē Ecclesiarū. Cano.

Priori pr̄posito monasteriorum. Dil. fil. priori de Vlano per priorem pr̄posito sancti Martini de Costa. per pr̄positum gubernari solitorum. Gerunden. dicēc. monasteriorum pr̄positis.

Abbatī & priori monasteriorum eiusdem dicēce & canonico Ecclesiae. Dil. fil. Abbatī S. Andreæ, & per priorēm &c beatæ Mariæ de Clumero. Astoricen. dicēce monasteriorum, ac Fernando Nerio Canonico Astoricen.

Priori Ecclesię & prioratus in eadem ciuitate. Dil. fil. Ecclesiae & prioratus sancti Io. Cæsaraugustan. prioribus.

Vicario vībis. Venera fratri R. Episcopo Perusii nostro in vībe in spiritualibus vicario.

Tribus Vicariis Dil. fil. Taurin. & Asten. ac Montis regalis Episcoporum venerabilium fratrum nostrorum vicariis in spiritualibus generalibus.

Vel sic Dil. ventrab frat nōst. Taurin. & Asten ac Mōtis regalis Episcop vicariis in spiritualibus, generalibus.

Gubernatori Patrimonij protonotario Dil. fil. magistro Ludouico de Angellis. Notario nostro pro nobis & Roman. Ecclesia provinciæ nostræ Patrimonij beati Petri in Tuscia Gubernatori.

Canonico ciuitatis Venetiarum tempore Pauli secundi scribitur sic: Dil. fil. Ti. Barbatigo Canonico Venetiarū,

Episcopo & vicario committit pœnitentiaria disiunctiūne, sed cancellaria nullo modo, olim sic ut in c. insinuante. de offi delega.

Et nota, q̄ regulares semper preferuntur secularibus, vt licet videre in exemplis, nisi in canonico regulari, qui postponitur omnibus, præterquam vicario vel officiali.

Quando scribitur habenti dignitatem in Ecclesia ciuitatis, vel dicēc vībi sit commissio, nō solet apponi nomen delegat. Sed si resideat extra, sic: vt vīsum est in exemplis. & hoc

hoc habeat locum etiam si pars impetrās rescriptum hoc peteret & quid differat vel intersit an apponatur locus residentiae delegati, vel non, vide Ioan. And in c. fin. de rer. permūt. & doct. Gallicanos, in c. nonnulli.

Quibus Circa qualitatem personarum, quibus possint committāti causē per rescripta Apostolica, est semper menti tenēda sur causā dispositio Bonifacii viii videlicet c. statutum. de rescri. li. vj. s̄e. nam illa est nunc in viridi & vigenti obseruantia Cancel. Ad quæ larię. Sed circa quædam dubia posita ibi per doct stilus ha- trahuntur quæ dicentur Archipresbitero rurali non committun- sur perso tur causæ, nec officiali Capitulo expresso nomine Capitu- nae in re li, nec Conservatori, de quibus dubitarunt glo in Cle. & si scriptis. principalis. de rescri. Inquisitoribus autem & prælatis men dicantium possunt committi, cum clausula quæ est in quin terno iustitiae, quamvis non soleant committi vide c. cùm olim. de maio. & obed. Plebanis autem Collegiatarum cō mittuntur, & in partibus Venetorum solet dici Ecclesiæ. in Tuscia verò plebis. Præceptoribus autem maiorib⁹ sancti Antonii per constit. Sixti Papæ iij. committuntur cau- sæ, & aliquibus Canonicis Collegiatarum in Alemania, & sancti Petronii Bononiens. & alibi per constitutiones de scriptas in quinterno Cancellariæ de gratia. de quo fit mé tio in prima regula Cancellariæ sub tit. de dispen. Monachis autem Ecclesiæ cathedralium nō solent committi de stilo hodie vide q̄ habentur in c. causam quæ. de iud. Circa loca autem, ad quæ trahuntur personæ in rescri ptis est etiam obseruanda forma d. c. statutum. cum distin ctione, aut actor & reus sunt eiusdem diœcesis vel diuersa rum &c. Item an allegetur p̄ horrescentia, & dantur tunc literæ extra cum clausula per horrescentia. Dantur etiam literæ extra, si actor dicat q̄ ciuitatis & diœcesis rei intrare non audeat, vel q̄ sufficiens persona, cui causa committi possit in ciuitate seu diœcesi rei non resideat. Aut q̄ uni uersitas, Episcopus, vel Capitulū, Et breuiter in his est ser uanda forma dicti c. statutum. & etiam cle. Abbates de re scri. quæ disposuit quomodo superior impetrat rescriptum volens agere ratione membrorum sibi subiectorum, quæ sunt in alia diœcesi quam dignitas principalis, cui illud, mē brum

brum subest. Ad cuius cle.intelligentiam , lege quæ scribit Collec. & alii doct. Gallicani in c. nonnulli de rescrip. & in c ex parte. de fo comp. vbi inter alia dicunt , q̄ si quis Abbas ratione membri, in alia diœcesi quam sit abbatia sua sit, velit impetrare contra quendam tertię diœcesis, & habe re iudices in diœcesi Abbatiae tanquam in tercia, non debent ei dari iudices in illa , ne fiat per fictam & indirectā viam contra dispositionem d. c. statutum.

Et nota , q̄ causæ appellationum , matrimoniales sententiæ latæ ab ordinariis possunt committi extra ciuitatē vel diœcesim, etiam si actor & reus sunt eiusdem diœcesis de stilo, nec solent committi nisi Episcopis. Simplices autē commissiones causarum matrimonialium, hoc est, in quibus non est appellatum judicialiter à iudice , licet esset for tè appellatum extrajudicialiter à parte, committunt de stilo Ep̄o diœcesano rei vel reę, & non dantur in tercia, quāuis actor & reus sint diuersarum diœc. nisi fuerit suspectus diœcesanus impetranti, & tunc dantur extra cum clausula, Cū in ciuitate &c non sit aliquis Ep̄s, qui de huiusmodi causa ad p̄sens tutè cognoscere possit , fraternali tuę &c. Et debet prius narrari causa suspicionis. Sed si fortè Episco pus diœcesanus agat in remotis, & hoc narretur, cōmittit de stilo causa matrimonialis simplex alteri Ep̄o in diœc. rei cōmoranti, vel vincitori.ad q̄ facit cle.de fo compe. & c. eos qui. de temp. ordi. libr. vj. videtur tamen tunc posse committi maiorem dignitatem in Ecclesia habenti , vt in c. literas de restit. spo.

Præterea aduerte, q̄ si aliqua vniuersitas impeteret contra aliam vniuersitatem, possunt iudices dari extra de stilo si pars petat vide Collect. de hoc in d c nonnulli si autem causa est prophana includens matrimonialem, non habet constans stilus super commissione fienda. vide tamen no. per gl. in c dispendiosam. & per Lud conf. ccxlix. & p Old. confi. cccxx. de partium verò consensu causa etiam non matrimonialis trahitur extra, debet tamen fieri mentio in rescripto de dicto consensu. vide ad hoc dec Aegid. de Bel la matre, siue Bellamere & fit fides de cōsensu p̄ auditorē contradictrū Correctori, si partes sint præsentes in curia.

Et aduerte, q̄ ratione rei immobilis, super qua impetratur rescriptū, siue agatur actione reali, siue personali, debet dari iudices in loco vbi est sita res illa: & ita obseruat cancellaria, interpretando d. c. statutū. nihil immutasse quo ad immobilia de iure antiquo & sic remanet dispositio. c dilectus. de rescrip. & c. si. de fo. compē. nec tunc attenditur de stilo locus domicilij rei, licet doct. cōiter teneant, quod sit electione actoris conuenire reū in loco rei sitae, vel loco domicilii ipsius rei. & no. in l. si. C vbi in rē aet. & sic immobilibus discindimus dispositionem d. c. statut. videlicet, quod non fiat differentia, an actor, & reus sint eiusdem diocesis &c. sed semper dentur iudices in loco immobilium, non autem in loco domicilij rei, etiam si pars peteret, adeò q̄ si in eodē rescripto impetrarentur iudices super immobilibus & mobilibus, non dabuntur iudices nisi in loco immobilium, ne videantur etiam dari in loco seu domicilio rei: & si pars velit in loco mobilium, non dabuntur iudices per Cancellariam contra diuersas personas, nisi in diuersis rescriptis, nec etiam curat Cancellaria de loco vbi fuit appellatum, vel grauamen illatū quo ad hoc, ut non dent in ter tia, quia dari possunt in tertia, si actor & reus fuerint diuer sarum dioc. nec etiam si reus originarius appellās velit iudices cōtra appellatū in loco eiusdē rei, nō dantur ei de sīlo, licet contrariū videantur voluisse doct. in d. c. statutū. Cōtra eum aut, qui interdum moratur in vna diocesi, interdum in alia, dantur iudices in vtraque si hoc exprimat impetrans In laico aut, qui iurisdictioni cuiuscūque iudicis ecclesiastici se submisit, nō dantur iudices, nisi in diocesi rei vel tertia, & aliās iuxta formā c. statutū. supradictam in immobilibus. Et in causis prophanis laicorum subiectorū ecclesiæ cōseruantur forma d. c. statutum. de stilo: licet aliqui videantur voluisse contrarium. vide eos in c. decernimus. de iudi. & c. sua nobis. de appelle & Bellam. in d. c. statutū. In testibus aut, ad perpetuam rei memoriam, solent dari iudices in loco impetrantis vide ad hoc doct. in c. si quis cōtra. deforo compet & c. significatunt. de testi. in forma au tem, humilibus, quæ plus taxatur, & habet in hoc aliquid gratię, pōt de stilo absq; signatura Pape causa cōmitti extra

tra diœcesian cum derogatione d. c. statutum. Et in rescriptis ea quæ de bonis super renocandis indebitè alienatis, & rescripto significauit, & post iter arreptum, dantur iudices vbi pars petierit, quia non exprimuntur rei.

Item aduerte, q̄ non solet Cancellaria dare iudices in loco contractus, vel destinatę solutionis, etiam si impetrās dixerit reum ibi inueniri, nisi cōmoretur, vide ad hoc not. in c. dilecti. de foro comp. & in l. quæro. ff de sol. pr̄sertim cūm non appareat de cōlensu ordinarii rei. vide etiam ad hoc Spec. tit de compe iudi § j ver. in clericis autem qui vi dentur ēt in hac tacita prærogatione requirere cōsensum ordinarii. & vide tex iii q̄ vj. non liceat. & Ange in l. j de iudi. Et nota, q̄ si reus est vnius Diœcesis, & commoratur in alia Cancellaria non dat iudices, nisi in loco commorationis, etiam si impetrans petat in vtroque. In loco autem prædicto commoratio dantur iudices etiam si non dicatur reum habere ibi domicilium, & stilus iste facit pro opere in loco & aliquorum in c. ex parte. B de for. comp & vide docto. in c. q̄ clericis. eo. tit. & tex in l. est verum. C de incol. li. x. Contra hæredem autem alicuius defuncti, non dat iudices Cancellaria, nisi in loco diœc hæredis, vel vbi ipse hæres conueniatur ratione legatorum soluendorum, siue ratione debitorum defuncti, nam nō dat iudices in loco vbi defunctus fuisset, conueniendus, de q̄bus in l. hæres absens & l. si fideicommissum de iudicet & in c. fi. de fo. comp p. doc. & ita stilus Cancellariæ interpretatur d. c. statutum plura sunt iste de dispositis per iura antiqua saltem quo ad esse cūm commissionum, q̄ faciant interpretationes doctorū q̄ in multis contrariū sentiunt, nec ēt dātur hodie literę p. Cancellariam laico contra laicos raptiores aliarum rerum, q̄ Ecclesiarum, nisi tales raptiores, vel fures essent occulti, & tunc dantur literę excommunicationis generales, ad satisfactio nem in forma, significauit, vide ad hoc no. in c. cum sit generale de fo. comp & fundantur dictæ literæ generales excommunicatoriæ ex multis iuriibus, videlicet, ex c. ii. de offici. ord. & v. q̄ j quidam & cle. volentes de hære. & gloss. in cle maiorum. eo. tit. & ex no. per Host. in c. nobis. de sent. excommu. & per loan. And in c. cum in mult in nouel & not.

not. xxxv. q. vij Episcopus, in sinodo. & in c. ad nostram & j. de iure iuran. & c. constitutus de testi. & c. iux. de pœnis. per Collect. Et in prædictis literis in forma, significavit, interdum denunciatur quis excommunicatus ipso iure generaliter, & monetur ad satisfactionem, interdum moneatur per duos terminos, & deinde excommunicatur, & hoc ultimum sit in casibus, in quibus non est quis excommunicatus ipso iure.

Vlterius nota, quod non solet etiā Cancel. dare iudices in loco delicti, & in summa, nō dat iudices, nisi in loco domicilij, seu cōmorationis, & in loco rei immobilis sitę, adeò ꝑ ministris & general. ordi comitibus & baronibus, & huiusmodi non dat iudices, nisi in locis vbi cōmorantur, vel in loco vnde denominantur, si illa prouincia concluditur vna diœc. tantum, vide Abb ad hoc in c dilectus de rescri. coll. iij. & not in l.ij. C. vbi Senator & in c omnes de maior. & obed. & in c quoniam. de offi deleg.

Nota ēt, ꝑ si actor impetrat contra plures reos diuersarum diœc. quanuis illi rei sint diuersarū prouinciarum, & etiam sit causa cōis, dantur iudices in singulis diœcesibus reorum, vel in tertiiis si actor sit diuersæ diœceses ab eis, nō sufficit dare in vna ex diœcesibus reorum in simplicibus cōmissionibus Secus in causa appellationum, in quibus non est necesse accipere iudices, nisi in altera ex diœcessibus reorum, neque auctores computantur, nisi pro uno, si dicant se esse litis consortes vide ad hunc stylū not. in c. dilectus. de rescrip. & c. ex parte de for. compet. & l.ij. ii. & iij. si unus ex plur. app. & in l.j. de di resc. C. & l.j. & iij. si plu vna sent & l. s̄ape de re iudi. & l.j. si in commu. eademque caus. & in l. scire debemus de verb. obli. & l. de pupillo. S si plurimi. de noui ope. nun & cle j de appell. in cle. Et dicit lo. Ganfredi cum aliis doctor. Gallicanis fuisse determinatum in Cancellaria, quod si quis habet impetrare contra duos, quorū unus est de diœcesi impenitantis, alius de alia, quod debet dare iudex in tertiam, cum minora sequantur inconuenientia, & addit longè minorem esse inconuenientiam, ꝑ vbi duo vel plures rei conuenti sunt in eadem causa, quod sequantur loco vnius, quam plurium, argum. c. cū in multis.

lib. vi.

C A N C E L L A R I E A.

17

li.yi de rescri.& de iurepa, c.i.eo.li de elec scriptum & vi-
de ad hoc no.per Inno.& alios in c pastoralis.de rescri ho-
die tñ fit vt suprà dictum est . Dicunt etiam predicti doct.
Gallicani,in c.causam,de offi.delegate & Bellam in d.cap.
statutum Cancellariam committere causam matrimonia-
lem,et si sit super foedere Episcopo,& aliis non Episcopis,
cū clausula,tu frater Episcope,& quando appellatur à gra-
uamine,vel interlocutoria in matrimonialibus,etiam cō-
mittitur Episcopo,vt ibi per eos,& ita seruatur hodie Facit
contrà c.constitu.ii de appell. Sed si maritus impetrat lite-
ras contra aliquem detinentem vxorem suam inuitam,po-
test tunc absque dubio committi aliis,quam Episcopo , cū
talis cognitio sit misti fori,vide Ioan. And & alios in c. nō
est.de spon & c. illud de præsumpt.& Anto. de But. in c.
tuam,de ordi cog. Et nota,quòd si priuilegiatus traxit me,
extra suam diœcesim, & ego appello à sententia,commit-
tebantur olim causæ per Cancellariam extra diœcesim ap-
pellati.per no.in c prudentiam.de mut.peti.Verùm postea
visum est obstare d.c. statutum . & negata est commissio
extra diœcesim. Et iterum postea Cancellaria in similibus
casibus dedit extra, tempore Clementis iii Interpretando
stilum per ius commune, per no in c.cū dilectus. de conf.
quare stilus in Cancellaria fuit in hoc inconstans Et in his
& pluribus aliis indigeret declaratione Pontificis d. c.stat-
tū, q̄ videtur confusè & generaliter tollere multas cōqui-
tates iuris antiqui Et nota,q̄ si Episcopus impetrat literas
vnā cum alio suæ diœcesis,pro re communi cōtra eius sub-
ditum,dantur iudices extra,etiā in simplicibus.arg d.c.vni
co de iurepat lib.vi & ff de quib re.adeund.iud ea l.i & c.
per tuas.de arbi & l si ita de libe.& posthum.& ff si seruit.
vend l si communem,& C.de temp in integr.restit peten.
& de conces præben.autoritate.lib vi & l i.C si commu.ea
demque causam in integ.resti poss & l inter de minor.l.

Circa

per fidum ff de seruit rusti prædio & de condic & demo personas
strat.l pater & faciunt dicta suprà de litis consortibus quæ pos-
Personæ autem,quæ possunt impetrare literas,sunt lai- sunt lite-
cus contra laicū in terris Ecclesiæ.vide in c.si duobus de ap- ras impe-
pel Item laicus contra clericum , & clericus contra laicū, trare.

B etiam

etiam de antiquissimo itilo . & clericus cum laico contra laicum, si ad eos communiter res pertineat, sed non contra. Sed in hoc ultimo casu cōtrarium vñr voluisse docto. in l p̄cipimus. §. codem C de appella. & in l. fi. de hono. non conti. C. Mathel. in quodam nota. & Abb. recentior in quadam disputat. de quo per Collect post Federic. in c. for. de verb. sig. In causis autem feudalibus, non dantur līę etiam clero, vide c. cæterum, de iud. & ca. ex trāmissa. & c verum de for competen. Dantur autem literæ laicis contra laicos, super usuris vel contractibus in fraudem usurarū initis, vel iuramento vallatis. Itē super iure patronatus vel præsentatione, aut iure funerandi, aut dote, vel donatione propter nuptias, & super administratione rerum piarum, & propterea dantur confraternitatibus, vide ad hoc Paul. & Abb. in contil. Dantur etiam ratione voti. vide ad hoc in cap. licet, de voto. & quomodo laicus conuenitur super re, quam tenet ab Ecclesia, vide ad hoc Spec in tit. de com. iudi. adi. § 1. & no in c. nullus de fo competen. & not. in c. si clericus laicum. Dantur etiam pro & contra executorem ultimæ voluntatis laicum, etiam in non pijs causis, licet quo ad hoc ultimum, videantur obstatre huic filio not in c tua de testa. Et breuiter, dantur literæ inter laicos super causis Ecclesiasticis, & alijs abique dubio forum Ecclesiasticum concernentibus. Super obseruatione autem pacti inter laicos non dantur, nisi diceretur in illis locis tales causas de antiqua consuetudine pertinere ad forum Ecclesiasticum. vide ad hoc Collec. in c j. de paet. Super infamacione autē de crimen incestus inter laicos, cūm peterentur h̄eretem pore mro à Cancellaria, de consilio dominorum de parco negauimus eas, quanuis mihi videretur esse concedendas pluribus rationibus, & inter alia, quia Cancellaria maximè innititur textibus allega in c. fi. de sepul. sed quia non inuenimus exemplum alicuius formæ antiquę, acquieci opinio ni eorum. Sed contrā feci in crimen contra naturam, cum peterentur literæ inter laicos iuxta formam, l dissamari. vi de de his doctor. post glo in c nos inter de purg. cano & in ca. clericis de excessib. p̄lato. & cap. in Archiepiscopatu. de rapioribus.

Et nota

C A N C E L L A R I A E.

19

Et nota etiam, quod Iudaeis vel Saracenis contra laicos Christianos, vel econtra, non dantur literæ per Cancellariam, nisi super causis concernentibus forum Ecclesiasticum simpliciter vel mixtum, nec fit mentio de negligētia iudicū secularium, sed si essent de terris Ecclesiæ, bene dantur. vide ad hoc not in c quod super his. de voto per doctor. & in d.c. in Archiepiscopatu.

Magistris, seu præfectis fabricæ Ecclesiæ, & ppetuò oblatis, & rectoribus hospitalium, laicis pro bonis ad fabricam vel hospitale spectantibus bene dat literas Cancellaria, & contra eos pro dictis bonis & fratribus & sororibus etiam tertii ordinis sancti Francisci, & contra eos : simplicibus autem eremitis non solent dari literæ, nec seruitoribus clericorum laicis. Bizocaris autem seu mantellatis dantur, vxori clerici coniugati, & multò magis contra eum videtur dari posse per l.j.C de incol lib. 10. & de digni. 1 mulieres lib. xij. ff de senat fœminæ.

Et nota, quod laico de terris Ecclesiæ, non dantur literæ contra laicum extra terras Ecclesiæ, sed econtra sic.

Et attende, quod in tute, & curatore, & procuratore in rem suam consideratur persona pupilli, vel adulti, seu filios, aut procuratoris, an sit clericus vel laicus, non ipsius tutoris vel curatoris super impetracione. Idē ad hoc ut trahatur extra, nam in hoc, videlicet, quo ad commissionem, non solet attendi dioecesis vel locus commoration. tutoris vel curatoris, sed pupilli vel adulti. Faciūt ad hoc no. in l si ex plu. tuto. C. & in l.j. § libelli de appell. ff. & l.j. q. nup. inter pu. & no. l.j de administ. tut. & l ad ea. ff de re iu. & in c tua nobis & c. ex parte de appell & in c. querelam de elec. & in l.j. C de sent & inter, iudi. & in c.j. de precu. lib vj. vbi non attenditur qualitas procuratoris, & de procuratore in rem suam, vide no in c licet de ot. delega & l.apud. de dol. except. In patre autem laico administratore bonorum filij clerici non habetur firmus filius Aliqui ex Correctoribus considerarunt personam patris, propter interesse eius in usufructu, & non dederunt literas contra laicum: ali⁹ derunt, quasi pro re, quasi communī patri laico & filio clero, & hanc partem nos sequut⁹ sumus, tamen quo ad

B 2 trahendum

trahendum extra impetrante literas patre, aut si contrà cù ratione prædictorum bonorum impetrentur, semper attē ditur dioecesis patris, non filii. si fuerint diuersarum , quia cōsideratur vexatio & cura comparandi per iura suprà alleg & verbum trahere, vt no.doct. Gallic.in d. c statutum. & in executori quo ad hoc. & vide ad hoc glo.& Bar.in l. j C de agric. & censi.

Dantur etiam literæ laico contra laicum, qui subest iuriſdictioni tēporali alicuius Episcopi vel prælati, si hoc nar retur, quanuis olim Cancellaria non dederit literas, nisi in ter laicos Ecclesiæ Romanæ tantūm, quod Collec in c. ad petitionem de accu dicit obſeruatum fuisse, vel ex effectu p̄ſidentiū in literis expediēdis, vel ex errore Abbreviatorū.

Et si laicus percusserit laicum in Ecclesia, non dantur literæ ad instantiam percussi , sed rectoris Ecclesiæ . & vide ad hoc not in c. cùm sit generale.

Dantur quoque literæ contra laicum mulieri conquerēti ſuper dote, ſiue cum viro, qñ eſt nupta , ſiue absque viro ſoluto matrimouio, vel viro ipſo ad inopiam vergente , & debet fieri mētio in reſcripto, q̄ res ſuper quibus agitur mu lieri pertineant . Viro autem contra laicum dantur etiam literæ pro dote ſibi promissa. vide ad hoc c. p̄ noſtras. de do nat. inter vir. & uxо. & formam quaterni Cancellarię iu ſtitiae, in tit. de matri. Viro etiam contra vxorē, ad dotē p̄p adulterium vxoris perditam, videtur poſſe dari literas per cplerunque de dona. inter vir. & uxо. & c. ex parte. de con ſti & no per Abb in c. cùm sit generale de tor. compet. & idem forte videtur, ſi agatur ſuper parafernalibus per mu lierem non contra tertium, ſed accessorīe ad dotē, ſeu vna cum dote. vt in c. plerunque. & c. ſignificauit. & c. & ſi ne cesse. de donat. inter vir. & uxо ar. l ſi ego S. dotis. de iur. dot ff & l ſi C de paet conuen. & ar. l ſi ſponsa ft. de iur. dot. & de priui. credi. l ii § ſi ſed ſi mulier eſt vidua, vel pau per orphanus, bene impetrat literas etiam nulla facta men tione de dote, cum clausula, illos ſub quorum iuriſdictione &c que dantur quando pauper orphanus vel vidua nō poſſunt conſequi iuſtitiae complementum à iudicibus ſe cularibus, & vocatur paup̄ orphanus miserabilis pſona ut not.

no.in c.super quibusdam,de verb signi iuncto c.i.lxxxvii.
distin.& l.orphanotroph.C.de Episc.& cle. & c.grandi.de
sup neg.præ lib.vi. & c.i ne cle.vel monac. Nec capitur or
phanus , vt in c.admonere.xxxiii.q ii. pro eo qui caret pa
tre Et dantur etiam pro orphano , quanvis habeat tutorē
vel curatorem,vt vidi in forma Martini de Ebulo videtur
obstare d.l orphanotrophos,sed potest esse pauper mitera
bilis,etiam si habeat tutorem vel curatorem. Pro nobili pau
pere orphano ēt dantur literę vide no.in c.significantibus,
de of.deleg. & l humilem.C de incest.nup Item dantur li
terę pro clero cum vnica & virgine coniugato,& contra
cum de stilo . licet videatur obstare c vnicum.de cle.con
li.vi tamen ,p stilo faciunt no.per Abb c i de vit.& ho.cle.
Et nota, quod pauper orphanus , vel vidua non impe
trat in eisdem literis contra clericos & laicos simul,cum di
uersae sint conclusiones.

Et aduerte etiam,quod laicus non impetrat literas con
tra clericum generaliter super iniuriis, sed est necesse speci
ficari iniuriam,vide no in c.gravis de resti spo. & c olim,
de iniur. Nec clero,& laico dantur literae simul super in
iuriis,etiam si diceretur communiter. Item si conqueren
tes sint plures,etiam si pater vel filius, vel fratres, debet po
ni super bonis & rebus aliis ad eos communiter spectanti
bus,sed in vniuersitate conquerente vel alio corpore ; seu
collegio,non dicitur communiter spectantibus.

Monachis autem vel aliis religiosis, aut mendicantibus
non dantur literę nomine proprio, sed superioris & conuē
tus , nisi talis religiosus habeat aliquod officium obedien
tiarum,vel administrationē,aut beneficiū sui ordinis , vel
ex dispensatione Apostolica,vel impetrat super absolutio
ab excommunicatione vel infamacione aut alimētis,alias
non dātur,etiam si sit in studio Et etiam olim obseruauit
Cancellaria,vt per Collect in c. dilectus, de rescrip. & vide
Rot de iud in nouis &c in decisio Bellam Mihi tamen sem
per visum fuit posse dari literas pro existēte in studio,si af
ferat se de licentia prælati & conuentus esse in studio, per
no.glo.in capitulo non dicatis,duodecima questione pri
ma , & si longius, de iudicibus , & per Archidiaconum

& Ioan. And in c. secundo. ne cle. vel monach dummodo narret iniuriari sibi super debitis ratione studij contractis. Aliqui tamen Correctores sequuti sunt exactè stilum antiquū, ne sub hoc pretextu studij detur occasio monachis impetrandi literas super alijs debitīs, & administratione proprij, & noluerunt dare etiam cum dicta narratiua. Contra religiosum autem hodie benedantur literæ, sub nomine proprio indistinctè in loco commemorationis & vide no. in c. quanto de offic. ordin. Mēdicantibus verò dantur literæ pro erogatis eis, vel Ecclesie eorum in eleemosinā, cum possint implorare officium iudicis, ad habēda illa bona, & etiam agere si dixerint se posse obtinere bona ex priuilegio sedis Apostolicæ, cui nō sit derogatum. Ad quod vide no. in c. fi. de pactis li vi olim tamen Cancellaria non admisit appellations super immobilibus mendicantium, quis allegarent priuilegium Apostolicum super eis, ut no. Collect. in c. significantibus de noui operis nunc Abbatii autē soli dantur, pro spectantibus ad mēsam Abbatialem, si fuerint ordinis sancti Basili vel Benedicti, alias autem non dātur absque conuentu. Preceptoribus autem siue Commendatoribus militaribus dantur indistinctè, etiam pro pluribus commendis, sed non pro pluribus prioratibus in militiis Rhodiēsibus, seu fratribus Hierosolymitanis, vt vidi in eorum statutis, seu stabilimentis, dum peterent confirmationem eorum. & vide no. in c. quia nos. de appell per Innoc. & Host. vide ad hoc no. in c. cum deputati de iudi. & Oldr. in consil. cxxviiij. Viro autem & uxori dantur literæ absque verbo, communiter.

Non dantur literæ, si quis velit impetrare contra homines talis loci, nisi dicatur, vniuersi homines vel uniuersitas hominum talis loci. vide ad hoc no. in c. cum in multis. de rescrip. lib vij. Oldr. consil. cccxv. & not. gloss. in c. cum dilectus. de ordi. cogni.

Et quando ignoratur, an quis sit clericus vel laicus solet ponit disiunctiū clericus vel laicus; pro quo stilo facit. l. 1. §. quia autem ff. quo um leg & de resti. in integ. constitutis. & c. vnico de post. præ. lib vij.

Filio autem familiās non solent dari literæ contra patrem,

trem, nisi exprimat sibi iniuriari super Castrenibus, aut alii
mentis, vel alias in casibus, in quibus, possit agere cōtra pa-
trem. vide ad hoc l. lis nulla ff. de iud & l. actiones. ff. de a-
ctio & glo. xxij. q. iiiij. si Ecclesia. & in e. quæritur. ij. q. viij. nā
prohibito consequenti, videtur prohibitum antecedens, vi
delicet, impetratio lītarum. facit q̄ not. Inn. in c. ii. de dila.

Emancipato autem bene dantur, cūm nō prohibeatur
agere, nisi non petita venia, quæ per impetrationem liter-
arum non tollitur, & iudex hoc examinabit. arg. l. sed &
in hac S. præter. & l. quanuis. in f. ff. de in ius voc. & facit l.
fi C. eodem.

Super furto verò, vel falsitate, cōmissa per patrem ad-
uersus filium quòd possunt dari. vide l. congruentius C de
pat pot. & not in c prohibemur. ij. q. j. & in d. S. prætor.

Cisterciensibus non dantur literæ super castris, homini-
bus, vasallis, vel decimis, nisi adjiciatur, quòd habuerint il-
la antequām ipsorum monasteriorum Cistertien. ordo re-
cipere et instituta. vide c. recolentes. de stat. monac. & no in
c. cum ordinem de rescript.

Super diuersis beneficijs cōtra diuersos reos non datur
vnum rescriptum, nec cum clausula, & quidam alijs. Sed est
necessse exprimere reos, nec vbi agit sup beneficio, non de-
bet hodie addi in rescripto sup rebus aliis, q̄ fructibus illius.

Cancellaria non dat literas Conuentui, vel Capitulo,
vel contra eos, nisi super bonis discretis, & alijs quæ vacan-
te sede per eos necessariò expediuntur, vt per Collect. in ca-
pitulo illa. ne se vacante.

Et pro iniuria illata Ecclesiæ cathedrali, vel intra ipsam
vel in eius cœmeterio non dātur literæ Episcopo, siue cap-
itulo vide Collect. in c. cum deputati. de iud sed cōtrā sic.

Nec in aliquo rescripto ponuntur vltra tres ciuitates si-
ue diœces. computatis actoribus & reis, vel quatuor, si iu-
dex fuerit ex illis quatuor.

Item, nō ponuntur vltra octo nomina reorum absque
clausula, & quidam alijs, sed cum ea septem: nomina verò
conquerentium, possunt esse quot placet.

Contra reges & principes, seu magnos duces non dan-
tur literæ sine signatura Papæ, faciunt not. per Specu. tit. de

legat & nunc videndum versi. Item non obstat.

Et nota, quod communitas, seu vniuersitas de stilo computatur pro quatuor personis, licet, l. mortuo ff. de fideiu. & ex quib. caus mai. l. ait prator & item inquit, cu aliis iuri bus faciant contra, & ideo non dantur lite: & in uno rescripto, nisi contra duas vniuersitates, si velis ponere clausulā, & quidam alii, & Communitas dicitur ciuitatis. Vniuersitas verò castri, vel ville, aut populi, videtur facere cōtra cle vni ca, de usur. & no. per Bat in extrauag ad epiimēdam Nec dantur literæ, nisi contra tria monasteria tantum, vel domos in eodem rescripto. Nec super iniuriis verbalibus dantur literæ per Cancellariam vide ad hoc c. cum te. de re iudi. & decit Rote.

In ciuilibus plures agentes appellantur litisconsoites.

In criminalibus verò plures rei complices, facit contra glo in cle. i de pœnis, vide tex. & Ioan And. in c. cum oporteat, de accusat.

Quando agitur super pecuniarum summis, ponitur in cōclusione post illa verba, ap. re usuris cestantibus, de quo in c. dilect de fo. comp. nisi conqueratur Episcopus, capitulum, conuentus, vel persona Ecclesiastica rōne beneficij, aut religiosus, vel familiaris Pape, vel decur. Roma quia p sumitur pro eis vide no in c. cu in iuuentute, de presump. cum ex iniuncto, de no ope. nun. lxi dist. miramur ix. q. ii. Lugdun nec hodie ponitur in rescriptis appellationum.

Mortuum non appellat Papa dilect fil de stilo, nec venerabilem fratrem, sed quondam talem, & bo me Epm. In rescripto suu er detectu natalium, ponitur clausula, ita tam & c. alias est falsum, & committitur dicēcelano nisi sit suspensus, quia tunc committitur officiali ultra montes, & hodie etiam idem quando dicēcelanus agit in remotis, & hoc exprimitur. facit c. datuum, de præben li vi si vacet Eccle. tunc sc. ibitur maiorēm potestatem in ea obtinenti. vide de hoc in quinterno titu de def. & natur. Specul titu. de dispens S. nunc de Episcoporum & in fi. & quis dicatur Diocelanus, vide gl in Clem vnicā. de fo competen & datur hodie hec dispensatio tam p̄fentibus in Curia, quam absentibus, etiam p̄ genitis ex non soluto & soluta, & dc

& de dicta clausula, ita tamen, vide Oldradum consi. clxv.
 & Rot in antiquis: & gloss. in cap. si pro clericis. de præb.
 libro vij. & in capit. non potest. & Salice. in l. præscriptio. C.
 si contra ius, vel utilitatem publicam.

Et in confirmationibus in forma communi, nunquam
 ponitur in narratione diœcesis, in qua est beneficium, sed
 in salutatione tantum.

Nec datur, Post iter arreptum, mulieri, sed religioso sic,
 si habeat administrationem. vide not. in c. cum deputati.
 de iudi. & glo. in Clem. & si principalis, de rescrip.

Regulæ Cancellariæ Papæ viuenti ad futuram rei me-
 moriam dantur sub hac forma; Ad futuram &c cum lite-
 ris maiusculis, Cunctis disponentes fidelibus, iustitiam mi-
 nistrari tenorem cuiusdam per nos dudu editæ constitu.
 quæ die decima nona Mësis &c. Anno Incarnationis &c.
 Pontificatus &c. Anno primo, publicata fuit ad Instantiā
 dilecti filii A. Decani &c se illa pro sui conseruatione iu-
 ris, indigere afferentis, præsentibus inseri fecimus, volentes
 & autoritate Apostolica decernentes, ut huiusmodi sic in
 feito tenori stetur, & plena fides adhibeat, vbiunque in
 iudicio vel extra illud exhibitus fuerit vel ostensus: dictus
 verò tenor talis est, Item voluit &c nulli etiam dat &c.

Si Papa fuerit defunctus, dantur sic à successore, Cun-
 ctis &c. quarum quidem constitutionum, quas suo dun-
 taxat tempore duraturas obseruati voluit &c.

Si verò non petantur ad futuram rei memoriam, sed p
 commissionem iudicium, dantur sub hac forma directè iu-
 dicibus, coram quibus causa pendet: Cunctis &c per nos
 nuper edire constitutionis anni & cæte. Pontificatus no-
 stri &c ad instantiam dilect fil se illa pro sui iuris cōserua-
 tione & execuzione quaundam literarum Apostolicarū
 per eum ad vos communiter impearatarum facienda indi-
 gere afferentis præsentibus &c volentes &c. Tenori plenā
 fidem adhibatis, & secundum eum ad executionem pro-
 cedatis. Literarum verò ea undem dictus tenor talis est.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur, super censibus pensionibus, & huiusmodi Prouiso ne census huiusmodi contra statuta Lateranensis concilij impositi sint, vel ad auēti vide c prohibemus de censi & ponitur in rescripto ante clausulam, testes. Nec datur si minor impetrat contra maiore, nec contra laicū tamen, vel clericum & laicū simul.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra cōmunitatē vel vniuersitatē, est hēc, Prouiso ne aliqua singularis persona dictae vniuersitatis autoritate præsentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum prædictum interdicti sententiam proferatis, nisi à nobis super hoc mā datum receperitis speciale, & contra capitulum, hæc clausula non ponitur, vide Bellam de hac clausula in capitulo cum in multis de rescriptis lib vi

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi, est hæc, Prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eisdem ciuitatem, vel oppidum autoritate præsentium interdicti sententiam proferatis, nisi super hoc à nobis & cæt. & hæc clausula ponitur, qñ conqueritur aliquis in pecuniarijs vel alijs ciuilibus causis contra prædictas personas: vide in extrauagan. Bonifacij proinde. Super crimini bus verò remanet ius antiquū . c. si sententia , § cæterum. de senten excomm. li vi cum alijs iuribus non tamen ponitur in rescrip super usuris, nec super manuum iniectione, et si agatur ciuiliter, nec in matrimonialibus , vide c non est. de sponsalib. & c. i. de usu. li. vij & c penult Clauſula, prouiso, nō datur in commissionibus appellationum , nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis: quia male parebant nobiles & vniuersitates iudicibus Ecclesiasticis, ut legi in notis quinterni Cancellarię gratię Nec etiam ponebatur in certis Dioceſibus Germaniæ , per constitutio. in Concilio Constanti nunc ſic factam, videlicet in Caminen. Trazeburgen. Nauelburgen. Zuerinen.

Clausula, prouiso , quādo excommunicatus contra formam Concilij generalis petit absolutionem. Prouiso, quod si pro

si pro manifesta offensa dicta sententia sit prolata nec ab excommunicato sufficienter præstetur emenda nullatenus relaxetur vide c. sacro de senten excomm & ca. ab excommunicato de rescri & c. ex parte, de verb. sig.

Inuocatio brachij secularis, hodie non datur absque signatura per Cancellariam, nec tempore Colle&t. dabatur, vt pereum in c. j. de offic. deleg. olim verò data fuit: vt in quinterno iustitiae, de usuris, forma xxi. quare stilus est inconstans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione, vide doct. in c. significasti: de of. deleg. & in c. si quis contra clericum de fo. comp & c. vt officium, de here. li. vi.

Super sponsalibus defuturo, vt cogatur vir vel mulier implere per verba, de præsenti, non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum, vide que scribo in aliis memorialibus meis. & no in c. requisuit. de sponsalibus.

In rescripto appellationis à principio, vbi format libellus auctoris vel rei super petitionem semper debet ponni quis petat, à quo petat, seu petierit, quid vel quare petat: & in his ultimis, quando ignoratur res, vel quantitas aut causa, solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorum, & quæ infra dicentur.

Item in absolutione ab excommunicatione debet ponni causa excommunicationis vide doc. Gallic. post alios in c. ex parte de offi. ordi. & Host. tit. de rescr. §. quis impetrare.

Et nota, quod per Cancellariam datur monitio sub censuris in notoriis iuris: vt super decimis & huiusmodi: vt init de decimis, in prima forma quinterni vide gl. de his post tex. in cle dispendiosam de iud & doct in c. conquestus de for compe & in c. nosti de elect. & de probat. quoniam. & de appell personas & de iniur ad nostram.

Et considera, quod Cancellaria in rescriptis saepius utitur verbo, temere, quod verbum excludit recte vel ritè, aut utrumque, & potest conuenire parti, vel iudici: vt no in l. eu qui temere ff de iud & Insti de pœn. teme. lit. c ex literis. de diuor. c tuarum de priui de elec prouida li. vi. & c. vt periculosa. ne cle. vel monac eo li. Inst quib alie. licet. §. econtra. & in c. bonæ. de postu prælat. & in multis aliis iuribus.

Et ad

Et aduertere, quod Cancellaria utitur his duobus terminis in conuentione, videlicet, traxit in causam, vel fecit ad iudicium euocari. De primo vide no in c. pastoralis. de causa poss. & propriè de alio in l. j. tit. de in ius vocand ff.

Si contra Episcopū, Archiepiscopum, vel Patriarcham, impetrantur literæ, vbi dicitur per censurā, debet dici, autoritate nostra vide c. quia periculum de senten. excom. li. vij. & quia pontificali. de offi. deleg. eo. lib. Contra electum verò quando dantur literæ, dicitur per censuram de stilo. videtur contra dicere c. ij. de offi. deleg. ob reuerentiam sacri officij. Sed aliud est pontificale officium, aliud pontificalis ordo, & aliud pontificalis dignitas. vide ad hoc gl. in clem. Archiepiscopo. de priuileg. & quandam decision Bellam. & contra perpetuum administratorem etiā dicitur p centuram. vide not in c. is cui. de elect. lib. vij

Super ipolio contra iudicem nō ponitur dicto tali, sicut iustū fuerit, restituto, sed simpliciter ponitur clausula, votatis, cùm insinuatur pro ea extra de renun. in præsentia, & c. dilectus, de rescrip. vide Oldra. consi. ccxxvij.

Item nunquam dantur nisi unus, duo, vel tres iudices, vide c. prudentiam de offi. delega.

Item ordo præcedit Diœcesis, sed non Ciuitatem, vt Abbas S. Petri Perusineñ. ordinis S. Benedicti. Abbas S. Cucupharis ordinis S. Benedicti Barchinonen diœcessis.

Nomina ordinum Camaldulensium, Cistertiensiu, Cluniacensi, Carthusiensiu, Præmonstratenstu præferunt, alia postponuntur, ordinis sancti Benedicti, ordinis humilitatum &c Cistertien. ordinis Præmonstraten ordinis &c.

Clausula, non obstante, facit cōquestum duplē. Vide de ea in cap. ne aliqui, de priuile. lib. vij. & ponitur etiam in rescript. de iustitia.

Episcopo non dantur literæ super iuribus Episcopalibus generaliter, nisi exprimat aliquid ex eis. vide Specul. de rescripti. præsent. & not in c. constitutus, de reg. do. & Bellame. in decisionibus.

Debet poni in rescripto etiam appellationis de stilo nomen & cognomen Actorū & Reorū, & appellantis ac appellati, alias non dantur literæ, nisi dicaretur Titius & M̄ius,

uius, & alij hac parte litis confortes, quos non est necesse exprimere Nomē verò Iudicis ordinarij, à quo appellatur, non est necessarium apponi, sed delegatis sic, licet videatur aliud doctoribus. vide Spec. tit. de appellatio & c. oblatæ & Bar. in l. j. S libelli. de appellatio. ff & decis. Rot. Itē est necesse quòd ponatur dicēsis rei. Item debet poni qualitas vel dignitas personarū, Laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Ciuis. Nec debet quis intitulari duobus titulis, sed vno tñ luper quo impetrat, sed si impetrat super pecuniarum summis, aut aliis orphanis, potest assumere titulū quē voluerit, & dabuntur ei Iudices, iuxta dicēsim de qua se intitulabit. Vide ad hoc not. in c. ad aures, de rescrip. & Bellar. in deci & nota in quadam decis. in antiquis, de rescrip. Et si est religiosus actor vel reus, debet exprimi ordo, vt per Host. & Collect. in c. cùm ordinem, de rescrip. Et Iudæus non dicitur laicus vel ciuis, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alij clerici & laici, cùm non cōprehendatur sub nomine laico de stilo, vide Spec. in tit. de rescrip. præsentatione, & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vñus laicus.

Si est mulier quæ appelleat, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna. &c. & si est nobilis, debet etiam poni nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quōdam talis vidua. Sed si mulier nō appelleat, sed conueniat, nō debet dici dilecta in Christo filia, nec etiam in conquestibus. Dicitur etiā in aetate, dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filij Antonij &c. vxor. Et idē dicitur in parte administratore bonorum filij, & tutoribus, & curatoribus, dilectus filius A. dilecti filij B. genitor in muliere appellata nō dicitur, dilecta in Christo filia. In forma, sua nobis, in forma autem, humilibus, tam in appellante, quam appellato, quam etiam iudicibus semper dicitur, dilectus filius, & dilecta in Christo filia in forma querelam. In aetore ponitur dilectus & dilecta, non in reis & conquestibus. In conclusione ponitur, Ideoque & alijs quo circa &c.

Nota, quòd in forma, sua nobis, non datur expressa absolutio ad cautelā, & expressa cōmissio attentatorū in for-

ma,

ma, humilibus, sic. Et in omnibus rescriptis iustitiae ponitur clausula, Quod si non ambo vel omnes, praeterea quā in rescripto in forma, Humilibus, in quo ponitur, vos, vel duo, aut unus vestrūm. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam, testes. Et si in rescripto non ponitur clausula, testes, debet poni statim post cōclusionē. Vide de ea c. prudentiā.

de of. deleg. & c. cūm dilecti. de emptio & vend. & c. suscita tus. de rescrip. Et si excommunicatus impetrat absolutiō nem, non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Anto &c.

Et cūm Cardinalis impetrat rescriptum, non dicitur, sua nobis, vel significauit, vel conquestus est nobis, & sic de aliis. Sed exposuit nobis dilec. fil noster. tt. sanctæ. Praxedis.

Et quando fit mentio de ordinis Carmelitarum per consti. Sixti iiiij. ponit debet, ordinis glorioſissimæ Dei genitricis temperque virginis Mariæ de monte Carmeli, quam constitutionem quidam ex abbreviatiōibus nō obseruarunt, à me autem fuit semper obseruata, ob honorem Virginis & antiquitatem ordinis Carmelitarum.

In Abbatे, Priore, Sacrista, vel Decano Ecclesiæ, semper debet dici Abbas, vel Prior secularis, & collegiatæ Ecclesiæ talis

Et nota, quod in salutatione inter primum & secundum iudicem ponitur, inter secundum verò & tertium ponit ac vt dilecto fil. Decano & succentori ac capifero Ecclesiæ S. N.

Et aduerte, quod Cancellaria magnā vim facit in verbis, vt propriè ponantur, & sub certo ordine, vt innuit Collec. in c. dilectus. de cap. mona. & no. in c. venerabiles. de cōfir. vtil. vel inutil. & liii regu. Cancel. & c. causam de rescrip. Et quantum fieri potest non repetit. vel conculcat verba, nec sententiam præfertim in decisiviis & dispositiviis.

Vbi appellatur ab euitatione præiudicij, vel molestatio nis inferēdi extrajudicialiter defacto admittitur appellatio & ponitur clausula, vocatis, & taxantur minus literæ. Vi de ad hoc not. in c. dilecti. de maior & obed.

Quando mandatur confirmari vel inscribi sententia lata super criminē, vel aliās cōmittitur, semper ponit in cō clusione, in his quā poenam sanguinis non cōtingunt. Vi de no. in c. in Archiepiscopatu de rap. & in c. fi. ne cler. vel monach.

monach. lib vi & c. sententiā sanguinis. eo titu. in antiquis. aliàs nō valeret cōmissio, nisi ex certa scientia. Vide Anto. de But in c quæ in Ecclesiarū de consti. Item qñ impetrantur literæ pro canonicis Alemarię, vel Beguinabus, vel Cōfraternitatibus, aut Iesuatis seu alijs pijs Collegijs, vel con-gregationibus non approbatis, Ponitur in fine ante datā, per hoc autem dictarum Canonissarum statutum non intendimus in aliquo approbare, vel dictam confraternitatem non intendimus &c. pro quo stilo facit tex. in c. indēnitatibus. de ele l. 6 & in cle. accedentes. S illas de sta mo.

Item nota, quòd appellato, nisi post terminum octo mēsiūm, non dantur literæ in illa causa appellationis, & sic de stilo practicatur hodie. c oblata. vide Rot in antiquis tit de rescrīp & consi. cciiii tamen olim non dabantur literæ appellato nisi confirmatoriæ. vt per Collect in capitulo significantibus. de noui operis nunciatione

Et nota, quòd si pars appellet à tarditate vel negligētia iudicis in expeditione causæ solet dici, quòd anno & amplius iam elapso, in dicta causa procedere nō curat loco & tempore congruis requisitus, aliàs, nisi sit lapsus annus nō solent dari, nisi iudex expressè denegaret iustitiam ministrare, quia tūc nō diceretur aliqd de anno. Vide Io. And. in c dilecto de appellationib & Abba in c. ex parte eo tit. & in c proposuisti. de for compet & glo c ii de appellatio. li. vi. & c nullus de iure patro. & in authen. vt differen. iudic. & c ad aures. de simon. & Barto. in l. Titia cùm numberet Caio Seio. ff de leg. & Bal. in l. fi. S illud de temp appellat. Et formam quinterni iustitiæ primum: in tit de iud. ten. n. diu causam in suspen. & Spe. tit. de appellatione, qui interpretatur illam primam formam, quando non est commissa causa appellationis, quia tunc habet remedium desertionis. In ordinario aut nō dicitur aliquid de anno secundū stilum, sed dicitur diutius tenuit causam in suspeso, & tunc dantur tres menses ad expediendum, iuxta prædictam formam primam.

Item dantur literæ in quibus conceditur adiunctus, propter suspicionem iudicū ab aduersario impecratorum, & si nondū est ad litis contestationē processum, vt in tertia

&c

& quarta forma supra alleg. tit de mādatis quæ fiunt iudi. de quibus vide doc. in c. insinuāte, de off. dele. & c. cau. am. quæ, eo tit. & causam quæ, de iudi. & Fed in conf. Non autē ad solam allegationem suspicionis iudicis datur nouus iudex, cūm habeat allegans remedium arbitrorū, vel collegarum, & multo minus quando recusat executor in forma dignum, vel aliis hmōi qui non teneantur vocare partes, cūm illi non possint recusari. Vide no. in c. cūm venissent, de iudi per Anto. & c. nouit, & c. postremo, de appell. & Rot. eo tit. de conces. præb. in nouis.

*Clausula, Testes, non solet apponi in aliquibus rescriptis,
quæ sequuntur.*

Super usuris qñ impetratur cōtra clericos tantūm, vel clericos & laicos simul, & nec in causis matrimonialibus, aut consanguinitatis, vel affinitatis, nec dotis accessoriæ, vi de c. de prudentia, de dona, inter vir & vxo nec super manuū iniectione, contra clericū & laicū simul, vel cōtra clericū tantūm, etiam si dicatur super aliis rebus iniuriari con queren nec super criminе vel diffamacione eius, nec qñ dicitur contra iumentū super hoc præstitū temere veniendo: nec cūm in literis dī extra tenorē priuilegiorū vel indulgentiarū, nec in literis post iter arreptum, nec cūm committitur iuxta priorū continentiam literarū, nec in literis preces & mandata, & cūm olim, quæ dantur volentibus ingredi religionē, nec qñ dicit in appellationis causa hmōi, nec qñ petitur obseruatio sententiæ detorta appellatione, vel quia transiuit in rē iudicatā, nec ubi compellitur ferre arbitriū arbiter, nec in literis super absolutione monachorum, nec qñ dī de utroque processu, nec in literis super defectu natalium, nec qñ petitur absolutio ab excōicato, qui concordauit cū parte, nec in literis cūm secundū Apostoliū, quæ dantur ordinibus nō habentibus beneficia, nec in cruce signatis, & qñ denunciatur excōicatus, vide in quinto tit. de excōicantibus, alias in literis, cūm mandantur executori, relaxatio sententiæ excōicationis latæ cōtra formam cap. sacro de sent. excō. & c. reprehensibilis, de appell. sed in executoria eius bene dat, nec in literis si tibi, de quibus

bus vide in quinterno tit de resti in integ nec quando petitur confirmatio laudi, secus vbi petitur retiocatione. vide in quinterno. tit. de arbit. & compositi, nec vbi de obedientia agitur, vel vbi subiectio, vel visitatio denegatur, nec in literis contra indulta, nec in beneficio ad cuius collationem quis se per parentes literis obligavit. quia iam constat per literas, prout in multis superioribus, nec quando dicitur, prout in literis inde cōfectis, nec in literis quod excommunicatum clericum recipiat ad diuina, nec quando literae bullantur cum serico, nec quando publicatis attestationibus testes quandoque admittuntur & appellatur. Super iniurijs non est stilus firmus, quidam dederunt, alij non, propter verbum, iniuria, quod trahitur etiam ad crimen.

Et quando questio principalis est super criminе, aut aliqua materia, in qua non ponitur clausula, testes, si applicatio interponitur super grauamine per iudicem illato, non ponitur in rescripto clausula, testes, propter euentum cognitionis causae principalis. in c. vt debitus. de appe. faciunt not per Oldr consi cccxx.

Clautula, legitimi impedimenti, & ex ratione est huiusmodi, de qua in quinterno. tit de presentationibus. Sed dictus A legitimo, vt asserit, impedimento detentus, non fuit applicationem huiusmodi infrā tempus debitum prosecutus. Quare nobis humiliter supplicauit, vt lapsu dicti temporis non obstante sibi super hoc opportunè prouidere paterna diligentia curaremus. Quo circa. &c.

Sequuntur formæ conclusionum, quibus hodie vtitur Cancellaria in rescriptis meræ iustitiae. Nam in forma, humilibus, aliquid gratiæ concedit Vicecancellarius, siue Cancellaria in administratione iustitiae circa commissionem iudicium de antiqua consuetudine, ne partes expectando signaturam, quam omnino haberent, vexarentur expensis & dispendio more, quod maximè debet evitari, tam in Rota, quam in Cancellaria, ut in Conclus. Rot. CCCCCCLVII.

ONCLVSIO communis in conquestibus & querelis, & quomodo appellatur ab interlocutoria vel grauamine. Vocatis, qui fuerint euocandi, & auditis hinc de præpositis, quod iustum vel canonicū in matrimonialibus fuerit, appellanti reo decernas facien quod decreueris per censuram Ecclesiasticam firmiter obseruari. In causa spolii dicitur, & dicto tali, sicut iustum fuerit, restituto.

Nota, quòd in conquestibus contra vniuersitatem, officialem, siue dominum alicuius terre, post verbum, obseruari, dices Proviso ne in vniuersitatem prædictam, vel in terram dicti officialis, vel comitis, excommunicationis vel interdicti sententiam proferas, nisi à nobis super hoc mandatum receperis speciale, nisi impetretur super usuris, vel iniunctione manuū violēta in clericos, vel causa matrimoniali.

Appellatio ab vnica diffinitiuā in causa matrimoniali, Mandan. quatenus de sententia huiusmodi legitimè cognoscens, quod canonicum fuerit appellanti reo decernas facien. &c.

Appellatio à duabus diffinitiuis non matrimonialibus in qua secunda confirmat primam. Mandan. quatenus in causa ultimè appellatio nis huiutmodi legitimè procedens, dictam posteriorē sententiam confirmare vel infirmare app reo. curetis, prout de iure fuerit faciendum.

Appellatio à secunda sententia confirmatoria primæ, in causa matrimoniali. Mandan quatenus de ultima sententia huiusmodi cognoscens legitimè, quòd canonicum fuerit app reo. decernas facien. &c.

Vbi

Vbi sunt contrariæ sententiæ diffinitiæ & appellatur ab ultima, etiam si sint duæ cōsequenter latæ pro uno Mādamus &c de vtroque processu cognoscens, legitimè, illū ex eis quem ritè factū fore repereris, autoritate nostra apel. reo. approbes, reliquo sicut iustum fuerit reprobato.

Vbi sunt contrariæ sententiæ in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de vtroque processu cognoscens legitimè, quod canonicum fuerit appellant. reo & c. facien. &c.

Quando mortuo iudice qui cognoscebat de causa committitur aliis. Quo circa quatenus vocatis, qui fuerint euocandi, & causa ipsa in statu debito per vos resumpta, illam ulterius audiatis, & quod iustum fuerit appell. reo. decernatis, facientes, quod decernetis. &c.

Commisso admissionis, cessionis bonorum, pro clericis excommunicatis, qui est paratus satisfacere quam primum peruererit ad pinguiorem fortunam.

Quo circa &c. si est ita, vocatis creditoribus præfatis, & aliis qui fuerint euocādi, receptaq; per vos ab eo dem cessione bonorum prædictorum, necnon idonea cautione, ut si ad pinguiorem fortunam peruererit, debita, persoluet, sententiam prædictam relaxare procuretis, prout de iure fuerit faciendum. & vide c. Odoardus, de solut. & c. peruenit. de fidei us. super monasterio grauato onere debitorum. vide formam in quinto. tit. de usuris.

Quomodo petitur obseruari sententia interlocutoria, à qua nulliter fuit appallatum, vel quia deserta fuit & committitur eisdem iudicibus.

Quo circa &c. vocatis &c. si vobis de nullitate, siue de scitione appellationis huiusmodi legitimè constituerit, contra prædictum Ioan ad ulteriora procedatis, iuxta ipsam formam & continentiam literarū. Olim huiusmodi literæ etiā cōmittebantur aliis sub forma, ut postquam cognouissent de nullitate vel desertione, remitteret cām, prioribus iudicibus, vide not. in c. ad hęc. elj. & c. ex ratione.

ratione de appell. Et de verbis continentiam, & tenorem in formam, & huiusmodi. vide not. in c. si cum. & c. si Apostolica. de præben lib. vi & c. significante. de appell. & c. quia. V. de iudi & in multis aliis iuribus.

Quomodo petitur observatio sententiae diffinitiæ, & excommunicationis.

Quo circa &c. si est ita, diffinitiua, sicut ritè excommunicationis sicut rationabiliter prolatæ sunt, sententias huiusmodi faciatis autoritate nostra, usque ad satisfactionem condignā in uiolabiliter obseruari vide glo. & doct. in c. quoniam Abbas, de offic. deleg. & Specul titul. de remissionibus.

Conclusio absolutionis ab excommunicato, qui est paratus satisfacere de consensu partis & parere iudicato, & liris. Quo circa &c. Mandan. quatenus si est ita predictum. P. post quam literis ipsis legitimè paruerit cum effectu, & ad hoc dicti S. consensus expressus accesserit ab eadem sententia, & aliis censoris per eum occasione præmissarum incursis, hac vice duntaxat, autoritate nostra absoluatis in forma Ecclesiæ consueta, & iniungatis ei pro modo culpe pœnitentiari salutarem, & alia quæ de iure fuerint iniungenda. Et si iniuriatus ex non rationabili causa remitteretur absolutioni, vide no per Hostien. in summa de pœnit.

Conclusio pro excommunicato ratione contumacia, qui est paratus parere.

Quo circa &c. E si hoc legitimè perierit, recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo, quo excommunicatus habetur, ab excommunicationis sententia huiusmodi de ipsis domini consensu hac vice duntaxat absoluatis in forma Ecclesiæ consueta, iniungat s̄q; ei pro modo culpe pœnitentiari salutarem, & alia &c. vide de his absolutionibus, an sint pro cōlumacia, an pro offensa in c. qua frōte de appell. & c. ex parte de verb. sig. el i & c. venerabilibus. de sent. excom. lib. vi. & glo. in c. ex literis. de offic. delegat. & Spec.

& Spec. tit de contum quādo verò committitur absolutio super injectione manuum, tunc ponitur præstatio iura menti, quod deinceps talia non committet &c. & idem sit in violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, & aliis huiusmodi. vide in c extimore de sent excommu.

Obseruatio sententiae, quæ per desertionem transiuit in rem iudicatam, cum taxatione expensarum Mandan. quatenus si, vocatis qui fuerint euocandi, vobis de deserrione, appellationis huiusmodi legitimè constiterit, sententiam prædictam sicut rite prolatæ est, faciatis autoritate nostra appellare firmiter obseruari. & expensas prouida moderatione taxare curetis, & si taxationem ipsam per vos fieri contigerit, faciatis idem. B. per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, de expensis ipsis debitam satisfactiōnem impendi. Iste stilus super vocation. videtur consonare cum opib. Bar. in l. i. ff. nil noua appell pen. & Bal. in l. eos. C. de appell. Satis probat tex. in l. ii. ver. fi. C. de tem. appell. & vide Canonistas recentiores in c. ex ratione, de appell. post Innoc. Butr. & Imol. contrarium tenentes.

Quando excommunicatus petit absolutionem, & relaxationem interdicti.

Quo circa &c. vocatis, qui fuerint euocandi, si vobis constiterit dictum B. eidem G. de premissis satisfisse, prædictum B. hac vice duntaxat autoritate nostra absoluatis, in forma &c. Salutare, & interdictum huiusmodi relaxetis.

Conclusio quando petitur obseruatio laudi sine arbitrii, à quo non fuit intra tempus debitum declaratum,
nec acceptatum.

Mandamus, quatenus dictum arbitrium, sicut iuste latum est, faciatis per poenam in compromisso huiusmodi apposita autoritate nostra appell. rem. firmiter obseruari vide doct. in c. quinta uallis. de iure iur. & C de arbitr. pen.

Quo circa &c. vocatis dicto tali, & aliis q[uod] fuerint euocādi, si vobis de re iudicata huiusmodi legitimè cōstiterit, sententiām p[re]dictam sicut rite probata est faciat, autoritate nostra firmiter obseruari vide q[uod] habentur in c. ea quæ de re iud. Et hæc forma quo ad vocationē & citationem, consonat opinio glo. ii C de inoffi. test. & Cin. in l ab executore. C quorum app[ar]e non recip de quo per Inno in c ex ratione de appell. & c. cùm super. de re iudic. & Bar. in l. diu o pio. § in venditione, ff. de re iud In causis autem matrimonialibus, quanvis quo ad aliquos effectus trāscant in rem iudicatam, vt in c. dilect. & sua nobis. de appell. per doct. tamen Cancellaria non solet dare executionem, siue obseruationem sub p[re]dicta forma, sed q[n] pe titur, dat simpliciter clausulam, vocatis &c. In sententia autem super separatione thori, bene datur obseruatio, licet Ioan. Andr. & quidam alii doctor. videantur aliud sentire in c. ex literis. de diuort. & c. lator. de sent. & re iudic.

*Si non obstante lapsu temporis committatur Iudicibus
ut ad ulteriora procedant.*

Quo circa &c. Mandan quatenus si quod de impedimento huiusmodi proponitur, veritate fulcitur, lapsu dicti temporis non obstante &c. v[er]teris in causa ipsa, iuxta literarum p[re]dictarum continentiam & tenorem. procedatis & vide Spec tit. de remif. & no. in c. si eum. de præb lib vi. & in c. exhibita. de iudic. per Ioan Andr.

His formis Cancellaria utitur hodie in rescriptis iustitiæ & in appellatiouibus, quanvis clausula, vocatis &c. sit cōmunitis & frequentissima in simplicibus conquestibus, que relis, & quibusdam aliis rescriptis. Reliquæ autem formæ rescriptorum simplicium, in quibus ponuntur clausulæ speciales in conclusionibus eorum, & in quibus non fit mentio de appellatione, p[ro]nt colligi ex quinterno Cancellariæ, super quibus hodie non est aliquid immutatum, videlicet, in materia arbitrorum, injectionis manuū, ysurarum, matrimoniiorum,

moniorū, indebitarum alienationum, neque in quibusdam aliis, sed seruatur antiquus stilus Curiæ Super reuocatoriis verò in causis appellationum nō ponuntur hodie formæ, quæ hñt in libro reuocatoriariū, & referuntur per Spec tit. de appell. § de officio. ver. vt autem. & in rub. & de remis. sed plerunque in illis exemplis Spec. ponitur clausula, vocatis, in conclusion. vel clausulis de quibus suprà. Prædicta autē clausula, vocatis, quæ, vt dixi, ponitur creberrimè in simpli cibus rescriptis, & in appellationibus à grauamine, vel interlocutoriis, ponitur etiam in casibus sequentibus, quādo pars reclamat laudo vel arbitrio, & quando iudex vel pars post appellationem à grauamine vel interlocutoria procedit ad diffinitiuam, vel ad vteriora temere attētando, vel quando processus vel sententia petitur nulla decerni, & quando sunt latæ duæ interlocutoriæ contrarie, nec tunc dicitur de vtraque &c. Et quando iudex, qui nullam habet iurisdictionem, de facto processit, vel quando remittitur cā per iudicem ad examen sedis Apostolice, vel ad curiam, quod idem est, yr not glo in c statutum. de præbend. libr. vi. & in similibus ponitur dicta clausula, vocatis.

Et quia diuersa est conclusio in appellationibus, & diffinitiua, & interlocutoria, ponētur aliquæ remissiones, ostē dentes quæ dicantur diffinitiua vel interlocutoriæ secundum doctrinas doct. & stilū, seu consuetudine Cancellariæ.

Impositio perpetui silentii est diffinitiua Vide Bal. post Spec. tit. de sent. prolata. Sententia lata super articulis iuris, est interlocutoria. not. Bal. in c. sua nobis. de appell. & l. præses de sent & interlocu iud. C.

Sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, habetur pro interlocutoria, & ponitur de stilo clausula, vocatis. not glo. ij. q. i. In summa. nec propriè debet appellari sententia. vide Archid. xviii dist. c. fi nec transit in rem iudicatam, quin possit semper agi per viam querelæ, vt not. in c. sacro. de senten. excommunic.

Confirmatio electionis absque contradicatore, non habetur pro sententia, & si fiat cum causæ cognitione per controuersiam. Contradicторia habetur pro diffinitiua, & ponitur clausula, in appellationis &c. vide Host. & doct. in c.

constitutis.el tertio de appell.& Ioan And in c. auaritiæ.de elect. lib. vi.& vide decis. Aegid de Bella. tit de re iudic.

Sententia qua approbantur fideiussores, habetur pro interlocutoria, & ponitur clausula, vocatis &c. Vide Ludou. consil lxxii. Præceptum iudicis factum in confessum de soluendo absque termino ad respondendum, quare non debet fieri præceptum, non est diffinitiua, vide Bar in l. non fatetur. ff de confess. vide Ang in l. si debitori. ff de iudi. Et an sententia qua pronunciatur aliquæ esse absoluendū sit diffinitiua. vide do meum Alex. in l i ff de iurisd. omn iud.

Sententia quæ profertur in actione, quod metus causa, & similibus propter pœnā, vel restitutionem, habetur pro diffinitiua, & ponitur clausula, in appellationis. &c. vide doc. in c. i quod met caus. & Bar. in l sine exceptione S. hęc autem actio ff. quod met caus

Pronunciatio quòd aliquis sit, vel non sit legitimus procurator, vel tutor, & huiusmodi habetur pro sententia interlocutoria. vide Bal. in l. ii. de epis. au. &c. ex parte de app.

Sententia sup cessione bonorum habetur pro diffinitiua, & vide Dños de Ro in duabus decis. & Aegid. decis. excix.

Sententia per quam pronunciatur esse iocum purgationi, habet vim diffinitiua, & ponitur clausula, vocatis &c. sed per quam mandatur purgatio, est interlocutoria, & per quam diffinitur aliquid, nisi se purgaueat, est diffinitiua, & ponitur clausula appellationis &c. vide doct in c. cum p. de purg cano &c. quod ad consultationem, de re iud.

Sententia qua pronunciatur aliquem non audiendum si lis contest. fuerit, habetur pro diffinitiua. vide doctor. in l. diffamati, de inge. & man. C.

Sententia super nullitate, oblato super hoc libello, habetur pro diffinitiua, alias fecus vide doctor. in l. quod iuslit. de re iudicat ff. & Bal in l i. de fer & Rota in duabus decis. lxxxvi. & cccxli.

Sententia qua aliquis absoluiur à cōtentis in libello, vel ab obsevatione iudicij habetur pro interlocutoria habente vim diffinitiue, & ponitur clausula, vocatis. &c. vide doc. in l titia. de accu. & Bald. in l ii. de episcopa. aud. & Ange. in consil.

Sententia

C A N C E L L A R I A E.

41

Sententia quæ imponit alicui silentium ex lapsu dilatatio
nis est interlocutoria, & datur clausula, vocatis &c. vide
Bal. in addi. Spec. de dila.

Sententia super alimentis, nisi agatur incidenter, est dif
finitiua. vide doct. in l. si quis à liberis. §. si quis de li agn. ff.

Sententia super aestimatione seu condemnatione eius
habetur pro diffinitiua, vide in l. vinum. si cert. peta ff. &
Bal. in l. fideicommiss lib. C

Sententia super possessorio, lite contestata, in eo est dif
finitiua, & ponitur clausula, in appellationis &c. vide Bal.
in l. i. de epi aud. & vide doctor. in l. quod iussit. de re iudi.
& c consuluit de offi. delegat

Pronunciatio super compromittendo, vel non, est inter
locutoria, habens vim diffinitiua, vide Bal. in l. j. si quacun
quæ præ po. C.

Sententia quæ fertur super reuocatione attentatorū ha
bet vim diffinitiue, & in ea ponitur clausula, vocatis &c. vi
de gl. in c. non solum de appell. lib. vi. & Rot. decif. lxxx.

Reuocatio inhibitionis, vel inhibitoria, quæ fit per iudi
cem ad quem est interlocutoria. Vide Fede. in consi & do
ctor. in c. cum teneamur. de appell.

Sententia super executione instrumenti, vel sententiæ
est interlocutoria, vide Ang. in l. ab executore ff de appell.
& Bal. in l. ab executore, quorum appella non recip.

Sententia super liquidatione instrumenti, vel sententiæ
est interlocutoria, vide Bal. in l. fin. C. de sentent quæ sine
cert. quantita

Sententia super probatione admittenda, vel nō, h̄f pro in
terlocutoria. vide doct. in c. significantibus de no. ope. nū.

Sententia qua decernitur veniendum esse ad primū vel
secundum decretum, est interlocutoria. Bal. in l. per hanc.
C de tempo appella. & ipsa decreti impositio est etiam in
terlocutoria: vide Fed. in consi & no. in c. j. de dilat.

Sententia super taxationem expensarum, vel expen
sa simul, vel cum principali diffinitiua, est diffinitiua seu
pars eius, sed lata ante diffinitiua est interlocutoria. vi
de Ange. in l. j. ff. de usuris.

Sententia super verbis priuilegiorū, lite super hoc con
testata,

stata, est diffinitiua, alias est interlocutoria : vide doct. in c. olim. de priuil. & in c. veniens. de verbo. signifi.

Sententia, qua pronunciatur appellationem esse deser-
tam, est interlocutoria, & in ea ponitur clausula, vocatis,
quanuis habeat vim diffinitiua, vide Bald. in l. ij. de episco.
audien. & decis. Rotæ.

Sententia qua pronunciatur fuisse bene appellatum, ve
laudatum, est diffinitiua, sed si pronuncietur male, appellatum
habetur pro diffinitiua respectu iudicis, & in ea po-
nitur clausula, vocatis, & cæt. vide doct. in l. fi. C. commu.
de leg. & Pau de Cast. consil. xxvij.

Sententia super potentia appellandi, habet vim diffiniti
uæ, & in ea ponitur clausula, vocatis, & cæt. Vide Bal. C.
ne liceat tertio prouo. & decis. Rot. lxxxijj.

Sententia qua pronunciatur esse probatum, vel nō, est
interlocutoria. Bal. in l. ante. C. quo app. non recip.

Sententia super recusatione, est interlocutoria: vide Ar
chid. in c. iudex de offi. deleg. lib. vj.

Sententia quæ fertur super processu causæ, si agatur prin
cipaliter de validitate, vel inualiditate eius, est diffinitiua,
alias non: vide Bald. in rub. ne liceat tertio prouo. & in l. fi
præses C. quomodo, & quando iud. & Collect. in c. quod
ad consultationem de re iudic.

Sententia, qua pronunciatur instantiam esse peremptiā,
est interlocutoria: vide Bald. in l. fi. C. si tutor, vel curator
mort. fuer.

Sententia super quibuscumque exceptionibus, est inter-
locutoria: & si committatur causa huiusmodi appellatio-
nis, ponitur clausula, vocatis & cæt. vide c. fi de app. lib. vj.
& gl. in clem. fi eo ti. & Bal. in l. ij. de sen. ex peri. reci. Datio
Apostolorum dicitur etiam interlocutoria, & publicatio
attestationum, & pronunciatio, quod testibus ad futuram
memoriam examinatis credatur, vide Bal. in addi. Specul.
de appella & in l. publicati. C. de testa. & in authen. si quis.
C. de testibus.

Commissione examinationis testium facta alteri iudici, &
declaratio super libello, sunt interlocutoriæ, vide Bal. in l.
judices. C. de fiduc. instr. & in l. edita. C. de eden. & pronun-
ciatio,

ciatio, quod dos non sit liquida. idem in l. fi. C. de sent. quæ sine certa quantita. prof.

Pronunciatio super incompetencia iudicis, est interlocutoria: vide glof. in auth. habita, ne fil. pro patre.

Sententia lata super appell. ab interlocutoria, etiā est interlocutoria, & de stilo ponitur hodie clausula, vocatis: vide Bal. in auth. hodie. C. de iur. cal. & Bar. in consi.

Sententia per quam ponitur silentium accusatori, dicitur interlocutoria in l. fi. de sent. ex peri. recit.

Deputatio loci, vel tribunalis, per iudicem, dicitur interlocutoria, vide Bal. in c. de prohi. feud. alien.

Sententia super ætate vel super inquisitione, est interlocutoria: vide Bal. in l. fi. C. si minor. dixerit. & l. ēt: C. de fur.

Quando iudex procedit ad vltiora, reiectis tacite exceptionibus, est interlocutoria, & ponitur de stilo clausula, vocatis. vide Spec. tit. de appell.

Sententia qua pronunciatur super sindicatu, quia pronunciatur non esse probatum, & de restituendo in integrum, est interlocutoria. vide Bal. in l. cū iudex. C. de sent. & in addi Spec. de sindico & in l. fi. C. de senten quæ sine certa quantita.

Repulsio præsentati, nō seruato ordine iudiciario in cognoscendo, non dicitur diffinitiua sententia, sed potius decreta approbatorum vel admissorum, & idem dic in similibus pronunciationibus super admissione vel non admissione ad aliquem magistratum, vel officiū, & ponitur clausula, vocatis & cæte. vide Iññ. in c. constitutus. de app. & Old. consi. xvij. & l. hi qui. C. de appell. & ibi doct. maxime Gallicanos.

Si appellatur à spoliatione, seu priuatione propter non residentiam, ponitur clausula, vocatis. docto. de cle. non re si. & Oldra consi cxv.

Et generaliter aduerte, quod omni casu, quo proceditur super aliquo articulo oblato libello super eo & non incidenter, dicitur sententia diffinitiua, & ponitur clausula, in appellationis &c. alias in dubiis ponitur clausula, vocatis, &c. vide ad hoc Bar. in l. j. S. fi. de pretor. stip.

Summa doctrinalis collecta ex formis antiquis Cancellariæ, & iuribus, & dictis doctorum, ad quem debeat vel posse appellari omisso medio vel gradatim.

AD Papam appellari potest omisso medio. ij q vj ad Roma cum aliis iuribus. Fallit qn delegatus Papæ, subdelegat causam alteri non in totum. c super quæstionum §. porrò de offi. deleg. & c. si delegatus de offi deleg. lib. vj & talis appellatio est nulla, quando fuit oppositum per partē ut per Archi in c si deleg & in tali casu, si iudex subdelegatus deferret appellacioni, deuolueretur ad Papam, nec posset delegatus reuocare, etiam si subdelegasset cū clausula, donec duxerit reuocandu Lap. in d c si delegatus. & vide Rot. ij in antiqu. tit de appe Si verò delegatus subdeleget in totum, tenetur appellare ad Papā, & non ad delegantem, vt d § porrò Itē in duobus, vel pluribus delegatis à Papa, si unus cōmittit alteri, vel alicui tertio, et non in totum debebit tunc appellari ad Papā omisso medio glo. in d c. super quæstionū & si duo de offi. deleg lib. vj. & docto. ibi licet Rota tit de offi deleg in nouis, videtur dicere, quod possit, non quod debeat Alius casus est in c. si subdelegato de offi deleg lib vj Et à subdelegato, vel delegato alterius quam Pape, potest appellari omisso delegate ad Papā doct. in d §. porrò. & in c. cum Bertoldus in si & à delegato Episcopi potest appellari ad legatum. vt in c. cūm venissent de eo qui mitti in pos & doct. in c. dilecti. de appell. sed in subdelegato delegati ad vniuersitatem causarum sit differentia, an in totum vel non, vt in c. dilecti per doct. & c. cum causam, de appell. Et à delegato Episcopi ad eius vicarium valet appellatio secundū Rot. sed non à vicario ad Episcopum etiamsi Episcopus delegaret c. ij de consilij vj. ab officiali foraneo siue vicario speciali appellari debet ad Episcopum, non ad Archiepiscopum, nisi appellaretur ad Papā vide doct in c ii & clem. ij de rescri. Et à delegato officialis foranei appellari debet ad eum. nō ad Episcopū. vide gl. in d clem. à sententia delegati, à vicario Episcopi vel prælati subdici Episcopo, potest appellari ad Episcopū vel vicarium cius, vel Archiepiscopum, vel Papam. vide gl & doct.

doct in dictis locis. & Rot. & à subdito Episcopi ad vicariū eius. & ipsum Episcopum vel Papam. Et si sunt duo delegati à sede Apostolica, & unus committit in totum vices suas, collega verò cōmittit alteri, sed non in totum, appellatur ab ipsis ad Papam: per regulam Specu. & Ioan. And. in addit tit de appell quod qualitercunque permisceas delegatam & subdelegatam in totum cum subdelegatis in parte semper appellatur ad Papam: ut not. in d. S. si verò. Et si appelletur à prælato subdito alicui Archidiacono, qui Archidiaconus est subiectus Episcopo, tunc poterit appellari ad Ep̄m omissio medio: nam Archidiaconus non facit tūc gradū cū Episcopo, sed ambo concidunt simul, ex eo ꝑ Ep̄s est ordinarius totius dicece. ad quem appellari potest ut in c. Romana. S. j. & xj. quæst. de plena. poterit ergo appellari ad uti unque. & idē in omni casu, ubi iurisdictio media & immediata concidunt simul: ut per doct. d. c dilecto. Et qn Episcopus reculatur suspectus, & ipse delegat causam alteri, tunc à sententia talis delegati nō appellatur ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum gl. in c. si is cui de offici deleg. lib. vj. & vide doct in c. si quis contra clericum de fo. compe. Et quando proximus in gradu nō est catholicus, vel est excōmunicatus aut suspensus, tunc posset appellari omissio medio. d. c. si is cui & c. qui diligētia de elect. Ad legatum Papæ in tota eius delegatione potest appellari omissio medio, ut fieret ad Papam gl. in c. j. de offici deleg. & d. c. Romana. & Specu. & legatus debet cōmittere causa iuxta formam c. statutum. etiam si sit delegatus natus. Vide in d. c. in decis. Bellam. de offici. deleg. Et quando Archiepiscopus litigat contra subditum Episcopi, & appellatur ad Papam. Ioan. And in c. Romana & Abb in c. dilecti. de appe. Et quādo Episcopus litigat cum eius subdito, debent eligi arbitri vj. quæstio j. si clericus. & ab eis appellari debet ad Papam glo. in c. ab arbitris de offici deleg. lib. vj.

A sola citatione admittitur appellatio à Cancellaria, si fiat narratio sub hac forma, Sua nobis & c. falso referente D. præposito, & c. quod idem L. quādam pecuniarū summas tūc expressas & c. idem præpositus eundē L. quē nullā iurisdictionem ordinariam, seu etiam delegatam habeat.

ut infra certum tunc expressum terminum, sub certis etiā tunc expressis censuris &c. querelis dicti D. responsurus coram eo compararet, citari fecit. vnde dictus L. sentiens &c. appellavit &c. vide Specu. in tit de citatione. & Paul. ibi. & Collect in c j de dilat.

A grauamine, vel sententia lata à iudice seculari, etiam extra terras Ecclesiæ, contra clericum de facto admittitur appellatio, & datur clausula, vocatis, &c.

Quando quis citatur ad locum non tutum, & appellatur, nō dantur hodie literæ, nisi dicatur iudicem requisitū noluisse alium assignare securum, de quo per docto. in c. ex parte. de appel. Et in hoc stilus Cancellariæ fuit varius, nisi ubi impletum narrat locum notoriè fuisse nō tutum. vide de his formam quinterni de iustitia vlt in tit. de mād. quæ si. iud. diu tenen. caus in suspe. & in tract. Martini de Ebulo. tit de appell. & Anto de Butr. & Imo. in d.c ex parte & Angel. in quadam disput. & Collect. qui refert hanc varietatem Cancellariæ, in c. accedens. ut lit. non contest. Et etiam ab arctitudine dilationis notoriè nimis breui admittitur appellatio, & dantur literæ, aliàs non, nisi dicatur iudicem fuisse requisitum de competenti dilatione, & illā denegasse. vide ad hoc doct. in c.j. de dilatio. & Barto. in l. ij. de re iudica.

Et nota etiam, quòd super spolio beneficij, vel alterius rei prophanæ, non solent dari literæ per Cancel nisi spoliatus dicat aliquid de proprietate, hoc est, quòd tale beneficium canonice sibi collatum affectus, aliquādiu tenuit &c. vel si esset res prophana, eam ad se spectare. vide Ioan. Gā fred. in c. in literis. de rest. spol. qui meminit ēt huius stili.

Et aduerte, quòd licet ubi est contrarietas doct. iudex eligendo unam opinionem, excusat: tamen Cancellaria nō solet dare literas pro appellante ubi sunt contrariæ opin. notabilium doctor. an illud sit grauamen, vel non, ne Papa grauamen iustum fuisse, & alteram ex opinionibus approbare videatur, per no. per Abb. anti & alios in cap. Romana. S. quod si obiciatur de appell. lib. vij & per recentiores in c. dilectus. el secundo de re script. & per infra not. & decisi. Bellame.

Nec

Nec solet multò fortiùs Cancellaria concedere declarationes super casibus, in quibus celebres doctor. diuersa opinati sunt, & præsertim in sacramentalibus, vel concernentibus peccatum: ut not. per doctor. Gallican. in c. vir. de secundum nupt. nisi per cōtinuatam, & antiquam cōsuetudinē, & interpretationem Cācellariæ, fuisse vna ex illis opinib⁹ acccpata, & firmata: ut in l. minimè ff. de legi. & ad hoc Rot de fil presbit. in nouis. & si de hoc nō constat in dubiis, abstinet. Vide ad hoc Ioan. Gansfred. in c. finem lib⁹. de dolo, & cōtu. & alios docto. Gallica. & præsertim Ioan. de Cenſel in c. accedens. vt lit. nō contesta. & Abb. anti. in c. consulti de regul facit glo. in clem dudum de sepul. & c. deuaſtanda. de cōces. p̄q̄b. lib. vj. & not. in S. fi. In ſti. de ſatisfat tunc ergo ſtilus Cācell. facit ius quando eſt tali antiquitate approbatus, de cuius cōtrario nō extat memoria hominum, & fuit continuè obſeruatus. Secus ergo quādo ſtilus nō eſt antiquus, nec cōſtant, & tenax, ſed varius, & nō firmatus: vt probatur in l. fi. C. que ſit lōg cōſue. & ibi per doct. Gallic. & Bal in recolec. cūm equipararetur ibi ſtilus Curiæ cōſuetudini antiquitus obſeruatę, & verbū antiquitus innuit, nō extare memoriam hominum de cōtrario: vt not glo qui feud. dar poſl. in prin & not. in c. ad audientiam. de reb. Eccl. nō alie. & facit l. fi vbi haſtenus. C. de iniu facit ad hoc quod not. Collect. in c. ex inſinuatione de reſcript.

A monitione & mandato ex abrupto per iudicem factis, admittit Cancellaria appellationem, & dat literas ſuper ea, etiam ſi nō dicatur fuisse requiritum iudicem de reuocatione mādati, & hoc quādo iudex nō adiicit terminū ad implēdum mandatum, apposuit tamen poenam: ſed ſi nō eſſet appoſita poena per iudicem, vel eſſet appoſita cū adiectione termini, nō darentur literæ ſuper appellatione. Vide ad hoc docto. in c. cūm ſit. de appella & Collect. in c. consuluit. eo. titu. & Inno in c. cūm ceſſante.

Appellationem extraiudicialem à futuro grauamine, à iudice ex coiecturis inferēdo, nō admittit Cancellaria: ut not Collect. in c. de priore. de app. Vide not in c. cordi. eo. tit. lib. vj. & in c. bōnę, à patre autem admittitur, iuxta l. dif- famari

famari super iactatione Vide Inno in c. causam. qui fil. In iudicio autē, an admittatur appellatio conditionalis à gratuamine inferendo, vide not. in c. significauerunt de testi.

Si clericus, qui traxit laicum corā iudice Ecclesiastico, non afferat illum fuisse competentem iactatione consuetudinis, aut quia causa torum Ecclesiasticum concernebat, vel alias, & appelletur à sententia illius, negabantur olim literę per Cancellariam, attento malo initio, & iniusta citatio ne: hodie dantur ratione tacitae prorogationis, si ille iudex erat ordinarius clericī. Vide ad hoc l. episcopale. de epi audi & Collect. in c. dilecti. de appell.

Baptizatus fuit infans in domo per necessitatem, deinde in Ecclesia iterum Baptizatus solenniter, præcedente catechismo, tenuerunt aliqui intantem in solēni Baptismo, cūm dubitaretur, an esset contracta compaternitas saltem ratione catechismi in solēni Baptismo facti, & peteretur super hoc declaratoria sub plumbo à Cancellaria, videlicet, nullam compaternitatem fuisse contractam ab his, qui in solēni Baptismo infantem tenuerunt, tuit data per me de consilio peritissimi viri dñi Nicolai de Castello, & aliorum dominorum de Parco, accedente etiam consilio Reuerendi atque optimi patris, & consumatae doctrinæ viri domini Ioan. Andr. Episcopi Alexandrini, quanuis R. P. D. Felin. Auditor Rotæ, vir plurimæ lectionis, & splendide ac opulentæ doctrinæ, esset in contraria opinione dicens, propter prædictum catechismum, & alias solennitates in primo Baptismo omissas, quæ postea retrotrahuntur, fuisse contractam compaternitatem, per not. in c. peruenit. cum glo xxx. q. j. & quæst. iiiij. si quis. & quia singuntur tunc fuisse facta, ad quod c. sicut de conse. dist. iiiij. vide materiam glo lxvij. dist. 8 quod vero, & cap. ij. de Apostol. & Lap. in c. 2. de cog. spi lib. vj. & not. in d. c. peruenit. Nec defuit quidam ex doctoribus, qui diceret materiam de contradictione compaternitatis propter catechismum non habere locum, quando consecutiū, & absque magno inter uallo baptismus' subsequitur catechismū cum eisdem cōpatribus & commatribus, vt sit hodie in infantibus, sed habuisse locum olim in adultis, qui veniebāt ad baptismum postquam

postquam aliquo tempore prius fuerant catechumini cū aliis compatribas. & ita intelligebat prefatus doct. d.c. peruenit. & facit pro eo c. in catechismo de consecr distin. iiiii. cū multis aliis. Facit tamen contra d.c. si quis, quod loquitur in infante, hodie autem non solent esse diuersi compatres siue patrini in catechismo & Baptismo, ut volebant iura antiqua. vide Host in summa, de hac materia. Quantum autem ad casum nostrum, mihi visum fuit debere dari declaratoriam maximè propter d.c. in vers præcedit, q̄ indicat ita demum contrahi compaternitatem, si procedat quòd hic non fuit, quia longo post tempore secutum est. Et si dicatur præcessit saltem istud secundum solenne, dico quòd non præcessit baptismum verum, quia istud secundū baptismum, quanvis solene, nihil fuit, cūm nō debeat reiterari, vt C ne sanct Bapt reiter. & si replicetur, retrotrahitur. Etiam hoc non inuenio in iure, quòd habeat locum retractio in hoc, maximè cūm non sit necessaria, nunc post perfectum actum, qui actus non indiget illis adminiculis nisi suo tempore fiant. Hic vero fiunt tpe quo non est necesse q̄ fiant, quia iam erat perfectus baptismus per sua essentia factus. c.i. de sacra. non iter. & de cons dist. iiiii. in multis canonibus facit etiam d. c ii. de Apost & illud q̄ recedit à tpe debito, recedit à forma l. qui Ro. S. Augerius. l. bonorum ff rem rat. hab. ff de accusa tu. l. scire. S. consequens. fletio etiam non habeat locum, per no. per Bar in l. si quis p̄ emptore. ff de usur. cūm extrema non sint habilia. & no. p̄ gl. in l. si ego. de neg. gest. faciunt etiam no in c. non præstat de re iud. lib. vi. & per Oldra. clxvii consi. præsertim in spirituualibus ad hoc. xxxv. q. ix. & not per Archid. in c. i. de votio. lib. vi.

Cūm quereretur de iniquitate arbitri, qui árbiter non solum declarauerat debitum esse, sed etiā adiecerat tempus solutioni fiendæ, non fuerunt datae literæ. Vide tex in l. seruos. de manu testa. & formam.

Si iudex secularis condemet clericum in causa reali, datur literæ per Cancellariam super nullitate, contra opiniones Gallican. vide doct. in c. qualiter. de iudic.

Cum appellatū fuisset, quia iudex non compulerat syn-

D dicunt

dicum vniuersitatis ad satisdandum de iudicato soluendo,
sunt negatae literæ. vide doct Insti. de satisda. §. sin au-
tem & formam.

Vbi in rescripto sit mentio de cessione, donatione, vel
alienatione minoris, & huiusmodi, semper ponitur, quod
prædicta sint facta ritè.

Cancellaria indistinctè cogit arbitratores ad laudandum,
seu arbitrādum postquam suscepint onus. Vide in quin-
terno iustitiae tit de reuocatio compositio. & tit de arb. nec
sit differentia, an sit apposita pœna vel non. de quo in c.
quintauallis per doct de iure iurantem.

Et notatur, quod literæ in forma, significavit, minus ta-
xantur per Cancellariam pro clericis, quam pro laicis, &
ita debet fieri in aliis, arg l. cum clericis C. de episc. & cleri.

Citatio per edictum benè datur per Cancellariam abiq;
signatura in rescripto in forma, humilibus, sed absolutio
ad cautelam in excommunicatione à iure non datur.

Cancellaria indistinctè dat relaxationē iuramenti super
omni contractu, in quo quis narret se enormiter fuisse le-
sum, propter præsumptionem doli aduersarij, & peccati,
vel temeritatis iurantis, ubi est conscientia, aut si non sit con-
scientia datur relaxatio, quia non videtur cogitatum de dolo
etiam re ipsa per iurantem.

De verbo, curare aliquid fieri, quod ponitur saepè in re-
scripto significavit, quid significet, vide Paul in c generali
de ele. li vi & no in c. haec constitutione de of. deleg eo. lib.
& de verbo, inducere, vide eo tit de elect sciant cuncti. de
verbo autem, instigare & solicitare, vide Bal. Ang. & Imo.
in l. quid ergo §. pe de leg. & de verbo, per omnia, vide in
d c hac constitutione quia nihil adaptable excludit.

Etiam si fuerit iuratū per partes stare laudo, nihil
minus super iniuritate eius & reductione, ad arbitrium bo-
ni viri dantur literæ per Cancellariam, cum non obstantia
iuramenti. Vide in quinto iustitiae tit. de arb. in iiii for-
ma & Spec. eo ti. & Inno. & alios in c. quintauallis. &c. ve-
niens de iure iur. sed cum ista reductio peteretur à Cancel-
laria inter laicos & arbitro laico, fuit dubitatum an possit
dari, & fuit conclusum quod sic cum sit videndum primo,
an iu-

an iuramentum de stando laudo laici, & obliget jurantem
in eo, quod preteredit iniquè vel nulliter arbitratum, de quo
nō potest cognoscere, nisi iudex Ecclesiasticus. Et tatis ut hoc
probari in d.c. veniens. & c. quinta uallis. & vide ibi Anto.
de But in xxxiiiij. & xxxvij col. Vnde est notandum, quod
ubi compromissum est iuratum, ut communiter sunt, nō
poterit reduci ad arbitrium boni viri, donec sit declaratum
per iudicem Ecclesiasticum, iuramentum non obstatre pro
pter iniquitatem vel nullitatem laudi. Et vide eundem An-
to. in c. cum sit de fo. compet v. col. & c. dilecto de appelle pe.
col. & in c. si clericus. de fo. compet Fede. in Conf.

Impetrabat rescriptum quidam Panormitanus clericus
coniugatus, super hypotheca cuiusdam nauis consistentis
Neapoli, contra quendam alium Panormitanum, & pete-
bat iudices in ciuitate Neapolita fuerunt ei negati per l.i.
5. si quis de naui ff. de vi, & ui armata.

Verbum, nisi, verificatur quando aliquid tentatur fieri
vel incipit fieri, vel est iam factum contra id, quod est pro-
hibitum fieri à lege vel ab homine. ut no in c. ex eo & c. cer-
tum de re iud li. vi & c. ii de suppl neg prael. & c. cum con-
tingat. de iureiu & c. dudum el z de elect. & c. gratum. de
postu præ. Osius de elect c. dilecti & c. gemma. de spon c. i.
& c. clericis. de immu. Eccle lib vi. c. Ioan de cle. coniug. &
c. quia nonnulli de cle non residen. cum multis aliis que
non pro rescriptis in forma, conquestus, in quibus Cancellaria
sepe utitur hoc verbo, nititur.

Et de verbo, nequiter, quo similiter Cancellaria utitur
in rescripto in forma, significauit, pro occultis detactoribus.
vide in c. sedes, de rescrip & c. à nobis de Apost. & c. ut in-
quisitionis de hæret li. vi & l deinde. de liber exhib. & l bo-
uem & mortis de edict ff cum aliis. Et quid sit propriè ne-
quitia, & vnde dicatur, vide beatum Augustinum in lib. de
beata vita, post Varronem, Ouidius ait,

Nequitia est, quæ te non finit esse senem.

De verbis, dinoscitur, pertinere, & huiusmodi. vide not.
in c. Cum venerabilis. & de priuil. & c. fi. de offi ord. lib vi.
& c. quoniam de immunit Eccle lib. vi & c. dilectis. de ap-
pel. & c. conquestus, de fo. compet & c. cum dilecta. de re-

script. & c. si. de pigno & multis aliis vbi interdum est verbum narratiuum, interdum dispositiuum, iuxta materiam in qua ponitur.

Et nota quod si aliquis impetrat literas iustitie, in quibus faciat mentionem qd obtinet duo incompatibilia, non sufficit qd dicat illa se canonice obtinere, sed est necesse de stilo, vt afferat se illa obtinere ex dispensatione A. post. qd illud verbum, canonice, est nimis pgnans, vt no. in c. dudu. el. ii. de elect & c. ordinarii. § certum de offi. ord. lib. vi. & c. cum singula de præben. li. vi. & solet referri tantum ad protestatem conferentis non autem ad habilitatem recipientis, vt not. ibi per Spec. tit. de dispen. § videndum. versi sed nunquid nocet & Paul in c. non potest. de præben. lib. vi. Et idem fit de stilo, quando aliquis impetrat rescriptum super aliquo, quod dicit se canonice vel legitimè obtinere, cui ius commune resistit, necesse est eum exprimere consuetudinem, vel priuilegium, vel huiusmodi, vt in religiosis qd dicunt se exemptos, vel in rectore qui dicit legitimè pertinere ad se iurisdictionem in certis clericis, vel in similibus, & nisi allegetur priuilegium vel consuetudo, non dabuntur literæ, etiam si velit ut ponatur in eis verbum, legitimè vel canonice faciunt quæ habentur in decis. Bellame. deci. lxv. & xvii & no. in c. licet. de probat. & in c. si. de resti. spo. lib. vi. & c. i. de præscrip. eo lib. & decis. cxvi. eiusdem Bellameræ & per Oldra consi. cclxi. & facit optimè quod no. In nocen in c. ii. de dilat.

Item aduertere, quod si pars petat rescriptum in forma, qd relam, vel conquestus, vel dilectus, & velit in eo facere mentionem de sententia lata, vel appellatione, vel aliquo actu judiciali, non dantur ei literæ in dicta forma. Vide no. in c. ex parte. de rescrip. sed bene datur in extrajudicialibus grauaminibus in dicta forma, vbi non narratur appellatum, vel aliquis actus judicialis. Sed si narretur appellatum, vel aliquis actus judicialis. Sed si narretur appellatum, dantur tunc in forma, Sua nobis. Et idem fit in casibus in quibus non obstan. sententiis potest veniri de nouo, nam tunc si petantur literæ cum narratione literarū vel litis præteritæ & iustæ causæ imputandi, dabuntur in forma, Sua nobis. & ita fit.

& ita sit in matrimonialibus faciunt ad hunc stilum non in c. ex parte de resti. spo. & Bal. in l. Deo nobis, de episco. & cle & Lapis viri velle, quod valeat rescriptum in matrimonialibus absque mentione litis.

Solet Cancellaria, si impetrans rescriptum hoc petat, committere causam nullitatis laudi, vel reductionis ad arbitrium boni viri dissunctiuem in eodem rescripto, pro quo stilo facit decis Rot.

Quando aliquis fuit praesens interemptioni alicuius, & petit declaratoriam super irregularitate, inuenio fuisse datum sub hac forma, Et licet dictus L. in morte eiusdem P. minimè aspirauerit, nec præceptum, consiliū, auxiliū, co-operationē, vel causam prædictę morti præstiterit, nec alijs, in ea culpabilis existat, dubitet tamen, quia presbiter est, se præmissorum occasione status, & famę, ac rerum suarū dispendiis affici, à suo umq; ordinū executione repellere indebet posse. Super quibus p. nos opportune sibi prouideri humiliiter supplicauit Quocirca fraternitati tuæ p. Apostolica scripta mandamus, quatenus si vocatis, qui fuerint euocandi, & inquisita p. te super præmissis diligentius veritate, rem repereris esse, pro ut superius enarratur, autoritate nostra nuncies p. dictum presbiterum occasione præmissorum nullam incurrisse irregularitatis, & inhabilitatis, aut infamiam maculā, siue notam, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendū. Et haec forma ita generalis est tutior, si concordat cum narrativa, nam materia irregularitatis in casu mutilationis vel homicidij circa particularia, habet multā difficultatem in recte declarando, pp. non satis exactam theoreticā doctorum in hac materia, & difficultatem cognoscendi, culpā, & causam, remotas, vel propinquas, seu consecutivas ad actum, ex quo contrahitur irregularitas, maximè cum possit contrahi sine culpa. Quando verò datus interfectori, narratur hoc modo, Quod cū L. p. p. fat. C. vim inferēte, ex qua nisi illā vi repulisset, mortis periculum ineuitabiliiter incurrisset, idem C. se defendendo & vim huiusmodi vi, cum moderamine tñ inculpatæ tute lig, repellendo, p. prefatum L. vulnerauit, ynde idem L. expiavit. Et licet idem C. minimè operā dederit rei illicitæ, ex

D 3 qua

qua dictus L. ad inferendum eidem C. vim huiusmodi impulsus, aut provocatus fuerit, nec aliás, quām, ut præmittitur, in eiusdem L. in orbe culpabilis sit, tamen dubitat &c. Et hec formē probatur per totum titulum de homicidijs. & de cle. percus. & in c. quæsum de pœnit. & remis. cum aliis iuribus. Et de verbo repereris. vide decis Rot in antiq. & Bellam. & not in cap dudum de præsumpt. per doctor.

Et pro accipiente ordinem sacrum anteq̄ esset dolii capax, & postea volente contrahere matrimonium, fuit data declaratoria per Cancellariam de consilio peritorum, & p̄ seipsum Domini Alexandrini sub hac forma. Dilectus filius Augustinus &c proponi fecit coram nobis, q̄ alias eius genitorum in humanis ageret, & certus prior desideran. cū dem Augustinū ad sacros ordines promoueri, ipsum Augustinum impuberem, & minimè dolii capacem, & quid facer ordo importaret insciū, per certum catholicū Antistitem ad subdiaconatus ordinem promoueri fecerunt. Et postmodum eodem eius genitore vita functo, præfatus Augustus impubes, & super hoc melius informatus, ad continentia se obligari nolens, super præmissis reclamauit, & priusquām ad pubertatem deuenit subdiaconatus ordinē huiusmodi ratū gratum habere, eoq; vti, ac ante pubertatē huiusmodi, & post continentiam seruare nolle afferuit, p̄ ut etiam potestatus fuit Quare pro parte eiusdem Augustini afferentis, te postquām dolii capax effectus fuit, & ad pubertatem peruenit, ordinis subdiaconatus huiusmodi nū quām consensisse, nec eo vti voluisse, sed matrimoniu contrahere, & patrem liberoru effici desiderare, nobis fuit humiliter supplicatum, ne famæ suæ dispendiu patiatur, vt in p̄missis ei opportunè puidere de benignitate te. Apost curaremus Quocirca fraternalitati tuę p̄ Apost scripta mādamus, quatenus sic inquisita per te super hoc diligentius veritate, rem ipsam inueneris ita esse, prout superius enarrat, autoritate nostra denuncies dictum August. præmissoru occasione ad seruandā continentiam non teneri, alio nō obstante canonico matrimoniu m huiusmodi contrahere liberè & licite posse, put iuxta casus huiusmodi successum faciat de iure faciendum. Vide doct. in c. i. de cle per sal pro mo. &

mo. & Cald in consi. & nō ponitur clausula, vocatis, de fī
lo in simili bus, non apparente aperto interesse alterius, nec
existente materia iudiciale, nec veniunt vocandi qui non
possunt contradicere cum effectu ff. de fideicom. libert. l.
ergo. §. illud de re iu. qui potest, vt probatur in noua & sin.
forma tit. de relig. in quinterno. Faciunt not. in c. dudum.
de presump. & de cætero. de re iudic. & reor tamen, quod
si quis vellet se plenè assecurare, non tantum quo ad tamā
& conscientiam, sed etiā quo ad bona & alia quæ possent
concernere interesse vel præiudicium aliorum, ne in futu-
rum molestaretur, esct fienda quædam vocatio genera-
lis eorū, quorum interesse posset, iuxta not. in c. si qui ma.
ac. pos. & l. i. C. si minor ab hęc se abstinet cum autoritate ibi
posita. & in l. Titia ff de accus. & l. de ætate. de minor. & l.
decem de verb. oblig. & l. admonendi de iure iur. & c. si de
elest & c. exhibita. de iud. cum multis aliis. Nec credo sic or-
dinatum teneri ad dicendum officium, cùm non habeat
executionem ordinis, alias quā culpa sua faciunt no. per
glo in c. si tibi de præbend. lib. vi.

Pro eo autē, qui inuitus suscepit sacros ordines, seu coa-
etus, data fuit etiam declaratoria per Cancellariam sub hac
forma: Dilectus filius N. quod olim eius genitor dum in
humanis ageret, cupiens quod idem L. ad sacros ordines p-
moueretur, ipsum L. aliquem ex ordinibus huiusmodi su-
scipere renitentē, multis verberibus & minis & alias iusto
metu ab eo ad id coactum & ad ordinem ipsum, ac conti-
nentia obseruandam te nolentē obligare, per certum Anti-
stitem ad subdiaconatus ordinē promoueri fecit, p̄fatusq;
L. quā p̄imum, metu huiusmodi cessante, cōmodè potuit
super hoc reclamauit, quare pro parte dicti L. afferentis se
p̄dicti subdiaconatus ordini nunq; liberè cōsensisse, nec illū
postea gratum, aut ratum habuisse, nec ad eū promoueri,
aut eo uti vlo vñquā tempore voluisse. nec velle, sed ma-
trimonium contrahere & patiem effici liberorum desidera-
re, nobis fuit humiliter supplicatum, ne famæ suæ dispen-
dium patiatur, ei in p̄emissis opportunè prouidere de beni-
gnitate sedis Apostolicæ dignaremur. Quocirca &c. vt su.

Et nota, quod testes, ad perpetuam rei memoriam, pro-

D 4 volente

volente se defendere in futurum, dantur per Cancellariā sub hac forma: Dilecti filij Abbas & Conuen. & cæt. nobis humiliter supplicarūt, vt cum super cōcessione quarundā decimarū canonicè eis facta, quas se à prima ipsius monasterii fundatione obtinere proponunt, aliqua nō appareat publica instrumenta, & super eisdē decimis moueri sibi timet in posterū ab aliquibus quæstionem, ne per defectū probationū ius suum deperire contingat, prouidere super hoc eidē monasterio paterna solicitudine curaremus. Nos itaque & cæt. Testes quos idē Abbas & cæt. super præmissis duxerint producēdos, prudēter recipere, & diligēter examinare curetis, & ipsorū dicta redigi faciat in publica monumenta, denunciando illis quorū interest, vt huiusmodi testium receptioni, si velint, intersint, & super denunciatione sibi facta confici faciat publicum instrumentū. Vide de hac materia doct. in c. significauit. de test. & formam in tit. de test. & in quinto iustitiae.

Forma autem pro testibus, de quorū morte, vel absētia timetur pro actore, iuxta. c. quoniā frequēter & c. cùm dilecti. de confir. vtil. vel inutil. dantur in hunc modū, Venera frater noster C. Episcopus, nobis humiliter supplicauit, vt cū super Castro diocesis ad mēsam capitularē & c. pertinente, nonnulli testes existat de quorū morte vel diuturna absentia timeatur, & super eodē castro & eius pertinen. cū illorum detentoribus quā primum possit cupiat iudicitaliter experiri, ne veritas occultetur, & probationis copia fortuitis casibus subtrahatur, prouidere sibi super hoc de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati & cæt. quatenus vocatis eisdē detentoribus, & alijs qui fuerint euocādi, senes, & valetudinarios, ac alios testes, de quibus ex aliqua rationabili causa timeatur, quas idē Episcopus super præmissis duxerit producendos, prudenter recipere & diligenter examinare curetis, prout de iure fuerit faciēdum. Testes autem præfatos si se gratia, odio & cæt.

Siremittatur causa ad examen sedis Apostolicæ per delegatum vel etiam ordinarium, & aliqua ex partibus vel habere iudices super illa causa, petens, vt committatur in partibus,

partibus, dantur ei per Cancellariam indistinctè, quanvis non exprimatur causa remissionis. Et si à delegato fiat remissio, solitum fuit dici, quòd causa in debito statu resumpta, ad vñteriora procedat, iuxta priorem continentiam literarum. Si verò ab ordinario, dicitur quòd causa in statu debito reassumpta quod iustum fuerit. vt appareat in formis antiquis Mar de Ebu. de qua remissione, vide not. in l. j. C. de relat & in auth. in medio litis nō fieri sacras iustiones. Si verò, & c. prudentiam de offic. deleg. & de offi. leg. licet & de testibus cū olim. & in c. intimaisti de appell. Ego autē vt tutius agerem, & ne iudex, maximè ordinarius, remitteret causas, & grauaret partes in expen. posui semper in huiusmodi rescriptis clausulas, vocatis & c. quod iustum fuerit, nihil dicens de assumptione causæ. per not. in d. authen. & l. ij de peda iudi. C. & l. ij de legi. C. & c. cū æterni. de re iudi. & si diceretur pars consensisse, videtur tacitè, ex quo non appellauit tempore remissionis. Respōdebitur, quòd potuit esse quòd aliqua ex partibus, cuius interest non remitti, erat absens, & hec ignorabat, & etiam si non appellauit contradixit tamen, & in actis potuit cōstatre de contradictione evidenter. Et sic tutius videtur, vt cōmittatur simpliciter quod iustum fuerit, & includetur iustitia, vel iniquitas remissionis, antequām cognoscatur de causa principali. Faciunt no per glof. & doct. Gallica in d. l. licet de offi. leg. quando verò de vtriusque partis cōsensu remitteretur, tunc haberet locū materia e vni. de lit. contest. & veniret ponēda clausula vocatis & c. t. vide ad hāc materiam quandam decis. seu conclusionem Bellam.

Declaratoria super matrimonio contracto per vim, & publicæ honestatis iustitia Dilecta in Christo & c. t. Tua diœcesis præponit facit coram nobis, quòd olim ipsa cū Barrant. laico dictæ diœc. matrimonium per verba de presenti, cōtraxit, & ad hoc coacta per vim, & metu, qui cadere poterat in constantē, copula tamē carnali inter eos minimè subsecuta: postea verò dicta dilecta, vi & metu huiusmodi cessantibus, quāmprimū potuit contra huiusmodi matrimoniu, in quod nutu, signo, vel facto nunquam cōsentit expressè, reclamauit. & deinde cum lo p. eiusdē B fratre laico

laico dictæ diocece matrimonium per similia verba cōtraxit, illudque carnali copula consumauit, dubitat tamen se præmissorum occasione quominus cum p̄fato Io. in huiusmodi matrimonio licet remanere possit. Super quibus p̄ nos sibi opportunè p̄uideri humiliter supplicauit. Quo circa &c vocatis &c. & inquisita per te super præmissis diligentius veritate, rē ipsam repereris ita esse prout superius enarratur, dictum primum matrimonium inter B. & D. præfatos contractum, nullum, & secundum inter eosdem Io. & D. contractum, alio canonico non obstante, validū fuisse autoritate nostra denuncies, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendum &c.

Declaratio super secundo genere affinitatis.

DI L. filius Ia. B. laicus, & dilect N in Christo filia, eius in præsentiarum vxor, coniuges proponi fecerunt coram nobis, quod licet ipsi olim nullo eis canonico obstante impedimento matrimonium inter se per verba de præsenti contraxissent, illudque carnali copula consummasserint: quia tamen certa prima Iacobi vxor, & certus Mariæ prædictorum primus maritus dum viuerent tertio consanguinitatis gradu inuicem coniuncti erant, dubitant prædicti coniuges indebetē impediri, seu alias in eorum statu, & fama præmissorum occasione dispendiis affici, super quibus per nos opportunè eis p̄uideri humiliter supplicat. Quo circa &c. Si vocatis, qui fuerint euocandi, & inquisita per te super præmissis diligentius veritate, rem ipsam repereris ita esse, prout superius enarratur, autoritate nostra nuncies matrimoniuū prædictū, alio non obstante canonico, validum fuisse, & esse, in illoque eosdem coniuges licet remanere posse, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit, de iure faciendum. Dat.

Declaratoria super proponente seu vidente ingredi, & infra tempus exequente, non tamen vidente perseverare.

DI L. filius Crispinus clericus &c. cūm nimio ex quadam eius infirmitate tuisset mortis pauore concussus, si eum

steum Deus ab huiusmodi infirmitate liberaret, domum aliquam fratrum ordinis minorum de obseruantia intrare velle, ve bis affirmauit, & corporis per eum sanitatem resumpta, domum &c. cum illo proposito, quod si asperitatem ordinis sustinere valeret, disciplinam profiteretur eiusdem, alioquin licet ipsi ad statum priuatum remeare. Quanquam simplicitate ductus, propositum suum non fuerit protestatus, verum cum idem Crispinus propter sue complexionis debilitatem, prefati ordinis non valeat tollere rigorem, ab eo, nulla facta professione, domum praedictam exiuit, ac habitu eiusdem ordinis dimisso ad seculum est reuersus, in illoque sub timore Domini in statu clericali dies suos finire concupiscit: unde nobis humiliter suppli- cauit, ut prouidere sibi super hoc paterna diligentia dignaremur. Quo circa &c mandamus quatenus nisi prefatus Crispinus expressè vel tacite professus fuerit, seu alias euidenter appareat, quod absolutè vitam mutaret, seu perpetuò in religione Domino seruire voluerit, denuncies eundem Crispin propter praemissa ad regularem obseruantiam non teneri, prout de iure fuerit faciendum.

Et nota, quod rescriptum in forma, ea quæ de bonis, non extenditur ad futura, ut per Ioan Ganfr in c. ad hoc. de re scri. & in dicta forma possunt trahi plures, quam quatuor: ut per Io. And. in c. cum in multis & Collect. in cap. sedes. de rescrip.

Cancellaria non dat literas appellanti propterea, quod impertrans non habeat speciale mandatum Vide Archid. lxxxij dist Maximianus & Collect. in c. nonnulli. de rescri.

Committens vices suas, in totum commississe videtur: ut not in c. super quæstionum de offi. deleg. & in c. si duo, eod. tit lib vi. tamen Cancellaria non admittit, nisi exprimatur, quod iudex totaliter vices suas commisserit, qui sti lus tam olim tempore Collect obseruabatur, ut ipse no in d'c super quæstionum.

Et nota, quod ubi Canonicus impetrat pro iudice canonatum, vel ubi alias causa suspicionis in rescripto aperitur, vel est nota, ut quia impetratur filius, vel pater pro iudice &c. Cancellaria non solet concedere literas: ut not p. Collect.

Collect. in c. cum P. de offi deleg. in j tamen casu vidi concedi, cùm non sic faciliter recusetur canonicus, sàpe satis facit magis parti aduersæ quàm alias, nec est suspicio valde vrgens, nisi allegetur in partibus, & interea subit expensas impetrans quas perdet si legitimè recusetur iudex. Ad quod faciunt no. per Io And in addi. Spec. tit. de testib. § j. & in c. accedens, vt lite non contest. el primo, & c. postremo. de appella.

Si petatur rescriptum contra hæredes eius, aduersus quē est interpretatū rescriptum, Cancellaria solet dare literas: quanuis regulariter non soleat dare, vbi iudex, coram quo causa pender, possit de iure cōmuni facere id, quod pars in rescripto petit, ad quod l. vnicā de thesauris, dicit tñ Collect. in c quia in causis quòd si impetrato rescripto appellatur, & pendente appellatione moriatur impetrans, non datur literæ per Cancellariam etiā vniuersali successori absq; signatura Papę Vide ad hoc not in c significāte de appell. & de rescript significauit. & in c quia. V.

Clericus in Cancellaria reputatur potentior laico. Collect. in c j. de alien mu iud. cau. fac. Vide ad hoc quæ no. in tit. de censi in quinterno iustitiæ. & Rot. in nouis.

Cancellaria non dat literas captionis super debito ciui- li, vide ad hoc in c. ex rescripto de iureiur. & ita negauit allegata consuetudine, nec per signaturam cōceditur, nisi forte in debito camerali seu fiscali.

Super appellatione alternatiua, vel ad sedē Apostolicā dantur literæ per Cancellariam, & videtur tunc ponenda clausula, vocatis &c. non autem in appell cause, nisi iudex deferret quo ad appellationem ad sedē. Faciunt no. p Collect. in c si duobus de appell. & c dilecti per alios.

Victori appellanti propter expensas, dantur literæ. Vide Specu. de appell S in quibus. & Collect. in c si duobus.

Hodie non seruaf tanta seueritas in Cancellaria vt olim, videlicet, quòd non detur vnicū rescriptum super pluribus grauaminibus, ne uno tantū expresso delegatus nequeat de aliis cognoscere. Ideo narrātur plura grauamina, & datur super omnibus vnicum rescriptum. & vide de his Paul. de Elcaza in cle. appellanti. & Collect. in cap. bonæ. de ap-

pel.

pel & not in cap cùm olim de offic delega.

Et nota, quòd quando sententia fertur lata cōtra impe-
trantem rescriptū, solet de stilo dici, in rescripto appellatio-
nis, sñiam promulgavit iniquam, quanuis iniquitas sit tñ
re ipsa & non iuxta acta. Dicit tñ. Io. Ganfredi in c. vt debi-
tus. de appell. stilum Cancellariæ habere, quòd vbi procedi-
tur per viam extraordinariam, puta inquisitionis, ille con-
tra quē fertur sententia si appellat, exprimit causam, vt pu-
ta si reus fuerit absolutus dicet actor, licet pro parte dicti ta-
lis intentio sua probata fuisset, & similia. Et si reus condē-
netur, dicetur, cùm nihil contra dictū tales legitimè pro-
batum fuisset. Faciunt ad hoc not. per Inno. in c. constitu-
tis. el tertio, c. de appellatio. Et ita seruamus hodie in narra-
tione super processu delegatorum, in priuationibus, &
similibus.

Cancellaria non dat literas super compositione, vel ar-
bitrio rectoris, nisi autoritas ordinarij interuenerit si aga-
tur de iuribus Ecclesiæ. Vide in forma quinterni. tit de arbi.
& Collect. in c. ex multiplici. de deci.

Nec etiam dat confirmationem sententiæ latæ corā Ec-
clesiastico, tracto laico à clero, nisi dicatur de expressa
prorogatione, vel allegetur consuetudo, aut sit casus con-
cernens forum Ecclesiasticum. Vide ad hoc Collect. in c.
ad petitionem. de accusat.

Iudæus percutiens clericum, non incidit in canonem. vi
de Host. in summa de Iude sed pōt per Ecclesiam aliàs pu-
niri. Et ideo in rescripto super manu iniectione ponitur
clausula, vocatis &c. Nec etiam absoluitur à iuramento se-
cundū ritum suum præstito, nec relaxetur ei si fuerit enor-
miter læsus Sed tunc vidi poni in literis, quòd non obst iu-
ramento per dictū Iudæum in dicto contractu, iuxta ritū
suum præstito, admittat eum ad effectum agendi, vel resti-
tuat in integrum &c. Et hoc vbi aliàs Papa in causa Iudei,
aliàs quām ratione iuramenti Iudaici esset Iudex: nā si nō
esset Iudex Papa, quia non ageretur super contractu vsu-
ario, vel aliàs forum Ecclesiasticū cōcernente, licet per Iu-
dæum iuramento vallato non legi vnquam, nec audiui à
Cancellaria fuisse cōcessas literas, nec ego dedi, nisi inter Iu-
dæos

dæos terrarum Ecclesiæ. Quid autem de catecumino; an iniiciens manus in eum incidat in canonem? vide Archid. de conse. distin. j. eos. Et vide Collect. in c. postulasti. de ludæ. ad praedicta & faciunt no per Bellame in quodam celebri consilio fundata super materia e gaudemus de diuor. & vide etiam Durandum theologum.

Si intentia fuerit lata in curia, & dati executores, & appelletur ab eis in casu à iure permisso, Cancellaria non sollet dare literas: quia semper posset sic appellari, & nunquam esset finis litium. Vide Collect. ad hoc in c. significantibus, de noui oper. nunciatio.

Solet Cancellaria dare rescriptum in forma, significauit, pro omni restitutione secretò fienda, si u. satisfactione sup quacunque iniuria illata, etiam infamiae verbalis facti, vel scripturæ, de quibus in c. quod dicam. xijij q. o. iiiij & in toto titu. ad legem aquil ff & l. S. iniuriam. & v. q. i. quidam & l. item. S. aut prætor. de iniur. & vi. q. j. ex merito. & c. deterio res. & vi. quæst. j. sunt plurimi. Et ad hoc quod no glo. in c. si quis contristatus. xc distin. & tex. xlvi. distin. qui emēdat, & c. de occidendis xxij. q. v. & in multis aliis iuribus. Et datur prædictum rescriptum pro damnis, ratione iniuriæ patri pro filio in potestate, & viro, vel sponso pro uxore, aut sponsa, non autem c. contra. Et datur heredi propter dānæ illata defuncto, vel cadaveri, aut expētas, ad quod Insti. de iniur. § patitur. & l. i. ff de iniuriis. & l. i. § sed & si fortè. & faciunt nota in c. olim. de iniur. & c. j. eo titu.

Si tamen iniuriatus reniteretur recipere satisfactionem rationabilem, & moderatam, vide Hostien. in summa de pœni. Pro iniuria facta clero suo, nō vidi dari literas Episcopo, nec formam antiquam: sed videntur posse dari, etiā si esset dissimilata per clericū. Vide c. parochianos de senten. excom. & quæ habentur. ff. de iniur. & not. in c. si diligenti de for. competen.

Reductio ad arbitrium boni viri, committitur per Cancellariam super laudo lato à clero, etiam inter laicos. Edantur iudices, rōut in appellatione. Vide Bar in l. si societatem S. arbitrorū ff. pro socio. & in l. i. C. vbi, & apud quæm. & doc. in c. quinta uallis. & Ang. in disp. duo inuicē. Secun-

Secundum rescriptum dans formam super prima commissione censetur esse idem, sed pinguius concl. Rom. xxxix. de Bella.

De consuetudine Curiæ, Cardinales possunt committee eorum auditoribus obseruationes terminorum, ab aliquo speciali mandato Papæ vide Bella concl. xlivj.

Signatura contra ius, non est concessa Vicecancellario, Bellame. conclu. xlviij & lxxxij.

Commisso de procedendo, omisso grauamine, nō tollit effectus grauaminis vide conclu liij.

Ius quæ situm etiam super ordine iudicario in partibus non est auferendum per stilum Curiæ. conclu. lxxiiij.

Processus extra Rot de partibus modicum valent, ibidem. Expressa in gratia debent probari, tacita vero non. Vide conclusus lxxvij.

Citatus pro interesse, & admissus, habetur pro principali. vide conclusus xcv.

Lite pendente, potest acquiri nouum ius in possessorio, & petitorio. vide conclusus cij. & ccccxlviij. & titul. de rescriptis in nouis.

Gratia, ante confectionem literarum, est informis, & sic non habet propriè esse. vide conclusus ix. & est regula Cancellariæ.

Actus sunt individuorum, non generum, ibi.

In confirmatione requiritur expressio defectuum specifica. cxvij.

Ius in re nō pōt ex pluribus causis queri. concl. cxxij. Verbum ex certa scientia, non tollit expressam surreptionem. conclusus clviii.

Rectoria, & vicaria non possunt esse apud eundem. conclusus clxij.

Confessio in beneficialibus, non valet ad effectum adiunctionis. conclusus clxxxij.

Ante acceptationem, gratia est conditionalis, & acceptatio præsumitur durare, & inualida potest ratificari, & acceptatio dat ius ad rem. concl. ccclvij. & non recipit conditionem neque diem. ibidem.

Quæ veniunt contra ius commune, & sunt secundum ius

ius commune, non strictè interpretantur concl. cccccvij.

Perinde valere, trahitur ad confirmationem. conclus. cccccxxxij nec inducit nouam prouisionem. ibidem.

Aequitas est perficere gratiam, quæ casu fuit impedita perfici. conclu. ccccxliij

Non subintelliguntur tacita in gratia, quæ potuisse principem mouere ad difficilium concedendum ibidem.

Cōditio nunquām subintelligitur, quæ posset magis iustificare gratiam si neutri, nec alia qualitas ex qua eūtaretur surreptio. Et plenē sunt narrandæ reliquæ facti inutilis in gratia impetranda ibidem.

Vicecancellarius dicitur minister Papæ limitatus. conclus. ccccclvj.

Per mandatum de prouidendo, non causatur ius in re. conclus. ccccclxij.

Nec titulus habilis de futuro causat ius in re. conclus. cccclxij.

Omnis causæ quæ sunt de iustitia, possunt committi p Cancellariam. conclu. dict. ij & conclu. xlviij.

Commissiones in curia latè sunt interpretandæ. conclus. dict. vj.

Referuatio habet vim nouæ prouisionis cōcl. dic. xxxv.

Non presumitur Papam tollere ius ad rem, nisi per clausulas tollentes, dict. lv. Et facilior est gratia de vacantibus in Curia, quām extra ibidem.

Ad purificandum gratiam non est præfixus terminus ab homine, nec à iure conclu. dict. lxij.

Expectans in forma pauperum, ante purificationē non habet ius ad rem. dict. lxvij.

Non vitiat gratiam illius taciturnitatis, quod ex narratis, & eorum forma principi debet esse notum. conclus. dict. xcij. & in not. tit de ref.

Sufficit tacita vel contenta narratio, aut inclusa, seu notoria expressio ad tollendam surreptionem, ibidem.

Presumitur Papam non ignorare stilum, sed gratia fuit se factam, iuxta stylum & regulas eius, ibidem.

Requiritur in impetracione, ut fiat mentio de iure competenti alteri, licet sub conditione, vel modo, quæ per impec-
trantem

trantem impediri possint conclu dict. xxxix.

Taciturnitas iuris, quod posset alteri competere, nisi preueniretur per impetrantem, non inducit surreptionem. consil. dict. clij.

Consultus à quodam amico super regula Cancellariæ, de publicanda resignatione beneficij intra sex menses &c. An resignans, qui post terminum remanet in detentione beneficij & capit fructus, & ille in cuius fauorem fuit resignatum, sint terti in foro conscientię. Credidi saluo saniori consilio, quod non:posito primo pro cōstanti, q̄ in veritate beneficiū nō vacet in casu dictę regulę, sed titulus sit penes eū, in cuius fauore est facta resignatio, licet veniat resoluendus, & cassandus ipso iure in euentū, quo resignans decesserit in possessione, vel protius detentione beneficij resignati. Nā proculdubio resignans non est tutus, cūm mala fide capiat fructus beneficij, in quo non habet amplius ius, quod per resignationē, seu renūciacionē amisit. c. post translationem S ruis. de renuncia. & c. dilecto de præb. cum aliis iuribus, imò & possessionē dicti beneficij amisisse videtur, vt voluit Oldra consi. ccxxxvij. & per Rot de renuncie in nouis. nec nomine illius, in cuius fauore est facta resignatio, non potest salua cōscientia capere, quia literis non expeditis cum qui de præb. lib vj. ergo &c Ille autem in cuius fauorem est facta resignatio, etiam videtur esse in mala fide, siue capiat fructus, siue non:nam vbi capit, aut capit absque literis, & sic peccat per supradicta, & tenetur restituere fructus, vel concordare de eis cū ordinario, vel camera ar. c sacro de senten excommunicata. & c. pastoralis. de appellationibus. cum ibi nota. aut non capit quia nō vult intrà terminum dictæ regulæ expedire literas, siue publicare, cūm possit. sed vult resignantem capere fructus quādiu vixerit aut ad aliquod tempus, & etiam peccat, quia non vult subire onus ad quod tenetur per acceptationē beneficij, & permittit alium, videlicet, resignantem capere fructus, & deseruire beneficio, in quo certò scit deseruientem non habere ius, & etiam impedit per eius negligentiam vel dolum, quominus aliquis tertius, qui expediret literas, ei publicaret & caperet possessionem, & deseruiret

E beneficio

beneficio si illud habeat. ar.no.in c.ex tuae.& c ad audienciam.& ibi Abb.de cle nō re.& no.in c commissa. de elect. li.vi.ad quod fac c quod semel de reg.iu.& in auth de litig. S omne & C.de emen.Iustin.Codicis. in fin. & quod not. Collect.in c.ad quæstiones q.fi.de simo.& facit etiam tota materia de inobedientia legis positivæ fundatæ in ratione naturali, diuina, vel morali, quod censeatur peccare Ad q̄ vide Abb.in c tua de vſu.& doſt.in c.canonum

Bona quæ auferuntur damnato, non acquiruntur fisco de iure naturali, Bellame concl vii cxliii & ita videtur qui busdam Theologis. Vnde considerarunt nonnulli, q̄ non teneatur quis, quanuis cōdemnatus de crimine, propter q̄ veniant bona etiam ipso iure publicanda fisco, in foro conscientiæ exhibere, & manifestare bona sua, sed possit illa c late, dummodo abīque scandalio id fiat. & hoc arg not. per Inno. in c. quia plerique . de immu. Eccles & in c sicut dignum. de homi. & l fi. C. cūm de iure naturali non perdatur dominium illorum absque vero consensu Domini, propter crimen etiam non occultum. ad quod l. nihil. de regulis iuris. & l. in ambiguis S quatenus eo titulo ff. & not. pér Archidia. in c felicis & Bal. in tit. de feud. & Bart. in l. post contractum. Et per Abb. in c cūm non ab homine. & doct̄or. in aliis locis intelligantur in foro iudiciale, non autem in foro conscientiæ Sed cogita, quia delinquens, tacitè videtur consentire in pœnam committerendo delictum, & sic in amissione domini, vt l. i S bestias ff. dē postulat. & ibi gl. in epistola inter claras S liquet C de summa Trinitate. & videtur tex in c impares. xi quæst iii Posses respondere, q̄ ille consensus nō est naturalis, nec proprius, aut verus, sed fictus, & ciuilis, ideo non obligat in foro conscientiæ , ubi non curatur de fictione in proprietate & præsumptione c tua, de sponsa c literas de resti spol c. à nobis . de sen. excōmu el primo faciunt no per Bal in l. i. C. de Sacrosanct Ec cle. & xi q. iii c. sententia, sed tantum curatur in conscientia de vero interesse. sed in hoc casu fisci naturaliter non verè interest, cām nihil ei absit in veritate propter delictum , nā nil de suo perdidit, nisi q̄ delinquens censemur eum, id est, principem, & legem contempisse delinquendo , qui contemptus

temptus iam purgatur per poenitentiam , nec quo ad Deū curandum est de poena exteriori extra id quod abest , vt di xi , nec obligatur quis in foro conscientię ad huiusmodi pœnas , nisi ubi sequitur scandalum in non parendo principi vel legi , præsertim quando non delinquitur ex contemptu legis , seu principis , sed ex iracundia , vel calore concupiscentię , vel negligentia , vbi non censetur contemnere derelinquens , vt per Zab . in cle . eos . de sepul . & Collect . ad quæ faciunt not per Ioan . And . in c . quanquam . de usurp . & Cald . in Proœ Decret & Fed in consi & not in c . significasti . de homi . & in c . fraternitatis xii . q . ii & faciunt optimè not per Car in Cle pastoralis . ver . cæterum .

Vbi Papa concedit gratiam per supplicationē , vel alias & expressè , vel tacitè , vult q̄ dicta gratia nō valeat , nisi expediātur literę , vtens effectu illius gratiæ literis non expeditis , non videtur tutus in foro conscientiæ . arg not in c . quia plerique per Innoc . Cūm gratia prædicta dependeat tantum à sola voluntate Papæ & principis , quę quidem voluntas potest per eum limitari per modum & conditionē tacitam vel expressam , quantum sibi placet , & potest ipse solennitates & formas , prout ei libuerit , ad perfectionem & esse dictæ gratiæ apponere Secus autem est in his , quæ de iure naturæ dependent à voluntate & consensu partium duntaxat , non superioris , vel principis , vt est in contractibus , & vltimis voluntatibus , & huiusmodi , in quibus ex sola voluntate partium valent contractus , etiam si per principem & iura positiva adhiberi debeant certę solennitates . Et faciunt hęc ad questionem , quòd quis salua conscientia non possit recipere , aut soluere pensionem super aliquo beneficio Ecclesiastico assignatam , nisi literis expeditis , cūm consensus partium non possit operari vltra consensum Papæ , seu principis , qui quidem princeps in hoc casu vult tacitè , quòd ad effectum perfectionis gratiæ , literæ expediātur , nam per signaturam censetur Papa facere gratiam iuxta stilum per Cancellarium limitandum , seu declarandum , & illa est tacita voluntas sua , vt vult Bellam . conc cccccxcviii . de quo per Oldra . conclus ccxxvi . & per Bald . in cap . i per quos fiat inuesti . & Mil . in versicu gratia . & facit optimè

xx. regula Cancellariæ. Et sic necesse est, ut literæ prædictæ conficiantur, & expediantur iuxta stylum Cancellarię, & dictis literis expeditis, tunc gratia dicitur habere esse suum. Bellam. conclus. cx. & in ea tunc ostenditur aperta mens principis, & expressa, sed in dictis literis pensionis ponitur de mente Papæ, postquam dictę literę tibi præsentatę fuerint, &c. ergo ante præsentationem, & multò minùs ante expeditionem non potest exigi vel solui pensio. Credo tamen quod in foro conscientiæ, si partes essent certæ de expeditione literarum, quanquam non præsentarentur literæ possent soluere vel exigere pensionem, cùm tacita voluntas principis non excludat hunc casum, hoc est quod velit necessariè literas præsentari, & non habere pro præsentatis, cùm hæc præsentatio sit inducta in fauorem partis solventis & ne recipiantur pensiones super beneficiis Ecclesiasticis absque assignatione superioris, & volūtate, de qua voluntate si mihi aliter constat quam per præsentationem quo ad conscientiā video r esse tutus, dummodo, ut dixi, in veritate literæ sint expeditæ. Et idem videretur mihi esse dicendum in omni casu, in quo esset de voluntate principis tacita vel expressa, quod deberent literæ expediri, quod ante expeditionem, non posset quis vti eis absque peccato. Et sic in omnibus cōmissionibus gratiolis habentibus clausam, vocatis, vel requirentibus informationem, aut cognitionem vel huiusmodi, ut est in dispensatione super irregularitate, & huiusmodi, qui requirunt aliquam præcognitionem de iure, vel ex stilo, & sic ex mente Papæ. Secus fortè in dispensationibus ad duo, & super defectu nataliū, & similibus in quibus non videtur esse de mente Papæ expressa, vel tacita, quod dictæ literæ necessariò expediantur ad hoc, ut in foro conscientiæ relevent dispensatum, sed tam ut non suffragentur impetrantibus absque expeditione, ut habetur in regula Cancellariæ, de dispensationibus. Et verbum suffragari, non videtur trahi ad forum conscientiæ, sed potius ad contentiosum, cùm significet propriè aliquid repulsuum & controversiale. arg. not. per Specu. de adult in si & per doctor in iubric. de suffrag C. Si ergo habenti supplicationem signatam super dispensatione ad duo,

duo, non moueatur lis. Neque obiciatur de inhabilitate per aduersarium, neque detur ei de illa regula, videtur q̄ non expeditis literis possit illa tenere in foro conscientiæ, cùm mens Papæ, vt dixi, fuerit grauare eum in euentum, quo ei moueretur contiouersia per aliquem cuius interefset. Secus si absque contradictione posideret dicta duo etiam literis non expeditis. Et ita vidi quosdam doctores, & vnum notabilem, & eruditissimum prædicatorem tene re pro quorum opinio facit glossi in cap fraternitas. xii q. secunda & not per Bar. in l sequitur S. viam. Sed facit con tra eorum opinionem principium dictæ regulæ, & verba, temere, & facere, in dicta regula posita, quare cogita, quia magis declino pro nunc in partem quòd non sit tutus in foro conscientiæ, & sic quòd teneatur ad fructus restituendos Cameræ nullo existente contradicte, deductis alimentois suis necessariis, & si quæ vertit in utilitatem Ecclesiæ, quam non dispensatus possedit, quia non habetur pro dispensato, ex quo non expediuit literas per supradicta. Si autem viue vocis oraculo esset ei concessa gratia, vel quòd sola signatura sufficeret, tunc bene esset tutus utens gratia in foro conscientiæ, cùm appareat de voluntate cōcedentis non curantis expeditionem literarum, & ita videtur debere intelligi tex. & glossi iu. clem. dudum super verbo. de sepul. & glo in c. institutionis. xxv. q. i. quòd gratia Papæ verbo solo facta valeat, quando Papa hoc expressè vult, & ita quotidie practicatur in Curia. Postea dixit mihi quidam Theologus se credere, quòd si mens principis volentis taciti, quòd super gratiis per eum factis expediantur literæ, & aliter non valeant, moueatur non propter intentionem vt melius examinentur in expeditione, sed tantum vt ex illa expeditione veniat ei lucrum, quòd eo casu etiam non expeditis literis, ego possum uti gratia mihi concessa propter malam intentionem principis & iniquam, & si super hoc fecerit legem, esset iniqua talis lex, quia lex debet fieri ad utilitatem communem, non autem propriam. & facit pro dicto suo quod not. in c canonum de const. & c. erit autem lex iiiii distin. & viii. dist. quæ contra, & quia tunc excedit potestatem constituentis, quo ad Deum,

E 3 qui

qui nō ligat nos ad parendū in foro conscientiæ principi in iustè præcipienti, cū non dederit ei potestatē, iniquam legē cōdendi ad quod c qui resistit xj. q. iii & si is qui. S. Sed nolo intrare pro nūc hanc materiā, quia difficultis, & in dubijs cōstat esse parēdum principi, & præsumendū quòd ad bonū finē fecerit legem, ex quo apertè nō est contra deca logū, vel bonos mo: es: per not. in c. ij. de maior. & obed. & in d. c. canonum. & xj. q. iiij. non semp c Julianus & c. Imperatores, cum alijs iuribus. Et si est incommoda lex soluenti taxam, non est mirum, quia, vt ait Liuius, nulla lex satis commoda omnibus esse potest. Licet ergo interdum incommoda sit lex singulis secundū quid est, tamen commoda in communi, & ex alio respectu commodissima. Et satis bene nobiscum ageretur si huiusmodi pecuniæ distribuerentur in eos usus, ad quos destinatæ sunt, qui usus est cōmodissimus Reipublicæ Christianæ. In illo autem semper dubitauit, an constet esse veram opinion. Innocen: & tequaciū, in d. c. quia plerique quòd vbi cunque est tradita aliqua solēntas per iura positiva seruāda in contractibus & in ualidantia contractum, si non seruentur, puta in alienationibus rerum Ecclesiasticarum & minorum, quod nihilominus si dictæ alienationes siant alias legitimè sed nō seruata forma predicta, quòd emēs, & vendens sint turi in foro cōscientiæ: nam videtur eos non esse tutos, cū nō sint domini rerum emptarū absque solēnitate, & sic possideat illa emptores mala fide. Item quia continuè stant in peccato detinendo rem emptā contra voluntatem, & preceptum superioris, qui potuit in huiusmodi rebus pertinentibus ad curam suam apponere legem, quā ei libuit: & cura sacerorum & spiritualiū pertinet ad eū, & per consequēs bonorum pertinentium ad rē spiritualem, vel sacram, & sunt in continuo contemptu superioris, ergo in peccato, per not. in d. c. ij & c canonum cum alijs iuribus, maximè cùm sit de mente doct. & præsertim Bald. in c. si quis per triginta si de veri S. contra quòd quādo lex aliquid prohibet fieri propter aliquod valde equum & bonum publicū, & cōtra illud fiat, ligat in foro cōscientiæ, & facit etiam ad hoc quod ipse notat in extrauagā ad reprimendā loquens.

de

de Macedoniano & Velleiano . & facit etiā optimè quod
sint in peccato not. per Abb in c sacris. cum ibi not. de his
quæ vi met. ve. cau. fiu. Quare cogita. & quo ad materiam
pensionum, credo etiam quodd si literæ nō presentarentur,
nisi post duos, aut tres annos post assignationem, nihil-
minus deberent solui pensiones integrè pro tempore pre-
terito etiam in foro conscientię , quanquam nunc fuerint
expeditæ, cùm illa cōditio, postquā tibi prædictę literæ præ-
sentatae fuerint & cæt. non suspenderit obligationem, sed
solutionem & exactionem: yt in illo qui promittit & assi-
gnat ex nunc x menstrua super tali fundo suo, quæ tamē
nō vult soluere donec merces suas vēdiderit , vel postquā
creditor præsentauerit ei literas saluiconductus, & alijs hu-
ijsmodi exemptis, quod nota ad practicam ad quod l. his
verbis. C quan dies leg & quia fuit opposita dies seu con-
ditio gratia pēsionarij ad quod l si ita § pegasus de leg. ij.

Ad materiā cōtractus qui soluitur & violatur per mor-
tem alicuius & Canthalonia appellatur violarium : quia
facilè perit, vt violæ, an sit licitum , vide quæ not. Collect.
in c. j de empt & vend ybi dicit, sed nunquid licet alicui e-
mere redditus ad vitā suam. ita quod salua cōscientia pos-
sit retinere? Dicendum quod si verisimile est quod emptor
debeat recipere redditus magno tempore, & yltra commu-
nem valorē , vt cum homo iuuenis emit magnum reddi-
tum, hoc casu quia est verisimile, quod satis yltra viuet, to-
rum id quod receperit yltra pecunia quā dedit , tanta con-
sciētia retinere nō pōt, quia quodāmodo ysura est in c. na-
uigāti. de ysur & facit, quia ratione incertitudinis licita est
cōuentio, quæ alijs effet illicita. C. de ysur. si ea. nec obstat
iura quæ vidētur simpliciter velle, quod liceat ad vitā eme-
re propter incertitudinē, quod dicendum est verum esse,
dum tamen data fuerit pecunia secundum probabiliē mo-
dum contrahendi . Et ita resert Ie. determinatum fuisse.
hæc Cin in d.l si ea. vide quæ colliguntur infra cap. ad no-
stram. per quæ fraude ysurarum cessante, aliud videretur
posse dici hæc Collect. Et vide Anch & Ioan. de Anan.
post Innoc. in c. in ciuitate. qui tenet esse licitū, quod Rō-
der. negat si redditus emantur ad vitam emptoris. propter

votum captandę mortis, quo cessante nō esset peccatum.
Et venditione violarij, vide vnam not. Cin. in l. si pater. ii.
C de inoffi. test. Et an appellatio re, vſufructus , veniant pē
fiones violariorum, allegari posset l. sancimus C. de donat.
vbi videtur proprietas non vſufructus . Et videtur quòd si
violarium quod emeram ad villam delegauero creditori
meo, quòd soluens pensionem teneat illam prēstare quan
diu creditor viuat, nec morte mea finiatur, sed creditoris. vi
de not. in l si vſufructus ff de noua. per doct. Gallicanos.

Refert Ioan. Ganfe in c. ad nostram de empt & vendi
se vidisse dubitari in Cancellaria, quòd cùm quidā emiser
quasdam possessiones apposito pacto, quòd vēditor aspor
tando premium posset post certos annos illas possessiones
recuperare, & venditionem rescindere. Dominus Feder. de
Senis iuuabat, & defendebat contractum non esse vſura
rium, sed alii tenebant contrarium, & ita dicit suis obten
tum congregatis doctoribus, cùm apposita fuerit conditio
contra naturam contractus, propter quod dicebatur non
esse recurrentum ad coniecturas. Vide ibi per cum, & ad
uerite, quia non loquitur in pacto de reuertendo.

Stante consuetudine, quòd Ecclesia habet lectum , qui
cum funere ad Ecclesiam portatur, rector vult permutare
ius lecti huiusmodi cum uno p̄dio , quòd perpetuò ad Ec
clesiam pertineat, nunquid possit? Fed. arguit q̄ non possit
fieri, quia simonia esset, tamen ius decimale permutari po
test, q̄ est spirituale cum re temporali. de rer permut. cum
vniuersorum Iple tamen solus hoc non posset alienare de
reb. Ecclesiæ non alie. c. i lib. vi . cum si . non enim omnia
q̄ sunt ratione se pulture sunt facta spiritualia , ut no. xiii.
q̄ ii clericu vide Collect. in c. relatum de sepul

Duo tractauerunt de beneficiis permutandis adiuicē,
& data fide promiserunt procurare dictam permutationē
per superiorem , vel illos quorum interest , an possit alter
pœnitere? Et si alter instet qui est paratus implere ex parte
sua an posset aliis compelli ad implendum ? Et videtur q̄
non, cū talibus debeat cessare omnis pactio , & conuenio
de pactis. c si & no in c. cum pridem cum si. &c. Fed de Se
nis no. contrarium, quia isti non simpliciter pacisuntur, sed

pro

pmittunt inuicē dare operā & curare, vt hēc pmutatio vniat ad effectum per debita media, videlicet, per superiorē, vel illos qui eam admittere, & quorum autoritate per fici potest, q̄ de iure non videtur prohibitum. de rest. spol. c ex parte. & c. venerabiles. de confir. vtil vel inutil. & facit quod not. de rescri ad audientiam. in glo. & de præben. significatum, cūm fidei datio æquipolleat iuramento, quod quidem iuramentum debet seruati, nisi vergat &c. vnde postquam ipsæ partes adinuicem promiserunt ad curandum, videntur quantum in se est conditionaliter consentire, habito consensu superioris, à quo non possunt resilire, nisi fecerint quod in se est respectu habendæ voluntatis à superiori, & procurandi, vt conditio eue niat ad quam pro curationem sunt obligati, non conditionaliter, sed purè, quæ promissio procurationis in hoc casu non videtur prohibita per supradicta. Et ideo post hanc promissionem, nō est etiā amplius in facultate alterius resilire, sed superioris admittere, vel non. Vide ad hoc Collect in c. cūm olim. de rer. permuta. Nihilominus cūm olim suissent petitæ literæ à Cancellaria super hac promissione, de curando & dando operam contra partem quam pœnituerat, fuerunt negatæ. Credo propter fundamenta Hostien. Ioā. And. in c. quæ situm. de rer. permut. Et dicit Innoc. in c. inter. de præb. q̄ permutantes habent ius in beneficiis permutatis statim, q̄ superior autoritatem interposuit. & vide Fed. quæst xxvii. & Abb. in d. c. inter. vnde non tantum habet regreßum p- mutans ad beneficium suum alio nolente permutare, sed etiam videtur quòd poscit nolentem permutare, seu resignare ex causa permutationis compellere. Sed dictum Innoc intelligitur, vbi sunt admisitæ hincinde resignationes, licet non sit facta traditio possessionis. & vide ad hoc Fed. consi clyi & omnino ad hanc materiam multas decision. Rot. tit de ienun. in anti. & de rer. permut & quandam regulam Cancellariæ ad hoc.

Parochiani habent nominare rectorem Capitulo, & Capitulum vnum de nominatis habet præsentare Episcopo quidam expectant ad præsentationem, vel collationem capituli, aūnq̄uid tale beneficium cadat in gratiā? Dicit Col- lect. in

lect. in c. cùm dilectus de iure patro. quòd audiuit multos dicere quòd sic, cùm tale beneficium videatur esse de patronatu Quare &c de præb. c. cum illis. in fi. & quia nominatio habet vim præsentationis, nec ius tribuit. c. nobis. tñ. de iure patro. de elect. cum terra. sed vbi Capitulum nō haberet præsentare de nominatis, credit Collect. bene habere locum. Sed in casu nostro non est libera potestas præsentationum penes Capitulum, & sic non dicitur solidè patrus Quare &c de resti spol pisanis & cum illis in fi. præiu dicaretur parochianis, quibus Papa præiudicare non intēdit, nisi exprimat c. quanuis. & d. c cùm in illis.

Inter duos nominatos, de quorum anteriori nominatione non constat, quis alterius debeat præfetti, vide Oldra. consil. ccxvij.

Quòd pensiones, quæ constituuntur & assignantur hodie super fructu beneficiorum, non sunt beneficia, neque habent effectum eorum, nisi in casibus expressis, videtur pbari ex definitione beneficij, & requisitis ad illud de quo per Oldra in quodam consil. & Anto. in reg. j. de reg. iur.

Et inter cætera est necessaria perpetuas, vt in c. pastorali. vij. q. j. in gl. in c. vnicō de capel. mo. lib. vii. quæ quidem cessat in his pēsionibus, cùm extinguuntur lapsō tempore quo impositæ sunt, vel per obitum recipientis. Facit etiam definitio Matth. de monte Lau. in Clem. j. de sup. neg. prēl. & gl. q. j. in summa. Item quia huiusmodi pensionem recipientes possunt illas remittere ad tempus, vel in perpetuum, vel illis renunciare absque autoritate superiorum: nec tūc impetrantur, nec vacant, sed extinguntur tanquam debitum pecuniarium per remissionem, nec requirunt residen- tiam, nec habent nomen tituli, nec illas recipientes habent vocem, vel stallum in choro beneficiatorum. Item in regulis antiquis Cancellariæ ponuntur vt diuersa in expectatiuis, nec examinantur per Cancellariam hi quibus pensio assignatur, vt solet fieri in titulatis. Si tamen assignaretur aliqua pars fructus alicuius beneficij pinguis non ad partculare commodum ynius, sed ad hoc, vt deinceps esset beneficium Ecclesiasticum dictum, fortè pensio vel portio, tunc bene esset beneficium, vt in c. conquerente. de cle. nō reli.

reli. & c. ex diligenti de simon. & xvij. q. vj. illud & q. v. pos-
sessioni. ij. quæst iij. clerici & c. si Episcopus. & vide ad hoc
not. in clem. si Romanus. de præben. & in c. postulasti. &
c. ad audientiam de rescrip. & Clem. ij. de vita & ho. cler. &
c. quanuis de præben. lib. vj. ad hoc Rabar. in cap. constitu-
tis. de relig. domi. & Ant. de Butr. & Bal. in d. c. ad audien-
tiām. & not. per Castren. & Pont. in consi. & Rot. in anti-
quis tit. de rescrip. Et forma literarum satis ostendit non de-
beri pro beneficiis, cùm plerunque fundetur, ne resignan-
tes nimium dispendium patientur, & sic exonerantur à ti-
tulo, & per consequens ab onere. Recipiunt támē partem
fructuum quasi tāquām laici qui possunt recipere pro ali-
mentis & viatu vel statu decenter tenendo. & not. xxij. q.
fi. tributum. & xvij. q. ij. Eleuterius. & c. quanto de iurepa-
tron. & l. commodis ff. de re iud. & l. stipendia. C. de execu-
rei iudi. Faciunt hæc ad materiam, an pensio faciat incom-
patibile sub eodem testo cum beneficio, & an recipiens pē-
sionem non intitulatam, prout sunt hodie. teneatur dicere
officium, vel interesse processionibus huiusmodi? Et ex his
potest etiam determinari, an huiusmodi pensiones mo-
dernæ possunt redimi.

De regno Scotiæ seu rege dubitatur, an sit verus rex: vt
per gl. xxxij. q. ij. & per Buxien. in reperto super versi. Rex.
& appellatur regulus à glo. in c. venerabilem. de electio. &
videtur olim tuisse subiectus regi Angliæ, vt patet in chro-
nicis, & præsertim in h. storia, quæ dicitur Mappa mundi.
& not. in cle. j. magistris & de eo fit mentio in c. cùm dile-
ctus de fid. instrumen. & c. sanè. de temp. ordin. & non vni-
getur, vt patet in prouinciali Ecclesiæ Romanæ. Ista inter
alia adduxi coram Reuerendissimo domino meo Vicecā-
cellario, contra oratores præfati regis, contendentes de p̄g-
latione, cū oratoribus Ferdinādi regis Siciliæ siue Apuliæ.

An per affectionem secūdī beneficij sub eodem testo,
vacat ipso iure primum. Vidi, concludi, quòd non per not.
in c. literas. de concess. præben. sed habere locum in materia
monitionis, de qua in cap. referente. & c. prætereà de præb.
vide doct. in c. quia nonnulli. & c. fi. de cleri. non resid. ta-
men Cancellaria expedit literas tanquam pro vacante, &

vide

vide Rot. in antiquis & latè Milum in repertorio.

Beneficium residentis in curia non promoti infra annum, dicitur vacare in Curia secundum. Collect. in c Ecclesia de sortileg.

Præstissime doctor, cupit scire humanitas vestra per strictissimè, & resolutissimè à tenuitate nostra, quid mihi videatur de gratiis p literas Apostolicas concessis, p quas cōmittitur constitutio & assignatio pensionis in partibus, an expirauerint, seu extinctæ fuerint per mortem Papæ concedentis illas re integra? Respondeo videri mihi non expirare, nec extinctas esse, cùm teneam pro constanti, q vbi alicui quanuis tertio, est quæsum ius in re, vel ad rē, aut saltem officij iudicis imploratio per literas A post gratiosas, siue gratiæ sint pure, siue in diem, siue cōditionales, tales gratiæ non extinguntur per obitum cōcedentis, nec executorum iurisdictio. seu potestas finitur. Et propterea idem credo in literis priuationis in forma iuris, cum prouisione alteri fienda: & in literis in forma, dignum & vniuersum: & in literis accedens super dispensation ex defectu naturalium: & fermè in omnibus quæ hodie emanant à Cancellaria. Et sit ratio, quia in omnibus his gratia est iam facta, non fienda, quanuis non executæ, cùm quæsum sit ius in re, vel ad rē, vel salte ius implorandi officiū iudicis, seu executoris. Hoc credo per no in c. si cui nulla. de preben. &c. si super gratia de offi. deleg. lib vi quanuis glo. & quidam doctor. forte non satis practici, aut parum aduertentes ad stylum Cancellariæ modernum, & illius temporis exemplificant mandata de prouidendo dici gratias fiendas, & non factas. Cùm fiendæ sint, vbi ius non est quæsum aliqui modis prædictis, sed est concessa facultas. Sed potestas ad contemplationem seu fauorem tertij, esse voluntarium ministrum, siue mandatarium gratiæ fiendæ illi tertio, vt puta, si Papa intelligens aliquem scholarem studuisse in aliquo studio longo tempore, & esse sufficientē ad gradū doctoratus, contemplatione, seu fauore illius scholaris det ali cui personæ facultatē, siue potestatem doctorandi illū, nō tamen mandet, vt requisitus id faciat, seu facere tenetur: nam in tali vel simili casu expiraret gratia per obitum cōcedentis

cedentis te integra cùm non sit propriè mā datum, nec aliquod ius quæsum illi doctorando, nec etiam ipsi commissario, cuius contemplatione, seu favore non fuit data ei à Papa p̄dicta facultas, seu potestas doctorandi illum. Et verbum, mandatum, ibi in § tecus. capitul pro committitur, seu facultas datur, vt declaratur in principio. d. § & etiā verbum seu favore, declarat non esse propriè factam gratiam illi doctorando. Et ita esset in similibus casibus, si hodie Papa illo modo antiquo scriberet, & ita resolu me in hac male exemplificata, & ideo intricata materia dictorū capitulorum, visis omnibus scribentibus super eis. & Oldr. in consi. & decis Rot. in nouis quæ videtur facere differen- tiam inter mandatum de prouidendo de beneficio vacan- te, aut vacaturo, non quoad durationem gratiæ, sed quoad durationem potestatis executoris, vt in vacaturo non du- ret, nec quando committitur causæ cognitio vñà cum gra- tia. Et bene valeat præstantia vestra. Et vide Bellameram in quodam consilio, qui videtur dicere consona p̄dictis.

Concurrentibus duobus magistris in Theologia, ceteris paribus, in quodam beneficio, quorū magistrorum vñus erat p̄dicator, & valde eruditus in doctrina Theologicæ concerne nente partes iustitiæ, & curæ animarum, & cōfessio num, & sacramentalium, & aliis materiis mistis cum iure Canonico, & concernentibus vitam activam. Alter verò de Trinitate, & de natura Angelorum, & Metaphysicalibus, & aliis subtilitatibus. Vidi, concludi esse p̄terendum primum, per nota. in c nisi cum pridem. & in c cùm sit ars artium. Facit iudicio meo c quia nonnulli. §. sanctimus. ibi p̄fertim. & c. super specula. ibi ad iustitiam. de mag. &c. cum ex injuncto. de hered. & inuenies multa iura in decre- tis ad hoc, & faciunt nota, in capitulo inter cetera. de of- fi. ordina.

Quòd exigentes talias, gabellas, & vectigalia, quæ sunt preciè pedagia, & guidagia, non sint ipso iure excommuni- cati. Vidi, concludi inter doctos viros, cum c. quanuis. & Cle p̄sentis. extendi nō debeant, sed in aliis exactionibus remaneat dispositio. cap non minus. & c. aduersus. & alio- rum iurium Decretalium, &c. Quanuis Petr. de Ancha. & qui-

& quidam alii videantur aliud sentire, exponendo pedagium pro omni vestigali, seu portio: cùm tamen gl sentia pedagia & guidagia, & salinaria esse species vestigaliū, nō autem esse idem, & ideo dispositum in vna specie non extendit ad aliam, & multò minus ad genus. Facit optimè forma Cācella in tit. de pedagiis for pīma quinter. de iust ad primam opinionem. & ita obseruamus. & vide Bald. in rub. de hæredit.

Quòd Papa non possit legitimare filium regis non recognoscens superiorē, tenet i mol. in c. grandi de suppl. negl præla. in præiudicium alicuius de sanguine regio, ad quem pertineat de consuetudine succēsio in regno. Nec obſt. not per Bar. & alios in l gall. S & quid si tantum de li. & post. quia habent locum in aliis personis: quibus licet de primo suo liberè disponere, & non in rege, quia nō potest absque causa auferre successionem illis de sanguine suo, facit apertè contra hoc dictum tex. in c per venera. vbi Papa legitimauit filium Regis Franciæ, quod non potuerat esse absque præiudicio illorum de sanguine Regio. Sed vide Iacobum Cionem Episcopum Illerden doctorem Cathalaniū in d. c. super verbo gratiam, qui dicit, quòd rex Franciæ habebat filium ex priori coniuge, vt ait apparere ex antiquo Decretali.

Prædictus Episcopus Illerdensis, in c. fraternitatis. de frigid. narrat, quòd tempore suo fuit quidam homo in Cathalonia tantum potens in re venerea, quòd qualibet die cognoscebat exactè vxorē suam triginta vicibus, quę vxor secretè recurrit ad regem Aragonum, qui vocato viro, confessus est ita rem se habere: vnde mandauit ei sub pœna capitis, ne amplius quam sexies in die vxorem suam cognosceret: ne, vt ait, mortis periculum mulier incurreret. Sed de potentia viri non tantum mirari oportet, quantum de querela vxoris. Vnde illud, Et lassata viris nondum satiata recessit. Et Proverb. xxx c. Tria sunt insatiabilia, & quartum quod nunquam dicit, sufficit. Infernus, & os vuluz, & terra quę non satiatur aqua, ignis verò nunquam dicit, sufficit.

An si legatum pro pia causa efficiatur caducum, vel quasi,

quasi, remaneat penes hæredem simpliciter, vel debeat cōueriti in aliam piam causam. Vide Guasquinum doctor. Cathalanum quæst xxxij in quæstionibus suis. & concludit quòd non, sicut in alio legato caduco. Adde nota. per Bar. in l. pater S. Tusculanus. de leg. ij.

An appellatione paramētorum intelligitur suppelleſtis? Guasquinus quæſtio iij, tenet quòd ſic. videtur mihi in digesta decisio, & remittenda ad theoricam. l. quod labeo. de tūp leg & l. vniuersorum. & l. ſi ſeruos. de pign cū ſimi.

Franc de Maronis, in iij. lib. ſententiarū, ſuper Auguſt. de Ciuitate Dei, ait, quòd in tota ſacra ſcriptura non repe ritur, quòd fœmina vñquām ſucceſſerit in regno, in aliis autem hæreditatibus ſic. vt patet Numer. xxij. & xxvij. c. Ego in Iofeph legi, Alexādriam clarissimam Reginam regnaffe in Iudæa etiam viuentibus filiis: ſed ibi videtur fuiffe ex voluntate teſtatoris, & conſenſu filiorum, non vi ſucceſſionis debitæ, Lege Iofeph. lib xiii antiquit Iudaicæ. Imo videtur cum maiore filio conregnaffe, vt videre licet in eodem autore li j. de beilo Iudaico. vide Bal. in l. in mul tis. de ſtat homi.

Licet tutela impuberis finiatur captiuitate. vt Institu. quibus mod tut finian. ſ. item finitur tutela ſecus tamē in cura adolescentis. Ita tenet Guaschi Cathalanus in quæſtioni. ſuis. quæſtio clxxxij fundat ſe, quia ille principaliter datur personæ, iſte verò bonis. Facit pro diſt curatore, P. captiui in Tunitio, & geſtis per eum.

Ioan. de Seifello doct. Gallica in Apost. egregij patricij Petri lac. de Montepesulano, ſuper titu. de ſtatu Cu. Rom. damnatus hanc vastitatem, & intricationem opinionum quæ multiplicatæ ſunt in iure nostro, dicit per neceſſarium fore, vt fieret noua reformatio, tam in iure ciuili, quām Ca non. & reſeruat is argumentis diſputationum, & ſubtilita tibus, & varietate opinionum fierent nouæ decisiones per electionem alicuius, ex illis opin. Et quòd fieret noua ædi tio iurium magis conueniens iſti ſeculo quod fluxit poſt illa antiqua iura, maximè circa ſubſtitutiones, transmissiones, ſuſtiones, præteritiones, in quibus iura Romana ma gis cōſideraffe videntur acumina, & vtilitatem, quām pre sumptam

sumptam mentem defunsti. Item circa interdicta, & actionum varietates, & testamentum diuersitates, captiosas, & inutiles. Item circa seruos, & officia iam abolita in tribus libris. C Itē circa seruitutes, in quibus est mera subtilitas potius, quam æquitas, aut ratio vrgens. Item circa publicę honestatis iusticiam, & redditionem, & non exactiōnem debiti coniugalis, & circa matrimonia viderentur immunda multa, & quod quis posset esse hæres ad tempus & decedere intestatus pro parte, & quod intricatio bon. pos. contra tab & sec. tanquam pœna pueris tolleretur, & quod ieiunia non obligarent sub pœna mortali, sed darentur indulgentię ieiunantibus. Item quod summus Pontificatus non esset perpetuus. Et super ingressus religionis, quod nō obligaret usque ad xxj. annum, nec matrimonij cōtractio absque copula. Et circa compaternitatem, & varietatem religionum, & quod Abbatiae vel huiusmodi non essent dignitates, nec committerentur eis caule, & quod omnes legendæ sanctorum Apocriphę tollerentur, & quod ordo Antonistarum extingueretur & applicaretur Militiae sancti Ioannis Hierosolimitani. Et alia quædam reformarentur, ut ibi per eum, quod paucissimis daretur facultas interpretandi, aut glossandi. Et quod interpretata non redigeretur in scriptis, nisi eorum qui lōgo tempore practicascent, alijs credit rem venturam in tantam confusionem, quod nihil habebitur liquidum iudicantibus. Vnde ut dicit, timens ipse hanc immutationē, & cupiēs consulere nomini suo, post xxx. ann. exactos, in exercitio iuris, scripsit librum de natura animalium, existimans illud opus fore magis duraturum, quam scripta iuris: sed an illud opus duraerit, ego ignoro. Non inficior tamen, quod scribētes res naturales, historiam & medicinam, certiorem perpetuitatē sperare debeant, cum huiusmodi scripta cuicunque nationi, & religioni, ac tempori, utilia sint, & placeāt, præsertim si sale eloquentię condiantur. Sed quid dixisset prædictus doctor, si vidisset tot libros post tempora sua fuisse à centum annis citra in utroque iure æditos? Et vide Zabar in c. nobis de iure pat ad hæc & Ias in operibus suis.

Cum in ciuitate Neapolis quidam ex nostris Cathala-

nis

nis reliquisset in testamento libertatem cuidam seruo suo nigro post quinquennium, & fuissem interrogatus an quinquennium inciperet à tempore conditi testamenti, vel mortis testatoris, dixi, quod de hoc erat casus not. in l. qui duos s. si ff de manu test.

Quod filius familiæ rixosus possit inuitus emancipari à patre, casus est secundum Iac. de Insula. in l. quidam cum filio. de verb. oblig.

Seruus stipulatus alternatiuè illis, aut illis dominis suis, nihil agit ratione incertitudinis. casus est no. in l. cū seruus. S & si non duo de stip. ser. allegauit sæpe ad materiam incertitudinis. & l. duo sunt Titii.

Si seruus stipuletur x quando erit sui iuris, alienatus nihilominus acquirit domino cuius erat tempore stipulatio nis factæ, in l. fi. de stip. ser. est tex. not. allegauit contra monachum, qui stipulatus fuerat à quodam consanguineo centum libras quando translatus fuisset ad ordinem Canonorum regularium, tamen videtur nunc mihi exatius cogitandum, an deberentur primo vel secondo monasterio, tunc credidi per illum tex. deberi primo.

Ad validitatem statuti dantis licentiam depredandi cū allegaretur Bal post tex. no. in c. i. de milit. vaſal. qui con. est. dtxi intelligendum Bal. iuxta terminos illius tex. vide licet, ex iusta causa propter defectum iustitiae, vt in repræſa liis, per not. in gloss. in l. nullus. C. de Iudæis. & eorum quæ no. Abb. in c. cū non ab homine. de iudi. & in l. ait prætor. S. si debitorem, de his quæ in frau. cred.

Quantum tempus dicatur vetustum, vide gloss. quod xl. anni in l. ius. de fund. patrimu. libro vndecimo & in l. fi. de fun. rei priua. de longeo. vide capitu. cum consuetudinis. de consuet.

Non dicitur quis morari posse in loco vbi sine pudore, & verecundia morari non potest, neque ad illum locum posse accedere, qui non potest adire locum absque verecū dia vide gl. in c. an ille q. fratrem domini. & vide ēt gl. in l. fi. S si foenerator, quod met. cau. iuncto tex. facit materia. l. nepos. de verbo. significatio. & quæ not. in cap. vt iuxta. de offic. ordin.

Cum esset quæstio inter duos scholares Perunij, an affinitas & incestus inter affines esset de iure gentium, alle-gauj quòd sic, text. in l. fin. §. fin. de cōd. sine cauf. & l. fin. de rit. nup quod facit ad multa, & parificatur consanguini-nat̄. vt l. adoptiuus. S j. cod. tit. facit pro compositioni-bus datarij.

Materia de bonis vacantibus non habet locū in rebus habitis pro derelicto. l. j. nec in casu aut. omnes peregrini. C. cōmun. de succel. nec in l. cornicularij. de appar. prēfect. p̄tor. nec in feudalibus, vt not. Petrus Iacobi. doctor Gal-licus, in tit. de cōdition ex moribus. Vide ad hoc cap. ij. de feudis. nec in rebus inuentis vel thesauro. vide Bertrand. de Ocreo. l. j. de naufrag. & de thesauris quòd glo. in rub. de bon. vacan.

Quærebatur Romę, an emptor rei hypothecatæ tene-tur euincenti per hypothecā de deterioratione rei absque culpa sua facta? Dixi quòd non, sicut ecōtra liberatur præ stando primam æstimationem; vide. l. in his. de præd. & omni. re. nauicul. libr. xj. & l. fin. de censi. & censito. & fa-cit l. Paulus § domus de pigno.

An post didicita testificata, si testes nisi se nescire, vel nō recordari possunt testes alij p̄duci. Pater meus dō. Ia-cobus Paulus doct. optimi iudicij, & celebris doctrinæ, in prouincia nostra solebat distinguere, aut ille qui volebat produxit testes illos, & tūc aut ipse met in eadē instantia, vel causa appellat. vult alios producere, & nō potest pro-pter timorē subornationis. quia videns se nō probasse, fa-cilē subornaret alios ad probādū deducta p̄ se. Aut est ad uersarius, q̄ velit producere, & videtur quòd possit admit-ti ad producendū, cùm nō assit timor subornationis, cū si nollet alios producere nō esset sibi necessariū, cū id quod per eius aduersariū producentem probandū erat, minimē suisset probatum, & ita intelligebat Bal. in cap. si enim do-mino quid sit inuesti & hēc distinctio dicitur obseruari in multis Curijs.

An lucrum quæsitū per filium fam. ex peculio castrēsi censeatur castrēse vel aduentitiū, & quòd partim censea-tur castrēse, & partim aduentitium faciunt not. in simi-li vide-

li, videlicet, de lucratis ex peculio pfectio in l.cū oportet.
de bon.libet p Bart & Bald not. in l. qui cōtra de iure pat.
& l quēritur & l in seruitute S. si patroni. ff de bon.libet.
In contrariū verò q̄ censeatur castrēse, monēt vrgentissi
mē text ī l.pater.S. si seruus. & l hereditate S j ff de castrē.
pecul. & l.j.C de castrēn pecul.libro xij. in quibus ponde
ratur mediū seu instrumentū, cum quo res quērit cogita.

Aduerte, q̄ quanuis regulariter in cōtractibus non ha
bet locum ius quēsitū, tamen videtur valere vbi aliquid
esset concessum duobus quandiu ipsi vixerint: nam in ta
li casu, etiam post ius quā situm habet locū ius accrescen
di inter eos. Vide text in c.vnico.de duob.fun à capit.in
uest Facit ad restringendū materiam l si mihi & titio.de
verb.oblig.& accidit de facto, & solebat dictus pater meus
etiam allegare illum text ad limitationem Bart. in mate
ria l.hāredes me S. cum ita. ad trebel.

Cūm quārereretur in ciuitate Nepesina, an si ordinarius
qui delegauit causam vni, cōmittat illā alij, non facta mē
tione de litispēdientia vel prima cōmissione, posset opponi
de surreptione? Dixi quōd Collect. videbatur tenere, quōd
sic in c ex literis.de offic.deleg. & vide not in Clem. ij. de
offic. ordin.& per Bellam post alios, in c.cū in multis. de
re script & decis ccclxij & not. per Specul tit de remis.

Iudex, referens, vel secundam iussionem expectans,
non incidit in poenam rescripti. Vide Collect. in capit. li
cet de offi deleg

In quadam terra patrimonij, cūm quidam mandasset
cuidam consanguineo suo fieri certa maleficia & dam
na in armentis & bouis cuiusdam inimici sui, & ille no
luisset exequi, sed mandasset certis amicis suis vt illa suo
nomine & mandato facerent, quārebatur an primus mā
dans teneretur de illo maleficio, & damnis? Et cūm qui
dam aduocatus allegasset super hoc multas rationes, dixi
videri mihi casum in l si ego ff. quod vi aut clam.

Quidaam reus introrsus Ecclesiam fuerat absolutus p
praevaricationē, & postea mortuus est, quārebatur an pos
set de criminē cognosci? Allegabat īter alia text in l.eius,
qui delatorem. versic. planē. de iur. fisc. vbi videtur text.

quod licet facta confessio resultans ex corruptione delati, non noceat haeredi, ut ex hoc conuinci possit, tamen operatur quod cito de præuaricatione cognoscetur de criminis, de quo per præuaricationem fuerat reus absolutus. Sed respondebat, quod in casu dictæ legis, etiam non stante confessione, potuisset agi contra haeredem, quia agebatur de confiscatione bonorum propter crimen aut dignitatē possessoris, quæ etiam ab haeredibus extortetur. I. Lucius eod. tit. Videtur ergo, quod ibi ciuiliter ageretur de criminis, facta confessio bene posset operari quantum litis contestatio, quæ sufficeret. vt I ex iudiciorum S. fin de accusat. vbi verò criminaliter ageretur, videretur dicendū quod non, cum facta confessio non debeat plus operari, quam vera; sed vera non sufficeret nisi lata sententia. vide in tit. ne ex delict. defunct. & si replicares, imò debet haberi sententia condemnatoria prolatā ex quo malo facto delati lata non fuit, dico nō obstat. arg. I j. ff. de req. reis. quid fuerit postea conclusum, ignoro.

Pœna stupri in virgine, an habet locum in prima defloratione tantum, vide not. in I. Stuprum de rit. nup. & c. ii. de adult. & xxxvi. q. j. S. Stupū. & optimā glof. in c. nemo. xxiii. q. iii. In concubina autem alterius, non videtur habere locum, per not. per Bart. in I. si vxor. ff. de adult. cum possit haberi res cum ea sicut cum meretrice, ut ibi per eū, & sic est penitus impunibilis coitus cum concubina alterius secundum eum. Tamen cogita circa dictū Bartol. & parificationem cum meretrice, per not. in iurib. suprà alleg. & not. per doct. in I. neque natales C de probat I. data opera qui accus. non pos. nam si concubina alicuius non est meretrix, videtur habens rem cum ea puniendus, ut punietur habens rem cum soluta non meretrice. Nec obstat I si vxor. quia non negatur ibi quin alia pœna, quam adulterii, veniat coiens puniendus. & vide ibi glof.

Referebat dom. meus Franc. de Are. vir acutissim: & varię lectionis q̄ olim apud Romanos eadem erat pœna in cestus, & eius qui habebat rem cū virginē Vestali, id est, Templo deae vestae, & sacris ignibus dedita. & alleg. Liuīū, Tu vide etiam Suetonium ad hoc. Et hanc vitam videntur

tur hodie imitari moniales, & qua pœna puniatur hodie
habens rem cum eis, vide text. in auth. quomodo oportet.
Episcopus eligi. S. oportet & S qui verò eas. & l si quis nō
dicā rapere. & glo in c. virginibus xxvii. q. i. & capit. si quis
est cum aliis & vidi, concludi Bononię à multis magistris
in Thelogia, & doctoribus, q̄ est grauius, & magis pecca-
tum habere rem cum moniali, quām cum Iudæa, vel Sa-
racena, quanuis popularis opinio sit in contrarium. Alle-
gabatur, quia cum moniali cōmittitur stuprum, & adul-
terium, itē sacrilegium, & incestus, & violatio clausuræ, &
persuasio fractionis voti, & corruptio ancillæ Dei Quæ
autem esset pœna violentis virginem Vestalē, vide in Li-
uiō & Plutarcho, in problematibus. De pœna autē haben-
tis rem cum Iudæa, aut Saracena, non memini me legisse
aliquid speciale in iure. In patria nostra infidelis habens
rem cum Christiana punitur ad mortem, & etiam ipsa,
sed Christianus cum infideli muliere non, cūm tamen vi-
deretur esse contrarium propter periculum partus, qui ad
tempus sequitur matrē infidelem. Sed lex nostræ patriæ
considerauit incontinentiam, & infamiam maiorem in
muliere subiiciente se seruo, vel quasi seruo infideli, quām
ecōtra arg. l. vnicæ de mul. puct. profer. se con. C. & l. fin.
cūmu. de manu. & c. & si Iudæos. de Iudæis ideo grauius
punit mulierem fidelem & seruum in fidelem, quām vi-
rum. Et vide Oldrad. cōsil. cccxxxiii & Deuterono. vbi nō
punitur ad mortē coitns cum aliis, quām filiabus Israel.
& ad idem Leuit. xi cap. de coeunte cum ancilla gentili.

Ad intelligentiam titu. de c. & postlim. reuersi nota, q̄
postliminium non habet locum in his qui sededunt ho-
stibus, idest pactione sibi vitam paciscuntur, & seruire,
vel cum hostibus fideliter morari absque fuga promit-
tunt. vt l postliminia carent ff. de capti. & l eos S fin. eod.
tit sed tantūm gaudent postliminio illi, qui absque dedi-
tione, vi compulsiua ab hostibus capiuntur, quāuis gloss.
& aliqui doctor. non ita intelligent. d. S. i. gloss tamen in
d. l postliminio. satis aperit hunc intellectum. Et est ra-
tio, quia fides etiam metu, vel vi causatiua promissa ser-
uanda est hōsti per præsidem, siue ducem de toto statu

belli; & per militem de eo quod ipse de se promittet p-
test,puta,de non fugiendo.vel huiusmodi, vt in l.v § fi.de
capti & l.j. ff de lega.& xxii.q.j.c.noli.&c.no in l. conuen-
tionum.ff de paet. Si ergo post promissionem factam ca-
ptiuus fugit,non gaudet postliminio, vt dixi.Nec ob l ni-
hil,eo.tit.de cap.ibi,vi vel fallacia . &c. quia non loquitur
ille tex.de captiuo dedito,sed de alio captiuo,qui non pro-
mittit fidem.vel pretium redemptionis. nec etiam obst.l.j.
ff.de dolo quia non dicitur ibi esse bonum dolum, quan-
do est promissa fides,& facta deditio , & quia quod semel
placuit &c. Et placuerunt hec considerationes do. meo. Do.
Franc de Are cum essem Senis Faciunt hec ad quæstionē
quæ tangitur per Bal.post text.& glo in l.nam & Seruus.
ff.de negot gest.& in l.in adoptionem C de adoptio. & vi
de glo in c ius gentium.j distinet.& Fulgos.in l.ex hoc iu-
re de iustit & iur.& Sal.in l ab hostibus.de cap.& Beatum
Thom. & l.cùm tres . de neg. gest.& in Clem . Pastoralis.
per gloss

An Imperator, vel aliquis Rex Christianorū possit ini-
re pacem,aut longas inducias cum Saracenis,vel Turcis si
ne voluntate aut consensu summi Pontificis : Et videtur
q̄ nō,cum Saraceni,& Turci sunt hostes fidei,& Christia-
norum propter nomen & religionē Christi, & consequen-
ter vicarii Christi,qui est Papa,qui Papa præest Imperato-
ri,& cæteris principibus Christianorum, tum ratione fori
poenitentialis,tum etiam quia in pluribus casibus habet iu-
risdictionem in laicos etiam principes c nouit de iudi.per
venerabilem qui fili sint legiti . &c. Imò videtur criminio-
sum inire pacem cum hostibus illius cui quis subest,præser-
tim cōtra hostes religionis,& fidei iuxta.l.j. cum seq ff ad
l.Iul.maiesta Commitunt enim laici crimē lēsæ maiesta-
tis contra Papam.c felicis de poenit. lib vj. Tenentur etiam
principes seculares auxilium præstare ad arcendum hostes
Ecclesiæ. vt per Ioan. And. in c. fi.de d:lat & glo xxij q. v.
administratores.& nulli sunt duriores, quam hostes fidei.
Si enim principes absque consensu Papæ ineant pacē, aut
foedera cum Turcis aut Saracenis,facilius alii Christiano-
rum expugnabuntur ab ipsis infidelibus. Et quodā non pos-
sit Im-

fit Imperator, videtur ex in Clem. vnica de iure iurand. §.
porro. & eadem ratio videtur esse in aliis Principibus, quia
licet Reges non præstent iuramentum fidelitatis Papæ, vt
facit Imperator, vt in d. clem tamen, vt dictum est, subsunt
Papæ ratione fori pœnitentialis. Item successerunt Impera-
tori in eorum regnis, & sic videntur successisse cum eisdē
honoribus, cum quibus illæ terræ vbi sunt instituta regna,
tenebantur ab Imperatore. Vnde aliqui doct. Gallicani te-
nuerunt, q̄ Papa potest compellere Reges ad præstandū
ei iuramentum, vt facit Imperator, per no in §. fuerat. In-
sti de actio. & l. ii. de adopt. C l s̄epe. §. Gaio. defund. nstr.
xcij. dist. legimus cum si & faciunt not per Bald in c. j. que
sint rega. in fin. & in c. j. § si vasallus. de pace iur. fir. & in
multis aliis casibus recognoscunt Papam reges. vt per In-
noc. in c. cum te. de re iudi. Item hoc saltem videtur, quod
Reges Christianorum præstant obedientiam Papæ, faciūt
ad hoc no. per Oldra cons. lxxj. & ii. & cap. dispar. xxij. q.
vij. & cap. alius xv. q. vi. cum glo. & c. iuratos ea q. & nota.
per Bald. & alios doct. in l. conuentionum ff. de pac. vbi
concluditur, quod nisi sit caput & dominus totius belli, nō
possit facere pacem, & nullus Regum Christianorum cen-
setur esse caput, vel princeps, aut dominus belli aduersus
hostes fidei per suprà alleg. Sed principaliter contingit Pa-
pam, qui est princeps fidei, & oppugnator inimicorum
eius, & ad eum spectat infidelibus indicere bella, & confi-
cere pacem. Ut legitur de beato Gregorio, qui etiam inui-
to Imperatore fecit pacem cum Longobardis, propter pe-
riculum quod videbat imminere Vrbi, & Italiae ob maliciam
& segnitatem Imperatoris degentis Constantinopol.
Vide ad hoc c. si ut morte Longobardorum. xxij. quæ st.
vij. & faciunt ad prædicta xxij. quæ st. per totum, & præci-
puè cap. pro membris & non inferenda. cap. qui potest. vbi
bonus text. ad hanc materiam. c. ostendit. c. si quis à ca-
tholica & c. quando vult. & c. sicut. vbi etiam bonus text.
cum c. seq & c. conueniet versu sin. & c. infames vj quæ st.
j. & not in c. consuluit. de appell el tertio. Et cum fuisset de
facto hoc dubium, & tractaretur pax per Mahometum
Hoc Oratorem Regis Tunizii nomine eiusdem Regis

F 4 claris-

clarissimè. Ioānem Regem Aragonum. fuimus aliqui doctoṛ. consulti à Rege præfato Barchione. Et declinauimus in partem, quòd non posset facere pacem in cōsulto Papa. Postea occurrerunt mihi duo tex. ad hoc, videlicet c. si guisicauit. & c. quòd olim de Iude. & nota in extrauagan- vnam sanctam & quod no Oldra consi lxxxvij. vbi ostendit Papam in huiusmodi personis infidelibus, & circa il- las esse superiorem, & posse precipere regibus, & faciunt etiam nota per eum consi lxx. & cxxij.

Quòd nouus emphiteota non teneatur ad census præteritos, tenet Bertrand. in l. f. C. de fide instru. Sed aduerte, quia fundamenta eius sunt duo. Primo, quòd actio personalis nō sequitur fundum respondebitur, q̄ etiam compe- tit hypothecaria, vt alleg. tex Bal. in authen. si quas. C. de sa- crosan. Eccle. & Bar. hoc tenet in l. j ff. in quib. cau. pig. tac. contr. in addi & alleg. tex. in l. etiam C. qui potior in pig. Aliud fundamentum est, fatendo quòd hypotheca compe- teret, tamen ex quo dominus directus consensum præstis- tit alienationi, iuxta l. f. C. de iure emphi. tacite videtur re- mittente hypothecam. Item liberatur. cum aliis. Hæc ille. Sed posses replicare, quòd necessariò habebat dominus di- rectus consentire, quia lex stringit eum, alias eo inuito fie- ret, & talis consensus necessarius non debet ei præiudicare arg. l. cum quidam de admi tut sed replicaretur, q̄ non præ- cisè compelli poterat, & habebat etiam remedium saluau- di sibi ius hypothecæ, iuxta l. si debitor § 1. quibus mod. pi- gno. vel hipo. solu. & sic videtur imputandum sibi. Vnde examiuata hoc modo hac quæstione concluditur, Bertr. bene dicere, nisi vbi nouus emphiteota absque consensu domini directi obtinuisse possessionem rei emphiteoticæ, cùm remaneat hypotheca in re propter censum. Petrus de Ancharano consi. ccclxxix. videtur velle, q̄ etiam sit tem- pore contractus considerato, venditio fuerit iusto pretio celebrata, tamen si postea nihil, aut minus dimidia præcipi- tur de re empta, habeat locum remedium. l ii. C. de rescia. vendi quòd profectò videretur esse falsum, per not Bar in l cotem. de public allegate m l si voluntate in f. C. eo. tit. & l iii. §. diui fratri. de iure fisci. & ita dixi pro hospite An- tculano.

ticula 10 in Campania Hernicorum.

Cathalani fecerunt pacem cum Genuensibus, ut commune, & singuli teneantur seruare sub certa poena. Vnus priuatus contrauenit, an commune incidat in poenam? vi de Rapha. Cu in similibus terminis, q̄ non, sed ipsi priuati tantum incident in l. Cæsar, de pub & vide not in c in nostra de iniur nam illa conuentio, seu pax habet vim legis, vt est glo. in d l. Cæsar, & vide not per Bar. in l. iiiij. S. actor. de re iudic.

Cūm quæsitum fuisset à me Romę, an veditor post vēditionem, & ante traditionem posset impignorare rem vēditam, & an teneret impignoratio, seu hypotheca, dixi q̄ sic, & idem in promittente rem ante traditionem. Vide l. ad eum quem S. Lucius, ff. de donat. Imò absque speciali obligatione huiusmodi res promisse, vel venditę, veniūt in generali hypotheca, vt l. i. iuncta glo. C. de iure fisci.

A d declarationem tit de manumis. vindicta hæc scrutatus sum, quæ maximè placuerunt dom meo domi. Bald. Nouello fundamente doctori & solidi. Manumissus vindicta dicitur ille, qui manumittitur inter viuos, & causa cognita, vt probatur per totum titu ff. de manumiss. vindic. & C eo præsertim in l iuxta causam. & l illud ff. & C l. i. & l. ii C. si aduer lib. & est glo. ff. insti de liber. § multis. super ver. vindicta. Et cōsequitur seruus taliter manumissus plena libertatem, & efficitur ciuis Ro. vt Insti de liber. §. liberti. & C de manu. vindi l. nihil. & C. de lati liber. tol. § illo. & l. ii. C. commu. de manu. & hoc voluit glo. sub dubio in l qui Romæ. § Flavius de verb. oblig. & habuit ortum hæc liberatio, & manumissio vindicta à Vinditio quodam seruo domus nobilis Romæ Vitellorum, qui primus eo modo, id est, cognita causa, manumissus fuit, nam coniurationem quandam Romæ patefecit, vt innuitur in l. ii. §. & cum placuisset. & ibi glo. ff. de origin iur & declarat hoc Titus Liuius in prima Decade lib. II. sic dicen. Proseqnendo historiam, & coniurationem præmium, indici pecunia ex ærario, libertas, & ciuitas data. Ille primus dicitur vindicta liberatus, Vinditio ipsi nomen fuisse post illum seruatum, vt qui ita liberati, essent, in ciuitatem accepti vide- rentur.

rentur Hæc Liuius. Quidam autem ferunt Boetium dicer, manumissum vindicta dici à virga Prætoris, cum qua percutebatur manumissus, & dicebat ei Prætor tribus vicibus percutiendo, aio te liberum & hoc refert glo. in d. §. multis. Ad quod facit illud Perusij, Vindicta postquam mensa Prætore recessi. Et illud Horatij: Postquam vindicta ter quaterque imposita Imperator autem absq; causæ cognitione potest plenam libertatem cōferre: vt l. apud. ff de manumis & posset fortè dici, quòd illa virga Prætoris accepit nomen ab illo seruo Vinditio, & virga Centurionis dicebatur Athis. Qui autem manumittebantur vindicta non cōsequebantur plenam libertatem, nisi à principe id fieret, vt dixi, & vide Corne. Tacitum.

Quærebatur in ciuitate nostra, an pater qui ex hæredauerat filium, videretur etiam reuocasse donationes? Et allegabatur glo in l. f. ff pro donato quòd sic. Sed contra d. glo. solebat allegare pater meus tex. l. j. de assi. liber. §. assignare. versi. sed si potest assignatio.

Qualiter maritus teneatur de bonis dotalibus ad debita vxoris, distingue: Aut enim maritus conuenitur a dotē, vel ad res dotaes ex delicto vxoris, aut ex contractu. Si ex delicto, tunc nunquam est priuatus dote, nisi in quinque casibus. l. quinque. ff de bon. damn. Si ex cōtractu, aut mulier contraxit ante matrimonium, & tunc obligauerat res quas postea dedit in dotem, & tali casu capiuntur res dotaes, & in eis sit executio, vt l. Mæuia §. j. solut. matrimo. & l. qui res. in princ de solut. ff. & idem si conuenitur rei vindicatione, vt l. j. C. de iure do cum multis aliis: quia non potuit mulier res alienas dare in dotem. Aut mulier contraxerat non obligando aliqua de suis bonis, & tunc aut dedit bona in dotem in fraudem creditorum, & distingue, vt in tex l. f. §. si quis à socero ff de his, qui in fraud. credi. vbi tex. concludit, quòd si quis non fuerit particeps fraudis, nō tenetur, nec in talibus rebus est fienda executio, cùm vir dicatur habere causam onerosam in dote. Aut mulier contraxit post dotem datam, nec tunc multò minùs tenetur vir, neq; ad bona dotalia potest haberi recursus, nec sit in potestate uxoris auferre dotem viro. ar. d. §. si à socero & vi de Io.

de Io And in addi. Specu. titu. de sent execut S sequitur vi
dere. vel quid si filius. Et nota hanc materiam ita discus-
sam, & distinctam in practica.

An cesso bonorum, facta cum uno ex creditoribus, no-
ceat aliis? tex videtur quod sic, in l his qui bonis. S. Sabinius,
de cesso bon etiam si alii non fuerint vocati, nec oportet
quod iterum cedat, si alij creditores postea egerint. Credo
tamen quod creditores possent cessionem impugnare. ar.
in auth de hære. & fal S pen. & l. fi S licenius de cesso bo.
faciunt not per Canon in c. fi. de offi iud. & ita vidi practi-
cari, nisi omnes fuerint vocati, & si post cessionem con-
trahat cum aliis, illi præferuntur creditoribus ante cessio-
nem in bonis de nouo quæfutis, vt voluit Cin. in l. iiiij. C de
bon. auto. iudic. possi. per tex. in l. iiiij. quod cum eo. vide Bel
lame. conclu cxvij.

Aduerte, quod creditor etiam ex causa lucrativa præfer-
tur legatariis, iuxta S & si præfatam l. fi. de iur. delibe. text.
& iuncta glo ij in l. hæreditarium. ff. de bon. aut. iudi possi.
& l. j. eo tit. Allegabatur Romæ à quodam aduocato con-
tra hæredem beneficiati, & legatarios qui conueniebantur
à donatio, cui viuens beneficiatus certa bona ex causa
donationis hypothecauerat, quæ tamē moriens legauerat.

Concurrebant Romæ, creditor qui exposuerat pro fu-
nere defuncti, & alius qui exposuerat pro alio funere, ad
quod defunctus tenebatur. quæfutum fuit quis esset præfe-
rendus? tex in l. quæfutum. de priua. delict. videtur sentire
quod pariter concurrant.

Fuerat mihi legata res & Titio coniunctim, & accesser-
rat tanquam fideiussor quidam tertius in parte mihi sol-
uenda: Titius vel repudiauit legatum, vel conditio defecit,
& totum legatum debetur mihi iure accrescendi, an etiam
possim agere contra fideiussorem pro toto legato, & obli-
gatio fideiussoria censeatur extensa non tantum ad acces-
soria, sed etiam in æquè principalibus, cum fuisset de facto?
Pisit fuit determinatum, quod competeret actio contra fi-
deiussorem pro tota re, per tex. in l. fi quorum leg. & vide
tex in l. pen. vt leg. no. ca. & vide glo. in l. stipulatio ista de
no. ope nunc multis hominibus boni iudicij, sed non iuri-
stis

Itis visum est iniquū iudicium, seu iniqua determinatio.

Relictum fuit legatum pro liberatione carceratorum quolibet anno, an possit distribui in impediendo, ne intret quis carcerem? Videtur quod non, quia non dicitur liberatus, ut in l. decem de verbo oblig. & l. j. verseum qui. de vi & vi arm. sed contrarium videtur probari in l. pen de aqua plu. ar. & l. quominus. de solu. nam paria sunt impedire cō sequens, vel impedire actum per quem peruenitur ad con sequens. Faciunt etiam not. veteres. de itin. actuque priua. & adde § cum qui posset responderi, quod de natura illius interdicti est restitutio possessionis, quae presupponit priua tionem, credo hoc tamen in dubio præferendos carceratos, qui essent in loco relitti carcerandi.

Quod donatio Constantini etiam de facto non fuerit, lege Laurētium Vallam, & Papam Pium in Dialogo nec de tali donatione quicquam legi apud probatum Histori cum, præsertim eos qui scripsierunt illa ætate, vel illi proxima. Nam nec Eusebius, qui fuit diligentissimus narrator e rum Christianorum, nō meminit, quod tamen nullo mo do videbatur obmittendū, nec Hieronimus, Augustinus, Ambrosius, Basilius, Ioā Chrysostomus, nec Aminianus, nec historia tripartita, nec ipse met Damasius Papa in sua Chronica, nec Beda, nec Orosius meminerunt, & constat per plures, quam CCC. Annos post Constantium Imperatores tenuisse gubernacula vībis, & Italiæ per Duces, Pr̄sides, & Exarchos Vrbis Roman vsque ad tempore In nocen. II. vt patet aperte in Chronicis, & Historiis. & de Iustiniano patet l. j. & ij de off præfec. pr̄torio. & in Proœ mio Institu & in Epistola inter claras. ibi nostrum firmat Imperium & in l. fi C. de vet iur. enucl. & in l. bene à Zeno ne. & in auth. vt etiam Romana Ecclesia. ibi ad Ecclesias nostras, & vsque ad Oceanus recessus. & in auth. vt proprio nomine imperato. Et in vita Phocæ Imperatoris legitur impetrasse Pantheon Bonifacium Papam ab eo. vnde ergo habuerit terras Ecclesia vide gesta Caroli Magni, & Pipini, & Pium in dicto Dialogo, & collecta nouissimè per dominum Bartholoméum de Platina Bibliothecariū, qui omnia instrumenta pertinentia ad statum Ecclesiæ

in temporalibus, præsertim circa acquisitionem terrarum,
& aliorum iurium, & censuum collegit in valde magno
volumine, ad cuius collectionem etiam operam nostram
præbuimus in reuidendo. Et de dicta donatione, & cura-
tione lepræ Constantini, lege quæ latè scribit Renus Episco-
pus Paduanus in historia sua de vitiis Pôtificum. Et nota,
q̄ translatio Imperii à Romanis in Germanos, quæ prius
fuerat facta per Ecclesiam à Græcis in Romanos seu Gal-
los tempore Caroli magni, fuit facta Anno Domini M.
LXXXIII. tempore Gregorii V. qui fuit consanguineus
Ottonis Imperatoris Germanicæ nationis. Res ergo fuit
ordinata per Theutonicos, nec mirum ergo, ut quidam di-
cunt, si ordinauerint, q̄ electio fieret per eos, & fuerint cō-
tempti Italici, Galli, & Hispani clarissimæ nationes Chri-
stianorum, qui quidem Hispani, & Galli nunquam con-
fenserunt huic translationi, nec multominus potestatis eli-
gendi Theutonicis concessæ per Pontificem Theutonicæ
generis, vel secundum alios per Grego. V. Licet in prædi-
cta potestate ad colorem dicatur Archiepiscopum Colo-
nien esse Cancellariam pro Italia, & Treueren. pro Gal-
lia, tanquam, si Itali & Galli non habeant Prelatos suæ na-
tionis aptissimos ad electionem, & oporteat suppleri per
Theutonicos, quos est verisimile non eligere alios, quam
suæ nationis, & ideo noluerunt habere Italos, & Gallos, ni
si nomine tantum, cum tamen Itali, & Galli, & Hispani
sunt antiquiores in fide Christiana, & gentes habiliores
ad gubernationem, & mouenda arma per mare, & per ter-
ram contra hostes fidei. Et fortè foret longè commodius
& utilius pro Christiano Imperio, & religione, ut ex omni-
bus Principibus Christianis eligeretur unus ad Imperium
aptior, non a Theutonicis tantum, cui alii parerent, qui fu-
ret adeò potens, ut facile esset ei expugnare Barbaras, & in-
fideles gentes. Nam postquam Christianæ terre fuerunt di-
uisæ in plura regna, non recognoscuntia superiorem, inua-
luerunt insidieles contra nos, nam segnus expediunt com-
missa, negotia plures, & quod commune est facile negli-
gitur. l.i.C. quando & à qui. quot. par. lib. x. &c ar. c. in api-
bus. vii. q. i. & eorum quæ disputat Arist. in Politicis, & no-
per

Sumabo per doctor. Canon. & Legistas, ac Theolog. in multis locis pre cis Item expediret hoc maximè clarissimæ Italæ, quæ concessus auto tenuè vexatur tirannis & factionibus, & cuius incolæ solent ris audi- optare & fouere mutationes & rebelliones in statu, & do- zit, et ad minatibus: vnde frequentes cædes, confinationes, proscri- hoc S. D. ptiones, & exilia quotidie videmus apud eos propter has N. D. mutationes, & diuersas gubernationes, & dominia nullo Alexan. capiti supposita. Vnde quantum sit Italia exposita pericu- sua dini- lo, & cladi infidelium hostium, ex defectu vnius magni na proui principis temporalis, cui totam Italiam parere oporteret, dælia Pa satis aperte cognoscitur: & utinam in futurū, Deo per cle- pā, vi. si- mentiam auerente, non videatur, cum sit Italia regio, & mul, & situ & vbeitate maiori ex parte consumatè felix, & Impe- eius cla- ri ingeniorum & moderationis vitæ ac cultu parēs, vt in- ris. Cæsa dignissima profecto, vt à Barbaris incolatur, quos si irue- rē Borgia rint, aut mansuefacit, aut non diu patitur. Solent vulgares de Fran- Italicis frequenti acclamatione extollere nomen libertatis, cia Vale cùm tamen, si rectè inspexeris, nulla gens Christianorum tin. et Vr magis hodie seruiat primoribus communitatū, seu ma- bini Du- uis tirannis, sub nomine libertatis, quæ vera est sub princi- cē, & cæ. pe, & dignior. Vnde Claudia.

excellen- Fallitur egregio quisquis sub principe credit
zis. et E. Seruitium, nusquam libertas gravior villa est.

S.R. pri- Quam sub rege pio.

mipila- Vide ad hoc not. per Oldra consi lxix & per glo. Chroni-
riū spe- cæ Damasci, in vita Pauli j.

cialiter An officialis creatus à Rege aliquo extra regnum creā-
deputa- tis, possit exercere ea quæ sunt voluntariae iurisdictionis? Vi-
tit. detur quòd sic, per no in l j. de offi proconf Sed videtur cō-
trà, quia creans non posset, ergo nec creatus. & illa loqui-
tur de tempore, quo omnes Officiales erant sub uno Prin-
cipe, ad quod faciunt no. per glo in rubr de stud. liber. vrb.
Rom. sed Bar. in l j. si vt proponis in repet. C de digni. vide-
tur sentire, quòd possit voluntariam exercere, cùm possit
milites creare. Certū est autem, quòd si reges in quorum
territoriis exercebatur iurisdiction, erunt scederati exerce-
tis, aut non hostes, quòd possit exerceri per eos, vel eorum
officialis voluntaria iurisdiction, per l. non dubito. de cap &
l. postli-

I. postliminij ius. §. postlimio. eodem titul. & vide ad hoc
Bellamer.

An quando agitur ciuiliter de crimine, conuentus, qui non potest cauere, admittatur cum cautione iuratoria? Vi detur quòd sic, cùm titulus, qui satisda. cogan. generaliter loquatur de causis ciuilibus, quæ causa dicitur ciuilis etiā si ex criminе descendat: vt in l. defuncto ff. de pub. iudi. & l. solemus. § latrunculator ff de iudic. In contrarium videtur facere diuersitas rationis, quia in causa ciuali nō est mi rum si stetur iuratoriæ cautioni, quia non potest succede re pœna corporis loco solutionis, cùm cedendo bonis libe retur reus: uxta l. j. C qui bon ced. possi quod secus est, vbi agitur ciuiliter de crimine: quia tali casu qui non habet in ære &c nec admittitur cessio bonorum. vt no. doctor. in d l. j. & in l. quicunque de seru fugit. & ideo talis iuratoria cautio esset elusoria pœnæ corporalis: vnde videtur eadem ratio quæ in criminali, ergo idem ius. Faciunt ad hoc not. per Bal. in l. j. de custo reo. & hanc partem tenuit Callitius doctor Cathalanus in simili materia de treuga, & pa. xvij. dubio. Vnde posset inferri, quòd in causa merè ciuali, si sit talis in qua non admittatur cessio bonorum, quòd in tali casu sit locus iuratoriæ cautioni, attento, quòd in causa cō demnationis veniret detinendus in carceribus, quos non posset euadere cùm non valeret cedere bonis.

Vendita fuerat, & tradita res emphiteoticaria cum consensu domini ne caderet in commissum: fuit postea de cō sensu venditoris & emptoris resoluta venditio, absque tam en reuenditione, fuit quæsitum de facto, an requireretur consensus domini directi in hac resolutione, & consequenter an haberet solui laudium, quod solet solui in patria nostra tantum pro libra domino directo? Et videtur quòd non sit necessarius consensus domini: quia hic non est venditio, sed resolutio prioris venditionis quam non est necessarie dissoluere per nouam reuenditionem, vt dicit glo. in l. j. quando lice ab empt. dis. quam sequitur Cin. Bar. & Ang. omnes, propter quod tenet Barto. in l. ab emptione de partis. quòd nec noua gabella solui debet ratione resolutio nis talis venditionis, ex quo nō causatur contractus reue ditionis.

ditionis. Sed in contrarium, quod requiratur domini directi consensus, & sit locus solutioni laudimii, videtur facere, quia licet talis resolutio non sit venditio, tamen sit retraditio, & dominij translatio, & per consequens censetur alienatio, & sic videtur habere locum l. fi. C de iure emphiteo, & consequenter laudimini solutio, ad quod facit. l. qui cuque C. de seruis fugitiuis Nec obstat, quod Bar. dicit de gabella, quia gabella soluebatur ratione contractus : & ideo cum predicta resolutio non sit propriè contractus, sed potius distractus, non fuit locus gabellæ, sed in casu nostro non soluitur laudimum ratione contractus, sed quia in alium transfertur dominium rei emphiteoticariæ, iuxta dispositionem. d. l. fi. quæ de dominii translatione loquitur. Sed cum per talem resolutionem auferatur dominium per traditionem, videtur requiri domini directi consensus, & per consequens debet solui laudimum pro laudatione & approbatione retraditione. Sed in stabitur, hic non est traditio dominii, quia non est reuenditio, nec aliis titulus, sed mera resolutio, & nuda, ex qua non transfertur dominium, cum non assit titulus: ut l. nunquam ff. de acquir. ter. do. & not in l. traditionibus. Respondere poteris, quod hic non est nuda traditio, cum habeat causam, videlicet, resolutiōnem & distractionem ex consensu, quæ sufficit: ut d. l. nunquam.

Telius de Galletia origine natus, & educatus à teneris annis in Græcia, & habens ibi domicilium, & vxorem virginem Græcam, volebat promoueri ad sacros ordines, & opponebatur ei quod non posset cum esset natione Latinus, quia ex patre Latino, & Occidentalis. Allegabantur ad hoc no. per Bar. in l. j. S remouet ff. de postu. & l. prouinciales & l. is. qui natus de verbo signifi. & l. urbana. eo. titu. & not in cap. nicena. & cap. aliter. xxx. distin. & per docto. in c. olim de cleri coniug. ibi pater eius &c. Ex quibus videatur colligi quod non poterat: & intellexi emanasse quandam declarationem Eugenij iij super huiusmodi dubiis, videlicet, etiam super illo, quando pater est Græcus, & mater Latina, & econtra, quam nondum vidi. & vide ad materiam. cap. illa. xij. distinctio & Archidia. xxxij. distinctio. quoniam.

quoniam & noct. per Innoc. de tempo ordi. cūm seruus.

Procurator cum cautione de rato potest solam directā actionem iudicati intentare & non solum S. interdum de procu. ff. & sic illa directa habet effectum mandati debiti, alias nisi caueat de rato, non potest agere iudicati.

An absens causa mercaturæ, dicatur absens ex causa probabili, vide not in l. inter minores. per Bart. de restit. in integ. & Pet. Ia qui tenet quod non, in tit. de rest. in integ. secus in absente causa peregrinationis, ex voto tamen, & non alias vide Rotred. in libellis, & gloss. in l. ij. S. legatis. in vers. Venerat ff. de iud. quæ videtur tenere absentiam causæ religionis esse probabilem, non distinguendo de voto ad aliam simplicem deuotionem.

Quidā vendiderat vsumfructū certorum castrorum in territorio Montepesulanī Titio ad certum tempus, deceſſit Titius ante tempus, an finietur vſuſi uctus per mortē Titij ante tempus? Ista quæſtio mouetur in libr. Apocripho, qui appellatur additionis. Bart. in l. necessario. S. fin. de peri & commo. rei vendi. vbi allegabattur Iacob. Butr. tenere quod non, nisi elapſo tempore, etiamſi vſuſfructuarius deceſſerit medio tempore. In contrarium verò videtur text. in l. ambiguitatem. C. de vſuſi uct & ibi vide an Bald. hoc notet, & cogita, quia valdefuit agitata hæc quæſtio me tunc adolescentulo, & existente causa studij in Montepesulano, & vide not. ff. de noua. l. si vſuſfructus.

Quidam mercator noster nauigans in Siciliam, depoſuerat quendam seruum Barchinonæ apud quempia affinem ſuum, cui ille seruus ſurripuit notabilem quantitatem pecuniarum, cūm prima facie diceretur dominū ſerui non teneri, niſi ad dandum ſeruum pro noxa, poſtea fuit declaratum dominum prædictum teneri in ſolidum, per l. ſi ſeruus communis. S. quod verò ff. de fuit. & viſum est omnibus eſſe calum notabilem.

Duo contraxerunt ſocietate omnium bonorū, an tem pere diuisionis quilibet eorum percipiet dimidiū bonorū omniū, an verò fiet diuifio, q̄ quisque capiat partē bonorū quā habebat tempore cōtracte ſocietatis? videlicet, ſi

G vnuſ

vnum habebat tunc mille in bonis, & alius centum, tempore diuisonis detrahatur prius vnumquisque eorum capitale quod posuit? Gloss & doctor incidenter in l.i.C pro socio dicunt, quod in diuisione societatis, capitale vnius sociorum non remaneret ei saluum, immo communiter diuiditur. Et mouentur per text l.j § fin ff pro socio & sic gloss aperite sentit, quod illa communicatio, quae fit in societate omnium bonorum, intelligitur taliter fieri, quod etiam tempore diuisonis quilibet habeat dimidiā. doct autem ibi omnes, videlicet Cin. Bald. Salice tenent contra gloss. in casu ipsius gloss sentiunt tamen in societate omnium bonorum idem quod gloss quia respondentes ad l.j. ff. pro socio. dicunt illū text. loqui in societate omnium bonorum. Quare satis aperite ostendunt doct quod dissoluta societate omnium bonorum, quilibet capit dimidiā partem, non habito respectu ad quotā tempore contracte societatis: vnde ex his aperitur optima via ad ea quae dicuntur, & fuerunt practicata. Liquidum est de iure, quod societas omnium bonorum potest contra inter virum & vxorem, iuxta alimenta §. fin ff. de ali leg. ergo quilibet eorum tempore diuisonis habebit dimidium bonorum, licet non æqualiter habuerint tempore contractæ societatis. Tamen contra hoc videtur facere text. in l.cū hic status §. si inter. de donat. inter vir & vxor vbi text. dicit, quod causa donationis non potest inter eos societas contrahi, sed tantum hoc casu causatur tacita donatio inter eos. Potes dicere, quod text loquitur, quando volebat alter donare, sed in fraudem dicebatur societas. in casu autem nostro siebat vera & aperta societas, & licet in consequentiam insit tacita donatio, lex non improbat, propterea mutua donatio non reprobatur à iure inter vir & vxor. vt dicunt doct in l. si pater C de inoffic testam. vnde videtur hic mutua. Cogita, quia esset magna cautela ad donationes inter virum & vxorem, & fuit practicata de facto Romæ, vt dixi.

Quod per sententiam relegationis non efficiatur quis inhabilis ad beneficia, faciunt not. per gloss. in § relegati. Insti qui. mo ius patri. po. sol. & quod not. per Petr. de An ch. in clem. si Romanus. de præben. & not in c. cum non ab homine,

Homine, & in c. at si clerici de iudic sed cogita de infamia
in dignitatibus, & vide not in decis. Rotæ titu. de re iudic.
iii. vol. antiquus

Quod habilitatus ad alia quæcunque, & qualia cuncte
beneficia, expressis quibusdam secularibus, non censeatur
habilitatus ad regularia, faciunt not. de dictione, alia, per
Oldrad consil. cxc. Dom. in capitu. cum illis. de præbend.
cum relativum similitudinis, non dissimilitudinis. l. fin. §.
cui dulcia de vino tri. & ol. leg ad hoc non solum § quæ
titur de procur. & capitu. sedes de rescript nam relativum,
alius, refert similitudinem cum expressis, ut in clemen. j.
de rescript quæ non est, quia sunt dissimilia in perpetuita-
te & alijs, & quia habilitatio est strictè interpretanda &c.

Quod regulæ etiam revocatoriae expectatiuarum, abs-
que tamen decreto irritante, non ligent manus executo-
rum expectatiuarum, videtur probari in c. fin. in princ. de
concessi præb. lib. vj. ibi nullius fore decernimus sumitatis.
iuncto capitu. fina. & in capitu quodam eodem titu. ta-
men cogita.

Quid si presbiter clericus simplex, vel cum unica & vir-
gine coiugatus, delinquat tali criminis, quod bona eorum
patrimonialia debent confiscari, cui applicabuntur, an fi-
sco Ecclesiæ, vel potestatis temporalis? Bald. aliquid tangit
in l. si quis presbiter. C. de Episcop. & cleric. Guliel de Cu.
in l. j. C. de hæred. decur. & ibi distinguit inter immobilia,
ut illa applicentur domino temporali, & mobilia fisco Ec-
clesiæ. Oldrad. consil. seu quæstio. xvij. vel xvij. videtur e-
tiam aperte sentire, quod applicentur domino temporali.
Tamen in prosecutione videtur innuere idem si non es-
sent bona, que pro tali domino non tenerentur, dummo-
do in eius territorio sita essent. Et pro hoc videtur facere
c. cum secundum de hæret. libr. vj. ubi bona condemnati
de hæresi, sita in territorio dominorum temporalium eis
applicantur, nec distinguuntur a dñatis de hæresi essent
laici vel clerici. Videtur tamen quod lo. And. in cle. nolen-
tes de hære. sentiat quod c. cū secundū, intelligatur in lai-
cis de hæresi dñatis, non aut in clericis, sentiens ibi super
ver. Ecclesiarū, quod bona clericorū propria fisco Ecclesiæ

G 2 applicarentur

applicarentur, nec distinguit mobilia ab immobilibus. Idē tenet glo quæ habetur pro singulari, in c quia diuersitatē de conces p̄ebend & pro hoc facit tex. in cap excomunicamus S. j. de hæreti licet Ioan. Andr in d. Clem. nolētes in versi applicare velit q̄ d c excōmunicamus. S j. loquat de bonis Ecclesiæ, sicut cle. nolentes q̄ profecto est violare tex. q̄ exp̄ressè dicit clericorū bona. Pr̄etereā doctor. in d. Clem. scribentes, dicunt simpliciter clericorū ppria fisco Ecclesiæ applicari, nō distinguentes mobilia ab immobilibus. Ad hęc videmus q̄ Ecclesia succedit clero deceđti ab intestato deficiēte parentela in oībus bonis patrimonialibus, siue mobilibus, siue imobilibus, nā nulla differētia fit in hoc; vt in c. i. de succes. ab intest. & l. si quis p̄esbi ter. C. de Ep̄is & cler. excluso fisco. Idē ergo videt posse dicere damnato clero, vt Ecclesia oīa capiat. Et q̄ d c. cū secundum debeat intelligi in laicis de hæresi damnatis, & non in clericis, videtur probari in auth. vt cū de ap. cog. S. generalē versic si verò col viij. quæ est breuiata in authē. idem de Nestorianis. C. de hære vbitex vult, q̄ bona clericorum hæretici, qui cōiunctos orthodoxos nō habet Ecclesiæ debeant applicari, nec fit ibi differētia, an sint bona mobilia, vel immobilia. Et quando tenetur p̄ laico, q̄ ei applicentur, satis innuit Innoc. in c. verū de foro competen. Et pro p̄dictis etiam faciūt not. per eundē Innocen. in c postulasti de foro cōpeten. Et ex dictis ibi per Innocen. in d. c. verum videtur ostendi, q̄ dicta applicatio per seculare fiscum fieri nequeat, donec talis clericus sit condemnatus per Ecclesiasticum iudicem, ad quē spectat cognitio criminis, cū iudex secularis, neque criminaliter neque ciuiliter de crimine cognoscere valeat: iuxta c. j. de cler. cōiug. libr. vij etiam quo ad effectū priuādi talem à feudo, vel emphitheosi, vt dicit Innocen. in d. c. verum Ergo multò minus poterit sibi dñs temporalis alodialia clerici applicare, nisi p̄ecedente condemnatione iudicis Ecclesiastici Pro quo optimē d cap. cū secūdum. S fina vbi in casu quo iudiciū spectat ad Ecclesiasticum, etiam si dño temporali bona veniant applicanda, tamen non potest dominus temporalis occupare, donec per Ecclesiasticum sit iudicatum.

Et si

Et si iudex Ecclesiasticus nollet iustitiam facere, tunc vide tur sentire Innoc. in dicto c. postul. prout Hostien. volunt cum loqui in Ecclesiastico, q̄ posset dominus secularis re presaliare, hoc est bona sita in suo territorio occupare iuxta c. dominus noster xxiiii. quæstione ii. Et ideo posset consuli, q̄ si aliquis ex talibus clericis, præcipue simplicibus vel coniugatis aliquod graue crimen committeret, q̄ fortè si laicus foret, bona perderet, q̄ tali casu fiscus principis secularis instaret literatoriè requirendo, aut aliàs condemnationem coram iudice Ecclesiastico, & si denegaretur, aut retardaretur, tunc videretur excusatus dominus temporalis, si bona patrimonialia talis clerici occuparet, propter offendam in sua republica & violatum eius territtonum, de qua iustitiam consequi non ualuit coram iudice Ecclesiastico, per supra not. Innoc. in dicto c. postulasti. licet Ant. de But in dicto c. postulasti. dicat Innoc non loqui in clericis, sed dicta pér eum habere locū in laico delinquentे, & habente bona in loco iniuriati, extra territorium tamen delinquentे, sed velle consulere dominis temporalibus, ut multi doct. in partibus nostris Hispaniæ consuluerunt, q̄ ante iudicium factum per iudicem Ecclesiasticum, aut de negatum, vel retardatum per eum, dominis temporales apprehendere valeant bona clericorum delinquētiū, etiam immobilia, & etiam si pro eis tenentur in feudū, vel emphiteosim, non videtur per supradicta posse defendi. Licet gloss. in l. ad dictos. de Episco. audien. videatur innuere, quòd possint, sed potest intelligi post eorundem notionem per proprium iudicem Ecclesiasticum factam, & Oldrad cùm intelligit super dicto modo, cum in quæstione sua præsupponat clericum per Episcopum condemnatum. & vide eum consil. lxxxiiii. licet sit verum quòd prædictus Oldradus in dicta quæstio, vi & propter hoc sentiat, quòd dominus temporalis posset clericum ad rerum amissionem sui territorii condemnare de quo est uhemē tissimē mirandum. Et ad leges per eum ibi allegatas videatur per quam facilis responsio, quia tempore earum ita erat de facto etiam in omnibus, cum non haberetur respectus clericorū, imò nec Christianorū ante tempora Cōstatinopolitana.

ni, vt in l. habeat C. de Sacrosanct Eccl. sed postea secus, vt in authen. statuimus. Item contra ius Canonicum. & fortè Old. tenebat opinionem Gallicanam, q̄ in actionem in tē, clericus poterat conueniri coram laico, quam refert Petr. Iacobi in i. ita de duello. & videtur sequi Host. in summa. quę tamen opinio non tenetur per canonistas cōmuniter, nec per Beitr. de octo. in l. ii. C de imp. lucr. descri. vide ad hoc Guliel de valle sicca, doct. Cathalanum in xxi. chart. no. & ad totam materiam non omittas dicta Inn. in c. non minus. de immuni. Eccl. vbi dicit, q̄ licet personę clericorū sint de foro Ecclesię, res tamen eorum sunt de foro laici. & vide Petr. Iacobi in illa magna additione, quę incipit, Illi Philippo, vbi illud dictum declarat Lege præterea eundem Inn. in c. nouerint. de senten. excom. & vide no. per Ioan. And. c ex parte de cle. coniug. & Innoc. in c. significasti. de offic. deleg.

Cū petiūssent quidā amici Romæ, an filia haberet regressum contra patrem euicta dote ei per patrem data? dī xi q̄ sic, vsque ad concurrentem q̄titatem legitimæ, cū dos ipsa cōputetur in legitimam. I. quoniam de inof testa. & si datum pro legitima euincitur, datur regressus contra patrem vel eius h̄eredem, vt l. scimus. in princ de inof test. ergo consequenter in dote. & sic videtur limitandus S. si fundus. I. M̄q̄a ff solu. matr. & idem videtur dicendum in donatione propter nuptias facta filio eadem ratione.

Quòd possit cōstitui procurator ad præsentandum aliquem ad certum beneficium vacaturum per resignationē, facit c. fi. in ratione sui. de concess. prēb. & gl. c. accedens, eo. tit & aliàs fuit ita determinatum in Rota. Et q̄ possit concedi ius præsentandi ad beneficium vacaturum pro vna vice, vide doct. post tex. in c. ex insinuatione. de iure patrona quod nota

An pater, qui habet vsumfructū bonorum aduētitiorū possit dimittere illum pro alimētis pr̄stantis filio, & aliàs an teneatur pr̄stare filio alimenta de aliis bonis ipsius patris, an verò possit deducere vt fructibus aduētitiorum? Cū esset de facto, visum est esse tēxt. quòd teneatur pr̄stare alimenta de bonis suis, in l. fin. S. ipsum autem. C. de bonis quaz

quæ liberis. secus si pater non haberet vsumfructum ex illis bonis, vel essent castrenia, vel quasi, per l. si quis à liberis. Sed si filius ff de liber. agno.

Contingit sæpe in ciuitate nostra, q̄ post factum testamentum per testatorem, & receptum per notarium, ipsi testatores superuiuentes, aut aliás sani, solent repetere scripturam aliam testamenti à notario, & pdicti testatores recuperata dicta scriptura testamenti, nihil in ea cassant, adii ciunt, vel mutant, deinde moriuntur, quæ situm fuit ante tale testamentum censeatur reuocatum eo ipso, quòd fuit repetitum ab ipso testatore? Maior pars notariorum ciuitatis nostræ interrogati de hoc à iure speratis, vt intellexi à patre meo, tenebant quòd tale testamentum esset reuocatum, dicentes, quòd tali animo censentur testatores illud repetere, tum quia nondum erat publicatum nec redactū in formam publicam, nec possum signum eorum, tum quia potuit ipse testator, vel alias, hoc medio tempore aliquid addidisse vel immutasse, maximè si manu testatoris erat scriptum, præferrim in dicta ciuitate ubi frequentissimè Tabeliones nihil sciunt de scriptis in testamento, quomodo ergo salua conscientia poterint post mortem testatoris illud publicare, & pro certo testamento in publicam formā redigere, & tale esse affirmare, quòd ipsi olim habuerant? Videretur ergo quòd potius notarii deberent abstineatē tali assertione, quando medio tempore fuit apud testatorem, cum debeant habere veram scientiam de his quæ afferunt, ut in authen. de Tabel. per totum, in contrarium potest argumentari, quia ad hoc quòd testamentum censeatur reuocatum, aut habet contingere verbo, aut facto. Verbo fit per aliud testamentum Insti. quib. mod test infir. S. ex eo. & per Bar. in l. si iure. de leg. iii. facto verò fit per intercessionem, cancellationem, inductionem, deletionem, linicationem, & huiusmodi. ut in toto titu. de his quæ in testa delen. & l. nostram. C. de testib. Cūm ergo in casu pdicto, nec verbo nec facto cognoscatur aliquid immutatum, videtur constare suis iuribus. Et pro hoc videtur facere, quòd olim, vt fatis aperitus ex multis iuribus, testamentum apud testatorem stabat, & id quod faciebat in

G 4 testamento

testamento in scriptis, videlicet, subscriptiones, & sigilla, facit nunc notarius. Et quod apud testatorem staret, maximè probatur in l. ii. C. quemadmo. testa aper. illa ergo eadem contraria, quæ diximus, poterant contingere olim in testamento in scriptis, cum etiam testes, qui se subscribebant, ignorabant contenta in testamento, ut patet Institut. de pupil. Item ad hoc adduci potest l. fina. de his quæ in test delein quod testator tabulas in publicum depositas ab stulit, atque deleuit &c. ergo non simpliciter sufficiebat ab stulisse, nisi & deleuisset. Nec obstat ratio, quomodo Notarius publicabit, cum aliquid potuerit addi? Quia idem timor, & eadem ratio esset in testibus subscriptis in testamento inscriptis facto, tamen nihilominus iura permittere videntur tale testamentum posse stare apud testatorem, ut postea testatore mortuo cognitis subscriptionibus & sigillis, in publicam formam redigatur. Idem ergo facit notarius, cum nihil cognoscat immutatum, etiam si suspicio possit esse de contrario, sicut in testamento inscriptis more antiquo maximè, quia hic tractatur de interesse illius qui actus faciebat. & est verisimile, quod ipse in re sua fuit diligens custos. Item quod aliquid ipse non addiderit, cum non ignoraret id fieri non potuisse absque periculo eversionis totius testamenti, cum ergo facile esset sibi addere vel immutare accessito Notario, non videtur se exposuisse illi periculo. Facit l. iii. de testa mili. nec de opinione Tabellionum est curandum, cum non adducant aliquid juris, & in hoc potius est inspicienda mens testantis repetentis testamentum, quam mens Tabellionum tradentium.

Ad declarationem l. illa institutio. & l. captatorias. de hæred. inst. ff. quia vidi accidere de facto, aduerte, quod materia d. l. videtur optimè declarari ex l. si ita scriptero. de condi. & demonstrat. & l. Theopompus & ibi not. ff de do te præleg. hoc modo, nam interdum committitur dispositio in alienam voluntatem, in casu proculdubio est voluntas captatoria, & non valet, nisi ad pias causas, iuxta latissimè dicta per Barto in l. j. de sacro lanct. Eccle. interdum vero non committitur dispositio in alienam voluntatem, sed reuelatur, seu aperitur tertio per testatorem eius mens,

sive

siue voluntas, quia testator dicit talem scire eius voluntatem & mentem, & consequenter mandat stari dicto suo, in casu reputetur talis dispositio captatoria, & nihil valeat? Videtur Bart sentire, quod sit captatoria, non tamen totalliter, nam si ex aliquibus coniecturis potest apparere, quod illud quod tertius ille dicet, fuisse mentem defuncti, sit de mente defuncti, debet stari dicto illius tertii & ita secundum Barto. debet intelligi d.l. Theopompus. & l quae hære di de reb. dub. Et sic tali casu non est simpliciter voluntas captatoria, & ita videtur intelligenda & limitanda d. l. captatorias ibi, dum dicit in secretum alienæ voluntatis, quod intelligatur non de secreta voluntate per tertium declaranda, & à testatore iam ei manifestata, seu commissa, sed de voluntate dicti tertii de novo, & ex se formanda, & aperienda, dummodo assint coniecturæ, ut suprà dictum est Interdum verò non committitur dispositio voluntatis alteri, nec etiam manifestatur, vel reuelatur ei dispositio defuncti verbo, sed est tradita in scriptis manu defuncti, & tali casu nullo modo est captatoria, imò simpliciter vallet. Et est ratio, quia nihil in effectu commissum est tali, nisi si depositum scripturæ manu propria defuncti scriptæ, quæ etiam potuisset in aliqua arca deponi, & nulla fraus etiam committi, quo casu per comparationem literæ de manu defuncti appareret. & ita loquitur Barto in l si ita scripsero. de conditio & demonstratio. Si autem scriptura esset de manu guardiani, prout ibi loquitur Bar. vel alterius ad cuius manum testator se retulisset, sentit Bar ibi talem voluntatem simpliciter non valere, cum posset talis scribere quod libet. Videtur tamen illud limitandum, prout dicitur per ipsum Bar in d.l Theopompus. videlicet, quod tali scripture steretur casu, quo habet suffragia verisimilium conjecturarum, quemadmodum si dicto eius, tanquam scientis voluntatem defuncti, testator stari voluisset. Cum eadem sit ratio quod nota, quia vidi aliquos se pro doctis gerentes, cum accidisset in facto non ita exactè intellexisse. & vide Paul de Cast & Alex. in l. stipulationum. §. illud. de verbo oblig & Ioan de Imo in l. illa institutio. de hæred. insti &c. cum tibi de testa. ad materiam.

Institutus

Institutus fuerat quidam in testamento, deinde in eodem exheredatus, an valuerit exhereditatio? Aduerte ad hanc materiam, quia secundum literam negatiā est tex. q̄ non, in l. si certarum. S. si eodem ff de test. mili. & hoc videtur Bar. sentire, & sequi gl. in l pater. ff. de her. insti. videatur contradicere Verum est tamen, q̄ dicta glo. loquitur, quando erant duo instituti, & unus in eodem testamento exheredatus, & est aperta ratio, quia tunc testamentū remanet validum, cūm sit ibi alius hæres, secus autem quando solus esset quis institutus, & in eodem testamento exheredatus, nam tunc videtur non posse stare exhereditationem, cum tali casu remaneret testamentum absq; hæreditis institutione, quod fieri non potest Inst. de fidei. hæredi. S in primis. & l. proximè. de his quæ in testa dele. ff. & ita videtur limitari. S si eodem per d gl. pro qua videtur esse text. secundum lecturam Ganfredi de Sillaniaco doctor. Gallicani, in l j. ver. & si hæreditatis ff de his quæ in test dele vbi secundum eum est casus, q̄ ademptio hæreditatis facta eodem testamento valet, si ille à quo adimitur, habeat cohæredem aut substitutum, quia videtur nō data per rationem tex. ibi, secus si solus esset institutus. & Raph. videtur hoc tetigisse ibi. tamen in l pater sequen. Ange videtur tenere, q̄ etiam si solus sit institutus teneat exhereditatio, & allegat S j dicta. l proximè qui tex. in veritate loquitur, quando habet substitutum, & hoc sentit Imo. q̄ exhereditatio valeat in l. si ita S j. de lib. & posthu. & Nicolaus de Matar in illa notabili dist relata per Sal in l hæreditas de his qui. vt indig simpliciter allega d. S j l j. quòd ademptio valeat in eodem testamento, quia videtur non data Et hec omnia procedunt quando in eodem testamēto, & consistit differentia inter dictos doct. in hoc. Quia se cūdum illos, qui tenent quòd etiam ademptio seu exhereditatio potest fieri in eodem testamento solo hærede instituto, cui non est datus substitutus, quia videtur non institutus, tale testamentum remanebit nullum, ac si nemo esset in eo institutus Secūdū verò alios, qui tenent q̄ ademptio non valeat, remanebit institutus hæres ex ipso testamēto. Vbi autem in alia voluntate q̄ testamēto fit ademptio vel exhereditatio

exhæredatio, tunc distingue iuxta distinctio. Nicol. de Matar in d. l. hæreditas recensita per Bald. Vnum tamen non omittas in hac materia, videlicet, falsum esse quod dicit Bar. in d. l. pater de hæred. instituen. quòd exhæredatio facta coram septem testibus, de hærede in stituto in alio testamento si habeat cohæredem, valeat: quia nullo modo valet, cùm liquidissimum sit exhæredationem non fieri, nisi in testamento d. l. hæreditas. nec potest dici testamentum absque hæredis institutione. d. § in primis. Ex his fuit responsum ad dubium testamenti hospitis nostri Viterb.

Differētia quo ad restitutioñ fructuum inter illum, qui venit vi directæ substitutionis, & illum qui venit iure fideicommisi, consistit in hoc: quia si fructus sunt præcepti medio tempore, hoc est, antequām sit locus fideicommisso vel substitutioni directæ, si tales fructus sint iam consumpti tali casu, sicut non veniunt in fideicommissaria, iuxta legem in fideicommissaria. ita nec in directa in l. Centurio in fi. de vulga. & pupillar ibi, inuentis in hæreditate. Si autem sunt præcepti, sed non consumpti, & tunc etiam nō veniunt in fideicommissaria, sed in directa sic, vt in d. l. centurio. Si verò essent fructus pendentes nondum collecti tempore quo locus est fideicommisso, etiam tales venirent in restituzione fideicommissi, vt voluit glo in l. in fideicommisi de usur. & hæc nota sic declarata pro causa Dionisii & Iacobi fratrum tuorum, & Brigidæ sororis.

Quærit P. V. R. quid sentiam de vebo, quilibet, super quo fuit facta tanta vis hodie in cōgregatione. Certū mihi videtur, quòd propriè & latinè loquendo, prout loquebantur Iurisconsulti, qui enumerantur in libris Digestorum, quilibet capitul pro, aliquis ex pluribus: vt probatur passim apud Ciceronem & alios probatos autores. & in l. posside n. §. j. ff de acquir posset & l. si pater § qui duos. de adopt. xvij distin. multis. & xlj. deliriæ. & l. si seruus. §. j de leg j. & l. j. si pluribus de legat. ij. & l. si hæredi de cond insti. & l. institutor de insti & l. peculum. de peculio. & in mille aliis legibus, & decietis antiquis. Et facit compositio, quia componitur de quis & libet. Nec ob l. non distinguemus. allegat. per Barto. in S. complures quia illam exponebat Franc de

Aret.

Aret qlibet, id est, aliquis, nō determinato certo, vel vnuſ, id est, certus: aut potest dici quod ponatur vel pro, id est, poſtea vtrō deficiente illa puritate linguae latinæ, præſer- tim per tempora Decretalium Sexti, ac Clementinariū, cœ pit diſtio, quilibet, capi pro quisque. Et ita legitur in c. fi de his quæ fi à maio par. cap. Vnde noſtra ætate diſtio, quili- bet, videtur capi pro quisque. h̄c et, vt dixi, nō ex vera & an- tiqua latinitate: vt ſi quis in testamentis, vel contractibus, aut aliás vellet exponere pro aliquis, faceret directè contra voluntatem testatoris, vel contrahentium: nam ſi dicere- tur, lego cui libet ex ſervitorib⁹ meis decem, certum eſt hodie quod dcbet exponi illud, cui libet pro cui ex eis volue- rit, vel libuerit, vt exponebatur olim per nota. in l quod la- beo de ſuppell. leg cùm attendenda ſit potius conſuetudo loquendi in hoc, & baſbara ſeu minus latina, quām ve- ra antiqua ſignificatio. per not. in d.l quod labeo. & l. non aliter. cum ſua materia de leg & l. cum delanionis ſ. aſinā & cap. p̄tērēa de verbo. ſigni. & c. iatelligentia eod. titu. & c. ex literis de ſponsal. Et miror aliquando de noſtriſ do- ſtoribus, qui non diſtinguentes tempora cum diſcutiunt proprietatem alicuius vocabuli, allegant pariter iura. ſf & iura Decretalium & Sexti ac Clemē. cum aliter locuti fue- rint illi antiqui, & aliter posteriores, & locutiones notario- rum hodie maiori ex parte ſunt impropriæ & ſemibarba- ræ, ſi respicias ad illam terram latinitatem antiquam. Vi- di etiam allegari tex. feudorum ad ſignificationem veram alicuius vocabuli, quibus textibus nihil eſt foediſ, aut ma- gis barbarum, tam in ſenu, quām etiam in contextura & verbis. In caſu ergo congregationis, videlicet, in verbo, quilibet, poſito in ſtatuto, ego non dubito, quin debeat capi pro quisque per ea quæ ſuprà dixi, & feliciter valeat. P. V. R. Sed priuſquām clauderem epiftolam occurrit mihi text. Suetonij in vita Octauij, vbi inquit, Solebat etiam citra ſpectaculorum dies, ſi quando quid innuſitatum dignumque cognitu aduectum eſſet, id extra ordinem quolibet loco publicare, vt Rhinocerontem apud ſepta Ti- grini in ſcena anguem quinquaginta cubitorum pro co- mitio. In hoc tex. aperte videtur ſignificatio huius verbi.

Et

Et iterum optimè vale pater amplissime.

Legatus fuerat aquaeductus ex certa palude pluribus dominis diuersorū prædiorum, non tamen communū, quæ rebatur an esset locus inter eos iuti accreſcendi? Allegabā glo. in l aquam ff. quem fer amit. quod sic, & si prædia eſſent communia pro indiuifo, tunc haberet locum ius non deſcendendi per nota in l. re coniuncti de lega. ij.

Relicta fuerat quædā domus Romæ à quodam Curiali certis fratribus, cum his verbis: Relinquo domum meā in qua habito preciſe ſicuti eſt Monasterio. &c. Fuit factum dubiū, an intelligeretur de domo instructa, vt erat, vel nuda tantum, & quod paramenta, & ſupplex, ac utensilia, & alia ſpectarent ad hæredem? Dixi videri mihi caſum, q̄ ſpectarent ad monasterium. in l. prædia. § pen ff. de fund. instruct. Adducebatur contrā, quod videretur intellexiſſe testator de trabibus, & aliis cementis, & lapidibus paratis ad abſoluendum dictam domum, quæ nondum erat in totum perfecta, non de alia instructione. Videtur amplius cogitandum, tamen magis moueor in primam partem. p d. text. & verbum, præciſe, per quod ostenditur maior voluntas & exactior defuncti facit c. ij. de rescrip. & c. pen. de arbit & ibi not. & per alios in l. cunētos populos & domi- num meum Alexan. in quodam consi & Ange in alio. & quia fuit legatum pio loco, quod autem parata & destina ta domus perficiendæ etiam debeantur, faciunt nota. in l. cætera. §. fin de legat j

Testator fecerat quædam legata Romæ certis personis, quæ perlonæ poſtea exercuerunt graues inimicitias cum testatore, propter quādam ſuſpitionem falsi testimonij in eum: & poſtmodum lapsis duobus annis à tempore ortæ inimicitiae, mortuus fuit testator, dicebat legata tacitè fuif- fe adempta, per § non ſolū l ſi quis de adi leg. Repli- catur de gl. not. in l. athletæ. §. dat remiſſionem. de excu. tut. in verbi priuſquām videlicet, quod tantum temporis afflu- xerat, infra quod testator prædicta legata potuiffet expreſſe reuocare, vel adimere, quod tamen non fecerat, ergo vi- debatur, non obſtantibus inimicitiis, velle perſiſtere in reli- cto facto: maximè, quia erant consanguinei, & nemo præ- sumitur

sumitur sanguinem suum odio habere, saltem in fine obit
tus. Contra prædictam glo. allegauit text in l. pen. quem in
simili casu allegabat pater meus de adim leg. vbi post or-
tas inimicitias testatrix habuit tantum temporis, quod se-
cit codicillos, in quibus nil ademit, & tamen remanet pri-
ma tacita ademptione & videtur iste tex. fortiter vrgere con-
tra prædictam glo. Sed posset forte responderi, quod in ca-
su d. S. pen. non negatur peti legatum à calumniatrice, ra-
tione tacitae ademptionis, sed ratione delicti, in quo tamē
est cogitandum. Et vide ad hoc not in l. cum tabulis. S quo-
niam de his qui vt indig per Bar. & l. si inimicitiae eo. titu-
sed vbi essent consanguinei, vt in casu nostro, bene seque-
rer glof. quia intentio testatoris fortasse fuit non adime
legatum consanguineo, quanvis inimico, sperans per mor-
tem legatarii extingui inimicitiam, & bona legata perma-
nere apud filios, vel consanguineos illius sui consanguinei,
& sic apud personas de sanguine suo. & ita odium tatum
restringebatur ad hanc medianam personam, nō ad alios ad
quos postea volebat, vt bona legata deueniret. cum videa-
tur respexisse totam consanguinitatem ar. l. i. & ij ff deli-
ber. cauf. & l. raptore. de Episco & cle. maximè cum votū
successionis in bonis consanguineorum sit de iure natura-
li l. fi. C quorum bono & c sciant cuncti. de elect. lib. vi &
Clem. vnica. de homi. l. cum acutissimi. de condi. & demō.
cum annus. ff de pact l. tale pactum. S. fi

Aduerte, quod aut legatur, vel fideicommittitur à pri-
mo hærede instituto, eadē res vel quantitas diuersis & sub
variis, seu diuersis cōditionibus, & tali casu quilibet p̄t pete-
re sibi caueri ab ipso hærede. vt l. iii. vt leg. nomin. & l. etiā.
S. j. vt in pos leg. & hoc in euentum sue conditionis. Aut le-
gatur vel fideicommittitur ab hærede alicui, puta Gaio, pu-
re, vel sub conditione. & ab ipso Gaio Mævio sub conditio-
ne, tali casu habet locum dispositio. S. si verò l. is cui vt in
possess leg. videlicet, quod possit petere Mævius satisfari si
bi à Gaio etiam pendente conditione ipsius Gaij. Et si non
caueat Mævio Gaius, tenebitur sibi cauere hæres primo lo-
co institutus, si prius non cauerat Gaio. Si autem cauerat
Gaio, talis cautio ex iuris dispositione, Gaio non cauenteret
ipſi

ipſi Mævio, transfertur ad Mævium, ita quod Mævius in vim cautionis præstite Gaio per hæredem poterit aduenientे conditione agere contra hæredem, ut in d.lis cui S.f. vt lega.nomi.ca. & hæc nota bene extricata cum accidissent de facto.

An possint codicilli euerti per querelā tanquam inofficiosi, cum accidisset de facto? Quidam allegabat quod sic, ex no per Bal in l parentibus de inoffi testam. C. vbi dicit esse locum inofficioſæ diuisioni sed intelligo de inofficioſa diuisione facta in testamento, quod rescinditur per querelam. Secus si fuerit facta in codicillis, & ratio quia tali causa filius iam est hæres ab intestato ynà cum aliis. Reor tamen, quod si quartā non habet, potest illam petere à cohæredibus ab intestato vel legatariis l quotiens & l si cogitatione. fam.ercisc. C. hæredes enim etiam ab intestato habent ius defalcandi, vt innuit d.l si cogitatione. & ibi not. per gl. quæ falcidia computatur in quartam. l. Papinianus. § quarta. ff de inoffi test. Et ideo non immerito non repries aliquam legem, ni fallor, quæ loquatur de codicillis inofficioſis, quod per querelam inofficioſi possint euerti: & est ratio in promptu, quia filius, & hæres potest defalcare ab intestato, si legata excesserint dodrantem. secus autē est cōditio in testamento, quia tunc filii omni medio sunt destituti, nisi querelam intentent. Et satis videtur hoc innuere Azo in summa huiusmodi, de inoffic testa. & Ganfred de Salaniaco doctor Gallicanus, in l non est nouum. de bon. posſet contra tabul in viij. charta apertius hæc dicit. Et etiam tangit quid sit hodie au&a legitima, quia triēs de iure authen. cum teneatur quarta falcidiæ Trebellianice, si filij ab intestato grauati essent legatis, vel fideicomisſis non sufficeret ad legitimam, imo deficeret una vntia, quod remedium esset pro illa vntia, vide ibi per eū. Quid autem aduersum inofficioſam donationem causa mortis? Idem videtur quod in codicillis eadem ratione, quod etiā tenet idē Ganfred in l. si filius emancipatus. ff de leg præſt. & idem in cæteris donationibus, quæ morte confirmantur, puta inter patrem & filium, ut probat text. in l. ij. de inoffic. don.

Quod

Quod pater teneatur dotare filiam diuitē de proprio, allegabatur si pater de dot. promis. cum ibi non dicebam non videri mihi, quod probaretur, neque ibi, neque alibi, immo in d. si pater innuitur, quod si pater non simpliciter sed expressè dotaret filiam suā de bonis ipsius filiae, quod non tenetur dotare de suis, ibi in vers. utraque igitur & ibi, paternæ liberalitati. & ibi, liberalitas, itaque quia in necessitatibus nemo liberalis &c & est ratio euidens, cum pater non teneatur alimentare filiam diutinem ff. de liber agno. I. si quis à liberis § sed si filius ad quę alimenta fortiori vinculo obligatur, quia de iure nature j. distinc. Ius autem naturalē post datam autem dotem, & ius filiae in ipsa dote quæsitum, si filiae superuenirent alia lucra, aut relationes dotis, aut alia, nō credo quod pater posset reuocare, quod filiae semel in dotem constituisset, cum semper attendatur tempus quo filia incipit dotari. in authen de æqual. dot. § quia verò iam legem. & vide dominum meum do Barb. virum celebratissimæ & fœundiissimæ memoriae, aliquid tangētem in quodam consilio Eſſet tamen difficile in prætice contra communem opinionem, in re quę tam ſepſimē occurrit obtinere.

Collato beneficio mihi absenti per ordinarium, si Papa conferat illud alteri non facta mentione de collatione ordinarij ante ratihabitionem, non valet collatio ipsa tanquam surreptitia: vide ad hoc Collect. in cap. Ecclesia. de fortileg.

Solebat frequenter dicere domi. meus domin. Frāciscus de Aret. quod doctores nostri superioris ætatis multū largè, & plusquam veritas eſſet, extenderant, seu interpretati fuerant l. C de sacrosanct. Eccle. dicens se non credere, q̄ mens Constantini Imperatoris conditoris illius legis voluerit aliud disponere, quam facere deinceps capaces Ecclesiæ, & collegia Christianorum ad ſuſcipienda legata, & concedere liberam facultatem cuilibet relinquendi eis, cum antea non licet: nam predicta legata, velut facta collegiorū probato per Imperatores Paganos, applicabantur fisco, nam Christiani non poterant habere collegia, niſi clam ut probatur apud Historicos, & in l. diui. de natu liber. C. & xij.

& xii quæstio i.e futuram & xv. distin. Canones Et sepius arguebat prædictos doctor quod fuerint parum curiosi Historiarum, & temporum præter. Specu Ioan And. & Old. Tu vide ad hoc de hac licentiosa extensione, seu interpretatione d.l Abb in c. relatum de testam.

In quadam terra Italiæ est statutum super crimine peruersæ venetis, quod rei illius criminis cōdemnentur poena pecuniaria, & confinationis extra terras Ecclesiæ, pro qualitate personarum, & excessus, arbitrio potestatis moderanda. In eadem terra fuerunt nōnulli rei inuenti de dicto crimen per varia interualla temporis, in quorū punitione circa maioritatem poenæ pecuniariæ, & diuturnitatē confiniū. Potestas, quæ tunc erat, seruauit hunc modū. Nā adolescētulos minori poena condemnauit, quam senes: & non cōiugatos, vel incarceratedos etiam minori multo quam coniugatos, vel non incarceratedos: quosdam autem, qui cum propriis vxoribus illud scelus commiserant, minori poena condemnauit, quam eos qui cum matibus. Visum fuit quibusdam probis Iurisperitis fuisse rectum iudicium. per not in titu.de delict puer. & l.auxilium. § in delictis ff de mino & per not.in c. vt clericorum § fin de vit. & honesta clero. cum aliis iuribus quod & mihi idem vitum est, præterquā in ultimo delicto, in quo certe videretur acrius cæteris puniēdus, cum tale crimen longè detestabilius & grauius sit, si cū coniuge perpetretur: vt in cap.adulterii. xxxij q. viij. & est ratio, quia præter paritatem sceleris cum aliis, & maioritatem, quia in vxore habet promptum vas debitum, vir quærens insana diuerticula: in uxore est quidam etiā abusus quodammodo carnis propriæ, cum reputentur vna caro cap.j de coniug.lepros. & de conuer.coniug ad Apostolicam Item est violatio fidei tacite promissæ de cōiunctio-ne carnali inter eos scinda, propter bonum prolis, quæ ēt promissio in benedictione nuptiali confirmatur, quod bonū per hunc nefandum coitum apertissimè tollitur. Præterea est maior, & specialior contemptus Dei, qui instituit matrimonium in illum effectum ad multiplicandū prolē. Est etiam contemptus Reipublicæ, quæ maximè fauet matrimonii ad effectū extēndendi Rēpublicam per sobolē.

H Item

Item est ibi ludibrium & prophanatio foederis matrimonii, & irritatio vxoris ad quę̄ ēda adulteria, & omne nefas pacrandum. Et ad consonantiam dicti iudicii potestatis ad duxit tex cuiusdam canonis, in consilio Anticienensi, qui loquitur sub his verbis sub rubr. de his, qui cum masculis polluantur hi qui irrationabiliter in his versati sunt, ante vi cesimum annum, tale crimen commiserint, quindecim annis exactis communionem mercantur, & infra. Qui autē exacta xx annorum ætate, vel vxorem habentes hoc peccato prolapsi sunt xxv. annis pœnitudinem gerentes in cōmunionem suscipiantur, intra. Quod si qui & vxorem habentes & transcendentes quinquagesimum annum ita deliquerint, in exitu vītę̄ duntaxat cōmunionis gratiam cōsequantur. Et in similem sententiam est alius canon super incestuosis, quem reteit Martinus Archiepiscopus Bracaren. in Collectaneis Cōciliorum antiquorum, & subsequitur ibi alius Canon, qui appellat huiusmodi vitium morbum lepræ, & præcipue ut pœnitentes de hoc vito nō possint orare, nisi in angulis Ecclesiarum, ut demoniaci. & vide ibi glo. ordinariam, quare dicatur morbus lepræ, forte propter contagionem, & difficultatem curationis. Postea legi Martinum magistri Theologum Parisien qui videtur tenere, q̄ grauius peccatum sit coitū contra naturam cum masculo, quam fœmina, cùm ibi sit abusus personę̄, & vasis, hic autem vasis tantum. Tenet evidenter etiam idem doctor, quod maius peccatum sit scipsum polluere, quam cum masculo coitū, cùm in primo sit abusus personę̄ suę̄, & modi, & vasis, de quo dubito, nec iura videtur appetere imponere pœnas ita in hac pollutione, sicut in alio peruerio coitu, nec tantum lēditur Respublica & ibi abusio personę̄ suę̄, & alterius, hic suę̄ tantum. Ad quod facit q̄ no gl. in c. omnes, xxxij q. vii. & in eo saltem qui se polluendo cogitat de vase muliebri, omnino credo esse minus peccatum, cùm tātum pecet in omittendo vas, re, non mente. Et aut. vt non luxu contra natur. loquitur in coitu extra naturāli verē Sodomitico. Nec obstat quod ibi dicitur semetipſos &c. nam gl. ibi intelligit de Sodomitico vero. vt declaratur insīa in tex. & glo ibi, & ciuitates cum eorum habitatori- bus

C A N C E L L A R I A E.

115

bus pereant. &c Præterea ibi alleg. l cum vir C. de adult. quæ expressè loquitur in vero Sodomitico, quanvis nō defuerunt qui dicent d. l loqui in viris, qui de tacto nubunt aliis viris, q̄ execrabile scelus olim factū fuisse legitur apud Historicos & Poetas, Iosephum contra Apionem, Suetonium, Maitialem, Iuuenalem, & alios & q̄ ait Paulus, Neque molles, neque masculorum concubitores. & cat. apud idoneos & antiquos autores exponuntur molles, id est, patisci, cathamiti, & puntati, non autem se polluētes ad quod facit quæ not August in lib. de Cuitate Dei, loquēs de sacerdotibus Cibellis. Hæc respondi cūdām docto viro, qui nitebatur velle tueri op̄i dicti magistri Parisien. aut saltem parificare etiam quo ad pœnam ista duo crima. & allegabat dictam auth & dictum Pauli. & contra cūm est aperiē. Item lex Iulia de adulterio Insti de publici iudic. qui declarat tex. illius auth quanvis etiam non defuerint qui velint illum tex habere locum in frequentissimè delinquentे, propter verbum exercere. Ad quod c. clerici de excessu pæla. Et qualiter debeant cohiberi pueri ab his flagitious libidinibus, lege sapientissimum doct. Iason

Quod crima possint deferri Papæ absque denunciatione vel accusatione, & etiam non præcedente monitione, & per solam viam querelæ. Et q̄ in delictis, vnde cūque pateant, non teneatur Papa obsecuare formam iuris, sed possit ponere pœnam condignam, allegantui no. per Hostien & in c. tam literis. de testib & per Abbatem in c. cū super de confes & Imo & alios in c. cū olim de ter permitt. q̄ no Host. in c. in nostra de sepul & Bald. in l. principis, de lega & no. in c. sicut de iureiu & in c. nouit de iud. Adducta fuerunt hęc in causa processus extra judicialis, super pretēsa dilapidatione, & aliis criminibus Episcopi Leodien coram Reuerendis domino meo Vicecancelario, & aliis tribus Cardinalibus Commissariis domini nostri Papæ in dicta causa, q̄ an indistincte in alio criminе, quam dilapidationis sit verum, vide quę posui intrā in alio memoriali, & in apostillis ad allegationes celebris aduocati & optimi viri domini Baptiste de sancto Seuerino.

Super beneficio potest transigi autoritate delegati, dum

H 2 modo

modo habens ius in eo nō renunciet, alia non posset, nisi autortate ordinarii fieret transactio in non reseruatis, vel coram eo, vel alio non habente facultatem resignandi. Et posset imponi aliqua pensio interdicti legati, vel census, et absque consensu ordinarii. Compositio autem gratuita potest fieri absque voluntate alicuius superioris delegati, vel ordinarii, nisi interueniat renunciatio iuris alterius possidenteis beneficium, quia tunc requiritur consensus ordinarii modo quo supra. Hæc colliguntur ex not. per Abb. post alios in c. itatuimus. cap. de cætero. cap. super eod. de transactio. & in c. nisi essent de præb. & vide ad prædicta Collect. in c. forus. de verbo. signi. qui innuit, quod dare aliquid pro expensi, cauta concordia, non sit simoniacum, & quod pensio imposta ex prædicta causa, transeat ad successores, si fuerit facta concordia auctoritate ordinarii & vide Host. in d. c. nisi. Et dicitur gratuita compositio, qñ partes promittunt acquiescere dicto peritorum super lite, vel discedere simpliciter à lite tanquam ius non habentes. Et hæc nota ita declarata, quæ passim de facto accident. Et quod super ipso beneficio possit transigi, vide Abb. in c. ij. de arbi.

In causa mea Maioricen. An iuspatronatus alicuius beneficii à laico ritè fundati, & cōpetens præfectis fabricæ laicis, dicatur laicale, vel Ecclesiasticū, seu clericale? Et capio pro fundamento, quod iuspatronatus non ideo dī laicale, quia quasi possideatur à laicis, nam à clero possessum dī iuspatronatus laicorum, dummodo ex prima fundatione, seu successione patrimoniali, siue laicali venerit ad clericū. Et sic non videntur curare iura ad distinguendū iuspatronatus clericorū, à iurepatronatus laicorū, de persona quē ille possidet, sed de prima radice & fundatione, videlicet, an fuerit fundatum in persona laicali ut laica, & ab eo, & successoribus in patrimoniali laicali tenendum, & tunc dicatur esse de iurepatronatus laicorū, ut probatur per omnia iura loquētia de iurepatron. laicorum, & præsentim in c. filiis. & cap. quicunque. cap. si plures. & c considerandū. xv, quæstio. viij. ubi fit mentio de hæredibus, & successoribus in iurepatron. ratione patrimonii. & idem probatur in c. j. & cap. cū secundum & c. cū dilectus. de iurepatro. & in

& in d.c. cùm dilectus glo. in duobus locis hòc sentit, expo-
nendo quid sit præsentare tanquam laicum. & idem not.
in c. cùm nos. de offi. ordin per Abb. & per glo si. in Clem.
plures. de iure patro & per doct in c. vnicō de iure patr lib.
vj & in c ij de præben. & in aliis iuribus. ad cō, quòd si quis
laicus, vel clericus de bonis patrimonialibus in fundatio-
ne alicuius beneficij rite de autoritate Episcopi fundati,
expresse vellet Episcopum, aut Abbatem, aut aliquam per-
sonam Ecclesiasticam esse patronum, & successores in di-
cta Ecclesia, nemo dubitat quin talis patronus cœseatur Ec-
clesiasticus, seu secularis, cùm hic nulla sit successio patri-
monialis, seu laicalis de succedēdo. Ergo ad casum nostrū,
cùm voluntas fundatoris huius beneficii fuerit, facere ma-
gistros fabricæ Ecclesiæ, seu operarios patronos illos, qui
tunc erant, & pro tempore torent, apparet manifestè eum
non habuisse voluntatē fundandi iuspatronatus prædictū,
vt patrimoniale, seu laicale, sed potius voluisse fundare in
personis illorum, & successoribus eorū ratione officij pīj,
quod gerebant, & administrationis bonorum Ecclesiæ nō
curando alias de qualitate personarum, an essent consan-
guinei sui, vel descendentes clerici, an laici, sed curauit ad-
ministrationem, & pietatē exercitii, quod est maximè piū,
& necessarium Ecclesiæ, vt dicit tex. in c fin. de his quę si à
maio par. cap. Cùm ergo hic non fuerit aliqua cōsideratio
patrimonialis, seu laicalis successionis, nō dicetur iuspatro-
natus laicale, per suprà alleg. Erit ergo iuspatronatus Eccle-
siasticum siue clericale, cùm huiusmodi magistri fabricæ,
quāuis fortè laici, quo ad hanc administrationem & cu-
ram, habeantur pro personis Ecclesiasticis cùm possint &
trahi, & trahere super dictis bonis, & eorum administratio-
ne coram iudice Ecclesiastico tanquam personæ Ecclesi-
sticæ: vt no. doct. in c. nullus de foro compe. & Cancellaria
quotidie dat literas magistris fabricæ, & contra eos, quāuis
laicos, dummodo agant, vel conueniantur ratione officij
prædicti nec immerito, quia in illa cura & administra-
tione representant personas eorum, qui de jure habēt curam
fabricæ, vel bonorum illi destinotorum: vt not. in c decer-
nimus de iudic. & ibi Abb. Cura autem, & administratio-

prædicta pertinet ad Episcopum, Capitulum, & Rectorem Ecclesiaz, prout latè not per doct. in c. j. & c de his ad Eccl. ædifi & in d. c. si de his quæ si à maio. par. capitu. & in c. si propter de rescript & in c. si. de testam. & in extrauag suscepiti. & facit optimè cap. si monachas. xviij q. j. ubi cura fabrice vocatur opus Ecclesiasticū, & sic iuspatronatus fundatum super personis tenentibus illam euram Ecclesiasticam, debet appellari Ecclesiasticum. facit c. vniō. x. q. iiiij & ea cau. q. j. & multa alia iu. a Cōcluditur ergo, dictum iuspatronatus esse Ecclesiasticum ratione finis, cùm persona fundans illud in prædictis ministris, qui sunt media, videtur, ut dixi, habuisse respectum fundamentale ad illas personas cuius illi vices gerunt, qui finis debet potius quam medium, seu qualitas laicalis medii attendi. c. ad nostram. de appellat l. quicquid §. j. de acquiren. rer. domi ff. cū aliis iuribus scholasticis notissimis faciat illud, quod isti operarii sunt subrogati, & quasi procuratores personarum Ecclesiasticarum, & subiecti eis, ut dictum est, quo ad hanc administrationem rei Ecclesiastice, ergo est iuspatronatus clericorum ratione huius subiectionis, per not. in d. c. cùm dilectus nam nomine Ecclesiaz censemur hoc facere. Et facit ad hanc opin. quam proculdubio puto verissimam, decis Rot. in antiquis tit. de iurepat que loquens de beguinis, inter alias rationes, dicit iuspatronatus earum esse Ecclesiasticum, cùm possit conueniri coram iudice Ecclesiastico, prout diximus conueniri operarios ratione huius officij, ad quod direxit fundamentum & finem testator, seu fundator beneficij.

Cùm viceretur in dubium, an in ciuitate Romana duraret vniuersitas, siue studiū generale, prout olim. de quo in tit. de stud. lib. viib Rom. & procem. ff. §. discipuli Euge. iiiij concessit ciuitati Roma nouum priuilegium studii generalis, quod vidi. Curię autem Rom iam olim Bonifac. viii priuilegium concesserat, in corpore postea iuris clausum per constit. e cùm de diuersis de priuilegi. lib. vj. Cùm quidam à domino nostro petisset, voce lecum dispensari in diuersis votis & aliis concernentibus tantum concientiam, & Papa viue vocis oraculo respondisset; Placet nobis,

bis, dixit sufficienter secum fuisse disp̄satūm, etiam quoad omnia capita. Et inter cætera allegabam quæ possunt notari, & not in c Osius de postul. præl. & c inter dilectos de fide instrumen.

Quantum ad id quod R. V. expostulat: an sciens aliquē commisisse furtum, vel habere rē furtō sublatam, incidat indistinctē in excommunicationem contra scientes, & nō reuelantes promulgatam, si nō reuelet vel manifestet Breuiter, credo quòd in casu vestro, tum quia, vt dicitis, esset periculum & scandalum reuelanti, tum etiam quòd non potest probare, si opus esset, cùm iste vester solus viderit illum turantem, & ille intellexerit se visum ab eo, & si furtū etiam secretē detegeretur, & fieret etiam ipsi furi per superiorem monitio secreta de restituendo, temper orietur suspicio contra hunc reuelantem de reuelatione, & negante fure, & insurgente contra reuelantem semper infamia sibi incussa, fortē oporteret reuelantem publicē referre crīmē, quòd non posset probare. Nam vt colligo ex doctor in variis locis, videlicet in c si quis cum fure defūt & in l ciuile. ff eod titu. & de simon c nemo & c ij de offic ordin. & ex aliis locis, & Scoto in quarto. non tenetur quis reuelare, et secretē, vbi timet scandalum aut periculum sibi, vel secundum aliquos etiam aliis, vel vbi non posset probare, & reuelatio esset fienda publicē: vt in c. placuit vj q ij & c. si peccauerit. ij qō j. & in Clem de hæret. Et secundūm aliquos etiam si secretē & priuatē, quanuis alias sciret, cùm tali causa periculi, vel scandali, vel quia non posset probare, immingeret sibi periculum corporis proprii, aut bonorum suo. quę videntur preferenda periculo, vel damno bonorum alterius, cùm sit maius periculū corporis, quam bonorum, & in pari dispendio bonorum charitas incipiat à seipso, ve potius conseruem mea, quam aliena: maximē ex quo reuelatio criminis non est de veritate vitę, præsentim in hoc causa furti iuxta not in c sanè de tempor ordin per docto iuncta glo in l. iiiij. § si tibi ff de cond t. ob turp cauſ cum l. j. in fi. & l. ij eod titu argu l in seruorum. ff. de pœnis. & in authen de mandat. princip § oportet. & ij qō viij plerunque. & xij dist nerui & l. si præses C de fer. & aqua & ai. nota.

in ca.ij.de nou oper nunciat & c. qui scādalizauit de reg. iur. cū tota materia de scandalō. & faciunt optimē ad hoc not. per Abb. Sicut in c offici de pœnit. & remis. Et vide- mus p̄ Cancellaria in excōicationibus generalibus in for- ma, significavit, pro furtis, vel occulte detētis, cautē ponit iniquitatis filios detētores, & temerē ac malitiosē occultā- tes, vel nequiter detinentes, nō ergo intēdit ligare eos qui nō iniquē, vel temerē non reuelant, sed ex iustis causis, pu- ra superius expressi, abstinet à reuelando: maximē cū ex- cōicatio non extendatur in personas vltra tacitā vel præ- sumptā voluntatē excōicatoris. vt not. doct in c ex par- te. elj de offici deleg. & faciunt not in c.j. & gen de offici de leg. & c.j. de iudic. & l si cui de seruit sed excōicator hic cē- setur huiusmodi personas tacitē eximere, & si non saceret, sententia esset iniqua, quæ in foro conscientiæ non esset ti- menda ij quæst. iii. §. ex his & idem crederē vbi ex alia iu- stia causa, in ratione naturali fundata, non tenetur reuela- re, vtpote filius patrem fure, vel econtra. Et forte idē posset dici in omni casu, vbi quis non posset cogi ad testificandū expressē, quia multominus ad iudicandū vel reuelādum. Et satisfaceretur ad hoc not p̄ Archid. xxiiij q. ii. § itē, & no- per doct in c j de testi cog. & per Abb. Sicut. in c cū super- de cōfess & alios in c ij de maior. & obed & in c quisquis. ii. q. iii. & c qui resistit. & faciunt not. in c qualiter & quan- do in vtroque. de accusat & peroptimē text. vi. q. j. si om- nia. & c. oues. & c cū ex merito. & not per Innoc. cap j. de scrut. in ordin. faci. Non tamen propterea negarem, quin posset habere locum materia denunciationis Euangelicæ fiende per hunc scientem illum furem, seruatis loco, & tempore, & debita forma. ad hoc d. capitu. plerunque. & xxiiij q. ii. tam sacerdos.

*Notabilia de expectatiis, & alijs literas gratiæ concerne-
tibus, excerpta ex notulis Antonij de Corthesis,
& aliorum Abbreviatorum.*

Principium gratiarū expectatiuarum est scire, an par- tes impetrantes sint præsentes in Curia, an non. Et si sunt

sunt præsentes, debent examinari, nisi forte graduati vel officiales Payne tuerint, vel gratia fiat motu proprio, vel pro commenda, vel pensione, & pro præsentibus examinatis graduatis officialibus, & habentibus motu proprio, datur duæ literæ, una grata, & alia executoria. Absentibus verò datur una litera in forma, dignum.

Item præsentes in Curia impetrantes, habent in literis Apostolicis vitæ, ac morum honestas & cetera, vel literarum Scientia, aut nobilitas generis, seu religionis zelus &c. secundum qualitatcm eorum. Absentibus verò datur indifferenter in forma, dignum & cetera. Nisi esset doctor, vel officialis, aut motu proprio: quia licet sint absentes, datur duæ literæ tanquam præsentibus, quia non examinantur. Et similiter non examinantur quando beneficia non dantur in titulum, ut in commendis & pensionibus.

Nota, quod licet quis tempore datæ non fuerit præsens, si tamen est præsens tempore expeditionis, debet dari litera tanquam pro præsente. Item si tempore datæ, vel expeditio- nis fuerit abiens, dummodo aliquo tempore fuerit præsens, & examinatus, datur tanquam pro præsente.

Itē nota, quod in expectatiuis in clausula, aut si hodie pro alio vel alijs &c. debet exprimi collatio eius, ad quam datur beneficium, nisi haberetur in genere ad cuiuscunque collationem, quia tunc diceretur in fine illius clausulæ, de similibus beneficiis predictæ dicecessis tacito de collatione. vt. libr. B fol. xxii.

Item nota, quod quando dicitur ratione dignitatum, personatum, administrationum, vel officiorum, debet se qui, quos, quas, seu quæ in illis obtinent secus si dicitur administrationum, & officiorum, quia tunc sufficit dicere, quæ in illis obtinet.

Item nota, non debet dici electionem, nisi quando ponitur, etiam si consueverit quis per electionem assumi.

Item, quod quando creatur canonicus in Ecclesiis collegatis, inhibiti debet Episcopo, & aliarum Ecclesiarum Capitulis, secus si non creatur Canonicus in dictis Collegatis, quia tunc solum inhibetur Capitulis.

Item nota, quod quando in gratia expectativa non da- tur

Electio-

nem.

Inhibitio

Statutum

tur aliquod beneficium in cathedrali, vel collegiata, tunc
in non obstantiis, non fit mentio de statutis.

Clausula Item nota, quod qn creatur canonicus, & reseruatur di
volumus gnitas, personatus, administratio, vel officiū curatū, & da
aut c. tur aliud curatum, in fine ponitur clausula restrictiva, Vo
vide fol. lumen aut, quod quām primū vigore presentium digni
y. viij. li. tatem &c. Alter non, vel nisi dispensetur ad compatibilia.
B. & fol. Item nota, quod si secularis petit ad collationē Episco
cxxij. eo. pi. & Capituli alii uius ordinis, dicitur sic, beneficiū Eccle
et fo. x. h. sisticum clericis secularibus assignari solitum, & non po
Secula- nitur clausula, dum modo canonicatus, & p̄ebenda Eccle
ris ad re się Cathedralis existat.

gulare. Item nota, quod in executoriis expectatiuarū, corrector
In execu Anselmus cassauit consuetū clericis seculari bus assignari,
toria. etiam si canonicatus &c. in collegiata, vel eiusdem cura im
mineat animarum, tamen hodie est ad placitum.

Fol. xcvi. Item cassauit, per se, vel procuratorem suum ad id legi
lib. B. timē constitutum infrā vnius mensis spatiū, postquam
sibi &c. usque ad conferenda.

Clericus. Item nota, quod si in supplicatione gratię expectatiæ
dicat, supplicat Ioannes Anto. Perusinus, & nō dicitur cle
ricus, quod in minuta potest addi clericus: quia Papa intē
dit prouidere clericis, secus si esset secularis.

Item, si clericus francigena impetrat gratiam expectati
uam ad duas collationes, quarū una sit in Francia, & alia
Lib. Turo in Alemania, in valore debet dici, librarum Turonē par
nē. pars. uorum, quæ est moneta Franciæ, & non marcarum, quæ
est moneta Alemanniæ.

Item, si in gratia expectatiua datur ad minorem valorem
quām dicat regula, literæ non sunt scribendæ si pars non
contētatur de minori valore & hoc intellige usque ad ter
tiā partem valoris expressi, iuxta regulam Cancellariæ
Apostolicæ.

Item nota, quod in minuta semper potest addi, & gra
tia aggrauari, nō autem impinguari ultra tenorem sup
plicationis, facit tex in I veteribus ff de pactis

Item, quando datur gratia expectatiua pro graduato
ad unum beneficium, datur ad unum cuiuscunque taxæ.
Sed

Sed si gratia expectatiua datur ad duo, ponitur taxa secundum regulas limitatas.

Item nota, quod nunquam datur perpetua administra *Perpetio*, nisi quando est petitum in supplicatione, & quando perpetua admittitur, datut indifferenter, siue creetur canonicus, siue non: *nistratio*, consuetudo tamen est, ponere quoniam creature Canonicus, alias non.

Item nota, quod quoniam datur gratia expectatiua ad unum, vel duo, tunc ponitur collatio retro, videlicet, ad venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum Capituli Amaen & Abbatis, ac conuentus monasterij &c. Sed quoniam creature Canonicus, dat ad illud beneficium, tunc primò dicuntur ad collationem &c. venerabilis fratris nostri &c.

Item nota, quod quando est in forma unum vel duo, Non obponitur non obstantibus constitutionibus, & ordinationi stan. &c. bus Apostolicis: quia expectatiua non debet dari nisi ad unum beneficium.

Item nota, quod quando quis creature Canonicus, vel habet ad unum, vel duo, tunc dicitur, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis Secus si datur ad unum beneficium duntaxat, quia tunc dicitur, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus &c. cum consuetudines, constitutiones, & ordinationes Apostolicæ tunc non obstante, nisi habeat alia beneficia.

Item nota, quod ad portiones datur gratia, quando in Portiones supplicatione petitum fuit.

Item nota, quod nunquam datur ad prestatimonia patri Patrimonialia, quia sunt de iure patronatus laicorum. nialia.

Item nota, quod quando creature Canonicus, & reseruat Inhibitio prebenda, tunc inhibetur solum Episcopo, & Capitulo, & non a Decano, Capitulo, Canonici, & personis: quia solum ad Episcopum, & Capitulum pertinet collatio prebendæ.

Item nota, quod quoniam quis creature Canonicus cum reseruatione Literæ prebendæ, ac dignitatis &c. tunc ibi inducens dicitur *speciales* corporalem possessionem prebendæ ac dignitatis &c. & non generaliter Canonicus, & dicitur inducens &c corporalem les &c. possessionem Canonicus, & prebendæ. &c.

Item nota, quod quoniam prouidetur de Canonico, & creature Canonicus cum reseruatione prebendæ & dignitatis, & datur

datur gratia ad aliud beneficium, tunc dicitur. Aut si aliquis super prouisionibus sibi faciendis de canonicatibus & praebendis ipsius Ecclesiæ, ac huiusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in aliis partibus generales. In forma vero unum vel duo, dicitur speciales, vel generales. Quando vero creatur Canonicus in una vel pluribus Ecclesiis, tunc dicitur de Canonicatibus, & praebendis, ac dignitatibus, personatis, administrationibus, vel officiis earundem Ecclesiarum, vel ipsius Ecclesiæ speciales, vel aliis beneficiis & ceteris generales. Ratio est, quia ponitur in favore impetrantis, quia illa clausula, & huiusmodi speciales, refertur. & ponitur respectu illorum, habentium similem gratiam, quando ponitur speciales, vel generales, ponitur respectu aliorum habentium in forma, unum vel duo.

*Inhibi-
tio.*

Item nota, quod quando datur ad collationem duarum collegiatarum in forma, unum vel duo, ibi districtus inhibendo, non dicitur, venerabili fratri nostro, quia datur ter tia collatio, & hoc quando dicitur, unum vel duo, secus si creature Canonicus ad alteram.

Per priorem soliti gubernari. Item, quia clausula, per priorem soliti gubernari, non debet poniri quando dicitur ad collationem dilectorum filiorum, prioris, & conuentus monasterii &c. quia fortassis ultra priorem est Abbas, sed bene ponitur in iudicibus, quia est necesse quia prior sit in dignitate monasterii constitutus.

*Deroga-
tio statu-* Nota, quia nunquam debet derogari statutis de optando in gratiis expectatiis, et si habent signaturam in supplicatione, sed debet dici, non obstantibus statutis & consuetudinibus optando. bus, in quibus derogatur dictis statutis, vel datur indultum.

Quando datur gratia expectativa ad collationem certam, ut Abbatis, & conuentus, clausula ibi, aut si hodie pro alio &c debet repeti, dicta collatio ad collationem &c. Abbatum, & Conuentuum predicatorum secus si non habet gratiam ad certam collationem, sed in genere ad collationem totius diocesis, quia tunc diceretur de similibus beneficiis predictorum diocesis, non exprimendo in specie ad collationem alicuius. Et si exprimatur, debet dici collationem ordinarium. Sed si regularis petit gratiam expectatiuam ad collationem Abbatis alterius monasterii, ubi non est professus tantum

tantum debet dici clausula, ut ad illud monasterium, ad Transla
cuius collationem beneficium assequetur, transferatur.

Quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari,
cum quo tuisset dispensatum, vt vnum beneficium obti-
nere posset, tunc effectus dictæ dispensationis debet poni in Dispensatio.
principio literæ, ibi existit, cui nos dudum, vt quodcunq; &c. in regu-

Aliquando gratia expectatiua conceditur Prælato ad bellari.
neficia sibi commendata, & tunc debet poni clausula, & Expecta
per te, vna cum Ecclesia magna cui præesse dignosceris. iuuia in

Si verò dantur dicta beneficia eidem Prælato in titulu, Prælato.
tunc in fine literæ debet poni dispensatio, vt illa beneficia possit tenere vna cum episcopatu suo &c.

Sed si in primo casu Episcopus non habet possessionem
Episcopatus Magutinensis, tunc, quia debet dici, vt possit
tenere illa beneficia usquequo assequatur possessionem
Episcopatus, vel aliter secundum formam supplicationis.

Aduerte, quando datur gratia expectatiua ad beneficia
tantum, debet dici vt in formis, si verò datur ad hospitalia
vel portiones, tunc debet premitti in principio literæ Cum
itaque, sicut accepimus, in ciuitate & dioecesi M. sint non Perpe-
nulla hospitalia, seu nonnullæ perpetuae portiones. tuæ por-

Quando datur gratia expectatiua ad collationem Episcopi, & illi inhibetur, potest poni executor vicarius, vel of Executor
ficialis suus, vt tol. ij.

De etate, puta q̄ in xx. anno, si fiat mentio in gratia ex- Super ex-
pectatiua quod datur ad curatum, tunc in fine literæ Apotestate.
stolicæ debet poni clausula, Ante q̄ de detectu ætatis pate-
ris antedictum & postea debet sequi, q̄ sit in dicta etate co-
stitutus & si ponit, non debet dari gratia ad curatum be-
neficium, ex quo apparet, q̄ potest illud habere iure, vel
habet dispensationem, vel si daretur, tunc deberet dici in il-
la clausula, aut si hodie pro alio duxerimus conferendū,
nos enim tam illas, quam præsentes casu quo ad hoc q̄
postquam legitimè fueris ætatis, ipsarum præsentium vigo Dignitas
re literarum tibi de dignitate, personatu, &c. non obti-

Nota q̄ si statutum, vel consuetudo, quod dignitas non nenda, ni
possit teneri, nisi per Canonicum actu præbendatum, vel si per p̄bē
alia similia, tunc aut debet creari Canonicus cum resigna- datim e-
tione

tione præbendæ & prouideri de dignitate, aut debet dero-
gari dictis statutis, ibi, non obstantibus &c. statutis, consue-
tudinibus, in illis præterim quibus caueri dicitur &c. cæ-
terisque contrariis. & in fine debet poni indulsum ante de-
cretum, videlicet, Et insuper eidem N. vt in Ecclesiis predi-
ctis dignitatem huiusmodi, si sibi vigore presentium confe-
ratur recipere &c. valeat quod Canonicus actu præbenda-
tus in illis non existat ut præterit supradictis quoque sta-
tutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis nequa-
quam obstantibus &c. indulgemus.

Volumus. Clausula, quod quamprimum, ponitur eò quando in
ante &c. duabus collationibus datur dignitas, personatus, admini-
stratio, vel officium curatum, & creaturi Canonicus, al-
ter non.

Si habens gratiam in forma pauperum, impetrat gra-
tiam in speciali, debet ex tunc cassari prima litera in for-
ma pauperum si vero impetraret beneficium vacans, tuc
literæ prædictæ debent dici quod sunt cassæ, postquam
possessionem beneficii fuerit assecutus.

Inhibentes pro præsente inhibendo pro absente.

Prima vice dum communiter vel diuissim in collationi-
bus, postea in clausulis generalibus coniunctim vel diu-
ssim separatis spectantibus.

Quando quis creatur Canonicus cum reseruatione præ-
bendæ, dignitatis, personatus, administrationis, vel officij,
tunc si quæ, vel si qua. Si vero creatur Canonicus in una
Ecclesia, dicitur ad aliud beneficium, tunc ponitur in neu-
tro genere, & dicitur, si qua vacans ad prælens. Et similiter
in aliis, vbi debet repeti, & quas, quos, seu quæ tantum ac-
ceptandas, acceptandos, vel acceptāda, & similiter in aliis
conferendis.

Aducite, quod quando reseruatur dignitas &c debet di-
ci sic, ad dignitates, personatus, administrationes, vel offi-
cia, ita quod ponatur vel officium, quia non debet stare, &
officium. Sed postea ibi, etiam ratione dignatum, per-
sonatum, administrationum, & officiorum, potest dici, &
officiorum, & debet se qui tunc quæ in illis obtinet in lite-
ris, seu, ris gratiosis incipitur, si non obstan. & postea dicitur, sed in

in executoriis incipitur, per seu.

Quando creatur canonicus in duabus, vel in vna sola Ecclesiis, & ad aliud beneficium, tunc non dicitur specialem gratiam facientes, sed in forma vnum, vel duo, dicitur gratia fæ semper specialem gratia facientes. & vide in char. sc. verbo. cie. face-

Aduerte, quod quando fit expectativa in forma vnum re volen vel duo &c. & dicitur, etiam si quodlibet eorum Canonicas. &c. administrationes vel officium fuerit. Et ad dignitatē administrationem, vel officium huiusmodi contineuerit quis per electionem assumi, debet dici, Eorum que alteri cura imminet animarum, & non, eiique cura immineat animarum, quia refertur ad illud quodlibet.

Item, quando expectativa dispensatur ad incompatibili Dispensatio, & parochiales, debet narrari regula dispensationis, vide ad y. in licet, quod per quamcunque signaturam.

Nota, quod quando quis non creatur Canonicus, nō potest in literis derogari statutis, de non recipiendo, nisi nobis gratia statu- Deroga- les, vel aliis statutis similibus, quia derogatio est specialis, tu. de non gratia vero generalis, sed debet dari indultum per literam recipien- do igno- ad partem.

Notabilia super vacantibus non reservatis.

Gratiam beneficij impetrans, non tenetur facere mentionem de qualitate ordinis annexorum in beneficio impetrato secundum Anto ut no Cal de recipi in nostra. ver. tertio quare nec etiam facere mentionem de titulo beneficij patrimonialis ut ibi not. Inno ver. seq. De primo dicto iex. in c ei cui. de præben. in vi. & ibi hoc no. Ioā. And super verbo quod possit in nouella.

Gratiam beneficij collegati vel conuentualis impetrās, si hoc exprimit quod sit collegiatum, vel conuentuale, nō tenetur aliter facere mentionem de cura, etiam si habet curam parochiale extra collegium, vel conuentum, nisi es sent duas Ecclesias separatae, scilicet, collegiata, vel parochialis simul iunctæ & unitæ, ita quod vna non sit alteri annexa, nec ei subsit, not. Lap. in capitulū cūm in illis. de præbend. in vij.

Gratia

Gratia nō est surreptitia, licet impetrans tacuerit modū
vacationis beneficii, sufficit enim q̄ vacationem exp̄essit.
& dicetur simpliciter, vacet, intelligitur q̄ vacat vacacione
iur. & facti not Lap alleg lxxxix col vii

Curata Ecclesia propriè dicitur, quæ habet curam actu,
illa autem quæ habet curam habitu duntaxat, habetur pro
non curata, saltem quoad vitandam p̄cenam constitutio
nis de curata loquentis. no. Io. And. de elect. licet Canon.
in vj in glo. ordi. &c.

In beneficiis habitu curatis non ponitur cōst tutio, ex
crabilis, nec in beneficio cui cura per vicarium perpetuū
exercetur, & tunc non ponitur c. de multa. sed ponitur per
affectionem &c.

Nota, q̄ clausula, considerationis talis &c. ponit quādo
supplicat Cardinalis, vel Imperator, aut Rex, seu Regina.

Clausula verò, pro quo talis supplicat, ponitur quando
supplicat Episcopus, vel dux aut alia persona.

Item nota, q̄ cùm dicitur, Cum itaque &c Ecclesiam S.
Mariæ loci de Canispenstre diœces. debet postea dici, Vo
len dilectum filium M dilecti loci. & non dicere decanis,
& dictæ diœces.

Si vacās Canonicatus & Præbenda, aut dignitas cuiusdā
Ecclesiæ, & conferantur vel mandentur conferri alicui,
non est de stilo, & in minuta ponitur, q̄ ille simul obtine
re possit c j de consue lib vj.

Item si beneficium vacans est depēdens à monasterio,
vel alio loco regulari, vel dicatur in supplicatione, q̄ illud
beneficium dependeat, vel pertineat ad collationem regu
larium, semper debet dici, per clericos seculares regi con
suetum, quando confertur seculari.

Item, si beneficium dependens ab aliquo Monasterio,
confueuerit regi per seculares, & conferatur religioso, de
bet dari regulariter, In commendam, alias titulum cum di
spenlatione. Si verò confueuerit regi per Monachos mona
sterii, debet dari fratri mēdicati in cōmendam. Ratio. n di
uersitatis est, q̄ si daretur beneficium, q̄ confueuerit regi
per Monachos, in titulum, tunc est necessaria translatio.

Nota, quod impetrans parochiale Ecclesiam solitam
regi

regi per Canonicos regulares. debet dici talis Monasterij.
& inhibetur Abbatii, & Conuentui, & derogatur statutis,
& ponitur clausula, admitti &c.

Si prouidetur mendicantibus de Parochiali Ecclesia, dicitur, Dilecto filio N. ordinis fratrum minorum professori & non dicitur rectori. In non obstante, dicitur, ac dicti ordinis statutis quodque ordinem predictum expressè professus existis, dicitur, quando in domo ordinē predictum expressè professus fuisti.

Si Cardinali prouidetur de beneficio regulari, tunc debet dari, in commendam tenendum, vna cum aliis suis beneficiis que obtinet. Et sic rationabiliter fieri. Si verò velles dare in titulum, tunc deberes ponere in fine dispensationem, ut illud posset obtinere.

Aduerte, q̄ in executoriis de beneficiis vacantibus non ponitur, specialem gratiam, sed simpliciter dicitur, hodie dilecto filio M. &c. & idem in expectatiis, nisi quando datur in forma, vnum, vel duo, vel vnum tantum, quia tunc in executoriis dicitur, hodie dilecto filio Ioanni &c. specialem gratiam. Et ita obseruat stilos. Sed si poneretur specialem gratiam in vacan. propter hoc literæ non essent rescribendæ nec surreptitiæ.

Si quis petat sibi de pluribus beneficiis prouideri in una supplicatione, per fiat ut petitur, intelligitur esse prouisum de omnibus, dum tamen valeant ultra centum florenos, & ita obseruat Cancellaria, & hoc quando vacat per unum modum, ut per mortem vnius. Si verò vacarent ex diversis capitibus, tunc non venit, nisi primus modus vacantis, nisi signatura diceret, fiat ut petitur de omnibus.

Quando prouidetur de praestimoniis, ponitur clausula, admitti, quoniam ad Canonicos pertinere consueuerit, admittere tales. Et nota, q̄ generaliter vbi cunque presit superior de iure vel de facto, debet poni clausula, admitti. & quando requiritur alicuius vel aliquorum consensus.

Nota, q̄ in regularibus, cathedralibus, seu collegiatis Ecclesiis ac Monasteriis, nunquam ponitur clausula. Aut si praesens non fueris, quia beneficiati in illis semper debet esse presentes, & residere in eisdem, & quia dum emittunt

I prof-

professionem, tunc prestant iuramenta. Et si alicui conferatur beneficium in ipsis Ecclesijs seu Monasterijs, quod consueisset regi per seculares clericos, etiam dicta clausula ponit non debet, quia statuta & consuetudines duntur extenduntur ad regulares earundem Ecclesiarum & Monasteriorum.

Quando aliquis est officialis in Curia, tunc debet affirmatiue ponit: ut tibi qui Secretarius noster existis. Si vero est officialis extra Curiam, tunc assertiuere: ut tibi, qui, ut assertis, dilecti filij nobilis viri. E. ducis Mediolani Secretarius existis.

Clausula, alias ius quæ situm, ponitur quando vocatio beneficii est in suspensi, quia adhuc non vocat; sed debet vacare: ut est in beneficio, quando quis vult resignare in partibus, quando committitur quod recipiat resignationem beneficii & illud alteri conseruat. Et ista clausula, dummodo tempore datæ præsentium non fuerit alicui specialiter ius quæ situm, ponitur in omnibus beneficijs non reseruatis. Ponitur etiam in beneficijs reseruatis, quando exprimitur detentorem: alias in beneficio reseruato ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

Item nota quod illud quod ponitur in præiudiciū supplicantis, non repetitur.

Giatiam beneficij impetrās licet de beneficio quod detinet, teneatur facere mentionem, siue de iure siue de facto teneat, si tamen dicit sed id Canonice tenere quod de facto obtinebat, non propterea gratia vitiatur: quia quod iuste vel iniuste teneat, est quid extrinsecum à gratia, nisi iusta detentio redderet eum inhabile ad beneficia nota. Franc in Clem si Romanus, in fin de præbend & vide infra char. i in verb. gratiam beneficii & in alia char ii. verb. gratiam beneficii & sequent.

Super eo quoque dicitur quando pertinet ad collationem, alias dicitur, & super eo lis &c.

Per diligentem examinationem, dicitur in curatis, in aliis dicitur, si post diligentem examinationem.

Clausula, alias de vitæ ac morum & cæt. illud alias ponitur quando impetrans est inhabilis vel minor annis. & ponitur

C A N C E L L A R I A E.

131

ponitur ibi, merito ad hoc alias idoneum. Licet in suppli-
catione dicatur nullum beneficium obtinens, in litera A-
postolica illud non debet dici; quia ex quo in ipsa litera non
dicitur quod habeat alia beneficia, apparet quod nullum
habet: ideo superflue diceretur nullum beneficium Eccle-
sisticum obtinens.

Clausula, ceterisque contrariis quibuscunque, nunquam
debet ponni quando debet subnecti aliud contrarium. Et
ideo debet tunc ponni, statutis & consuetudinibus contra-
rii quibuscunque. Et non debet dici ceteris. Et postea de-
bet subnecti, aut si aliqui vel aliter, secundum materiam.

Si quis petit prouideri de beneficio, & non dieit illud es-
se cum cura vel sine cura, tunc in minuta potest addi, quod
sine cura sit, & posset addi, quod esset curatum, nisi diceretur
quod sine cura est. Et postea in clausulis generalibus esset di-
ctum in supplicatione, etiam si ei cura immineat animarum in
dignitatibus, secus in aliis, ut notum intrare verb in vacante.

Clausula, aut ex alterius cuiuscunque persona, quae co-
suevit ponni in vacante ideo ponitur, quia alias si beneficium quo nis
vaearet per obitum alterius personae narratae, vel alias quo modo.
moducunque, non veniet beneficium, etiam si esset ap-
posita clausula, vel alias quovis modo. Cujus vigore licet
veniat alius modus, non tamen venit, nisi ex persona il-
lius de quo est facta narratio, sive mentio in literis, quia
verbum, alius, est relatum similitudinis, ut in e sedes, de
rescript & per globo in c. damnamus in ver alius de summ.
Tunc & habetur in l. si fugitiuus. C. de ser. fugit. & quid
si exprimitur modus vocationis per constitutum execrabilis,
cum clausula, vel alias quovis modo, & vacer per non pro-
motionem, vel ingressum religionis vide Rot. de rescript.
in nouis prima in ordine, & in num xxvii.

In vacante debet dici affirmatiuè, quod si curatum, vel
sine cura, & non potest tolerari, quia diceretur, etiam si ei
cura immineat animarum, nisi in dignitatibus in quibus
posset dici vide supra in secunda no[n]ula

Item nota, quod si Capella est corpus de p[ro] se, non venit
clausula admissionis, sed quo ad altaria, & vicarias, quae
sunt in Ecclesijs venit clausula admissionis, etiam quo ad
altaria

altaria quæ sunt in Ecclesiis parochialibus.

Item, si altaria sint in Ecclesia parochiali, non oportet facere mentionem de statutis, & iuramento: & tunc debet inhiberi Capitulo, Seu si venerabili fratri nostro &c. Capitulo Ecclesiæ prædictæ, & idem si dependerent à Monasteriis, vel aliis regularibus locis, quæ haberent statuta.

Item nota, q̄ quando non datur reseruatio de principali dignitate, puta quia committitur resignatio ad partes, nū quam debet doceri de principalitate, ratio est, quia non datur reseruatio. Item tunc non debet dici, dummodo eius dispositio, sed dummodo in ea non sit alicui specialiter ius quæsitum.

Item, non debet poni decretum de reseruato.

Item nota, q̄ quando beneficium, vel prioratus dependet ab alio, semper debet poni clausula, facientes dictum Ioannem &c ad beneficium, vel procuratorem huiusmodi, vt est moris, admitti.

Item omnis prioratus, qui non est conuentualis, dependet ab alio, & ideo debet poni clausula, admitti, & etiam in conuentuali, si dependeat, & non obſt. monasterii a quo dependet.

Item si in supplicatione dicatur, Lis in Romana Curia vel extra eam pendeat indecisa, tunc simpliciter dicetur in minuta, alias dicetur sic, & super eo inter aliquos lis, cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pēdeat indecisa & non intitulatur quis de beneficio litigioso, etiā si illud possideat.

Gratiam beneficij impetrans tenetur facere mentionem de alio beneficio q̄ obtinet, licet de facto, & non de iure, sed occupatum teneat. c. cùm teneat. de prēb. & facit c. in nostra de rescri. & ibi vide plenissimè & copiosè per R. P. D. Felin. no de prēb eum cui lib vj. in gl eadem ratione. Item tenetur facere mentionem de beneficio in quo ius habet, licet possessionem non habeat, dummodo sciat sibi collatum esse, secus si ignoret. de rescri. c gratia. lib. vj. nā et si ipoliatus est beneficio, tenetur de illo facere mentionē no Ioan. And. de rescr. in nostra. ver. nemo ad quæstiones. In impetractionibus literarum ad beneficia, debet fieri mē

tio

tio de beneficiis super quibus essent signatæ supplicatio-
nes, licet super illis literæ Apostolicæ confessæ non fuis-
sent. Et etiam de gratia expectatiua, cuius habet supplica-
tionem signatam si intendit illam expedire.

Item quando in narratiua dicitur, parochialis Ecclesia,
postea in processu literæ non debet dici, de dicta Ecclesia,
cui cura imminet animarum, q̄a ex quo dictum est q̄ est
parochialis, superfluè dī q̄ cura illi immineat animarum.

Item nota, q̄ prioratus, siue administratio monachalis
committi alicui, vel conferri non potest, nisi expressè pro-
fessus fuit ordinem Monachalē vt in Cle ne in agro. § sa-
nè & hoc veū nisi diceretur, in cōmendam, quia tunc nō
requiritur quòd sit professus.

Item nota, q̄ clauſula, quę ponitū in beneficiis deuolu-
tis, videlicet dummodo deuoluta sint, vt p̄fertur, non de-
bet poni, nisi quando beneficium est de iurepatronatus lai-
corum, quia Papa non intendit aliquo modo prouidere,
fecus in aliis beneficiis.

Itē nota, q̄ quando vni est prouisum de beneficio, & po-
stea per assecutionem vacat, nō est necesse q̄ exprimatur
quomodo tunc vacauit, sed sufficit dicere, tunc certo mo-
do vacante prouisum fuit, si non fuisset prouisum, puta q̄
literę non fuerant executæ, aut non fuerant expedite, tunc
debet incipi, & narrari primus modus vacationis. Ratio di-
uersitatis est, quia in primo casu vacat per assecutionē sien-
dam, ex quo prouisum fuit. In secundo casu vacat adhuc
per primum modum vacationis, & ideo ille modus vaca-
tionis debet narrari.

Item nota, q̄ in secularibus, & regularibus, cathedrali-
bus Ecclesiis, ac Monasteriis Canonicorum regularium, di-
citur Capitulum, in aliis regularibus dicitur Conuentus.

Item nota, q̄ quando dicitur beneficium simplex, nun-
quam debet dici, quòd sine cura est.

Item nota, quòd in supplicatione non est necesse expri-
mere valorem beneficii, qnòd per assecutionem alterius
dimitti debet.

Item nota, q̄ quando unus intitulatur de beneficio, dū
modo non dicitur parochialis &c. semper debet dici cle-

rīco, vel presbitero perpetuo beneficiato. Sed si dicatur, rectori parochialis Ecclesiae, non debet addi presbitero, vel clericō: quia de necessitate nullus potest esse rector parochialis, nisi presbiter, vel clericus, qui infra annum promovetur.

Itē nota, quod ordinatio semper inhibetur, licet ad eius collationem non pertineat beneficium, & ita inhibetur ordinario, & Abbatii, vel illi ad quem pertinebit collatio. Item nota, quod si Ecclesia cathedralis vacat, vel sit commendata, debet dici, ibi inhibentes, seu ipsi Episcopo pro tempore existenti. Si tamen est dubium de vacatione, vel commenda, potest dici, Seu si venerabili fratri nostro Episcopo Magalon &c si certum est de vacatione, vel commenda, sic dicetur, Seu si venerabili fratri nostro Episcopo Magalon. credo quod literā transiret, & non esset rescibēda. Item nota, quod pro tempore existenti, etiam ponitur quando ordinarius se iniecisset prouisioni, &c.

Item nota, quod dictio, vel apud nos debitē &c commē datum, tunc ponitur, quādo narratur aliquid factū prius, ut defectus natalium, vel inhabilitatio, & similia.

Item nota, quod tunc ponitur verbum, assēcutus, quando de iure sit assēcutio: si autem de facto, tunc dicitur & ponitur verbum apprehendit.

Affequi Item notā, quod in beneficiis vacantibus ponimus extur de ius tensē, videlicet, Præposituram quam q. F. ipsius Ecclesiae re appre. Præpositus dum viueret obtinebat, per ipsius F. obitū, qui hēdit de extra Rom. Cur. &c. In nouis vero prouisionibus, & aliis factō. narratiuis debemus dicere breuiter, videhcet, Præpositurā per obitūm F. extra Rom. Cur defuncti vacan.

Gratiam beneficii impetrans, licet de beneficio, adde q. non solum de iniusta detentione, sed etiam de fructibus perceptis tenetur facere mētionem, nisi ipsos in utilitatem Ecclesiae conuertisset: vt no. Ioan. And. in addi Spec. in tit. de dispensat S. videndum: circa fin. versi. sed sponte aliquis fuit factus inhabilis ex perceptione fructuum ad beneficia secundum Host. vt not. Spec. ibidem & idem Jo. And. secundum Host c. dudum ij. de elect super verb canonice.

Consciē- Item, quod semper debet onerari conscientia, nisi quā do po-

do ponitur, vocatis vocandis, & tunc consuevit dari unus *tiam one
iudex tantum.* *ramus.*

Item nota, quod quando fit mentio de cathedrali, dici-
tur Ecclesie Bononien. Si autem nominetur in eadem lite
ra alia Ecclesia Bononien, dicitur maioris Bononien.

Itē nota, quod pro absentē datur unus iudex, quia one-
ratur eius conscientia propter examen, sed quando nō de-
bet examinari, possent dari tres judices, ut in graduatis, &
aliis quibus datur gratia motu proprio.

Item nota, quod vt afferit, dicitur, quando impetrās est *Vt aſſe-
ſupplicans vt afferit, quando duo ſupplicant, vt in per-
mutantibus, quando aliis pro eo ſupplicat. vt accepimus, Vt aſſe-
quando motu proprio Papa facit.* *rit.* *ritur.*

Item nota, q̄ aduerbium, ſemper, debet iungi veſto, vt *Vt acce-
Canonice promiſum &c.* *pimus.*

Item nota, quod, & nihilominus, eſt continuatiuum ad
superiora vnde quando diuersificat factum, debet dici, Et
insuper eidem Macario &c.

Item nota, q̄ forma dignum &c non datur, niſi quādo
beneficiū mandatur dari in titulum, & non quando mā
datur commendari, vel penſio reſeruari in quibus non
examinabuntur.

Item nota, q̄ in forma dignum, dicitur fauore prosequi *Fauore
gratioso, & non specialem gratiam facere. Item dicitur, cf. prosequi
fectus earum & huiusmodi gratiae.* *gratioso.*

Item nota, q̄ Ecclesia debet poni post Romanam, vt *Effectus
Romanæ Ecclesie nomine &c.* *earum.*

Clericus impetrans beneficium, nō habet necesse expri-
mere locum originis, ſed ſufficit dicere. L vel N. Diœcesis,

Nota, q̄ ſi ille, per cuius obitum vacat beneficium, non *Quando
habet cognomen, tunc dicitur ultimus rector: vt dicendo, ſupple-
præpositura. &c. N diœcesis, quam q F ipsius Ecclesiæ vlti tur cogni-
mus præpofitus.* *mēn.*

Per, fiat vt petitur, venit unū forte, & aliud debet ē quā-
do plura petuntur.

Item nota, quod ciuitas dicitur *communitas terræ*,
vel loci, & locorum, & caſtorum vniuersitas, vnde di-
lectis filiis, communitati ciuitatis, & vniuersitati terra-

rum, castrorum, & locorum.

Gratiam beneficij impetrans, licet teneatur facere mentionem de aliis beneficiis, & praestimoniis quae obtinet, tñ non de hospitali, quia non in titulum, sed in administratio nem conceditur. & similiter nec de pensione, quia non ha bet in titulum, sed in stipendum not. Ant in Clem. fin de off ordi & not. Rot q. cxxxiiij. in antiq. Et similiter non tenetur facere mentionem de titulo sui patrimonij, ad quem fuit ordinatus. not. Io. And de rescip postulasti nec de virtualibus clero pro vietu suo assignatis, super quibus Episcopus eum ordinavit. not. Paul in Clem ij de vita & honest. cle vt no iij. q ii. clericos. Similiter non tenetur facere mentionem de beneficio sibi ad tempus, & non in perpetuum collato vt no. An. in d c postulasti.

In literis Apostolicis sufficit apponere nomen & cognomen, maxime quando vnum ex eis esset nomen singulare, & recognitibile. Si verò essent nomina multum communia, tunc esset bonum addere agnomen. vt per lo. And in d.c. postulasti. & l.ijj ff. de libe & posthu.

Quando non præponitur reseruatio, nunquam in literis ad beneficia debet in clausulis generalibus dari aliqua clausula generalem reseruationem importans. Sed si ego possideo beneficium ex collatione ordinarii, vel ex alio capite, & non sum pacificus, & litigas cedit, & impetro de novo, tunc potest dari clausula, etiamsi per cessionem huiusmodi generaliter reseruata existat.

Quādo litera expeditur super beneficio, quod de sui natura tale est, q̄ veniat appellatione beneficij, vt parochialis Ecclesia, vel capellania, tunc in clausula, seu si super prouisionibus sibi faciendis debet dici, de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales. Si verò beneficium quod confertur, non comprehenderetur appellatione beneficij, nisi exprimeretur, vt in canonicatu, & præbenda cathedralis Ecclesiae, vel dignitate. in c super eo. de præben. in vj. tunc in dicta clausula debet sic dici: Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de canonicibus, & præbēdis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis Lodonent Ecclesiae, ad huiusmodi

iusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus generales, & hoc habet locum tam in expectatiuis, quam in vacantibus. Sed in expectatiuis ponitur, ad huius modi, ut supra in vacantibus vero non ponitur.

Aduerte, q̄ quando in beneficialibus est derogandum alicui regulæ, semper illa regula debet narrari in principio literæ, videlicet, post exordium, ibi, hinc est, q̄ nos, qui dum inter alia volumus. & postea in obstantibus debet poni, non obstante voluntate priori, & ordinationibus premissis, ac constitutionibus &c.

Ad gratiam liberales, dicit in beneficialibus, speciabhus fauoribus dī, in dispensationibus, in aliis speciabhus fauori bus & gratiis, vel aliter pro libito voluntatis possumus dicere sanctæ Mariæ, vel beatæ Mariæ, vt placeat.

Quando quis dimittere debet beneficium, nō est necessarium ut ponatur in non obstantibus beneficialibus, sed sufficit q̄ ponatur clausula, volumus autem.

Literæ Apostolæ quāvis debet narrare dispositiū, tñ literæ gratiæ expectatiue possunt narrare dispositiū, vel assertiū, vt dicēdo: Nos qui dudū tibi, vt afferis, de uno &c & in vacatibus reseruatis, Papa loquitur dispositiū: vt, cùm itaq; parochialis Ecclesia &c. in nō reseruatis loquitur, sicut acceptimus literarum vigore qñ habet titulū prætextu vel obrētu, quando proprius illius literas illud facere non poterat.

Si quis supplicauit sibi prouideri de duobus beneficiis vacantibus, quorum fructus &c xxx flor. aur. de camera, & simul expressit valorem dictorum beneficiorū, vt dicēdo, quorum fructus &c vt supra, & postea velit expedire literas super uno beneficio, tunc in valore ipsius præsentis beneficii debet sic dici: Videlicet, cuius cum tali Ecclesia &c. de qua hodie tibi concessimus prouideri fructus &c. xxx. flor. vt in forma, alias. si non veller propter Cameram, q̄ fieret expressio de valore illius alterius beneficii, sup quo literæ Apostolicæ non conficerentur, tunc est necesse q̄ habeat reformationem, & exprimat valorem beneficii, cuiuslibet de per se &c.

Gratia motu proprio facta de beneficio curato, vel in principali Ecclesia, dicit surreptitia, nisi in ea fiat metio de cura & prin-

& principalitate beneficii not. Rot. S. cxxvij. Hoc limita,
nisi in dicta gratia sit postea generalis clausula, non ob-
stat. &c. quæ clausula hodie ponitur in supplicationibus su-
per beneficiis & no. Lap. in c si eo tempore. & c quanuis.
& c. si propter de rescripli. vj. sed Lap. de Castillione tenet,
quod dicta clausula generalis nil operatur quo ad præmis-
sa. nora. infrà S. proximo.

Quando est examinatus quis ad beneficium, ponitur,
mandamus, quatenus per vos, vel alium, seu alios. Si vero
non est examinatus, & sua natura indiget examinatione,
& quod debeat aliquis vocari; tunc ponitur, inducens per
te, vel aliū, seu alios: quia ad examinationem, vel ad haben-
dam informationem, videtur electa industria iudicis. Ideo
non potest alteri committere, ut dicitur mandamus qua-
tenus si per diligentem examinationem. & tunc postea in
clausula, inductionis in possessionem, ponitur, Inducens p-
te, vel alium, seu alios &c.

An Episcopus, qui est in curia, possit conferre beneficiū
vacans in partibus. Alleg. no per Io. And. in Nouel in c si
Apostolica de præb. quod sic & alleg. Io. Monachi itate
nentem. Tamen communiter Episcopi vadunt extra urbē
ad conferendum ad hoc, ut dicatur esse in aliena diœcesi,
aut practicatur. vide in c volentes. de offi. leg. & in l. fin. de
offi. procon. & leg. & ibi Bar.

Prestimo. Beneficii appellatione continentur præstmonia, quan-
do clericis solita sunt concedi in perpetuum beneficiū. no.
Federi in tractatu permittit q. ix. & Composit. de elect. statui-
mus. & per Io de rescri. postulasti. & ibi per Ant. & eo. tit.
In nostra. vers. veniamus ad questiones. Sed licet præstimo-
nia appellantur beneficia, non tamen intitulantur, nec in-
titulum, siue pro titulo beneficij assignantur. ut no. doct. in
d Clem non resid. c. fi. & de præb de multa in j. distinct. &
Guliel. in Clem gratiæ de rescrip quem ibi sequitur domi.
Anto in vj. Sed idem dom. Ant. in Clem fi. de offi. ordi-
net, quod præstmonia dentur in titulum pro hoc videtur
tex. in c. fi in fi. de corices. præb. lib. vj & vide Fede. in tract.
permittit q. ix. alleg. xijj

Beneficia non possunt vacare in Ecclesia, in qua non est
certus

certus numerus canonorum, nec distinctio præbendarum: not. Lap super tractatu per Fed q xxxiii. in addi. ibi posita, & tunc non sit detinutio ad superiorem ex negligencia se me stris, iuxta statuta Lateranen. Concilii, & est casus notabilis in c. ex parte de concess. præbend. Idem si es sit certus numerus, sed statutum & ordinatum est, quod ad minorem numerum reducatur, ita quod aliquo ex eis cedente vel decedente, nullus ejus loco substituatur, donec sit euuentum ad numerum rescriptum. vt not. Feder in tract. prædict. q xxiii q xxxv seu xlvi & xlvi.

Beneficium potest conferri subalternato modo vacandi, veluti si vacat tali modo, vel tali, vel quoque modo alio

Item potest conferri etiam non expresso aliquo modo vacandi, sed sufficit dicere, conferendo tale beneficium vacans not. Lap. alleg. vj.

b) Concessimus prouideri, dicitur quando est signata sup. Concessio-
plicatio, & literæ non sunt expedita. Mandamus prouide- mus.
ri, dicitur hteris expeditis per quas mandatur prouideri. Mandamus.

Prouidimus, dicitur quando prouidit. Prouisum fuit, mus pro-
quando autoritate Papæ, vel alterius fuit facta prouisio li- uideri.
teris expeditis, & executis, siue premillio, siue alio quoquis Prouidi-
modo, dicitur in reservatis, & in his in quibus affirmatur mus.
modus vacationis, siue ut præmittitur, siue alias quoquis Prouisi
modo dicitur, quando modus vacationis non affirmatur. fuit.

Gratiæ beneficii impetrans, licet de omnibus benefi- Siue præ-
ciis quæ obtinet, teneatur facere mentionem, tamen non missio.
de qualitatibus ipsorum beneficiorum. not glo in Clem j. Siue, vt
de præb & not. Rot consi.lix licet ergo qualitatem ex su- præmittit
perabundanti exprimat, puta si dixit, illa beneficia fuisse per tur.
eum creata, & donata, probare non tenetur. not. Roman.

consi lxxxij. sed si valorem ipsorum beneficiorum expres-
sit illum probare tenetur si negatur, alias non. not Rot cō
si xxviii. licet autem regulariter non teneatur impetrans
dictas qualitates exprimere Fallit in tribus casibus, in qua-
litate dignitatis, in qualitate continuæ residentiæ, & in qua-
litate cuiæ, secundum Cald. vt not. Ant de rescript. in no-
stra. in vte tertio quæro tamen dicit glo. contrarium in d.
clem.

Clemen. i. de qualitate curæ.

Gratia beneficialis censetur subreptitia, si impetrans habens Canonicatum & Præbendam, & expressit Canonicum, & tacuit de præbenda, quod est verum quando præbendæ sunt distinctæ in Ecclesia, alias secus not. Rot. consil. xlivij. Si autem solum Canonicatum habet, & illum tacet, an gratia sit subreptitia? Glo. in c. nostra. de rescrip. dicit q̄ sic. Idē dicit Archid. de præben. si motu proprio, in verbo beneficij. lib. vj. vide Rot. cōsi. ccccxxvi. & idē dicit Lap. in Canonicatu super numerario in d.ca. si motu proprio.

Notabilia super vacantibus reseruatis.

Nota, quod presens in Curia, & qui non examinatur, semper intitulatur de beneficio reseruato, quod sibi confertur, etiam si esset portio in Ecclesia reseruata. Fallit in portione præstimoniali, quia potest teneri per laicum, sed absenti mandatur conferri beneficium reseruatum.

Clausula Nota, q̄ in omnibus reseruatis, nisi in dignitatibus madūmodo. ioribus post pontificales, vel principales, in collegiatis Ecclesijs ponitur clausula, dūmodo eius dispositio ad nos hanc vice pertineat. In beneficijs verò non reseruatis, semper ponitur clausula, dummodo tempore datæ præsentium non sit in eo alicui specialiter ius quæ situm.

Quando Item quando confertur beneficium vacas per mortem per obitū familiaris Cardinalis, licet in hoc debeat accedere voluntas ipsius Cardinalis, secundum regulam Nicol. v. tamen Cardi de dicta voluntate non debet fieri mentio in literis Apostolicis, sed de dicta voluntate per scripturam Cardinalis debet fieri sedes in Cancellaria.

Dicitur In reseruatis vacantibus dicitur, siue præmisso, siue alio siue præ- quouismodo. In non reseruatis dicitur, siue ut præmittimus, si- tur, siue alio quouismodo &c & ita de stilo.

ne ut p- Nota, q̄ in maioribus post pontificales, & principalibus mittitur in collegiatis Ecclesijs, ac conuentualibus dignitatibus, si &c. vacent extra Curiā, nō ponitur clausula, earum dispositio, **Clausula** vel dummodo tempore datæ &c. quia sunt reseruata ratione beneficiorum. sed si vacant apud sedem, tūc ponitur clausula,

clausula, dummodo eorum dispositio: quia tunc sunt reseruata ratione personæ morientis apud dictam sedem.

Quando habenti dignitatem prouidetur de beneficio quantumcunque modico reseruato, si litera est gratiosa, semper debet intitulari de illo reseruato quod confertur, li-
cet habeat aliud beneficium magis dignum.

Nota, q̄ vacante beneficio reseruato, si scholaris presens Quando
in Curia nō Clericus illud impetrat, litera non pōt esse gra- cui prouī
tiosa, ex quo ille debet insigniri clericali charactere, ante- detur,
quā sibi beneficiū conferatur. Sed debent sibi dari tres iudi qui non
ces, vt in gratijs expectatiuis, quādo vult creari Canonicus est cleri-

Quando prouidetur de principali dignitate in Collegia cus.
ta, & Canonicatu, & prēbenda reseruatis, debet dici dum-
modo eorum Canonicatus & prēbendæ dispositio & cæ.
nulla debet fieri mentio de dignitate principali, si vacat ex
tra Curiam. Si verò vacat apud sedem, debet poni clausu-
la, dummodo, vt suprà in alijs.

De beneficio iuris patronatus laicorum quando cunque De patre
vacet in Curia vel extra eam, etiam si derogetur iuris patro natus lai
natus, non datur reseruatio. Idem de hospitalibus que cō corum
mittuntur iuxta formam Clementis editam in Concilio
Vienensis. Secus si hospitale daretur in titulu beneficij, quia
tunc daretur reseruatio.

Vacante Canonicatu, & Præbenda, ac dignitate, tunc
in reseruatione debemus dicere, dudum siquidem oēs Ca-
nonicatus, & p̄bendæ, ac dignitates, ceteraq. beneficia &c.

Beneficia vacantia per aſsecutionem alterius beneficij Vacant.
ab expectāte sunt Papę reseruata, nec de illis valet renun- per aſſe-
ciatio facta in manibus ordinarij, vt iuxta extra uagan. Cū cutionē.
super Ioan. xxij. posita in tit. de censibus hodie ista extra-
uagans reseruatur, quia Cancellaria dat literas de reserua-
tis, secundum constitutionem ad regimen.

Item oīa beneficia reseruata sunt ex tribus Capitibus:
aut ratione loci, vt de vacan. apud sedē, aut ratione p̄sonę,
vt officialiū sedis Apostolicę, aut ratione beneficiorum, vt
in dignitatibus maioribus post Pontificales, & in principa-
libus Collegiatis Ecclesijs, ac dignitatibus Cōuentualibus.

Affectum dicitur beneficium ratione litis, ratione com-
mendaz,

mendae, & ratione expectantis, qui acceptauit, & non fecit sibi prouideri, & vbi cunque Papa apposuit manum etiam si moriatur. vide not in c. tibi qui de rescrip. lib vi.

In parochiali Ecclesia reseruata hodie debemus dicere, dudum si quidem oīa beneficia Ecclesiastica cum cura, & si ne cura. Et non dicimus, dudum siquidem omnes paro-

chiales Ecclesiastas, prout dicebatur antiquitus. Quando beneficium est curatum dicimus, dudum si quidem omnia beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura. Si verò est sine cura, oīmittamus dicere, cum cura & sine cura, & dicimus, dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica apud sedem Apostolicam vacantia.

Quando dignitas maior post pontificalem in cathedralibus vel principalis in collegiatis Ecclesiis vacant, tūc in reservatione non fit mentio de utraque, sed solum de vacant. videlicet, dudum siquidem omnes dignitates in collegiatis Ecclesiis, principales tunc vacantes.

Clausula dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, nō ponitur ratione reservatione expressè in litera, quia ex quo reservatione probatur, certum est quod illius beneficii dispositio ad Papam pertinet, sed ponitur ratione clausula generalis, siue præmisso, siue alio quouis modo &c. vnde quando non ponetur alius modus vacationis, quam expressus in reservatione, tunc oīmittitur clausula, siue præmisso & illa oīmpta non ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

In clausulis generalibus non debet ponere aliqua clausula conditionalis de ipso impetrante. Noua prouisione de reservatione, non debet dici, etiam si per reservationem ipsius impetrans, quia defactis suis supplicans non debet dubitare, sed de illis certus pure, & simpliciter, & non dubitatiue, & non conditionaliter exprimere.

In beneficio reservato quod tenetur per alium occupatum, ponitur clausula, dummodo tempore dæcæ præsentium. & nō dummodo eorum dispositio, & clausula, siue ut præmittitur, siue alio quouis modo vacante repereris. & non dicitur siue præmisso, siue alio &c vacet &c. ut de reservationis dici consuevit.

In be-

In beneficio occupato per alium, si non est reseruatum *In beneficio*
dicitur, vacauerit, & vacet ad presens licet dilectus filius L. cjs non
illud obtineat indebetē occupatum, vel in absente, nos vero reseruau-
lentes dilectum filium N. afferentem, quod dilectus filius tis, & oc-
P. &c. detinet indebetē occupatum. Ratio est, quia in non cupatit
reseruatis incipit. Cum itaque sicut accepimus. unde bene per alios
sonat, licet dilectus filius. Sed in reseruatis loquitur Papa
assertiuē, ut cum itaque parochialis &c. vacet. unde si se-
quatur, licet dilectus filius P illam detineat indebetē occu-
patam, videtur Papa afferere illi occupantius non com-
petere. Et ideo, quia ibi non cadit bene, postea sequi debet
quod pars afferit illum occupare.

In beneficio occupato per A. semper debet iudici commis-
mitti. quod vocato dicto A. & aliis qui fuerint euocandi sio.
Ecclesiam prædictā cuius fructus &c. siue. vt præmittitur,
vel alias quoquis modo &c. repererit beneficiū vacare, amo-
to exinde dicto A. & quolibet alio illico detentore. & est
hoc verum in non reseruatis, sed in reseruatis non dicitur,
sed solū ponitur, vocato dicto A. & aliis qui fuerint euo-
candi Ecclesiam prædictam &c.

Nota, quando vacat dignitas principalis, vel maior post Dudum
pontificalem apud sedem, tunc datur reseruatio sicut de va *siquidem*
cantibus apud sedem, & non de vacantibus ratione princi-
*palitatis, seu benefiti, dicendo sic: dudum *siquidem* omnes*
dignitates, ceteraq; beneficia Ecclesiastica apud sedē &c.
Et tunc ponitur clausula, dummodo eius dispositio, pro-
pter alios modos vacationis, videlicet, quia non datur re-
seruatio tanquam de reseruatis ratione principalitatis, vel
majoritatis: & tunc, quando tunc est dignitas principalis,
vel maior, debet dici ibi, dum dicit decanatum prædictum
qui dignitas &c.

Quando verò vacaret extra Curiam, tunc datur refer- Dudum
uatio tanquam de reseruatis ratione principalitatis, vel ma *siquidem*
*ioritatis, dicendo: dudum *siquidem* omnes dignitates in col-*
legiatis Ecclesiis principales. Et tunc non ponitur clausu-
la: dummodo eius dispositio &c quia docetur in Canecella-
ria de principalitate, vel maioritate. & tunc debet dici in
principio, quod est dignitas. videlicet, ibi, Cum itaq; post-
modum

modum decanatus Ecclesiæ &c. qui inibi dignitas &c. Si vero detinetur per alium occupata, tunc ponitur clausula, dummodo tempore datae præsentium &c. Et idem dicendum est in dignitatibus conuentualibus, & præceptoris generalibus quorumcunque ordinum, non tamen militarium reseruatis, per regulas Nicolai V.

Item nota, quod si conferatur canonicatus, & præbenda, dignitates Ecclesiæ reseruatæ, tunc debet intitulari de utroque, ut dilecto filio Petro Canonico, & Decano Mediolan.

De iuramento. Et aduerte, quod dignitatibus maioribus post Pontificales, aut principalibus in collegiatis Ecclesiis requiritur iuramentum, unde si impetrans est præsens iurat in Curia. Et nunc si litera est in forma dignum, debet poni, inducens pro te, vel aliud eundem A recepto prius ab eo &c. Iuxta formam quam sub Bulla nostra mittimus introclusam solito iuramento. Si vero pro absente est in forma gratiosa, ut vite &c. puta, quod non debet examinari, quia doctor, vel motu proprio, & tunc de iuramento præstante non debet fieri mentio, in litera gratiosa, sed in executoria ibi, inducens te &c.

De iuramento. Præterea quoniam vacat sola dignitas in Ecclesia cathedrali, vel collegiata, & non est maior post pontificalem, nec principalis in collegiata, & alias est reseruata, tunc litera Apostolica debet in omnibus, & per omnia expediri, ac si esset dignitas maior, vel principalis, excepto quod de iuramento nulla fit mentio, quia non iuratur nisi ratione dignitatis maioris, vel principalis.

Item nota, quod in vacantibus dicitur apud sedem Apostolicam, diem clausit extremum, apud sedem ipsam vacuerit, & vacet ad præsens, & apud sedem bis repetit, quia primum ponitur narratiuè, secundò affirmatiuè.

Constitutio ex exercitabilis. Nota, quod quoniam beneficiū vacat pro constitutionem exercitabilis, & non fit mentio quanto tempore detinuerat, semper simpliciter dicitur quod beneficium tale vacat ex eo, quia talis tales parochiales Ecclesiam obtinens, aliam parochiale Ecclesiam talem extitit assecutus, tunc ponitur, mandamus quatenus si est ita &c. Si vero dicatur quod detinuerit per annum vel tot menses, tunc dicitur, vocatis dicto tali & aliis &c. & si, ut præmittitur, vacare reperiatis &c.

Nota,

Nota; q̄ in literis Apostolicis semper gratiosa debet esse de per se, & executoria in alia litera , & hoc per Cancellariam, quia per Cameram possunt poni gratiosa & executoria in una litera.

Aduerte, q̄ quando beneficium reseruatum, de quo p̄uidet successor, vacauit tempore obitus prædecessoris, in principio non debet narrari reseruatio, sed dicitur hoc modo, Dilecto filio &c Cùm itaque tale beneficium vacauerit, & vacet ad præsens , nullusque de illo præter nos hac vice pro eo q̄ nos dudum &c. & narratur reseruatio hic.

Item, q̄ quando beneficium est de iure reseruatum , si-
cūt qn̄ vacat apud sedem, tūc debet narrari in principio iu-
ris, videlicet, Papæ, & nunquam sit mētio de declaratione
q̄ remanserint affecta, quia remittitur iuri, sed sit simpliciter, scilicet, nullusque de illo præter Roman. Pontificem
hac vice &c. reseruatione & decreto obſistentibus supra
dictis &c.

Item non obſtan. quando narratur , & posteā sequitur
aliud dicitur obtinere , si verò non sequitur aliud , dicitur
noſcitur obtinere.

In vicaria perpetua parochialis Ecclesiæ, quando de il-
la prouidetur, debet poni clausula, admitti &c.

Nota , q̄ monasteria monialium de filio Cancellariæ
nunquā sunt reseruata, etiamſi vacarent per Itberā resigna-
tionem in Curia in manibus Papæ & ita. d. A. d. Cos de cō
ſilio præſidentiū in parco. & d. Spoletanen. expediuit quod
dam monasterium monialium Mediolanen. vacan. per li-
beram cessionem in manibus Papæ, quia non erat reserua-
tum. & posuit in litera de simili consentu, q̄ alia , pro qua
fuerat supplicatum præferatur in Abbatissam , si ad hoc
Conuentus dicti Monasterii accederet assensus . Nota , q̄
hodie datur reseruatio de Monasterio Monialium per obi-
tum, vel resignationem vacan. in Curia.

Sequuntur beneficia reseruata generaliter.

QMnes dignitates etiam Patriarchales, & beneficia va-
cantia apud sedem Apostolicam.

Item, beneficia per diſpositionem, priuationem, transla-

K tionem,

tionem, autoritate Apostolica factas , & siendas.

Item, beneficia super quibus electio, vel postulatio facta autoritate Apostolica est cassata , vel repulsa , vel renunciatione admissa .

Item, beneficia Cardinalium, & legatorum , & quorū cuncte officialium Romanæ Ecclesiæ & sedi Apostolice, venientium ad Curiam Rom. vel recendentium ab eadem, si propè curiam infra duas dietas obierint, dummodo inibi non habeant proprium domicilium .

Item, beneficia vacantia per promotionem ad Episcopalem dignitatem, & superiores , vel ad regimina Monasteriorum .

Item, vacan per assecutionem alterius beneficij autoritate Apostolica collati &c.

Item, vacan per constitut Ioan. Papæ xxij. quæ incipit, Execabilis sunt etiam generaliter reseruata.

Item, dignitates maiores post pontificales in Cathedra libus & Metropolitanis, & principales in collegiatis Ecclesijs, necnon prioratus, præposituræ, & præpositatus, ac alias dignitates, conuentuales, Præceptoriae generales quorum cunque, sed non militiarum .

Item, beneficia familiarium Papæ, & Cardinalium , de beneficijs quæ obtinent , & in posterum familiaritate huiusmodi durante obtinebunt, etiamsi ab illa per obitū Cardinalium, vel alias recesserint .

Item, beneficia collectorum , & in singulis diœcesibus subcollectorum, sicut in dictis regulis &c.

Item, quorumcunque curialium, quos, dum Rom. Cu de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit quovis loco, etiam à dicta curia remoto.

Item, quorumcunque Cubiculariorum & Cursorum suorum .

Item, beneficia ad collationem Cardinalium à Roma. Cur. absentium ratione quorum & eorum cardinalatus Ecclesiarum, & titulorum pertinen quandiu absentia huiusmodi durauerit, sunt sedi Apostolicæ generaliter reseruata, ut in literis Nicolai v.

Alia

Alia beneficia reseruata.

I Tem, beneficia reseruata per prædecessorem, & tempo
re obitus ipsius vacan. remanent affecta.

Item, erunt reseruata generaliter omnia beneficia, quæ
per Pontificem ex causa generaliter reseruabuntur. Et
quia generalis reseruatio quæ in iure scripto deciditur, vt
in vacan apud sedē Apostolicam, vt in cap. ij. de præbend.
in vj dignior, & efficacior est cæteris aliis reseruationibus.
Idcirco ubi illa reseruatio dari potest, illa dari debet, & nō
alia ex prædictis modis genetaliter reseruatis, vel ex aliis
modis specialiter reseruatis, vt in Ecclesiis cathedralibus,
& Metropolitanis vacantibus Quæ si vacant extra curiā,
sunt specialiter reseruata secundū regulas Si vero in Cu-
ria, sunt generaliter reseruata ut vacan. apud sedem Apo-
stolicam, Ecclesia Cathedrali, tunc dicimus &c.

Dudum siquidem prouisionem Ecclesiarum omnium Reserua-
apud sedem Apostolicam tunc vacant. & in antea tunc tio Eccle-
vacatura collationi & dispositioni nostre reseruamus de- siarum.
cernen. &c.

Si verò vacat monasterium apud sedem, tunc dicimus
sic, Dudum si quidem prouisiones Ecclesiarum, & Mona-
steriorum quorumlibet apud sedem Apostolicam tunc
vacan. & in antea vacaturorum collationi &c.

Si verò dignitas post pontificalem maior vacat apud Reserua-
sedem Apostolicam per mortem officialis, tunc non de- tio mona-
bet dari reseruatio tanquā de dignitate maiori, vel tanquā steriorū.
de reseruatis post mortem officialis propter cōstitutionē
ad regimen, sed tāquā de reseruato apud sedem vacan.
& dicimus sic, Dudum siquidem omnes dignitates, cetera
quæ beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, tunc a-
pud Sedem Apostolicam vacan. Si verò dicta dignitas va-
cat extra Curiam, tunc addetur quod sit dignitas maior,
& dicetur sic, Dudum siquidem omnes dignitates maio-
res in cathedralibus post pontificales tunc vacan. &c.

Si verò nō fuerit dignitas maior post Pōtificale ī cathe-
drali vel principali ī collegiata Ecclesia, sed alia dignitas
fuerit

fuerit, dicetur sic, Dudum siquidem omnes dignitates, Canonicatus, & præbend ac dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica, prout in antiquis formis obseruabatur.

Et aduerte, q̄ in beneficiis curatis, vel aliis in quibus cura solet imminere, ut in dignitatibus, semper debet addi, cū cura vel sine cura. In non curatis verò dicimus, Dudum si quidem omnia beneficia Ecclesiastica apud sedem &c.

Quando dignitas maior post pontificalem in cathedra libus, vel principalis in collegiatis vacat, tunc in reseruatione non s̄i mentio de vtraque, sed solū de vacan videlicet, Dudum siquidem omnes dignitates in cathedralibus Ecclesiis post pontificalem maiores vacan. &c. vel sic, omnes dignitates principales in collegiatis Ecclesiis principales & cæt.

Nota, de beneficiis officialium, q̄ à Patriarchali usque ad infimum beneficii descendendo cadens, aliàs in reservatione ex cōstitutione ad regimen, quæ habetur in quinterno Cancellariæ, est reseruatum, & debemus scire si, in Curia, siue extra eam vacent &c.

Per obitum extra Curiam dudum siquidem omnes Canonicatus, & præben ceteraq; beneficia Ecclesiastica, quo rūmenq; Capellanorum sedis Apostolicæ, vbi cunq; decedentiū, tūc vacan. & in anteac vacatura &c. Cū itaq; post modum Canonicatus, & præbend Ecclesiæ N. quos quoniam N ipsius Ecclesiæ Canonicus dum viueret obtinebat, per obitum eiusdem N qui Capellanus præfate sedis, & Palii Apostolici causarum auditor existēs, extra Ro. Curiā diem clausit extreūm, vacauerit &c. Nos volent. &c. Vel sic, per obitum N. qui familiaris noster, ac Scriptor, etiam Abbreviator, nec non Corrector literarum Apostolicarū existens, apud sedem prædictam &c. diē clausit extreūm.

Per obitum Cardinalis in curia, Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica, tunc apud sedem Apostolicā vacan. & in anteac vacatura &c per obitum ipsius Cardinalis extra Curiam &c Dudum siquidē omnia beneficia Ecclesiastica quorumcunq; sanctæ Ro. Ecclesia Cardinaliū, tūc vacan & in anteac vacatura. Idem est iudicium de Cardinalibus & omnibus officialibus infrā scriptis, videlicet.

Vice.

Vicecancellarii.

Camerarii.

Septem notariorum.

Auditorum Rotæ.

Auditoris literarum contradictarum.

Correctorum, & scriptorum Apostolicorum, tam Cancellariæ, quām pœnitentiariæ, qui Cancellariæ centum unus & pœnitentiariæ viginti quatuor existunt.

Abbreuiatorum literarum, Apostolicarum.

Secretariorum, & Solicitatorum.

Familiarium commensalium.

Capellanorum sedis Aposto in Epitaphio descriptorū.

Legatorum, seu Collectorum sedis Apostolice.

Rectorum & Thesaurariorum in terris Ecclesie.

Et sicut prius dictū est de beneficiis officialiū, similiter de beneficiis familiarium Papæ, & Cardinaliū, Collectorū in singulis diœcesibus vnicorum, subcollectorum, ac curialium, etiam in quoquis loco, dum Curia transfertur de loco ad locum decedentium, nec non Cubiculariorum, & Curforum, ut supra per regulas.

Notabilia de vacantibus speciali reseruatione.

Nota, q̄ beneficia specialiter reseruata dicūtur quatuor modis. Primo per matrimonium contrahendum, per ingressum religionis & professionem faciendam, & per aseptionem autoritate ordinaria faciendam, per munus consecrationis impendendum.

Item, si reseruetur beneficium per cōtractum matrimoniī, non dentur alii modi vacatione futuro, nec conferatur beneficium reseruatum specialiter vel affectum, nisi sequatur matrimonium.

In beneficiis per promotionem vel asectionem vacaturis, ponatur clausula, cū beneficia huiusmodi prēmisso vel alio quoquis modo &c præterquām per obitū obtinetis vacare contigerit, & si vacet & cēt. vt habetur in regula *Impetrās Nicol v.* per mu-

Impetrans beneficium, & narrans illud vacare per nus.

K 3 confe-

consecra consecrationem vel assecutionem alterius beneficii, si re
tionis vera non vacat, sed speratur vacare premisso modo ante
vel aſe- confectionem literarum, poterunt confici literę tanquam
cutionē de vacaturo. Item seruat in econuerso, videlicet si nar-
alterius rat vacaturum, & re vera vacat, quia antequam literę con-
ficiantur, poterit habere tanquam de vacan. Ioan. xxii in
reg. ii. & Nicolai v & xxxvij.

Beneficia promoti ad Ecclesiam cathedralē non pos-
sunt conferri per Papam ut vacan. antequam promotus
possessionem Ecclesię pacificè adipiscatur. no gl. in Cle. j.
ut lit. pend q̄ intelligitur de potestate ordinaria, sed de ab-
soluta potestate, cūm in beneficialibus liberam habeat potes-
tatem, vt patet in tex. d. Clem. in fine.

Beneficia non vacant per sponsalia, sed per matrimo-
nium per verba de præsenti contractum, licet non consu-
matum, quanquam de hoc secundo fuerit dubium. not.
Rot. cxxxvij. alias xiij.

Nota plura notabilia tam circa beneficia reseruata,
quam non reseruata.

Quando examē nō committitur in prouisionibus be-
neficiorum, dicitur effectus huiusmodi gratiæ. Si-
militer dicitur in omnibus gratiis, quando dicitur
in principio gratiam facere specialem, tūc dicitur, effectus
huiusmodi gratiæ. Secus sit in permutationibus, vbi tan-
tum dicitur, effectus eorum &c quoniam nulla videtur fie-
ri differentia, vbi vnum pro reliquo datur.

Quando prouidetur præsenti, tam de beneficio reserua-
to, quam non reseruato, semper post verba, vos, vel duo:
&c ponitur immediatè post vos, vel alium, seu alios &c. vt
reperitur in minutis antiquis quando verò absenti manda-
tur prouideri, ponitur. Inducēs per te, vel alium, seu alios.

Quando in literis apponitur clausula, vocatis &c. non
possunt dari iudices extra ciuitatem, vel dioceſim abſque
derogatione constitutionis Bonifacii, niſi in casibus in ea-
dem constitutione expressis.

In mandato de prouidēdo habenti in forma dignū &c.
si be-

si beneficium non sit reseruatum, ponitur in fine clausula decreti, Si dictus N. repertus fuerit idoneus. & cęt. vel *Clausula* igno rianter contigerit attentari, ac si de data præsentium *Decretis* &c. In reseruatis verò non ponitur, si dictus &c. sed datur **magnum decretum.**

Item, quando beneficium vacat percessum, vel deceſsum, aut aliàs possessione non habita, debet exprimi modus vacationis, per quem sic cedens, vel decedens obtinuit. Intellige quando est duntaxat concessum, vel mandatum prouideri.

Commissionis hospitalis, dispensationes matrimoniales, & super defectu natalium pro ſcholari in forma, ex parte &c debent fieri ordinario.

Quādo fit vnio de parochialis Ecclesia alicui monaſte rio, vel alteri regulari loco, debet poni clausula, reseruata cōgrua portione pro vicario &c. ybi melius poterit aptari.

In literis facultatū non ponif clausula, Nulli ergo &c.

Quando scribitur alicui iudici, niſi sit in dignitate, vel p sonatū constitutus, dicitur ſic, Discretioni tuę, licet forſan scribitur tu fili prior non ſis in dignitate præditus, aut personatum non habē obtineas, ac ciuitatis, vel dioecesis aliquis prælatus S.R.E. fi ti dignis delis non reperiatur, ad præſens per Apostolica ſcripta tatem mandamus &c.

In nouis prouisionibus beneficiorum vigore gratiarū expectatiuarum prædeceſloris acceptatorum, bonum eſt dicere hoc modo, videlicet, Vigore gratiæ expectatiuæ ſibi perferre N prædeceſſorem noſtrum confeſſę, prout &c ac ceptauit, & de illo eodem prædeceſſore adhuc in humanis agente prouideri obtinuit. Cūm autem eadem petitio ſubiungebat.

Et ſi detur noua prouifio ſuper beneficio acceptato vi- gore gratiæ Papæ tunc viuentis, aduerte in fine literarum cassare &c. videlicet, quando ad beneficium ſuper quo da- tur noua prouifio.

In noua prouifione de beneficio collato per legatū ſe- vacan. Venerabilis frater noster N. Ep̄s Ostien tunc in il- lis partibus Apostolicę ſedis Legatus, h̄is ad hoc, ut dicebat, ſpecialem ab eadem ſede per ipsius literarē facultatem il-

lius vigore beneficium prædictum, ut præmittitur, vacans
cidem N. contulit &c.

In duobus casibus tāquām iuri contrariis, etiam si figura
tura sit pinguis, non debes extendere vltra, quā in corpore
supplicationis contineatur videlicet, in dispensationibus, &
expectatiis in quibus non datut clausula ad curatis, & ele
ctis nisi in supplicatione contineantur.

In narrationibus semper debes sequi ordinem rerum,
ita ut prius referas quæ prius acta fuerunt.

Quando intitulas aliquem beneficiatum, præponas cle
rico, vel beneficiato, & deinde immediatè perpetuo bene
ficiato in Ecclesia &c.

*Perinde
valere.* Item super prouisionibus factis per Papam, vel vigore li
terarum eiusdem de certo beneficio, nunquām datur no
ua prouisio, sed periude valere.

*Præsen
tatio fa
cta Pa
rtibus* Item in beneficiis de iure patronatus laicorum, si patroni pre
sentant aliquem Papæ, debes dicere, Nobis infra tempus le
gitimum præsentarunt, prout in quodam publico instru
mento, siue literis authenticis &c plenius continetur Non
trouis in autem quando datur noua prouisio per Papam de benesi
cio, ad quod quis præsentatus fuit ordinario.

Abolitio Item in literis prouisionum Ecclesiarum cathedralium, et
.monasteriorum, quando promotus est constitutus in mino
ribus, & absq; aliqua dignitate, tunc debet exprimi eius co
gnomē, verbi gratia, Dilecto filio Ioanni dñi electo &c.
Item comites, & principes non ponuntur alicuius diœ
cesis in literis gratiosis.

Si quis tenet beneficium sine titulo, & percipit fructus si
petat de eo prouisionem à Papa, debet ponere clausulam
abolitionis, et si non petatur in supplicatione, ex qua si cō
stiterit illum non perceperisse fructus, tunc non indiget. Et si
militer quando defectum natalium tacuisset in impre
tatione beneficii.

Nota, q̄ in Ecclesia Cathedrali nullus potest esse Cano
nicus, nisi perfecerit xiiij. annum, & ita tenet Abb in c. su
p̄ inordinata de pb. licet gl. in c. ex eo. de ele. li vi. teneat cō
tra. Et postq; peruerterit ad xiiij annūm, si non fecerit se p
moueri ad sacros ordines infra semestre, est priuatus oī iu
re

re canoniciatus & p̄bēdē in extraua. Nico. v. quia Roman.

In his quæ sunt contra dispositionem iuris cōmuniſ, da Dispensa-
tur dispensatio, in aliis verò non, talibus, vt puta contra tio induſ
ſtatuta fundationis vel regulas, datur indultum &c. tum.

Nota, q̄ si mandatur inhiberi Episcopo, dicitur autórita-
te noſtra. Si inferioribus, per cēſuram Ecclesiasticam &c.

Quando ex narratiua conſtat beueſcium detineri &
vacare, ſi ſit reſeruatum, dicitur, cūm autem ſecūdum pre-
miſſa prædictum adhuc, vt præfertur, vacare noſcatur. Si
verò non ſit reſeruatum, dicitur, Cūm autē ſecundū p̄miſſa,
collatio, & prouifio prædictę viribus non ſubſiſtant, &
prouifio prædictę viribus non ſubſiſtant, & ſicut accepi-
muſ beneficium adhuc, vt p̄mittitur, vacare noſcatur.

Non derogatur conſtitutioni Bonifacianę in literis gra-
tiæ, niſi hoc in ſupplicatione petatur, vel niſi Papa in signa-
tura det iudicem, in literis iuſtitiæ, ſic.

In ſubrogationibus, ſi neutri, & nouis prouisionibus, Subrogat
non oportet narrare in ſupplicatione modum vacationis, tio ſi neia
ſed p̄t in minuta ſupplicari, niſi beneficiū eſſet reſeruatum, tri.
tuuc n. nō venit reſeruatio, niſi in ſupplicatione exprimāt. Noua-

Quando Papa mandat prouidcri de beneficio reuoca- prouifio
bili ad nutum ordinarij collatoris, quia deuolutum, nō de-
ſinit propterea, quin ille, cui conſertur, poſſit ad nutum ip-
ſius collatoris amoueri vt in extrauag. Nicol v. cūm de be-
neſcio & not. Ioan. And. in c. dilecto, de p̄ben. & in c.
præſenti de offi ordi lib vi. in nouella

Si obtinens beueſcium de iurepatiōnatus laicorum, il- Resigna-
lud resignat in manib⁹ patronorum, & ipsi resignationē tio in mæ
admittant, admittio eſt de facto, & quicquid inde ſequitur nibus pæ
imperando quis ſuper hoc nouam prouisionē, debet om- tronorū.
nia annullare, & datur ſibi prouifio cū huiusmodi annūc-
latione, nec tenet resignatio. vt in c. q̄ in dubiis de renunc.
dicit tamen gloss eo cap. q̄ tenet, quo ad resignantem, ita.
quod non potest repetere Ecclesiā, ſed non quo ad Ec-
clesiam vel ſuperiorem, quin poſſit repetere ſic resignantē. Nota v-

Obtinens beueſcium aliquod, cui ad eius vitā dūtaxat nio ad tē
vel quādiu obtinuerit, eſt alind beueſcium vnitum, eſt pus.
Vetus titulares vtriusq; conſante vnitio ſunt vnum cor- pus

pus, & ideo per eius obitū, dissoluta vnione, vacat. Sed in
vnito dices quod per N. obitū dissoluta vnione, vacat &c.
Et si obtainens te signet beneficium, cui est vnitum, vacat p
dissolutionem vnionis factā per eādem resignationē &c.

Impetrando dispensationem quamcunque, si obtines
aliquid beneficium, maximè si ei cura immineat anima-
rum, teneris exprimere qualitates eius: videlicet, si curatū
& electum: vt in cap cum illis de præben. lib. vij. & Clem. j.
eo. titu nisi si narraueris priorem dispensationem, & in illa
fuerint expressæ qualitates &c.

In noua prouisione beneficij collati per electum, non
confirmatum, inficies collationem, quia de facto facta: vt
c. nostri de elect.

Si verò sit confirmatus, dabis, Cum autem dubitet &c.
Ex quo potuit conferre: vt in c transmisla. eod tit.

Nota re Si super quo quis beneficio litigioso sentētia contra vnu
nūcians ex collitigantibus feratur, & ab ilia appellat, & causa appellat
iuri, & lationis non commissa cedere velit, cedat iuri & liti, quia
liti, non causæ non potest renunciare, cùm non sit aliqua causa
causæ. commissa.

Nota, quod per quamcunque litis pendentiam in Rom.
Curia, in qua non fuit dictum de iure actoris, post annum
non censemur beneficium iure effectum, quin per eius col-
latorem liberè de illo prouideri possit. vide in extrauagan.
Martini V. statuimus. caue quia istud est contra ius com-
mune c. j & ij vt lit. pen. lib. vij & Cle. j. §. si verò eod. titul &
contrarium obseruatur in practica. vide decis Rotę in titu.
vt lit. pen. in antiquis que est iiii. in ordine, & nu. ccccxxij.
que incipit, nunquam reor posset tamen habere locum in
casu regulæ de annali possessore

Item, quando mandatur prouideri absenti de beneficio
curato reseruato, non ponitur in fine literæ, Et insuper si
dictus Ioannes ad hoc &c. sed solūm, Et insuper ex nunc
prout est &c.

Nota, quod in beneficiis cum cura semper ponitur, vel
per constitutionem execrabilis

Canonicatus non dicitur esse sine præbenda, q. a alijs es-
set nomē inane, cōtra c. relatum. & c. dilectus el. j. de præb.

Nota,

Nota, quod in spiritualibus queritur dominium sine traditione 1mo. in c. inter cætera de p̄eb. & habetur in cap. si postquam de p̄eben. lib. vij.

Nota, quod beneficia secularia curata vnta regularibus, debent regi per seculares instituendo per ordinarium, sicut prius consueuerant. in extrauagan. cum nonnullis. Bonifac. viij.

Canonicatus, & p̄ebende, ac dignitates, semper dicuntur Ecclesiæ nisi dignitas sit cognominata, & tunc dicitur in Ecclesia: verbi gratia, Archidiaconis de certo in Ecclesia Rodonen &c.

Clausula, fraternitati tuę, de qua in his, & aliis specialeм *Clausula* fiduciam obtinemus, ponitur quādo mandat recipi informatio de his, quę cōmittuntur, & in casibus sequētibus. super in-

In dispensationibus matrimonialibus. *formatio*

In tabellionatus officio. *nibus*

In commutatione voti.

In absolutionibus incendiariorum.

In alienationibus votorum Ecclesiasticorumq; locorū.

In concessionibus reservationum, & conditionum monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum.

Quando committitur, quod dentur alimenta patrono Ecclesiæ redacto ad paupertatem.

Quando mandatur de incertis male ablatis assignari usque ad certam summam.

Quando mandatur recipi informatio de aliqua re ardua, & postea referri.

Quando cōmittitur erectio parochialis Ecclesiæ in collegiatam, & statutorum per patronum laicum in eadem æditorum.

Quando mandatur absolui ministrum inutilem à regimine, & administratione, quam habet. Sed aduerte, quod moderni Abbreviatores p̄emissa clausula non vtuntur, nisi in dispensationibus matrimonialibus, & interdū quando iudex datur in signatura.

In licentia pro Ecclesia ad recuperandum rem alterius Ecclesiæ male à laico detentam, appone hanc clausulam, priori Ecclesiæ N. præstita cautione, vt si ad pinguiorem fortunam

fortunam deuenerit, rem ei restituat, prius sibi de precio
satisfacto.

Prouiso, In translatione Monasteriorum, & Ecclesiarum de loco ad locum, ne primum monasterium destruatur, pone propheta clausulam, Prouiso quod ad prophanos vsus non redigatur. nos vsus. Auditores Rotæ, Clerici Came, & Accoliti. Papæ sunt &c. Capellani.

Illegiti- Nullus illegitimus intitulatur nobilis, nec dicitur pro eo **mus reli** nobilitas generis: nec, q. vt afferis, de nobili genere procreatus existis. sed bene dicitur, qui, vt afferis, defectum natalium **Nota cō** pateris ex nobili coniugato, & moniali &c. genitus, nec **stitutio** etiam aliquis religiosus dicitur nobilis, nec pro eo nobilitas generis, sed in prosecutione bene dicitur, qui, vt afferis, **decreta** de nobili genere &c procreatus existis.

Nota, quod quando aliqua constitutio continet decretu, indiget derogatione, &c ad hoc, vt ei derogetur, est opus signatura speciali. Si verò non contineat decretum, tunc sufficit dicere simpliciter, non obstante tali constitutione, qua caueretur, &c.

In beneficiis de iure patronatus laicorum, quorum collatio est deuoluta ad sedē Apostolicā, ponitur clausula, Dummodo eius collatio deuoluta sit. &c. Et tempore datæ præsentium & cæt. In aliis verò deuolutis, non ponitur clausula, dummodo eius collatio: sed duntaxat, dummodo tempore datæ præsentium.

Si in prouisione alicuius beneficii, ille cui de illo prouidetur, aliud obtineat quod dimissurus sit, semper debet intitulari de beneficio dimittendo, nisi de illo sibi gratiose puderetur, & tunc de illo intitulandus est.

Nota su Quando impetrâs possedit, & percepit fructus de facto, per habi indiget habilitatione si illud de facto est contra ius scriptū, litatiōe. alias non: vtpūta, contra regulas Cancellarię, vel cōtra aliquam reservationem non clausam in corpore iuris, & similia quæ iustè potuit impetrans ignorare.

Supple- Quædam sunt qualitates, quæ quāuis in supplicatione **tio quali** non ponantur, possunt tamen in minuta suppleri, vt si quis tam. sit doctor, licentiatus, familiaris alicuius prelati, vel principis, & similia, quæ potius mouerent Papā ad cōcedendum gratiam

gratiam & cæt. quam suppletionem intellige veram, quando principalis est præsens ; quia alias cū difficultate suppleretur propter malitiam solicitatorum &c. Imò debet attendi ad solicitatores.

Cōseruatorię debent cōmitti Episcopis, vel superioribus Prælatis, aut Abbatibus, vel personis in dignitatibus constitutis, non autem Canonicis, vt in c. fi de off. deleg. lib. vi.

Nota, quòd quando aliquid committitur de iure, nō da *Exordiū*, tur exordium in literis, nisi daretur humilibus &c. vel honestis supplicum votis &c. Sed in cōcernentibus gratiam, semper ponitur exordium, nisi in matrimonialibus in quibus nullum ponitur.

In beneficio dicitur intrusus, qui illud tenet sine autori *Intrusus* & tate illius, ad quem de iure spectat collatio: vt in c. iij. de cōcessis præb. & in c. ex frequentibus de institu.

Quando quis tenetur dimittere beneficium, non est necessaria ut ponatur, in nō obſt. sed sufficit quòd ponatur clauſula, volumus autem &c.

Clausula, cōtradictores, ponitur in omnibus literis ante, *volumus* non obstantibus, exceptis executionibus literarū gratiſa- *autem*. rum, quia in illis ponitur in fine, videlicet, ante datam. *Contradi-*

tores. Nota, qñ conceditur aliquid alicui Prælato, sicut Ab- bati, & successoribus suis, vel pro tempore existenti, semper *Indultū*, debet fieri mandatum: sed qñ conceditur moderno Abba *Facultas* ti tantū, tunc debet fieri facultas, vt quando conceditur qñ dispēset cum Monachis in xxij. annis &c. sed quādō ista concessio concerneret futura, fit indultum.

Nota, qñ si obtinens beneficium curatū quod requirit reſidentiam, receperit secundum beneficium non curatum, quod ſimiliter requirit residentiam, qñ nō vacat primum.

Beneficium curatum non vacat, licet quis in eadē Ecclesia aſſequatur parochialē Ecclesiā annexam præbendā: quia præbenda eſt beneficiū, quod non eſt curatū, & paro chialis Ecclesia eſt illi accessorīū, cui deseruitur p̄ vicariū: vt c. super. de præb. lib. vj. in extrauag. execrabilis. in fi.

Beneficia quæ ſunt de mensa Episcopatus, vel monaſte rii, non dicuntur vacare per obitum rectoris. vide Fede. in tract. permuta. & domi. de Rota conclu.

Habens

Habēs beneficium curatum, si aliud simile assequatur, nisi primum infra mensem dimittat in manibus ordinarij, efficitur inhabilis secundum ^{ad} And in Clem. si plures de præb. Et idem dicit in dignitatibus, & ita intelligitur extra uag. execrabilis.

Nota, quod Baptismus & Chrisma non faciunt beneficium. not. Host. in c. quia nonnulli de cle. non resid.

Habens Canonicum titulum, etiam si violenter capiat possessionem, nō dicitur intus secundum Dom de sancto Gemi in c. eum qui de præb lib vj.

Abbas non potest conferre monachis beneficium ad tē pus, vel perpetuò, quod erat consuetum gubernari per clericos seculares, neque impetrans illud tenetur facere mentionem de tali possessione, neque est contra Archidiacorum in Clem. vnic de sup neg præla.

Abbas non potest conferre prioratum vacantem monacho alterius monasterij c. cum singula de præb lib. vj.

Abbas si est negligens, infra tempus semestre nō deuoluitur potestas ad conuentum, sed ad Episcopum. nota in Clem j de sup. neg præla.

Collatio facta per Papam ex causa resignationis, vel permutationis, de beneficio alias reseruato, vel noua promissio, seu confirmatio collationis ordinarii cum clausula, nō obstan reseruat. &c non tollit precedentem reseruationem, ita quod cedentibus vel decedentibus illis, qui ex eisdem prouidentur, & illa fuerint assecuti, nullus præterquam Papa de illis disponere poterit: vt in extrauag Clem. vj. que incipit: Sed & in extrauag nonnulli Benedicti xxij.

Item, de beneficiis per assecutionem aliorum vacant, de quibus fuit autoritate ordinaria prouisum, & deinde habita confirmatione, siue perinde valere, à Papa illis ceden. vel deceden. non potest de illis prouideri per alium quam per Rom. Pont. vi in dictis suprà nominatis extrauag. videlicet, Sed & nonnulli.

Reseruato beneficio regulari intelligitur reseruatio loci, qui deberetur in Ecclesiis illud obtainentibus. vt in extrauag. si quando. Clem. vj. & in decis. Rot.

Si de beneficio reseruato mandatur prouideri, seu prouiso con-

Si confirmari, & antequam fuerit assetus decesserit, beneficium sub reservatione permanet sicut prius: ut in extenuag. execrabilis vide in decisi. Rot.

Consuetudo optandi non cadit in beneficiis reseruatis, vt in decisi Rot tit. de consuet. in nouis num. ccxvi eo. tit. in antiquis num ccxix.

Si dispensetur cum Monacho, quod possit obtinere unum beneficium etiam curatum, non ponitur, prouidio tamen.

Quando scribitur Monacho ponitur cognomen: sed non Abbatii, vel Priori.

Nota, quod beneficium curatum non potest conferri existenti in sacris, si est ante tempus promotus, & ex hoc multo fortius vitiatur impetratio beneficii. nota in c. pro illorum de preb. per Abbatem Quando defecitus ordinum impedit impetrationem, vide doc in c. si clericis de preb. in vj.

Nota, quod si executor literarum apostolicarum occulter excommunicatus, mihi scienti excommunicatum ipsum conferat aliquod beneficium, collatio non tenet, vel est retractanda, secus si ignorabam, quia tunc tenet collatio Ita dicit Abb in c. dilecto. dc preb & est limitatio ad l. Barbarini. de offi. pretor.

Collatio beneficii potest fieri absenti l. Labco. de pact. c. si tibi absenti de preben lib vj. Et si tale beneficium vacabit in Curia, & reseruatum collationi Papae, moritur antequam acceptet, vel post acceptationem, ante assencionem autem definat esse sub collatione Papae, & ordinarius possit illud contenere vide in c iij. de preben lib. vj & per Ioan. And. in addi. Spec. tit. de act & petit § j.

Quando resignatio fit per procuratorem, dicitur, per dilectum filium N procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum Quando est substitutus procurator, sic dicitur: per dilectum filium N procuratorem substitutum a dilecto filio procuratore dicti N. ad hoc ab eo specialiter substituto

Quando est beneficium reseruatum non dicitur illicito detentore tantum.

Quando quis est dispensatus per legatum, dicimus: Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat,

bat, quod venerabilis frater noster T. &c tunc in illis partibus Apostolice sedis legatus, tecumque ut una cum parochiali Ecclesia &c.

In Sardinai omnes Præbendæ & Canonicatus sunt annexæ.

Quando in manibus Papæ fit aliquis actus, utputa celsio commendæ, nunquam dicitur: Cum itaque, sicut acceptimus: sed, cum itaque dilectus filius &c.

Si habet beneficium, ponitur sic: qui, ut afferit, parochiam Ecclesiam cuius fructus &c Et semper ponatur valor, etiamsi in supplicatione non ponatur.

Quando impetrans petit extra suam diœcesim, tunc scribitur ordinario loci in quo impetratur. sed si petat ad collationem ordinarii per se, tunc scribitur tribus iudicibus in sua diœcesi.

Quando aliquis impetrat extra suam diœcesim, tunc dicitur, ubi dictus T. suam propriam mansionem se afferit elegisse. Volumus autem quod si tu presentes literas non potueris, seu volueris exequi, dilecti filii, præpositus, & decanus Ecclesiæ literas ipsas, ac omnia, & singula in eis contenta, secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, & debeant, super quo eis tenore prætentium mandamus, & etiam potestatem &c.

Et insuper præfato &c. Ista clausula ponitur duntaxat, quando scribitur ordinario, sed quando scribitur aliis, tunc ponitur ut in textu infrâ, ubi est totus tenor gratiae expectatiæ. & tunc subiungitur, quod si non omnes &c.

Attento, clausula ponitur, quando resignatio, vel cession fit in manibus Papæ.

Quando in clausula, permutadi, dispesatur, quod aliud disimile recipere possit &c ponitur etiam ista clausula, & conuentuale, vel claustrale, ut præfertur, non sit ut in text.

Non obstant. Bonifac. ponitur propter translationem, alias non, quod nota.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, non ponitur quando est expectatiua ad unum beneficium, nisi ille cui conceditur intituletur de alio beneficio.

340

Non

Non obstant statutis dictæ Ecclesiæ, ponitur quando est in cathedrali vel collegiata, & non ponitur sece Boni. &c. & aliis Apostolicis constitutionibus, q̄ ponitur in execrabilis. Si vero non est in cathedrali, aut collegiata, & habet obstantia, aut absolutionem, ponitur. Non obstantibus cōstitutionibus, & ordinationibus apostolicis, & aliis contrariis quibuscumque. Si vero non habet obstantia aut absolutionem, ponitur, non obstante si aliqui super pensionibus sibi faciendis &c.

Volumus autem, q̄ idem presbiter quam primum vigore presenti in aliquod beneficium fuerit pacifice assecutus dictam Ecclesiam, quam, ut preficitur, obtinet, & quam ex nunc vacare decernimus, omnino dimittere teneatur, quodque si tu presentes literas &c quādo autem litigat, ut in aliis, de gratia, consuevit ponit.

Sepultura nedum est de iure Canonico, sed diuino &c. facit c̄j de sepul & vide xiii. quest ii. per totum. Et nota q̄ Adam fuit sepultus in ciuitate Abrahæ ead cau. & q̄ cap. vnaqueque.

Obligatio contra ius non valet c̄ si de pact. c. placet de simo. I si non sortem ff de condit indebit.

Merita semper praecedunt defectus.

Quando est etatis xiii annorum, vel circa, non dicitur: Et insuper tecum, sed ponitur, duxerimus concedendas. Nos n̄ tam illis, quam presentes, & quo ad beneficium cū cura huiusmodi quam primum ad illud obtainendum legitime fueris ætatis, effectum sortiti volumus, quacunq; cōstitutione Apostlica contraria nō obstante, nec ponit, puto.

Notabilia super pensionibus.

Nota, q̄ in pensionibus, & commendis quis non examinatur, nec datur forma, dignum, quia examen, & forma dignum &c. habent locum quando beneficium confertur in titulum.

Literæ reseruationis, vel assignationis, & motu proprio cuiusvis pensionis annuæ super alicuius beneficij fructibus, expediti non possunt, nisi de consensu illius, qui dicta

L pensione

pensionem soluere habebit Nicolaus v secunda xxxvij.

Si illi, quibus ratione senij, vel impotentia corporali assignatur pēsio super beneficiis curatis, seu dignitatibus, sunt inhabiles ad similia beneficia, nisi tempore assignationis huiusmodi ius habuerint in illis, & si reperint, & per meam alia beneficia obtinuerint, cessat pensio, ut habetur in extrauag. Nicol. v. quē incipit, Ad futurā rei memoriā &c. Detestabiles.

Non valet pactum, vel conuentio inter Abbates & institutos Piores ante vel post institutionem de pensionibus vel alio onere temporali, vel perpetuo prioratu imposito, vel imponendo, vt in extrauag intelligitur Alex. iii.

Pensio immoderata respectu aliorum reddituum Ecclesiae, vel quē ex post facto incepit multum grauare, potest reduci ad debitam moderationem, vt per nota. in cap. præterea de iure patro. faciunt not. in c.j de consue.

Episcopus cum consensu capituli sui potest imponere pensionem Ecclesie abundantι soluendā ad sustentationem virorum religiosorum, vt in c. Pastoralis de his quae si. à prælat. Et sic habes casum, q̄ non solum Papa, sed etiā Episcopus potest imponere pensionem Ecclesie. Et intelligitur, quando detracta pensione potest rector Ecclesiae congiue viuere, alias autem non debet cooperari vnum alterare vt discooperiatur aliud, vt in c. cum iam dudum. de præb. & vide Nicol. in d.c. Pastoralis & in c extirpandę. in fi. de præb vbi bonus tex.

Religioso licet constituitur aliqua pensio seu prouisio, non vt eam habeat vt proprium, & sic potest eam dare, vel in testamento relinquere, sed habebit vt dispensator, vel in administrationem, & poterit illam Abbas ad libitum auferre, nisi haberet ex confirmatione Papæ, quia tunc per Abbatem non posset illa priuari. Ista dicit Nicol. per illum tex in c. nisi essent de præbend.

Not glo. & doctor in c exposuisti. de præb quod si portio vel pensio du staxat statuitur Canonico ex redditibus capelle, tunc presbiter in stituendus in capella est prælatus capelle, & habet curam animarum. Sed si capella annexatur præbende, tunc presbiter illi constituendus, habetur lo

co prælati domini. vide dom. Landulph. in Cle. j. de offic. vicar. & Ioan. de Lignano post eum concludit, quod si cer- ta portio datur Canonico, tunc vendicatio rerum, & iuri- rium capellæ, & cura pertinet ad presbiterum. Si vero cer- ta portio pertinet presbitero, tunc vendicatio rerum & iuri- rium capellæ pertinet ad Canonicum, & cura habitu, sed actu pertinet ad presbiterum. Et loquitur quando Ecclesia est annexa præbendæ, nam ubi non est annexio, sed solū statuitur pensio, tunc nihil habet agere Canonicus in ca- pella. Ita dicit Nicol. dict. c. expoluisti. Et circa materiam pensionum, vide quæ habentur suprà chart liij. & liii.

Notabilia super clausula, perinde valere.

Nota, quod literæ super gratia, perinde valere, semper debent esse gratiosæ, & ditigi petenti.

Item nota, quod perinde valere, non datur super gratia facta per alium, quam per Papam.

Item nota, quod in dicta gratia ponuntur non obstan- tes beneficiales.

Item nota, quod si datur, perinde valere, pro gratia ex- pectatiua, dicimus ab eorum data. Si autem in aliis, dici- mus à data prætentium.

Item, in gratia, perinde valere, super gratia expectatiua dicimus, in beneficiis si quod vacat ad præsens, aut cum vacauerit, & non in beneficiis quæ vacauerint ante da- tam perinde valere, in quibus aliis posset esse ius quæsitū.

Item nota, quod debemus dicere perinde valere super gratia expectatiua, q̄ literæ prædictæ, & processus habitu per easdem ab eorum data, & quæcunque inde secuta, ita quod data non possit referri ad quæcunque inde secuta.

Item nota, q̄ supra dicta, perinde valere, super gratia ex pectatiua debemus dicere, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis non obstatere volumus. Et ponitur constitutionibus Apostolicis, quia obstant consti- tutiones Apostolice, ex quo fit præiudiciū tertio, quia vali- datur ab eorum data. & in perinde valere, super vacatisbus

L 2 non

non ponitur, non obstantibus constitutionibus Apostoli
cis, quia literæ reualidantur à data præsentium, & non da-
ta literarum primæ impetrationis.

Item in prædicto, perinde valere, in narratione gratiæ
expectatiæ, si Papa prouiderit, debet dici gratiæ pro-
uidimus.

Si verò mandauit prouideri, debet dici, gratiæ manda-
mus prouideri, & debet addi, certis executoribus desuper
deputati. Si in fine literæ dicif, q̄ executores possunt pro-
cedere, vel detur eis alia potestas, aliàs non debet dici cer-
tis executoribus desuper &c.

Item nota, q̄ in gratia perinde valere, non debet supple-
ri vltia illud quod est in supplicatione, propter iudicia quæ
super illis solent exoriri.

Item nota, q̄ si quis creetur Canonicus in gratia expe-
ctatiua, & postea impetratur, perinde valere potest intitu-
lari de Canonicatus ex quo literæ, & processus reualidan-
tur ab eorum data.

Si in euidentem notabilia.

Nota, q̄ quando committūt diuersa, nisi in euidente
videlicet, si vocatis &c. Ita esse neenon venditionem
prædictam in euidentem dicit Ecclesiæ celiſſe repe-
teris non debet dici post repereris, tuper quo tuam conſcie-
tiam oneramus Sed bene debet dici post, neenon hoc mo-
do, neenon super quo tuam conſcientiam oneramus ven-
ditionem &c. ratio est, quia si poneretur in fine, intellige-
tur de utroque, & nunquam dicitur super quo &c quan-
do dicitur, si vocatis &c. non repereris.

Si petuntur suppleri defectus in contraſtu factō ſupeſlo-
catione rei Ecclesiastice, vel alia materia, nullatenus litera
desuper concedatur, niſi in petitione deſuper huiusmodi
defectus exprimatur, vel per fiat vt petitur, supplicatio ſi-
gnata fuerit. Nicol. v. ii. xxxvi.

Fuit petita conſimatio obligationis, ſi in euidentem,
cum insertione instrumenti, Papa signauit, Fiat vt petitur,
& exhibeatur, & clauſulam cum insertione instrumenti
cappa-

cassauit, fuit de terminatum q̄ litera daretur grossa, non tamen cum insertione, sed diceretur, quod prout in euidentem vtilitatem facta fuit, confirmamus.

Nota, q̄ quando dicitur in litera Apostolica, prout in instrumento publico desuper contexto plenius dicitur contineri, non potest postea dici, nos instrumenti predicti tenore presentibus p̄ expressis habentes, q̄a esset contrarietas.

Item, quando petitur consumari concessio facta de re Ecclesiastica si in euidentem, non potest dici concessionem predictam, ac omnia & singula in predicto instrumento contenta autoritate predicta approbes, sed debet dici sic, Concessione predictam, & prout illa concernunt oīa & singula.

Quando narratur aliquid fiendum, tunc debet poni, Mandamus quatenus de premissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis te diligenter informes.

Sed quando narratur factum, tunc debet poni, Mandamus quatenus postquam tibi de premissis legitimè constiterit.

Quando narratur causa, tunc oneratur conscientia. *Conscientiam one*

Qn nulla causa narratur, tunc conscientia non onera. *tiam one*

Quando aliq̄s Rex, vel Prelatus supplicat pro alio in littera, quæ datur in forma exhibita, tunc de Rege vel Prelato non debet fieri mentio in principio, videlicet, Exhibita p̄ parte Regis, vel Episcopi &c. Sed tantū de Rege vel Prelato predicto debet fieri mentio ibi, quare p̄ parte Regis &c.

Notabilia super dispensationibus matrimonialibus.

Filius ex secundo matrimonio natus cēsetur legitimus, licet pater cum alia contraxisset primo, si secundū matrimonium fuit contractum, & secunda vxor ignorauit primum matrimonium eius Secus si sciuit, vel scire debebat, vt q̄a primū esset publicē contractum, sed quia secundū matrimonii fuit clandestinum, tunc ex illo natus est illegitimus, licet mater primū matrimonii ignorasset. Sitamen sup̄ primo esset lata sententia diuortii, à qua non esset appellatum, tunc natus in secundo esset legitimus, licet sententia diuortii postea retractetur, not. Innoc. & Ioan. And. in c. cum inhibito de clande. despon.

L 3 Filius

Filius natus ex muliere cum qua non potuit contrahī, obstante impedimento cōsanguinitatis, aut affinitatis, aut publicē honestatis, habet pro legitimo si de facto fuit matrimonium publicē contractum, cūm verisimiliter, vel alter ipsorum ignorat impedimentum, quod præsumitur si publicē contraxerunt, & succedit patri: vt in extrauag. Ale xan. cūm quidam, desponsa. secus si clandestinē, quia tunc non habetur pro legitima. &c. vt no. Ioan. And. & Inn. de clandest despon c habito.

Dispensationes matrimoniales semper committi debent ordinatio.

Nota, q̄ clausula, de qua in his plenam in domino fidū obtinē. propriè debet poni in dispēsationibus matrimonialibus, vbi agitur magis de conscientia, quam in aliis.

In dispēsationibus matrimonialibus debet propriè dici committimus, & mandamus. Licet matrimoniu sit cōtractum per verba de præsenti, si nondū est consummatum per carnalem copulam, pōt Papa dispēsa e, vt ego possim assumere aliam vxorem, relicta prima: secus si post carnalem secundum quod not. Archid. xxvij. q ij c quia.

In literis dispensationum super aliquo gradu prohibito, ponatur clausula, & mulier rapta non fuerit. Nicol. v.

Nota, quòd nati ex concubina retenta per clericum in minoribus constitutum, non legitimantur per subsequēs matrimonium, si ille clericus erat beneficiatus, aliās sic. secundum Bar. in l. iiii ff de concubi.

Affinitas etiam cōtrahitur per fornicarium coitum: unde nati ex fornicatione, non poterunt cōtrahere matrimonium cum his, cum quibus non possunt contrahere legitimi. Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideicom. & not. xxxij q. iiii. c. obiiciuntur. & de eo qui cognosc. consang. cap. discretionem, & eod tit. c penul. Et an per talem coitum oriatur impedimentum ad contrahendum matrimonium nota. xxxv. q. iij. c. extraordinaria.

Affinitas nunquam inducitur sine coitu. Archi. de spōl. c. j. lib. vj.

Affinitas non contrahitur inter consanguineos mulieris, & consanguineos viri, sed tantum inter cōsanguineos ipsius

ip̄sius viri, & ipsam mulierem, ut est tex in cap. quod super.
de consangu. & affi.

Dispensare potest Papa matrimonium contrahi in secū
do consanguinitatis gradu in linea æquali, in linea inæqua
li non loan. And in c. literas de resti spol & de diuort gau
demus, sed ex causa potest etiam in linea inæquali, ut in
quolibet gradu lege diuina prohibito dispensare. not loā.
And. qui filij sunt legit. c per venerabilem. in glo. in si de
bet tamen esse magna causa secundum Inno. Host & Io.
And. Archid. vbi omnino vide.

Item, potest dispensare etiam in primo gradu affinita
tis. text est in c. si de diuor. nec obstat quòd sit prohibitum
lege diuina, quæ non potest per humanam tolli, quia non
totaliter, ex causa enim distinguitur, & hoc fieri potest, vt
not Inno de consti quæ in Ecclesiatur. ad quod optimè
facit quod not. Io. And. in regula factum legitimè. dereg.
iur lib vj in mercurialibus.

Dispensare potest Papa quòd matrimonium consumma
tum dissoluatur, si non inter sit copula no. glos de conuer.
coniuga c ex publico quòd ultimum procedit ex absolu
ta potestate, sed ordinata non potest, nisi subsit causa se
cundum Ioan And. & Hostiē ibidem Maior est potestas
Pape in dispensando in matrimonio contrahendo, quam
dissoluendo contractum: quare liberè dispensat quod con
trahitur contra legem Canonicam, etiam sine causa, con
tra legem diuinam, cum causa, vt suprà proximè dictum
est in contracto aut dissoluendo, si est simpliciter ratum,
& lege Canonica validum, dispensat liberè sine causa de
potestate absoluta: sed si est consumatum, tunc quia per
ipsum reputatur conformitas carnis inter Christum & Ec
clesiam, nulla ex causa rumpitur. & qui aliter sentit hæreti
cus est not. Ioan. And. in d.c. ex publico in fin. vide glo. in
c. si de transacti.

Dispensatio facta super impedimentoo affinitatis valet, &
in vim eius potest dispensatus matrimonium contrahere,
licet in dispensatione nulla fiat mentio de impedimentoo
publicæ honestatis iusticie.

Notæ pro subscriptionibus literarum, & primo de ordinibus inusitatis.

Priori & fratribus domus de lenis ordinis Valliscolarū N. Diœcesis, & sunt ibi Canonici Prior & fratres domus ordinum humiliatorum de N. Diœcesis. Magister generalis ordinis de Sempig. & habentur sorores & monasteria eiusdem ordinis Abbatii & conuentui monasterij sancti Archangeli in insula Robolan. N diœcesis, quem ordinem fecit loachim, & caput est in Calabria.

Priori Monasterij sancti N de A militiae sancte Mariæ gloriose diœcesis Archimodrite Monasterii N ordinis sancti Blasij N. diœcesis.

Prepositus generalis Monasteriorū Alemaniæ & Bohemiæ sub beatæ Mariæ Magdalene nominibus fundatorum, Roman Ecclesiæ immediate subiectorum, ordinis sancti Augustini N. diœcesis.

Ministro & fratribus domus sanctæ Trinitatis Ortesi ordinis eiusdem sanctæ Trinitatis, & redemptionis captiuorum Aquen diœcesis.

Raimundo de Francholanchiis, fratri domus de Ortegio ordinis sanctæ Trinitatis de N. Diœcesis N.

Magistro & fratribus hospitalis sancti Io. de N. Romanæ Ecclesiæ subiectis ordinis S. Augustini N. Diœcesis.

Ordo sancti Victoris non est approbatus ordo.

Dilectis filiis fratri Ioan de Cese ac vniuersis Eremitis de societate quondam fratris Petri de ipsis presentibus & futuris, Salutem &c.

Maiori ministro, & vniuersis ministris & fratribus ordinis sanctæ Trinitatis, & redemptionis captiuorum tam presentibus quam futuris professis, necnon fratribus, sororibus, & donatis eiusdem ordinis, Salutem &c.

Ordo fratrum secundum instituta beati Petri confessoris viuentium.

Abbatii & Conuentui Monasterii sanctæ Iustinæ Padiani aggregationis monachorum vnitatis alias de obseruata sancte Iustinæ nuncupat ordinis sancti Benedicti.

Dilectis filiis Gubernatori, & pauperibus societatis Iuuatorum

suatorum nuncupatorum, Salutem vel sic. Dilectis filiis rectori gubernatori nuncupato, & fratribus congregationis pauperum Iesuitorum nuncupatorum, Salutem.

De Monialibus.

Dilectis in Christo filiæ Ioannæ natæ dilecti filii nobilis viri Ioannis ex Comitibus de Sabmona, Moniali monasterij de Oriente ordinis N. Diœcesis Sorores pœnitentium beatæ Mariæ Magdalenæ ordinis sancti Augustini N. Diœcesis.

Et militi Senen. sub habitu beati Dominici domino famulanti.

Prioriss & Conuentibus sororum inclusarū Monasterij N. diœcesis sancti Augustini sub cura, & secundum statuta fratrum ordinis prædicatorum viuentium.

Mariæ de N. mulieri Ianuen tertij ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati.

Abbatissæ, & Conuentui monasterij N. diœce. ordinis S. Claræ &c.

Magdalenæ de Perusio, tertij ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati generali ministræ.

Dilectis in Christo filiabus Io & Be. de N. sororibus tertij ordinis sancti Dominici, de pœnitentia nuncupati in vrbem commorantibus.

Priorissæ & Conuentui Monasterii N. diœcesi per Priorissam soliti gubernari ordinis S. Augustini. sub regulari inibi obseruantia degentium.

Abbatissis & Conuentibus vniuersorum Monasteriorum sancti Iermani, & minorissarum, & sanctæ Clæræ ordinis eiusdem sanctæ sub generalis ministri, aliorumque officialium fratrum minorum cura vbiliter constitut.

Sororibus tertij ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati, de N. diœcensi de pe. locus N. diœcesis degentibus, salutem in domino &c.

De Mulieribus.

Dilectæ in Christo filiæ nobili mulieri N. relietæ quoniam B. de cellario domicelli viduæ Soran. Dicæc. Salutem & cæt.

Dilectæ in Christo filiæ nobili mulieri Isabellæ relietæ quondam Conradi militis viduæ, Traiecten. diœcesi. Salutem & cæt.

Dilectis in Christo filiabus virginibus, & viduis in domo dicta sororum Oiten. oppidi Buscodicis Leodien. diœcesis in communi viuentibus, Salutem & c.

Ioannæ de N. mulieri in ciuitate N. sub habitu sororum pœnitentium Reginarum nuncupatarum degenti.

De Viris.

Dilecto filio nobili viro Ioanni, Charissimi in Christo filii nostri Regis Portugalliae illustris nato, Comiti Carcelen. Salutem & c.

Dilecto filio nobili viri Ioanni Domicello, necnon Castellano officialibus communium, & hominibus ciuitatis nostræ Nepes in tam clericis, quam laicis, Salutem & c.

Dilecto filio nobili viro Ioanni N. domicello Xachon. Salutem & c.

Charissimo in Christo filio P. regi Castellæ, & legionis illustri & c.

Charissimo in Christo filio Remulo regi Roman. illustri & cæt.

Charissimo in Christo filio Maximiliano Rom. Imperatori semper Augusto, ac Bohemiæ Regi illustri & c.

Charissimo in Christo filio Io. electo Regi Portugalliae illustri & c.

Excellentibus princibus L. Regi, & Ioannæ Reginæ Siciliæ illustribus, quia munus in præsenti quo & c.

Dilecto filio nobili viro Comiti Melfiten. magno Regi Siciliæ Marescalco.

Dilect. fil nobili. C. de vite mouuetibus comiti virtutū, in ciuitate

ciuitate Mediolanen. Imperiali vicario, Salutem &c.

Dilecto filio nobili Io. de Cæsariniis domicello Romano in ciuitate nostra Narmanen pro nobis, & Ecclesia Roman. in temporalibns vicario &c.

Dilecto filio nobili viro Carolo duci, & dilecta filie nobili mulieri Ioannę ducissę Britanię, Salutem &c.

Dilecto filio Ioan de bonis cui Mediolanen. ac dilecta in Christo filie Petronellę eius vxori, & ipsorum liberis, Salutem &c.

Duci, & consilio, ac communi Ianuen. vel secundum antiquos Genuen.

Nobili viro A de N in arce nostra crescentii, alias Castro sancti Angeli de Vibe Castellano nostro, Salutē &c.

Nobili viro Io duci Columbriæ, Charissimi in Christo filii nostri Ioānis regis Portugalę illustris secūdo genito.

Dilectis filiis parlamentum Regium charissimi in Christo filii nostri Caroli regis Francorum illustris tenentibus, Salutem &c.

Dilectis filiis Ancianis, Conciliis, ac vexillifero iustitiae ciuitatis nostrae Bononien. Salutem &c.

De exordijs in benefcialibus.

Gratia tuæ familiaritatis, & devotionis obsequia, quæ nobis, & Apostolicę sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, nec nō virę, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam familiari experientia, quam fide dignorum testimoniis iuuari perceperimus nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaque &c.

Nota, omnibus graduatis, etiam magistro in Artibus, & baccalaureo in Decretis datur literarum scientia, ac morum honestas &c. Baccalaureis verò in artibus non, quia non reputatur gradus, neque intitulatur baccalaureus in artibus, sed dicitur, Volentes itaque tibi qui, ut afferis, Parisiis in artibus baccalaureatum suscepisti.

In prouisionibus Ecclesiarum cathedraliū dicitur litera rum

rum scientia, in electi commendatione, licet electus non sit graduatus &c.

Nobilitas generis, literarum scientia, vite, ac morum honestas, aliaq; laudabilia, probitatis, & virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendaris testimonio, nos inducunt ut tibi reddamur ad gratiā liberales, volētes &c.

Religionis zelus, literarū scientia, vite, ac morum honestas, aliaq; laudabilia probitatis, & virtutum merita &c. dicitur quando est clericus minor xiiij. annis: vite, ac morū, dicitur quando est clericus, vel scolaris maior xiiij. annis.

Gratia deuotionis, quando sunt clerici, & officiales perpetui, pro clero minore xiiij. annis, pro quo nunquam debet dari litera gratiofa, sed committitur vni soli propter examen &c.

Laudabilia dilecti filij Io clerici Venetiarum, indolis, & iuuentutis indicia, super quibus apud nos, quod in virū se debeat producere virtuosum, fide digna testimonia perhibentur, meritò nos inducunt, vt ipsum Apostolici fauoris suffragio prosequentes sibi reddamur ad gratiā liberales &c. Volentes dictum Io. qui vt accepimus, in xiiij. vel xv. suæ ætatis anno constitutus existit &c. Madamus, quater us si post diligentem super premissis indicis per te habendam indaginem, præfatum Io huiusmodi circumspecta ætate alias ad hoc idonea oppositione personarum, super quam conscientiam &c.

Laudabilia infantilitatis iudicia, prout fide dignorū testimoniis accepimus, verisimiliter presumitur, q̄ te in virū producere debeas virtuosum, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiā liberales. Volentes itaque tibi, qui, vt assertur, in quarto tuę ætatis anno constitutus existis &c.

Laudabilia infantilitatis iudicia &c ut suprà

Dignum arbitramur, & congruū, ut illis se reddat sedes Apostolica gratosam, quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter suffragantur. Volentes itaque dilectū filiū Io N. diœcesi N. apud nos de religionis zelo, de nobilitate generis, de literarum scientia, de vite, ac morum honestate, ut suprà, secundum eius qualitates.

De exordiis in reservationibus, & resignationibus simpliciter

pliciter vel ex causa permutationis , vel reseruata pensio-
ne, ac in pensionibus simplicibus, commendis, habilitatio-
nibus, vniōnibus, erectionibus, & monasteriis, vide bis in-
fiā in rubricis congruentibus .

Nos volen· tibi qui vt afferis.

Volētes itaque tibi, qui presbiter, & magister in artibus
existis, vt afferis, ac in iure Canonico studes, prēmissorum
me itorum tuorum intuitu, necnō consideratione dilecti
fratiis nostri Att S. Laurēti in Damaso presbiteri Cardi-
nalis, pro dilecto familiari suo continuo commensali no-
bis super hoc humiliter supplicantis gratiam facere spe-
cialēm & cæt.

Volētes itaque dilectum filium &c. cōmendatum ho-
rum intuitu, necnō consideratione carissimi in Christo fi-
lii nostri Ludouici Regis pro ipso à dilecto suo capellano,
ac dilecte in Christo filie nostre Elisabeth Regine Vnga-
riæ illustrium nobis sup̄ hoc humiliter supplicatiū fauo-
re prosequi gratioſo &c Mandamus &c. vel sic, Carissimi
in Christo filii nostri Io Allanis Regis illuſtriis

Volētes itaque tibi, pro quo ēt venerabilis noster Episco-
pus Allerien. aſſerens te dilectum familiarē suum cōmen-
ſalem fore, nobis super hoc humiliter supplicauit, prēmis-
sorum meritorum intuitu gratiam facere specialem &c.

Nota, quòd non dicit prēmissorum meritorum tuorū
intuitu, aut quòd vt afferitur, parochiale Ecclesiam N.
N. diœcesis nunc obtinere &c Nota, quòd non dicitur, aſ-
feris, propter terminum supplicantium .

Ad collationem &c Episcopi Amelien pro tempore e-
xistentis, ac dilectorum filiorum &c. Et postea quando re-
petitur non dicitur, nisi eidem Episcopo, & non additur
pro tempore existenti .

Volētes itaque dilectum filium &c. multipliciter com-
mēdandum, pro quo ēt venerabilis frater noster Ioan. Epi-
scopus Beratomen. aſſerens eum dilectum familiarē
suum continuum commensalem fore, nobis super hoc hu-
militer supplicauit, horum intuitu fauore prosequi gratio-
ſo, ip̄lumq; in eadē Ecclesia amplius honorare &c. & tunc
dicitur, in non obſtan. aut ſi p̄ſens nō fuerit ad p̄ſtant-
dum

dum de obseruandis statutis & consuetudinibus ipsius Ecclesiae ratione dignitatis, personatus, seu officij huiusmodi solitum iuramentum, dummodo &c.

Necnon consideratione dilecti filii nostri Franciscus, quatuor Coronatorum presbiteri Cardinalis, in spiritualibus & temporalibus Ecclesiae Burdegalen generalis administratoris per sedem Apostolicam deputati, pro ipso vel pro se &c.

Hinc est, quod nos dilecti filii Io. Cardinalis Mediolan. pro te dilecto filio &c supplicatis, ac tuis in hac parte supplicationibus inclinati &c.

In literis gratiosis non debet fieri mentio de instantia supplicantis de Cardinalibus, Regibus, & Reginis. Io. xxii.

Item, de Diocesanis, & cap. Ecclesiae, in qua beneficiū existit, etiam si beneficium ad eorum collationem nō pertinet. Ioan. xxii. &c

Item, de Abbe & Conuentu, si beneficium fuerit in monasterio. Ioan. xxii.

Item, de quocunq; alio collatore, vel patrono. Io. xxii.

Officiales Curiæ.

Volentes itaque tibi, qui de nobili genere procreatus, ac Accolitus vel Subdiaconus, aut Cubicularius, sive Notarius, seu Referendarius noster existis, præmistorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu &c.

Vel sic, tibi, qui etiam causarum palatii Apostolici auditor existis. Vel sic, tibi qui etiam Clericus cameræ Apostolicæ existis.

Vel sic, tibi, qui etiam Cubicularius noster, Apostolicarum literarum Abbreviator, & in illarum expeditione loc. sanctæ Rom. Ecclesiae Vicecancelario assistis, aut penitentiariæ nostræ scriptor literarum, & Apostolicæ cameræ Clericus existis.

Vel sic, tibi, qui etiam Apostolicarum literarum Abbreviator existis, & illarum expeditione &c. venerabili fratri nostro Episcopo Portuac. sanctæ Romanæ Ecclesiae Vicecancelario assistis.

Qui

Qui literarum Apostolicarum registrator existis.

Vel sic, tibi qui literas nostras de mandato nostro scribis.

Vel sic, tibi qui cantor, & capellanus in capella nostra existis, præmissorum meritorum &c.

Vel sic, tibi qui Cubicularius noster, ac supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum Registrator existis.

Vel sic, tibi qui in palatio Apostolico Seruitor existis.

Vel sic, tibi qui, vt afferis, in thesauraria nostra aliquan diu seruiisti, vt præsentialiter in registro supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum scribendo labores, præmissorum intuitu &c.

Vel sic, qui cursor noster existis.

Vel sic, qui, vt afferis, in conclavi, in quo nuper ad summi Apostolatus apicem assumpti sumus, tempore assumptionis huiusmodi venerabili fratri nostro P. Episcopo Tusculan seruiisti, præmissorum &c.

Vel sic, qui afferit, pro vnione nuper Pisii in vniuersali Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu & cæt.

Volentes itaque eundem E. qui vt afferit, in xxii. vel circa suæ ætatis anno, vel circiter constitutus existit, apud nos de vitæ ac morum honestate &c.

Sincerè &c. supplicationibus inclinati, vt liceat tibi qui etiam V. I. D. & sacri palati Apostolici causarum Auditor existis, habere altare portatile &c.

Volentes itaque tibi, qui, vt afferis, pro parte dilecti filii Alberti electi Ratisponen. nuncius ad generale Conciliū Pisii nouissimè celebratū destinatus fuisti, pmissorū &c.

Vel sic, qui, vt afferis, nuper causa vendredi ad curiam in quadam naui carissimi in Christo filii nostri Ludouici regis Hierusalem, & Siciliæ illustris, in mari per quoddam hostes ipsius regis captus, & bonis tuis apud tere repertis spoliatus fuisti, præmissorum &c.

Vel sic, te qui, vt afferis, de nobili comitum genere procreatus existis, præmissorum &c.

Vel sic, volentes &c qui, vt afferitur, ex utroque Parente de nobili Baronum genere procreatus existit &c.

Volentes

Volentes itaque, qui vt afferit, nullum beneficium Ecclesiasticum obtinet, & in vniuersitate studii pacificè existit; & per triennium N. & vltra in sacra Theologia studuit apud nos &c.

Vel sic, qui, vt afferit, cum rigore examinis licentiatus in Decretis existit præmissorum &c.

Vel sic, qui, vt afferit, in artibus & Medicina magister existit.

Vel sic, qui afferit, Baccalaureus in artibus existit, & similis non intitulatur Baccalaureus in artibus, quia non est gradus.

Vel sic, qui, vt afferit, Subdiaconus & Colonię studet.

Vel sic, q. vt afferit, Bononię iure Canonico studet. Nos igitur volentes te, qui, vt afferis, ex utroque parente de militari genere procreatus, & in artibus Baccalaureus existis, ac in registro supplicationum aliquandiu scribendo fideliter laborasti.

Nos igitur &c. procreatus existit, & in iure Canonico per plures annos studuit, necnon pro vniione nuper Piss. in vniuersali Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu &c.

Volentes itaque tibi, qui, vt afferis, de Iudaica cœitate cooperante domino, ad catholicam fidem conuersus existis, in sacra Theologia studere proponis, præmissorū &c.

Volentes itaque tibi, qui presbiter es, & cum quo dudu, vt duo beneficia Ecclesiastica curata, seu alias incompatibilia, etiam si parochiales Ecclesiae, aut dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Metropolitanus, & cathedralibus maiores post pontificales forent, & ad eos consueissent, qui per electionem assumi eisque cura &c sitib; alias Canonicè conferrentur, vel assumeris ad illa recipere, & quò ad viueres simul retinere liberè & licite valeres, Apostolica fuit autoritate dispensatū, præmissorū &c.

Vel recipere, & vsque ad quinquenium insimul retinere, illaque, seu eorum alterum iterum totiens, quotiens tibi placuerit, ex causa permutationis, vel alias dimittere, & loco dimissi vel dimissorum aliud, vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium, seu beneficia, Ecclesiasticum

Ecclesiasticum vel Ecclesiastica, duo tantum incompatibilia recipere, & etiam usque ad quinquennium huiusmodi retinere liberi & licite valeres, A postolica fuit autoritate dispensatum, præmissorum meritorum &c.

Nota, quod si quis dispensatus ad incompatibilia huiusmodi obtineat gratiam ad curata, tunc fiat mentio in loco ut proxime supra, si autem ad non curata. tunc narratur in fine literæ, non obstante.

Vitæ &c. Volentes itaque tibi, cum quo dudum, ut asservetur, ut non obstante defectu natalium, quem pateris de presbitero genitus & soluta, ad minores ordines promoueri, & unum sine cura trium, ordinatio primò, & deinde ut ad minores etiam sacros ordines promoueri, & unum cum cura, & aliud sine cura beneficia Ecclesiastica obtinerem posse, A postolica fuit autoritate successiuè dispensatum. Et pro quo venerabilis frater noster &c. supplicauit, præmissorum intuitu gratiam facere specialem &c.

Dignum &c Volentes itaq; N. dicecessis, cum quo dudu, ut asservit, super defectu natalium, quæ patitur de presbitero genitus & soluta, ut eo non obstante ad minores ordines promoueri, & unum sine cura ordinatio primò, & deinde ut ad oës etiam sacros ordines promoueri, ut tria alia beneficia inuicem compatientia, etiamsi unum &c.

Ilorum dignitas, personatus, vel officium in Metropolitana vel Cathedrali Ecclesia foret, si tibi alias canonice conferetur, recipere & retinere valeres A postolica fuit autoritate dispensatum apud nos de literarum scientia &c.

Vel sic, Volentes itaque tibi, cum quo dudu, ut asservis, super defectu natalium, quem pateris de soluto genitus, & soluta, ut eo non obstante ad omnes etiam sacros ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum, etiamsi curam haberet animarum, obtainere posse, A postolica fuit autoritate dispensatum, post quam quidem dispensationem clericali charactere fuisti insignitus, præmissorum &c.

Vel sic, Volentes itaque tibi, cum quo dudu, ut asservis, super defectu natalium, quem pateris de presbitero genitus & soluta, ut eo non obstante, ad oës ordines promoueri, & beneficiū ecclesiasticū sine cura recipere, & retinere liberè

M & li-

& licet valeres, ordinaria fuit autoritate dispensatum, post quam quidem dispensationem clericali charactere fuisti insignitus, præmissorum &c.

Vel sic, Volentes &c. M magistrum in artibus, qui ut asserit, olim in dioecesi Leodien. moram trahens, ab Episcopo Leodien, qui tunc erat ordinarij sui super hoc licentia non obtenta, se alias tamen, ut erat, rite clericali fecit charactere insigniti, quam quidem insignitionem ratam habens, & gratam, apud nos de literarum scientia &c.

Nos volentes te præmissorum meritorum tuorum favoribus prosequi, gratiosis tuis in hac parte supplicationibus inclinati, volumus & tibi, ut asseris, altare sanctorum Simonis & Jude in Ecclesia sancti N. in N. Dioec. cuius fructus &c. non excedunt obtinenti, & cui nuper de beneficio Ecclesiastico cum cura, & sine cura ad collationem &c. communiter vel diuisim spectante, vacante vel vacatu per alias nostras literas gratiosè mandauimus prouideri, autoritate Apostolica concedimus, quod prædictæ &c.

Volentes itaque qui in Diaconatus ordine constitutus existis, præmissorum &c.

Quando creatur Canonicus in pluribus Ecclesij.

V Num in B. & alium in C. Ecclesiis Canonici cum plenitudine iuris Canonici Apostolica tibi autoritate conferimus, & de illis etiam prouidemus, ac vnam in B. & aliam præbendas in C. Ecclesiis prædictis neenō dignitatem, personatum, administrationem, vel officium alterius earundem Ecclesiarum, & si ad illam, illum, vel illud consueuerit quis per electionem assumi &c.

Vnum Mororianen. & alium D. Ecclesiarum Canonici &c. prouidemus, vnam verò M. & aliam D. prædictum præbendarum, necnon dignitatem, personatum, administrationem, vel officium earundem Ecclesiarum, etiam si ad illam, illum, vel illud consueuerit &c. assumi.

Vnum Paduan. & alium Veron. Ecclesiarum Canonici &c. prouidemus, vnam verò Paduan. & aliam Venzon. prædictis præbend. ac dignitatem, vel officium alterius

alterius earundem Ecclesiarum &c.

Vnum beatæ Mariæ ad gradus Maguntin. & alium sancti Petri Versidien. N. Dioeces in qua maiores & minores præbendæ fore noscuntur Ecclesiarum Canonicatus &c. prouidemus, ac omnem in beatæ Mariæ, & aliā ex huius modi maioribus præbend. in sancti P. Ecclesiæ prædictis præbend necnon dignitatem, personatum, vel officium alterius earundem Ecclesiarum &c.

Vnum Ispalen. & alium Salaman. Canonicatus &c. prouidemus, ac vnam in Ispalen & aliā Salaman. præbend. prædictis, necnon dignitates, personatus, administrationes, vel officia alterius earundem Ecclesiatum, etiam si ad illas, vel illa &c animarum, dummodo aliqua dignitatū huiusmodi maior post pontificalem nō existat &c. plurimum cedentium vel decedentium, seu illam quomodo libet dimittentis vel dimittentium, cuiuslibet ipsarum Ecclesiarum Canonici aut Canonicorū in eisdem Ecclesiis, ac specialem quorum quidem præstimoniorū, & præstitionalium portionum & beneficiorum &c.

Vnum in Lubicen & alium in B. in quibusquidem, videlicet, Lubicen maiores, mediæ, minores, distinctæ, Chorales, Psalmiales, Capitulares, non Capitulares, Incorporate & Christianæ in B. Ecclesiis etiam maiores distinctæ, & minores præben. fore noscuntur, Canonicatus &c prouidemus, ac vnam Lubicen & aliā B. Ecclesiarum earumdem etiam ex huiusmodi maioribus præbend. & si que vaccent ad præsens &c.

Vnum in Pisant & vnum in Florentin ac vnum in Pistorē. & vnum in Lucan necnō vnum in Vulteran majoribus Ecclesiis Canonicatus &c. prouidemus. Necnon vnam in Pisant. & aliā in Florent. & vnam in Pistorē. & aliā in Lucan. necnon aliā in Vulteran. Ecclesiis prædictis præben. necnō dignitatem, vel personatum, aut officium in una ipsarum.

Quando mandatur creari Canonicus in pluribus Ecclesijs.

De uno B. & alio D. Ecclesiarū Canonicatibus cū plenitidine iuris Canonici autoritate nostra prouideas, faciens ipsum, vel procuratōrē suum eius noīe, in eisdē Ecclesijs eadē autoritate &c. assignatis, vnam verò B. & aliā A. prædictarū præbendarum necnon dignitatē, personatum & administrationem perpetuā, vel officium alterius earundē Ecclesiarum, etiam si ad dignitatē, personatum, & administrationē vel officiū consueuerit quis per electionē assumi, eiq. cura immaneat personarū, dummodo dignitas ipsa altera prædictarum Ecclesiarū maior post pōtificale non existat, siquę, siqui, vel siqua, vacant ad pōsens &c.

De uno maioris, & alio sancti I. maioris Pictauen. Rō. Ecclesiæ immediate subiectę Ecclesiarum &c. assignatis, vna verò maioris, & aliā sancti I. maioris Ecclesiarū prædictarum præben neenō dignitatē personarū, perpetuā administrationē, vel officiū alterius earundē Ecclesiarū, et si ad illā, illum, vel illud consueuerit q̄s per electionē assumi &c.

Oneriamus &c. eiique postquā ipse clericali charactere fuerit insignitus, de uno in L. & alio Canonicatibus in B. Ecclesijs, cū plenitidine &c assignatis, ac vna in L. & aliā in B. Ecclesijs prædictis præb. si quę vacent ad præfens.

De uno Abulen. & alio Sapren. Ecclesiarum Canonicatibus &c assignatis, vnam verò Abulen. & aliam Segobrien earundem Ecclesiarum præben. non prestimoniales portiones & simplicia in Ecclesijs prædictis, aliarumque Ciuitat & Dięces vnius, duorum, aut pluriū cedentis aut decedētis, seu cedentiū vel decedentium, aut illa alias quomodolibet dimittentis, vel dimittentium ipsarum Ecclesiarum, vel alterius earum Canonici vel Canonicorū, quorum quidem præstimoniorum, portionum, & beneficiorum fructus &c.

Quando creatur Canonicus in una Ecclesia.

Canoniciatū Ecclesiæ Lubicen in qua maiores, media distinetę, minores, nōnullę alię præben. fore noscūtur, cum

tum plenitudine juris; Canonici Apostolica tibi autoritate cōferimus, & de illo etiam prouidemus, ac vnam etiam in hujusmodi maioribus præbendis necnon dignitatem, personatum, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum Ecclesiæ Cabilon. in quæ licet sit certus Canonicorum numerus, præbendarum, tamen distinctio non habetur &c prouidemus, præbendam verò, ac perpetuam administrationem, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum &c prouidemus, præbendam verò, necnon oblegia vnius cedent vel decedentis, vel illa alias quo modolibet dimittentis ipsius Ecclesiæ Canonicæ, quorum quidem obligiorum fructus &c.

Quando mandatur creari Canonicus in una Ecclesia.

DE Canonicatu &c assignatis, præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, si qua vacet &c.

Quando creatur Canonicus in una Ecclesia, & datur ad illud beneficium.

Canonicatum Ecclesiæ Claromonten. &c. prouidemus, præbend. verò ac dignitatem, personatum, administrationem, vel officium eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum &c etiam si Canonicatus, præbenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium in cathedrali vel collegiata Ecclesia existat.

Canonicatum Ecclesiæ sanctæ N. Diœcesi. N. prouidemus præben. verò eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum cum cura, & sine cura, etiam si administratio, vel officium in cathedrali, seu Canonicatus, & præbenda in collegiata Ecclesia existat.

Canonicatum tecularis Ecclesiæ sanctorum Cosmè & Damiani. Assuden Colonien. Diœcesi in quo præter dilectas in Christo filias Abbatiæ, & Canonicas, nonnulli Canonicis Canonicatus, & præbend. obtinentes & capitulum facientes fore noscuntur, cum plenitudine iuris Canonici &c prouidemus, præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium &c.

*Quando mandatur creari Canonicus in una Ecclesia,
& datur ad aliud beneficium.*

Mandamus, quatenus si per diligentem examinatio-
nem eundem N. ad hoc idoneum esse repereris, sup
quo tuam conscientiam oneramus, decanatum Ec-
clesiae Remen cum plenitudine iuris Canonici autoritate
nostra prouideas, faciens ipsum N. vel procuratorem suum
eius nomine, in dicta Ecclesia N. in Canonicum recipi, &
in fratrem, stallo sibi in choro, & loco in capitulo eiusdem
Ecclesiae cum dicti juris plenitudine assignato, prebendā ve-
rō, & perpetuam administrationem, vel officium ipsis
Ecclesiae, necnon beneficium Ecclesiasticum sine cura,
etiam si Canonicatus, & Prebenda, administratio vel offi-
ciū collegiata Ecclesia existat, cuiusquidem beneficii &c.

De Canonicatu &c. assignatis, prebendam verō, & offi-
cium ipsis Ecclesiae, necnon beneficium Ecclesiasticum,
cum cura vel sine cura, etiāsi Canonicatus, & prebenda, vel
officiū in collegiata Ecclesia existat, & ad officia huiusmo-
di consueuerint, qui per electionem assumi, eorumq; alteri
cura immineat animarū cuiusquidē beneficii fructus &c.

De Canonicatu &c. assignatis, prebendam verō, & digni-
tatem, personatum, perpetuam administrationem, vel offi-
cium eiusdem Ecclesiae, necnon beneficium &c. etiam si
Canonicatus, & preben. aut dignitas, personatus, adminis-
tratio, vel officium, aut integra, vel dimidia seu comen-
salis portio in cathedrali, vel collegiata Ecclesia, aut deca-
natus, vel archipresbiteratus ruralis, quae dignitas, extra ta-
men Cathedram Ecclesiam reputetur, existat, & ad di-
gnitat. &c assumi eisq; cura immineat animarum, dum-
modo aliqua dignitatum huiusmodi in Handren. & alia
in N. Cathedrali maior post pontificalem, seu Collegiata
Ecclesia huiusmodi principalis non fuerit. cuiusquidem be-
neficii fructus &c.

De Canonicatu &c assignatis prebendam verō, ac di-
gnitatem personatum, perpetuam administrationem vel
officium dictæ Ecclesiae, necnon beneficium &c. etiam si
Canonicatus, & prebenda, personatus, administratio, vel
officium

officiū Metropolitanae , vel Collegiatę Ecclesiæ fuerit &c.

Prouinciae in quibus decima reducta est sunt sex,
& unus Episcopatus.

Archiepiscopatus Lugdunensis.

Rothomagensis.

Remensis.

Turonensis.

Senonensis.

Bituricensis.

Episcopatus Claromontensis.

Nota circa Collationes :

Ad collationem, prouisionem, præsentationem, electio
nem, seu quanuis aliam dispositionem, Venerabilis fra
tris nostri Episcopi Eboracen ratione perpetuae Cappella
niæ, quam in Ecclesia sancti N dictæ suæ mensæ Episcopa
li Canonice vnitæ pertinen &c.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi Caren . & dilecti
filii Abbatis monasterii sancti Andreæ iuxta Lugdunum,
ordinis sancti Benedicti vicissim pertin . collationem &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratribus nostri Episcopi,
& dilectorum filiorum capituli Firman . &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratribus nostri Episcopi
Amelen . & dilectorum filiorum Priorum, & capituli, sin
gularumque personarum Ecclesiæ Amelen . ordinis san
cti B. communiter vel diu sim pertinen . &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Prioris, &
portionariorum secularis Ecclesiæ sanctæ Mariæ Magdale
næ Vlixbonen communiter pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum præpositi, &
capituli sanctorum Cosme, & Damiani Ecclesiarū de N.
iniucem canonice vnit. N. Diœcesis communiter, vel di
uisim, pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Sacristæ, &
Capituli secularis Ecclesiæ sancti Vincēti N. diœcesis com
muniter pertinent.

Ad collationem &c Dilectorum filiorum Sacristę, Decani, & seniorum de Capitulo Ecclesię N. cōmuniter, vel diuisim pertinen. Et tunc dicitur ibi, seu si eidem Decano, & seniori de capitulo &c.

Ad collationem &c pertinen dilectorum filiorum cleri corum perpetuorum beneficiorum, hebdomadariorum nuncupatorum Ecclesię N.

Ad collationem &c Dilectorum filiorum capituli sancti N. Episcopalis Ceble dictæ tuę Diœcesis communiter pertinent.

Ad collationē &c dilectorū filiorū quinque presbiterorum ppetuorum beneficiatorū maioris altaris Ecclesię N. communiter peitinent & successorum, & eisdem beneficiis dicti altaris, & tunc in duabus partibus circa finem ponuntur hęc verba, Et successoribus: videlicet, in vobis, Et si eisdem quinque presbiteris, & successoribus suis &c.

Vel sic, Venerabilis fratris nostri Episcopi N. & dilectorum filiorum Decani, & capituli, singulo: umque Canonorum, & personarum N. necnon hospitalarii, seu prēbendarii quinque vicariorum, & Sacerdotum maioris altaris N. communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filii Ioannis Sacristę Ecclesię N ratione Sacristę, & quorundam perpetuorum beneficiorum quartorum vulgariter nuncupatorū, que in Diœces. N obtinet, & successorum eius in eisdem Sacrista, & beneficiis pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filii N de N. Canonici N. ratione capellanarum, quas idem N in ciuitate N. obtinet, & successorum suorum Canonicorum dictę Ecclesię capellani tempore obtinen pertinent. &c.

Ad collationem &c. Dilecti filij pr̄positi secularis Ecclesię beatę Marię de N pertinent.

Vel sic. Rectoris plebani nuncupati parochialis Ecclesię N Diœcesis pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filii rectoris Ecclesiarū de N & A. adinuicem Canonicę vnitam pertinen

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum duorum rectorum parochialis Ecclesię N. per duos solitę gubernari rectores,

rectores, quorum unus duas & quilibet eorum quartam ipsius Ecclesie partes obtinent.

Ad collationem &c. Dilecti filii rectoris quartę partis Ecclesia N. per tres solitae gubernari rectores, quorum unus & cæt.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorū perpetui vicarii, & portionariorum Parochialis Ecclesie sancti N. Diocesis, dictæ tuæ Diocesis communiter vel diuisim pertinē.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi D. & Dilecti filii Abbatis monasterii sancti N. ordinis N. vicissim pertinen-
collationem &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum capituli Ecclesie N ordinis N. communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterii sancti N. Diocesis Romanę Eccle-
się immediate subiecti ordinis sancti Benedict. &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, &
Conuentus Monasterij N.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi N. & dilectorum filiorum sancti N. necnon dictæ Diocese. Monasteriorum Abbatum, & Conuentuum collationem &c.

Ad dilectorū filiorum Abbatis de N. & Dilectorum in Christo filiarum Prioris, & Conuentus de N. per Abbatē de N. qui est pro tempore, & Priorissam soliti gubernari monasteriorum ordinis sancti N. Diocesis collationem &c.

Ad collationem &c. Abbatis, & Conuentus Monasterii sancti D. ordinis sancti B. &c.

Ad collationem &c. Dilecti filii Prepositi, & dilectorū in Christo filiarum Abbatis, & cōuentus Monasterii de N. per Prepositum & Abbatissam soliti gubernari Cistercien ordinis N. Diocesis communiter vel diuisim pertinen.

Ad collationē &c. Dilecti filii maioris prioris Ecclesie N. vel Monasterii de N. ordinis & Diocese p̄dicti, in qua, vel in quo duo priores, quorū unus maior, alter vero minor prior ipsius Ecclesie vel Monasterij nūcupati existūt, ptin.

Ad collationem, vel presentationem dilecti filii magistrorum domus militię de N. Cistercien ordinis N. Diocesis.

Ad commendationem dilectorū filiorum commenda-
torum,

torum, & fratrum domus hospitalis sancti Ioan. Ierosolimitan. in sua Dioecesi communiter vel diuisim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum magistri, & fratrum domus hospitalis sancti N. Crucifixorum ordinis S. Augustini, communiter vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Sacristæ secundi, & portionariorum Ecclesiae N. ordinis N. communiter vel diuisim pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum prioris, & fratrum domus sancti sepulchri dominici Ierosolimitani ordinis sancti Augustini communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum in Christo filiarum Abbatisse secularis Ecclesie sancti N. N. dioeces communites, vel diuisim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum Magistri, & fratrum domus hospitalis beatæ Mariæ Theutonicorum Ierosolimitan. N. Dioecesis communiter vel diuisim pertinen.

Ad collationem dilectorum in Christo filiarum Priorissæ, & conuentus Monasterii sanctæ Mariæ N. per Priorissam soliti gubernari ordinis N. sub cura, & secundum institutione ordinis fratrum Prædicatorum viuentium communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Abbatisse & conuentus Monasterii sancte N. Dioecesis eiusdem sanctæ communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filii præpositi, & dilectorum in Christo filiarum Abbatisse, & conuentus Monasterii N. Cistercien ordinis N. Dioecesis per præpositum, & Abbatissem soliti gubernari communiter, vel diuisim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum in Christo filiarum Magistri, & sororum, ac dilectorum filiorum magistri dominus leprosariæ N. Dioeces.

Ad dilectorum filiorum Præpositorum, Decanorum, Cantorum, Custodum, Capitulorum, singulorumque Canonorum, & personarum sanctorum N. & felicis N. Dioecese collationem Ecclesiarum &c.

Ad dilectorum filiorum vniuersorum presbiterorum, clericorum, & laicorum fratrum maiorum Calendarum nuncius.

nuncupatorum, certis anni temporibus in parochiali Ecclesia beatæ N. maioris oppidi N. Dioecesis commorantiū, & Ecclesiastica beneficia insimul conferentium collationem &c. &c.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi Elnen. etiam ratione maioris capellaniæ Ecclesia N. mensæ Episcopalis Elnen & dilectorum filiorum Albien capitulorum, necnon Archid Sacristæ, & præceptorum Albien. Hebdomadario rum sancti N. singulorumque Canonicorum, & personarum earundem Ecclesiarum collationem &c.

Ad collationem &c. Dilætorum filiorum Dæcani, & vniuersorum presbiterorum clericorum, & personarū Calendarum nuncupatorum in parochiali Ecclesia N. Dioecesis certis anni temporibus viuentium communiter, vel diuisim pertinen.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi Geben. ac Dilætorum filiorum Capituli Geben sancti Iacobi Prioratus nuncupati N. Dioecesis Ecclesiarum, necnon Rectorum Priorum, nuncupat. & portionariorum Ecclesiæ Parochialis N. in qua quidem Parochiali Ecclesia nonnulli clerci, nonnulli perpetui beneficiati portionarii nuncupati, fore noscuntur, collationem &c.

De expectatiinis pro regularibus.

Volentes in artibus &c præmissorum meritorū tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per Monachos Monasterii N. ordinis N. Dioecesis cuius Monachus, ut afferis, ordinem ipsum expresse, professus existis, gubernari consuetum. Cuius fructus &c.

Volentes itaque tibi præmissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per monachos Monasterii N. ordinis N. Dioecesis gubernari consuetum, cuius fructus &c. & in medio literæ, videlicet, post distictius inhiben. & ante, non obstante dicetur sic. Decernen te quā primū vigore presentum huismodi beneficium sueris pacifice asecutus, dum

dum Monasterio in hospitali dicti ordinis N. Dicece. cuius
Monachus, & ut afferis, ordinem ipsum expressè professus
existis, ad dictum Monasterium N. transferendi &c.

Cùm fructus, redditus, & prouen. si beneficium ipsum
in partibus, quibus antiqua taxatio decimæ ad medietatem
eiusdem taxationis est reducta, & cum cura lx. & sine cu-
ra xxx. Si verò in aliis partibus & cum cura lx. & sine cura
fuerit xl.lib. Turon. secundum taxationem huiusmodi de-
cimæ va an non exceden.

Vel sic, Ad duo beneficia, cuius, seu quorū fructus, red-
ditus, & prouen si illud, vel illa in partibus, in quibus anti-
qua taxatio decimæ ad medietatem eiusdem taxationis est
reducta, & ipsum vnum, vel ipsorum duorum alterum, cū
cura lx & sine cura xl.lib. Turon part. secundum taxatio-
nem huiusmodi decimæ valorem &c.

De non obstantibus generalibus.

Non obstan. quibusunque statutis, & consuetudini-
bus Ecclesiæ, in qua huiusmodi beneficium forsitan
fuerit, illis præsertim quibus caueri dicitur, q̄ nullus
in dicta Ecclesia N. præbendam assequi valeat, nisi de mi-
norī præbenda ad maiorem gradatim, & per optionem a-
scendat contrariis iuramento confirmatione Apostolica
&c. cum clausula, etiam si Canonicatus & præbenda.

Vel sic, quod antiquiores Canonici gradatim meliores,
si voluerint, possint, cum vacant, per se vel per alios optare
præbendas &c

Vel sic, nisi de minori ad medium, & de media præbend.
ad maiorem gradatim, & per optionem ascendat contra-
riis & cęt.

Vel sic, non obstant quibusunque statutis, & consuetu-
dinibus ipsius Ecclesiæ, illis præsertim quibus caueri dī, q̄
nullus præfatam præbendam assequi valeat, nisi de inferio-
ri præbenda ad predictam præbendā gradatim, & per optio-
nem ascendat contrariis &c

Non obstan. quibusunque statutis, & consuetudinibus
ipsius Ecclesiæ seu Ecclesiarum, in qua seu quibus benefi-
cium,

cium, seu beneficia huiusmodi forsitan fuerint, illis præsertim in quibus forsitan in aliqua huiusmodi cauetur, q̄ nulus inibi dignitatem, vel personatum, seu beneficium obtinere valeat, nisi Canonicus aëtu præbendatus, & capitularis, ac emācipatus eiusdem, seu maioris Herbipolen. Ecclesiārum existat, contiariis &c.

Non obstante quibuscumque statutis, & consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, illis præsertim in quibus caueri dicitur, q̄ ipsam præbendam pro tempore obtainens, infra annum à tempore a secessionis eiusdem computandum, ad presbiteratus ordinem se promoueri facere teneatur. Alioquin ipsis Canonici, & præbenda eo ipso priuatus existat, quodque nulli tructus, redditus, & prouentus ministrari debeant, nisi in sacerdotio huiusmodi fuerit constitutus.

Vel sic, illis præsertim quibus caueri dicitur, q̄ nullus Canonicatum, & præbendam Ecclesiæ sancti Germani prædictæ obrinens illas, nisi de licentia Decani pro tempore existentis, & dilectorum filiorum capituli eiusdem Ecclesiæ permutare valeat contrariis &c.

Non obstante tam fe. re. Boni Papæ viij. & bon me N prædecessoris nostri, quam aliis quibuscumque constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ sancti G. iuramento &c.

Vel sic, quando tolluntur regulæ Cancellariæ, videlicet constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, atque nostris, necnon statutis &c.

Nō obstat statuto Urbani, ex quo caueat ne quis duos Canonici & præben. simul infra muros N. obtainere valeat.

Non obstante fe. re. Boni Papæ viij. prædecessoris nostri & aliis Apostolicis constitutionibus, & quibuscumque aliis, præsertim quibus dudum, volumus, quod in quibuscumque beneficialibus impetratio. à nobis existat in antea obtainendū non obstat beneficiali impetratio &c. exprimentur, & quemcumque super huiusmodi impetrant. sine expressione dictarum non obstat. prætextu impetrando concessionem, quod non obstante huiusmodi non expressè habentur expediendæ literæ nullus forent roboris vel momenti, cum illa alias in suo robore permanfura, hac vice dunta-

duntaxat specialitet, & expressè derogamus &c.

Non obstan. quòd ipsa præpositura sancti P. perfe re.
C. Papam xi prædecessorem nostrum ea de cauſā, vt dici-
 tur, suppressa fuerit, vt de fructibus, redditibus, & prouen.
 ipsius præposituræ tres Canonicatus, & preben ac vicarias
 in dicta Ecclesia sancti N de nouo crearentur, quæ quidē
 suppressio nondum sortita esse suum imò de ipsa præposi-
 tura pluribus, & specialiter dicto clero per fe re. G. Papā
 vii. prædecessorem nostrum post dictam suppressionem dū
 vacauerit ipsa suppressione nō obstant. fuerit compromis-
 sum, necnon quibusunque statutis, & consuetudinibus ip-
 sius Ecclesiæ sancti N contrariis &c.

Non obstan. quòd idem G. vt afferit, cauſam quam su-
 per dicta præpositura contra quendam aduersarium suum
 mouere intendebat, coram clero auditoris causarum di-
 cti palatii per nos committi obtinuit. Cuius statutum etiā
 habere volumus pro expresso & p bo. me. Boni. Papā viii.
 prædecessorem nostrum, quām aliis quibusunque con-
 stitutionibus Apostolicis, necnon statutis dictæ Ecclesiæ,
 contrariis, iuramento &c. aut si aliqui &c.

Non obstan quòd prædictę, vel alicuius regularis ordi-
 nis professor non existit, & quibusunque cōstitutionibus
 Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, Monasterijs &
 ordinis prædictorum, iuramento &c contrariis &c.

Non obstan. si dictus G eidem hospitali tanto tempore
 non seruierit, quanto ante adoptionem beneficij secundū
 stabilimenta, seu statuta, & consuetudines dicti hospitalis
 seruire forsitan teneretur, vel fuisset assēcutus, etiam si non
 sit in ætate legitima, seu requisita, Constitutionibus, & or-
 dinationibus Apostolicis prædictis, stabilimentijs, seu statu-
 tis, & consuetudinibus contrariis, etiam iuramento &c.
 Seu si magistro pro tempore existenti, & dilectis filiis fratri-
 bus dicti hospitalis, quod ad præsens magistro caret, vel
 quibusvis aliis.

Et nota, quòd quando mandatur prouideri de præce-
 ptoria alicuius domus in non obstan generalibus, videli-
 cet, non obstan. fe. re. Bo. & cę. Apostolicis additur, necnō
 domus, & ordinis prædictorum etiam iuramento &c. qui-
 buscunque,

buscunque, aut si pro aliis in dicto hospitali Apostolica for
san sint scripta directa, seu si aliqui &c.

Non obstan. quod dictus Lucas tibias, & pedes tortos
habet, ita quod vnci pedum extorturam sibi inuicem cor-
respondant, & quibuscunque caueri dicitur, quod nullus
non liber membrorum in eiusdem Monasterii Monachū
recipi possit, contrariis iuramento &c.

Seu si venerabili fratri nostro Episcopo N. dilectis filiis
Abbatii Monasterii eiusdem, ac prioratus ipse conuentua-
lis existat conuentibus, vel quibusuis aliis &c.

Legato, & conditione huiusmodi, & aliis constitutioni-
bus, & legibus Imperialibus, & consuetudinibus non ob-
stan. quibuscunque dat. &c.

Quodque prefatus P. literarū predicatorum vigore non-
nulla beneficia Ecclesiastica, tunc certis modis vacatura,
cum protestationibus in talibus fieri solitis, infra tempus
legitimum acceptauit, sibique de eisdē prouideri obi inuit.

Aut quod ut afferis, idioma, quod gens illarum partū
communiter loquitur, non bene intelligis, nec scis intelli-
gibiliter loqui. Nos enim tecum, ut Ecclesiam predictam
& cetera dispensamus, præmisimus, ac constitutionibus, & or-
dinationibus Apostoli necnon predictis statutis, & consue-
tudinibus, & aliis contrariis nequaquam obstan. autorita-
te Apostoli concedimus per presentes, prouiso &c.

Aut si presens non fueris ad prestantum de obseruan-
dis statutis, & consuetudinibus eiusdem Ecclesie ratione
dignitatis, personatus, vel officij huiusmodi locitum iura-
mentum, dummodo &c.

Seu, si hodie pro alio, vel aliis super æquali, vel æquali-
bus, gratia, seu gratiis in dicta Ecclesia sancti Io. literas du-
xerimus concedendas. Nos enim tam illas, quam presentes
effectum sortiri volumus, quacunque constitutione
Apostolica contraria non obstante. Nulli ergo &c.

Seu si hodie pro alio, vel aliis super æquali, vel æquali-
bus, gratia, seu gratiis in dicta Ecclesia sancti Io. necnon de
simili beneficio ad Collationem pro presen. seu quanvis
aliam dispositionem Episcopi, Præpositi, Decani, Capi-
tuli, Canonorum, & personarum predicatorum, commu-
niter,

niter, vel diuisim pertinen. literas nostras &c.

Seu, si hodie pro alio, vel aliis, super æquali, vel æqualibus, gratia, seu gratiis in dict. Aquilegen & beate Marie Ecclesiis, necnon prioratibus, seu plebaniis huiusmodi literas duxerimus concedendas &c

Constitutionibus Apostolicis, necnon indultis, prouisioribus, & literis derogatoriis, Nicolao, & Bertoldo prefatis super dictis Canonicatu, & preben. ac specifica, seu quavis forma, vel expressione verborum concessis, & aliis contrariis non obstan. quibuscumque.

De non obstantibus beneficialibus.

Seu quod beneficium Ecclesiasticum cum cura vel sine cura ad collationem, vel presentationem dilectorum filiorum Prepositi, Decani, & capituli Ecclesie sancti Petri Maguntin. communiter pertinen. autoritate literarum nostrarum in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, te afferis expectare, quasquidem literas, & processus habitos per eisdem, & quocunque inde secuta ex nunc cassamus, & irritamus, nulliusque esse volumus roboris, vel momenti. Nulli ergo &c.

Et predicto modo dicitur, quando impetrat aliam gratiam expectatiuam. Si vero impetraret beneficium vacas, tunc ponitur clausula, quod literes sint casae, postquam fuerit asseditus beneficium &c.

Vel sic, aut quod idem N. beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura ad collationem, vel presentationem dilectorum filiorum Abbatis, & conuentus Monasterii sancti N. Dioecesis ordinis sancti Benedicti.

Et nota, quod licet impetrans non fecerit mentionem de beneficio, quod sibi ignorantem per ordinarium collatum erat, propterea impetratio non est surreptitia, ut in c. gratia de rescript in vj.

Seu, quod nos dudum tibi de uno, vel duobus, aut tribus beneficio, seu beneficiis, Ecclesiastico, seu Ecclesiasticis, etiam si ipsum unum, vel ipsorum duorum, seu trium aliquod

aliquid curatum, aut dignitas, vel personatus, seu officium cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel Collegiata, & dignitas ipsa in Collegiata Ecclesia huiusmodi principalis fōter, & ad eandem quis per electionem assumeretur. Ad venerabilem fratrum nostrorum &c. Collationem, prouisionem, præsentationem, seu quanuis aliam dispositionem communiter, vel diuīsim spectā seu spectan. vacan. vel vacaturum per alias nostras literas gratiosè mandauimus, p̄ uideri Volumus autem, q̄ quām primum vigore præsentium dictam Ecclesiam sī pacificē asseditus, prædictae literæ, quæ tibi de huiusmodi beneficio, seu beneficiis prouideri mandamus ut præfertur, & processus habiti per easdē & quæcunque inde secuta quo ad dignitatem, vel personatum, seu curatum beneficium, aut officium duntaxat sint cassa, & irrita, nulliusque roboris, vel momenti.

Seu, q̄ nos nuper tibi p̄ alias literas de Canonicatu sub expectatione Præbendæ Ecclesiæ Pataien. prouidimus, & de beneficio &c. gratiosè mandamus prouideri, & tecum, ut huiusmodi beneficium cum cura, vel sine cura, si earumdem literarum vigore conferretur recipere, & vñā cum dia parochiali Ecclesia quoad viueres retinere valeres, du-ximus dispensandum. Nos enim tecum &c. vt habetur infra in dispensatione ad incompatibilia.

Vel sic, Aut q̄ nos eidem lo. vt afferit, de Canonicatu sub expectatione præbendæ Ecclesiæ S. Ioan. in Haug. extra muros Herbipolen gratiosè cōcessimus prouideri &c.

Vel sic, de Canonicatus sub expectatione præbendæ & supplementi Ecclesiæ S. Ioan. in Haug extra muros Herbipolen. ac beneficio Ecclesiastico cū cura, vel sine cura, ad collationem, prouisionem, præsentationem, seu quanuis aliam dispositionem venerabilis fratis nostri Episcopi P.

Ad idem etiamsi dignitas, personatus, vel officium pertinen. vacan vel vacaturo gratiosè concessimus prouideri.

Ad idem etiamsi dignitas, personatus, vel officium, etiā electi fuerit &c

Aut, q̄ nos dudum sibi de expectatione maioris præbendæ Ecclesiæ S. Ioannis, in qua maiores, & minores præbendas existunt, per alias nostras literas gratiosè mandauimus

Nmus

mus prouideri & cæt.

Seu, quod nos dudum eidem P. de vno in N. & alio in N Eccles Canonicatibus sub expectatione præbendarum, ac beneficio Ecclesiastico &c.

Seu, q. vt afferis, dudum de Canonicatu sub expectatio ne præben. ac oblegiorum Ecclesiæ maiorū Bambergensis, quorum quidem oblegiorum fructus, redditus, & prouenitus quinquaginta marchas argenti. co est va an non ex ce ac dignitatis, personatus, vel officii in eadem Maiori, vel sancti Stephani Bambergensis. aut sancti Iacobi extra muros Bambergensis Ecclesiis gratosè concessimus prouideri, cum Claustra imparita volumus propter literam quam habet & cæt.

Vel sic, aut q. idem N. beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura, ad collationem, vel prouisionē dilectorum filiorū Abbatis, & Conuentus Monasterii sancti Vincentii ordinis sancti Benedicti Simen. Diœcœl. communiter, vel diuisim autoritate, & literarum nostrarū in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, ibi cōcessarum se afferit expectare. Quasquidem literas, & processus habitos per easdem, & q. cunque inde secuta, ex nunc cassamus, & irritamus, ac nullius esse roboris, vel momenti &c Nos insuper. &c.

Seu, q. dudum, vt afferit, de beneficio cum cura, vel sine cura ad collationē, prouisionem, præsentationem, seu quanuis aliā dispositionem venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Maguntin ac dilectorum filii Prepositi, Decani, & Capituli, singulorumq; Canonicorum, & personarū Ecclesiæ Maguntin communiter, vel diuisim pertineniant. vel vacaturam gratosè concessimus prouideri, vel per alias nostras gratosè mandamus prouideri.

Quodq; dudum eidem M. aut aliud beneficiū Ecclesiasticum curatum, aut alias cum dicta Ecclesia in N. incom patibilia etiamsi dignitas, vel personatus, seu officium cū cura, vel sine cura in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia, ac dignitas ipsa in cathedrali maior post pontificalem, aut in collegiata huiusmodi principalis foret ad dignitatem huiusmodi, quis per electionem assumeretur recipere, & vna cum

cum dicta Ecclesia in N Dicēces quo ad ueniret retinere lib
erē, & licet valeret, fuit autoritate prædicta dispensatum.
Nos enim &c.

Vel sic, obtinere, & nos dudum sibi de beneficio Ecclesiastico & vacan, vel vacaturo, etiāsi Canonicatus & Preben. eiusdem Ecclesiae foret per alias nostras literas gratiosè mandamus prouideri.

Vel sic, aut q̄ nos dudum tibi, vt afferis de vno ex prioratibus, seu plebanatibus secularium, & collegiatarum Ecclesiarum ciuitatis, vel Dicēce Floren. vacan. vel vacaturum per alias nostras lfas gratiosè mandauimus, prouideri.

Seu q̄ nos nuper eidem Io. vt afferit, de una in S. Andreæ, & de alia in S. Iuliiani Vlixbon. Ecclesiis perpetuis portionibus &c. vacan. vel vacaturum gratiosè concessimus prouideri.

Et nos hodie tibi Canonicatum sub expectatiōne præbendæ, ac officii Ecclesiae beatæ Mariæ Traiectē. p alias nostras literas gratiosè duximus prouidendum, quas quidem literas, & processus habitos per easdem, & quęcunq; inde secuta, in suo volumus labore permanere, quacunque cōstitutione seu ordinatione Apostolica contraria, nō obſt.

Aut, q̄ dictus Nicolaus, vt afferit parochiale Ecclesiam de N. Dicēesis, cuius fructus, redditus, & prouentus illam pro tempore obtinenti, & in ea non residenti vi tra xl lib. Turon similiū non valere annuatim noscitur, obtinere volumus &c.

Aut q̄, vt afferis, dudum in Canonicum Asten. Ecclesiae autoritate ordinaria fuisti receptus. Aut q̄ idem Nicolaus, vt afferit, parochiale Ecclesiam prædictam & perpetuam Vicariam sine cura ad sanctæ Luciæ in dicta Ecclesia, ac perpetuum beneficium sine cura primissaria nuncupatum, ad beatæ Mariæ virginis in parochiali de N. dicēce Dicēces Ecclesiis altaria sita, & quorum omnium fructus &c. sex marc arg. se. con æsti. va. an non exced. noscitur, obtinere volumus &c.

Et dudum Canonicatum, & Preben. Ecclesie S. Bartholomæi Andegauen. vigore quarundam literarū Apostolica sum, prout ex ipsarum forma poteris, infra tempus debitū

N 2 acceptasti,

acceptasti, & tibi de eisdem obtinuisti prouideri, cum clausula volumus &c.

Et tibi de Thesauraria Ecclesiae sancti N. Magutin quæ simplex officium existit certo modo vacan. Apostolica fuit autoritate prouisum &c.

Vel sic, aut qd dudum eidem Alphonso, vt afferit, de parochiali Ecclesia S. Eulalie de N. prædictæ Diœcesis, cuius fructus &c. nō excedunt tunc certo modo vacan & cuius possessione nondū habet, Apostolica fuit autoritate prouisum, cum clausula volumus &c. Ad idē cōcessimus prouideri.

Aut qd nos dudum eidem Alphonso, vt afferit, de Archidiaconatu plebis sancti Blasij N. Diœcesis, cuius ccc. at de parochiali Ecclesia sancti N. Diœcesis, quæ tūc certo modo vacare sperabantur, quorū omniū fructus &c. non excedunt gratiōsē concessimus prouideri, cū clausula volumus &c.

Seu, quod nos dudum eidem Io. vt afferit, de præpositura Ecclesiae Melden quæ dignitas curata, & principalis in eadem Ecclesia existit, & ad quam quis consuevit per electionem assumi, cuiusq; fructus &c. non excedunt certo modo vacan. cuius possessionem non habet, per literas nostras gratiōsē mandauimus prouideri &c.

Aut quod, vt etiā afferit, in singulis beatæ Mariæ de N. & in sancti N. N. Diœcesis, & in sanctæ N. & in sancti P. neçnon in sanctæ A. de N parochialibus Ecclesijs N. Diœcesis singula perpetua beneficia, quorū omnium fructus &c. obtinere, nosque dudum tibi de vno &c.

Contradictores &c. non obstan qd idem C. vt afferit, causam supradictā super prædicta præpositura, cōtra quendam suum aduersariū mouere intendebat, coram certo auditore cautarum dicti palatiū per nos committi, cuius statu etiam habere volumus pro expresso, etiam pīc mī. &c.

Vel sic, aut quod tuper altari sine cura S. Gulielmi virginis sito in Ecclesia sanctorum P. & M. Argen. contra quendam suum aduersarium causam mouere intendis, & in Palatio Apostolico committi citationem ad partes de cerni obtinuisti, ac dudum &c.

Aut, idem M. vt afferit, super Parochiali Ecclesia sancti N. dictæ Diœcesis, cuius fructus &c in palatio Apostoli

dico noscitur litigare, cum clausula volumus &c.

Vel sic, super Parochiali Ecclesia de Malamotte dictæ Diœcesis in Ro. cur nosceris litigare, aut si hodie p. alio &c.

Aut quod, ut asseris, Canonicatū, & præben ac thesaurariam Ecclesiæ sancti Godegrandi N. Diœcessis, de quibus tunc certe modo vacan. prouideri mandan. & per quorum Canonicat & præben & thesaurariæ, quæ simplex officium est assecutionem dictos Canonicatum, & præben. S. N dimittere tenearis, si illos interim non dimiseris in Palatio Apostolico, ut asseris, litigare. Volumus aut q̄ quāprimum Canonicatum, & Præbendam sancti N. Ecclesia rum, cum vero dignitates, personatus, vel curati officij huiusmodi possessionem vigore presentium fueris pacifice assecutus, Parochialem Ecclesiam predictam, quos, ut presertim obtines, & quos ex iuncte vacare decernimus omnino, prout ad dimitendum dictos Canonicatum, & Præbendā sancti M. te sponte obtulisti, dimittere tenearis &c.

Aut quod idem M. ut asserit, super Parochiali Ecclesia in M. dictæ Diœcessis in palatio Apostolico litigando pro se, & contra quedam aduersarium diffinitiuam sententiam reportauit, & super reportat &c & litigat. Seu, q̄ idem Io. asserit Canonicatum, & Præbendam floren & sanctæ Mariæ Argen. neconon sanctæ Mariæ de partura N. Diœcessis Ecclesiarum plebanatus, qui curat & dignitates principales in eisdem Ecclesijs existunt, & ad quos consueuerunt, qui per electionem assumi, & quorum omnium fructus &c non excedunt insimul ex dispensatione per se re Bonif. Papam viii. prædecessorem nostrum sibi concessa, noscitur obtainere, quod ipse &c.

Vel sic, seu quod, ut asseritur, Canonicatum & Præbendam ac scholastriam in R. quæ dignitas est ad quandam perpetuam vicariam sine cura in Dolen. Ecclesiis, quorum fructus &c.

Seu quod idem B. ut asseritur, quoddam S. Candichon nuncupatum consuetum clericis secularibus in perpetuum beneficium Ecclesiasticum assignari, Redon. Diœcessis cuiusfructus &c noscitur obtainere &c.

Seu, q̄ idem M. quoddam perpetuos redditus, & consue-

tos, in titulum beneficij Ecclesiastici assignari, quorum
fructus &c. non excedunt noscitur obtinere &c.

Seu q̄ idē M quasdam perpetuas decimas in parochia
de N. dictę Diocesē in perpetuum beneficium Ecclesiasti-
cum clericis secularibus assignati solitas, quę illas obtinen-
ti, & in eadem Parochia non residenti ultra quinque libras
similes turon. non valent annuatim, noscitur obtinere.

Nota, q̄ talis non intitulatur de huiusmodi redditibus,
sive decimis, sed tātum modo dicitur clericus A. Diocesis.
Aut, q̄ idem N vt afferit, vt alteram portionem Parochia-
lis Ecclesie per duos solitae gubernavi rectores N. Diocesē
noscitur obtinere &c.

Seu, q̄, vt afferit, dudum in rectorem hospitalis paupe-
rum domus Dei nuncupatę de N. Diocesē tunc certo mo-
do vacan per fratres dicti hospitalis electus existit, ac Cano-
nicatum, & Præben. Ecclesiae Finis. quos tunc obtinebas,
& quorum fructus &c. non excedunt de facto expoliatus
existis &c. & super Prioratu S. P. de R. ordinis S. Augustini
dictę Diocesē. autoritate Apostolica tibi commendato,
quem possides nosceris litigare.

Seu, q̄ afferis Canonicatum, & maiorem Præbend. Ec-
clesiae N in qua maiores, & minores præben fore noscun-
tur, ac Parochialē Ecclesiam in G necnon quoddam ppe-
tuū beneficium in nono choro in Hagnenon obtines, &
super quadam perpetua vicaria in Sting. in Palatio Apo-
stolico litigas, & dudum tibi de Canonicatu, & Præbenda
in Burgis dictę Diocesē. & quadam alia perpetua vicaria in
M Ecclesiis, quæ quidem beneficium, & vicariæ sine cura
sunt, tunc certo modo vacan. Apostolica extitit autorita-
te prouisum. Aut si hodie &c.

De clausula volumus.

Volumus autem q̄ quāprimum vigore presentiū
Canonicatum, & Præben ac beneficium huiusmo-
di fueris pacificè assecutus, huiusmodi presentes lite-
re, & huiusmodi processus habiti per easdem, & quæcun-
que inde secuta, quo ad reliquum assequendi bnt cassa, &
irrita, nulliusque roboris, vel momenti &c.

Volumus

Volumus autem, q̄ quām primum vigore præsentium dignitatem, personatum, aut officium curatū fueris pacifice assetus, eandem Parochialē ecclesiam quam, ut perficitur, obtines, quam ex nunc vacare decernimus, omnino dimittere tenearis, quodq; post trienium à data præsentium cōputan. præbēdam, vel aliquam dignitatem, personatū, seu officium, aut beneficium, aliquam seu aliquid, vigore ea-rundem non acceptes, & de illa, vel de illo facias tibi prouideri administrare Canonicus eiusdem ecclesiæ S. Stephani, si interim tibi de aliqua præbenda inibi non prouidea-tur, esse desistas &c. decernentes irritum, & inane, si secus actum fuerit in p̄missis. Nulli ergo &c.

Volumus autem, q̄ idem A quām primum vigore præsentium beneficium curatum huiusmodi fuerit pacifice assetus, dictam Parochialem ecclesiam, quām ex nunc va-care decernimus &c. omnino, prout ad id te sponte obtuli sti, dimittere tenearis. Nulli ergo &c.

De iudicibus, & eorum ordine.

IN ordinatione Iudicum, Præpositus, vel Decanus alicu-ius ecclesiæ, tanquam maiores, Priori, Præposito, vel De-canō alicuius Monasterii tanq; minoribus postponuntur.

Priori prædicatorum, & Guardianus Minorū, possunt esse vñā cum aliis Iudicibus, sed soli non, & debet semper ponи post alios Iudices &c. Canonicos, & tunc datur clau-sula, non obstan indulgentiis.

Nota, q̄ ordo præponitur Diœcesis, & ordo S. Benediti Hanueten. Diœcesis, sed præponitur ciuitati & Mona-sterii sancti Dominici Naunen. ordinis sancti Benediti.

Irem, titulus Præmonstraten præcedit ordinem sis Præmonstraten ordinis, & similiter beatæ Mariæ de Pitiës or-dinis S. Benediti.

Item, dicitur Prioratus sancti Petri de monte Felico Ca-maldulen. Diœcesis ordinis Panorum. Diœcesis, & non dicitur Prioratus Monasterii sancti N. quia non vocatur Mo-nasterium, sed Prioratus.

Ite nota, quòd Iudices qui ponuntur literis Apostolicis

N 4 debent

debent poni & ordinari secundum maioritatem, in quibus existunt prælationum, dignitatum, & officiorum in quibus existunt prout prosequitur.

Electo enim non scribitur Episcopo, nisi fuerit consecratus, & Episcopus consecratus est præponendus in literis Apostolicis Electo.

Item, Præpositus postponitur Decano, & Decanus Archidiacono, & Archipresbitero, Prior, Plebano, Archidiaconus Archipresbitero.

Item locus semper debet iungicūm Dœcesi, nisi sit aliquid impediens.

Item, in domibus, vel locis Hospitalium vel militiarū, semper cognomē huius loci, seu domus particularis postponi debet generali titulo, seu cognomini huiusmodi hospitalis, seu militie, vnde male diceretur Alsua vel militiae &c sed potius dici debet domus hospitalis sancti Ioan Iero solimitani in Alsua, vel domus militiae de Calletia deuatae lo, vel in Olserti. Itaque locus, vel Osua, vel macello, & similia postponuntur, ut supra.

Item, quando scribitur Sacristæ, semper ponitur secula Ecclesiæ. Si vero fuerit Sacrista maioris Ecclesiæ, dicitur Ecclesiæ tantum.

Item, Sacristæ, Custodi, & Camerario Monasterii scribi non potest, vt no gl. in Cle. & si principalis de rescrip. quia habent officia, & non dignitates, vt dicit Spec. in tit. de iudicio deleg. S fin.

Item, Decano rurali scribi non potest, vt dicit glos. in d. Cle. & si principalis.

Item, quando scribitur Plebano pro Iudice, tunc non dicitur Ecclesiæ, sed solum plebis, vt est ille q. tenet sub se Canonicos, vel alios Subplebanos. sed Plebanus Parochialis Ecclesiæ simpliciter, nō est ille, & hic nō poterit esse iudex.

Item, quod non pluribus quam vni, vel duobus, aut tribus iudicibus scribi consuevit.

Item, si scribatur pluribus Canonicis, tunc dicitur Canonicis Ecclesiæ Florentin.

Item, quando scribitur Officiali, non dicitur Ecclesiæ, & non scribitur nisi officiali maiorum prælatorum.

Item,

Item, quando scribitur Abbatii, si sit Monasterium, scribitur Abbatii Monasterii, si vero scribitur Abbatii secularis Ecclesiæ; scribitur Dilecto filio Abbatii secularis & collegiatæ Ecclesiæ Nota, idem sit si Sacristæ, quando ponit secularis Ecclesiæ, nisi in Ecclesia cathedrali, quia tunc non dicitur secularis, sed solum Sacristæ Ecclesiæ Melden. Et quoniam scribitur duobus Sacristis, sed Cathedralis, & Collegiatæ Ecclesiæ, dicitur sic, Dilectis filiis maioris, & secularis S. Stephani Meten Ecclesiarum Sacristis, Salutem &c.

Item, quando scribitur Priori, non debet dici Ecclesia, nisi fuerit Prior Ecclesiæ Cathedralis Sed quando scribitur Priori Monasterii, vel Preposito Monasterii, vel Decano semper debet dici per Priorem, vel Decanum, aut Prepositum soliti gubernati.

Item, non ponitur ordo in salutatione.

Item nota, quod in partibus ultramontanis committitur officiali, in Italia vicario.

Item, quando scribitur Preposito, Decano, Catorii &c. semper debet dici Ecclesiæ, sed quando scribitur Archidiacono, vel Canonicus maioris Ecclesiæ, non est necesse quod ponatur Ecclesiæ.

Item, Capellano, vel Rectori alicuius Ecclesiæ, non scribitur ut iudicii.

Item nota, quod quando scribitur vni Canonicus cathedralis, & Decano, vel alii Prelato Collegiatæ Ecclesiarum, tunc Canonicus est postponendus Si vero scribat duobus Canonicis cathedralis, & vni Prelato Collegiatæ Ecclesiarum, tunc Canonicis sunt preferendi, non seruatur hodie, quia Prelatus ponitur, & saepius duo officiales, & vicarii dantur.

Item nota, quod in Iudicibus nunquam dantur duo iudices, hodie istud non seruatur.

Item nota, quod non datur pro iudice perpetuus Commendatarius sub nomine commendæ, etiam si peteretur in supplicatione, sed posset dari sub alio titulo, & sub nomine clericali, & si committeretur sub nomine clericali, attende derogationem, c. statutum .de rescrip. in vi. videlicet, quod non sis de personis quibus causa committitur.

Item nota, secundum ordinationem Bonifacii Papæ viii.
cauſæ

causæ audiendæ autoritate literarum sedis Apostolice, nō committuntur, nisi personis dignitate præfulgentibus, vel personatum habentibus, siue Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, qui si fuerint regulares, debet fieri mentio de ipsorum ordine, vel officiis principalibus superiorum Prælatorum, id est, ipsorum, aut præteriorum, prædictorum, ac Guardiano minorum cum clausula, non obstantibus indulgentiis, quia si Guardiani, vel filii Prior ordinis tuæ sede Apostolica dicitur esse concessa, quod ipsius ordinis fratres non teneantur se intromittere de quibuscumque negotiis, quæ ipsis per eiusdem sedis literas committuntur. & poni debet hæc clausula, immediate post testes. Et si esset litera quare testes, immediate poni debet post conclusionem clausulæ, non obstantibus indulgentiis &c. & si non omnes &c. Dat &c.

Si ille cui scribitur non est Prior, vel Guardianus, sed forte Inquisitor hæreticæ prauitatis, tunc dicitur hoc modo, non obstan indulgentia, quæ ordinis fratrum prædicatorum, siue minorum, cuius tu filius Inquisitor professor existis, à sede Apostolica &c. & debent poni dicti Guardianus & Prior vltimò, post alios Iudices etiam Canonicos. Et nota, quod post clausulam, non obstan indulgen. sequitur clausula, Et si non omnes &c.

Item nota, quod principalis officialis Episcopi, & Prior conuentualis, licet obedientiarius, dari possunt Iudices: officialis verò forensis & prior claustral is non: vt in Clem. Et si principalis de rescripto. Et similiter potest dari Iudex officialis datus per capitulum se. va. vt dicit glo. in d. Clem.

Item, an conseruator possit dari Iudex dubium est, & eget declaratione, vt dicit glo. ibi.

Item nota, quod omnis prioratus est dignitas si est conuentualis, & aliter non; vt dicit glo. in d. Clem. & si principalis. Et ista est ratio, quod prior Conuentualis potest dari Iudex, quia est in dignitate.

Item nota, quod qñ literæ impetrantur ad tres Iudices, debet poni post clausulam testes, clausula illa. Et si non omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur. Sed si sunt duo Episcopi, & unus Abbas

Abbas, vel Decanus, vel persona alia, non mutatur regula
illa, sed ponitur per ordinem ut suprà, videlicet, Duo ve-
strum & cæt.

Item, quando Iudices dantur ex utriusque partis con-
sensu, vel voluntate partis, tunc debet dici, per Apostolica
scripta mandamus &c quando verò etiam ponitur locus,
tunc dicitur sic, mandamus quatenus apud locum de Ni-
utriusque &c.

Item nota, quod in matrimonialibus scribitur semper
Episcopo, qui si fuerit suspectus, scribitur alteri Episcopo,
& dicitur sic: Ideoque F. T. cum dicta E. venerabilem fra-
trem N. Archiepiscopum N cui esset in hac parte scriben-
dum, habeat ea ratione suspectum, quod dictus Ioā And-
suus familiaris existit, per Apostolica scripta mandamus
quatenus &c.

Item nota, quod in causis quae debent committi Episco-
po, sicut in matrimonialibus &c. quando Episcopatus es-
set alicui commendatus, & esset commendarius in Epi-
scopatu, vel ciuitate sua, tunc dicitur in commissione, ac si
esset Episcopus, videlicet, Venerabili fratri nostro Episco-
po Sagien. &c. quando verò esset absens ab Episcopatu,
tunc committitur proximiori Episcopo sic dicendo, cum
dilectus filius noster Ludouicus ad sanctum Laur. in Da-
maso presbiter Cardinalis, qui tunc ecclesiæ Apostolicae
præesse dinoicitur, & cui tanquam Episcopo Canen. esset
scriendum dum in hoc casu ad præfens in Roman. Cur.
resideat.

Venerabili Patriarchæ Constantinopolita similiter Ar- Qui orde-
chiepiscopo Beneuen. similiter Episcopo Deranten. fit seruū
Dilecto filio Ioanni electo Veraceten.

Similiter magistro Ioāni de Colacello, notario nostro. lutatioē

Similiter magistro Ioanni N. Capellano nostro & cau- quando
satum palatii Apostolici auditori, Salutem &c. plur. scri-

bitur in

Similiter Abbatii Monasterii Cassinensi. eadem li-
Dicecessis.

Similiter priori Monasterii sancti Petri N. Diœcesis sic
dicitur, quia Prioratus nuncupatur.

Similiter

Similiter priori monasterii sancti N. dicec. N. per priorē soliti gubernari, sic dicitur, quia monasterio non est alias maioris dignitatis.

Similiter priori Monasterii S. N. per priorē soliti gubernari N. Diceces.

Similiter priori Monasterii sanctorū quadraginta martirum extra muros N. per priorem soliti gubernari &c.

Similiter Præposito & Decano Monasterii, videlicet, Præposito Monasterij sancti N. per priorem & cæt Decano Monasterii sancti N. Floren. per Decanum soliti gubernari &c.

Guardiano domus fratrum ordinis Ierosolimitani sancti Augustini N. Dioecesis.

Abbati secularis & collegiatæ ecclesiæ S. P. Alben. Dioecesis.

Priori domus fratrum Prædicatorum ordinis Prædicatorum N. Dioecese Abbati ecclesiæ Tholosan.

Priori ecclesiæ S. Andreæ in Scotia

Priori secularis & Collegiatæ ecclesiæ sancti P. Floren. Præposito ecclesiæ sancti N. N. Dioecesis.

Similiter Decano, Archidiacono, Cancellario, Thesaurario, Cantori &c in dignitate constitutis.

Archidiacono Ecclesiæ Herbipo en & hoc intellige de maiori Archidiacono.

Archidiacono de Marsallo in Ecclesia Meten.

Plebanus plebis sancti N. Venetiarum ad Palatum, similiter Canonico in communi possunt dicere, & est melius, Archidiacono vel Canonico Herbipolen.

Francisco Masses Canonico Basilicæ principis Apostorum de Vibe.

Ioanni Petri Canonico Venetorum.

Vicario Veronen.

Priori Ecclesiæ non dicitur, nisi sit Cathedralis.

Officiali Veronen.

Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Apolitan. generali.

Sacristæ Ecclesiæ Musten.

Sacristæ secularis Ecclesiæ Fir N. Dioecesis.

Dilectis

Dilectis filiis S. Lamberti de N & S. Antonii N. Dioecesis Monasteriorum Colonien. & Heribipolen plebanis &c.

Dilectis filiis, Priori de Praestolio, & beatæ Mariæ de N. ac sancti Io de N plebum &c.

Dilectis filiis, sancti Petri, & sancti Agricoli Auunionen. Decanis & Sacriste eiusdem sancti Agricolæ Ecclesiarum, Salutem.

Dilecti fili Priori secularis & Collegiatæ S. Thomæ, & Ludouico in maioris ac Viterbien. Leodien. & Bononien. Ecclesiastum Canonicis &c.

Dilectis filiis, Sacristæ & Praeceptoris ac F. N Canon. Bar chionen. Salutem &c.

Dilecti fili ut supra duobus Abbatibus & Decano Ecclesiæ Ciuitaten.

Dilecti fili. Abbat de N. & Praeposito Bononien. per Praes positum soliti gubernari Monasterii N. Dioec & Priori maioris Ecclesiæ Vlten in qua maiores & minores priores fore noscuntur, Salutem &c.

Dilectis fili Zamen. & examen Colonien. Dioecesis Decanis ac Archidiacono in ferta Hisdesemen. Dioecesis Ecclesiarum, Salutem &c.

Dilect. fil. Decano S. Petri, ac Cantori maiorum Ecclesiarum Leodien.

Dilect filio Ioan. N Canonico Ecclesiæ O. ac officiali M.

Dilectis filiis Decano N. ac de N. & de Otua in eadem Ecclesia &c.

Dilect fili montis sancte Mariæ, & sanctorū Mariæ & Georgij Frankforden. Maguntinen. Dioecese Decanis & Cantori eiusdem montis sancte Mariæ Ecclesiarum, Salutem &c.

Dilect. fili montis S. Iacobi, ac secularis & Collegiate S. Alfonsi Vlten. Abbatibus ac Praeceptoris Vlten Ecclesiarum, Salutem &c.

Dilectis filiis, Abbat S Petri de N & sancti N. ac sancti P. de N per Praepositum soliti gubernari N. Dioecesis Monasteriorum Praepositis, Salutem &c.

Dilectis filiis, S. sepulchri N. & sancti P. de D. Praepositis, ac scholastico Serlen. Leodien. Magutin. & Colocen. Dioecesis Ecclesiarum.

Dilect.

- Dilectis filiis Io & Petro de N. Canonicis, ac Decano sancti Mauricij Maguntin.ecclesiarum.
- Dilecti fil. sancti P. & sancti Io Herbipolen. Monasteriorum Abbatibus, ac Decano ecclesiæ S. Io. in ham extra muros cameracen.
- Dilectis filiis Decano maioris, ac eiusdem & sancti P. Cain.ecclesiarum thesaurariis
- Dilectis filiis, monasterii in ham. per Præpositum soliti gubernari, Verdensis Diœcesis, & Brexinen. Præpositis, ac Decano S. Sebastiani ecclesiarum.
- Dilectis filiis, priori beatæ Mariæ de N. & Præposito majoris ecclesiarum ac officiali N. Salutem &c.
- Dilectis filiis, Decano sancti P. & Io. N. Canonicis majoris Viæten ecclesiarum.
- Dilectis filiis, Io. & P. ac Ia. Canonicis ecclesiarum.
- Dilectis filiis, Præposito S. N. Maguntin. & eiusdem ac sancti A. Ammonen.ecclesiarum Decanis &c.
- Dilectis filiis, Thesaurario sancti Io. de N & G. ac B. majoris Treueren ecclesiarum Canonicis, Salutem &c.
- Dilectis filiis, S. Io. Columbien. & S. Agricoli Auinionen. ac S. Iacobi Viterb.ecclesiarum Decanis.
- Dilectis filiis, Decano sancti Agricoli & Præposito sancti Agathi Allen. ac Sacristæ maioris Ammonen.ecclesiarum, Salutem.
- Dilectis filiis, Mariæ montis sancti Angeli Coloniæ. & S. Victoris Decanis, ac Ludouico N. Canonico Coloniæ.ecclesiarum.
- Dilect fil. de Casa Dei & de Floriaco ac auxitan. Monasteriorum Abbat.
- Dilect fil. Abbatii Monasterii N. & Meten. ac sancti P. Auinionen.ecclesiarum Decanis
- Dilect filiis, Abbatii Monasterii sancti N. Colonien. & Gustan ac Bellicen.ecclesiarum Præpositis.
- Dilectis filiis, S. Agricoli Auinionen. & beatæ Mariæ N. Decanis, ac scholastico eiusdem S. Mariæ Cameriien.ecclesiarum.
- Dilect. fil. Archidiacono Cusan. & B. ac Io. Canonicis Buten.ecclesiarum.

Dilect.

Dilect. filiis Abbatii S. Benedicti de Baro, & Præposito de Gallo, Monasteriorum Uticen. ac officiali Uticen. Salutem &c.

Dilect fil. sancti Io. prope nouum & S. Saluatoris Honen. Norman. Dioecesis, Monasteriorum Abbatibus, ac officiali not.

Vener fratri Episcopo Culmen. & dilect. fil. Præposito ecclesiæ Culmen. ac offi N.

Dilect. fil. Præposito sancti Anneti, & Decano beatæ Mariæ ad gradus, ac Io. N. Canonico maioris Cammen. ecclesiæ, Salutem &c.

Dilect. fil. Monasteriis in finibus terræ Leonen. ac Purin ecclesiarum Abbatibus.

Dilectis fil. Decano sancti N. Auinionen. & Præposito vicen. & Sacristæ eiusdem sancti N. ecclesiarum.

Dilect filiis, Abbatii Monasterii S. Iusti, & S. Saluatoris, ac S. Io N. ecclesiarum Decanis

Dilect. filiis Abbatii Monasterii S Nicolai de N. & Priori secularis & Collegati Nicolai, ac Præposito Acten. ecclesiæ.

Venerabili fratri Episcopo Eboracen. & dilect. fil Salamantin. & ambuleni ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis, Præposito S. Thomæ argen. & Decano sancti Angeli Auinionen. ac Cantori eiusdem sancti Thomæ N. ecclesiarum.

Dilect. fil. Decano S. Agricoli Auinionen. & Præposito S Clementis de Castello, ac Archipresbitero S. Martini de N. Frisingen. ecclesiarum.

Dilectis filiis, Præposito Patauien & eiusdem ac S. Agricoli Auinion ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis S. Petri argen. Lugdun & sancti A. Diocece. Monasteriorum Abbatibus, ac officiali Lugdunen. &c.

Venerabilibus fratribus Meten. & Virdun episcopis, ac dilec fil Archipresbitero collegiatæ bea. Mariæ N. dioec.

Dilect fil. maioris & secularis. ac Collegiatæ S. Stephani Castellan. ecclesiarum ac Sacriste.

Venerab fratri Io. episcopo Caurien. nostro in vrbe in spiritualibus vicario.

Vener.

Vener fratri Iacobo, olim Archiepiscopo Idioten in Patriarcham Constantinopolitan. Electo administratori in spiritualibus, & temporalibus Ecclesiæ Idioten salutē &c.

Venerabi fratri E. Episcopo olim Theoten in Archiepiscopum regin electo.

Vener fratri P. Episcopo Sabin. administratori in spiritualibus & temporalibus Ecclesiæ Aquilan. per sedē Apostolo deputato, Salutem

Dilect fil. Io. N. Curiæ causarum cameræ Apostolicæ auditori &c.

Dilect fil Vicegerenti auditoris generalis causarum Curiaæ cameræ Apostolicæ in ciuitate N. Salutem.

De Intitulatione.

Nota, quod omnes presbiteri Cardinales intitulantur hoc modo.

Dilect filio F. tt. S. Laurentij in Lucina presbitero Cardinali, excepto uno videlicet xij. Apostolorum, qui intitulatur hoc modo N. Basilicæ xij. Apostolorū presbitero Car. vt in c. cum olim de priuilegiis ac in c. ad Apostolicam sedem de sen. & re iudic lib. vi.

Episcopi autem Cardinales intitulantur hoc modo, F. Episcopo Portuen. & non sit mentio de titulis.

Diaconi Card similiter sine titulis nominantur, hoc modo, N. S. Georgii ad velum aureum Diacono Card.

Nota, quod nullus debet intitulari de duobus titulis personalibus vel beneficialibus Vnde incōgruē diceretur, Dilecto filio M. de Maguntiis de pelicanis Canonico Aquilan quia debet tolli unus ex dictis titulis

Nota, quod creatus Canonicus in gratia expectativa, si postea alias literas impetraret, debet intitulari Canonicus, licet non sit præbendatus.

Nota, quod si Papa scienter sub titulo dignitatis aliquē nominet vel honoret per hoc verbum, in dignitate, approbat Cle. Romanus de sent excom.

Quid in Nota, quod in salutatione literarum Papæ non ponitur, **salutatio in Christo puta, Venera in Christo fratri, vel dilec.** in Christo fi-

Ita filio, alioquin falsa est litera. ut criminis falsi quām gra ne obser-
ui. quod verum est, dummodo non scribatur Abbatissē uandum.
ac Monialibus, quia tunc bene ponitur in Christo ut de se In Chri-
ſcrip c cūm dilecta. vel regibus, ut charissimo in Christo sto.
fil. de conuersa coniuga.c. charissimis.

Item, in salutatione non ponitur, nostro, puta, ven. fra- *Nostro.*
tri nostro, vel dilecto filio Capellano nostro vel Subdiaco
no nostro, Salutem &c.

Item, ubi in salutationibus nomen proprium non expri-
mitur, puta, cūm scribitur Episcopo, debent poni duo pūn *Puncta.*
Etā priusquām ponatur nomen eius cui scribitur, sicut: Epi-
scopo: Preposito: Decano: Abbatii &c.

Item nota, q̄ Papa vocat Episcopos & superiores Vene *Venera-*
rabilis fratres. Abbates verò & inferiores, ac etiam princi biles fra-
pes, ac alios Barones, filios indiferenter, Reges autem Cha tres filij.
rißimos appellat.

Nota benè hoc, q̄ quando dicitur dilecto filio N. Cano-
nico Herbipolen. Decretorum doctori, Salutē &c. postea
in prosecutione literæ ibi, tibi, vt afferis &c. Abbreviator
&c non debet dici Decretorū doctor, ex quo antè in salu-
tatione positum est affirmatiuè quòd est Doctor, similiter
de quibuscumque aliis titulis.

Item, in intitulationibus quando scribitur Regi & Epi- *Rex &*
scopo, debet Rex p̄eponi Episcopo, vt in c j ne se. vac. ibi, *Episco-*
Rex quoque cum Regni &c. *p̄pus.*

Quando scribitur Monacho & Canonico, p̄ponit Mo *Mona-*
nachus, vt in c Deus qui de vit. & honest cle. ubi primò no chus &
minantur Monachi secūdò Canonici regulares, tertio alii Canoni-
religiosi Ex ordine illius literæ habes, arguere prærogati cus.
uam in nominando & scribendo prædictis, & pro hoc fa-
cit, quia Monachi seu Monachorum, institutio est anti-
quior, quām institutio Canonorum irregularium, vel
aliorum religiosorum.

Item aduerte, quia quando deberent nominari aliqui no-
tati de aliquo vitio, tūc debet primò nominari nō dignior,
sed ille qui magis est infectus in illo vitio, secus in actu vir-
tuoso Ita dicit Nico. in c. auaritiæ de præbend. per illū tex-
tum, quia ibi fuerunt primò nominati Canonici regulares
O quām

quām Monachi, licet sint digniores, vt in nota p̄cedenti,
quia Canonici regulares m̄gis peccabant in illa auaritia.

Excommunicatus. Quando non est certum q̄ quis sit excommunicatus, ut quādō petit absolui ab excommunicatione, si quam in currerit, & non apparet, ex narratis ipsum esse excommunicatum, vel pars dicit talem presbiterum esse excommunicatum, tunc non obſt. p̄missis debet appellari, dilectus filius, quia in primo casu non apparet ipsum esse excommunicatum, & tamen secundo casu non creditur assertio ni partis.

De gradibus semper debet quis intitulari de gradu, vt dilecto filio magistro Iaquet de Iaquetis Canonico Iaquette. Decretori Doctori, literarum Apostolicarum abbreviatori, Salutem.

Nomē officii. Et aduerte, quia quando quis est officialis, semper nōficii. men officii debet ponī ante Salutem, vt in notula p̄ce-
Secus in den. ita, vt semper sit vltimus titulus &c. Monachus si est literis in Licentiatus, vel graduatus, debet de illo intitulari, vt, Dilectio filio Monacho N. Dioce. Licentiato in Decreto.

Item nota, q̄ in intitulatione Decani & Capituli, non dicitur Ecclesiæ, sed dilectis filiis Decano & capitulo Mel den. vt habetur in c. dilectus filius. C. de p̄eb.

Intitulationes pro secularibus.

Venerabili fratri Patriarchæ Ieroiolutano, & dilectis filiis Priori, & Capitulo Ecclesie Dominici Se-
pulchri Ierosolimitani ordinis sancti Augustini, Sa-
ludem &c.

Dilect fil Ioan An primicerio Ecc. S. Marci. Venetiarū.

Dilect fil. Io. An Archidiacono Magalon in Ecclesia Ventrilien.

Dilect. fil Io. An. Rectori Archipresbitero nuncupato parochialis plebis nuncupatæ S. Vincen. N. Diocece.

Index in Marchi. Dilect. fil. Io. An. Decret. doctori, officiis appellationum prouinciae nostræ Marchiæ Anchonit. Iudiei &c.

Dilect. fil. Io. An. personæ personatus in Hagnu. in Personæ, rebus N. Dioecesis.

Dilect.

C A N C E L L A R I A E.

211

Dilect. fil. Io. Rectori priori nuncupato curatæ, & secularis Ecclesiæ Prioratus nuncupatæ D. N. Diœcesis

Dilect. fil. Ioan. An. Canonico Basilicæ principis Apo- *Canonico*
stol. de vrbe. *S. Petri*

Dilect. fil. Io. An perpetuo portionario Ecclesiæ S. Iaco *Portiona*
bi Columbrien. *rio.*

Dilect. fil. Io. An. Rectori minoris portionis de capella.

N. per duos, quorū vñus minorem, alter verò maiorem ipsius Ecclesiæ portionem obtinet solitis gubernari rectorum Examen Diœcessis, dilecto filio Io. An. Rectori Parochialis Ecclesiæ S. Ia in Hamen. Diœcessis.

Dilect. fil. Ioan. An perpetuo beneficiato ad altare S. Pe-
tri N. Diœcessis.

Dilect. fil. Io. An. Capellano capellaniæ bea. Mariæ Pe- *Capella-*
nus sic dicitur quando est chorus de pei se. *nus ca-*

Dilecto filio Ioan. An perpetuo beneficiato in Basilica pellanie, *pellanie,*
principis Apostolorum de vrbe.

Dilecto filio magistro D. literarum sacræ pœnitentia- *Scriptori-*
z scriptori familiaris nostro &c *pœniten-*

Dilect. fil. Ioan. An Capellano nostro, & causarum Pa- *Audito-*
latii Apostolici auditori.

Dilect. fil. Ioan. An. Acolito nostro volen. itaque tibi, qui si. *Acolito.*
etiam Capellanus noster existis.

Venerabili fratri, N. Episcopo Portuen. Apostolicæ se. *Legato.*
dis Legato.

Venerabili fratri N. Episcopo Melchinon. apostolicæ Nuncio.
sedis nuncio.

Dilecto filio Ioan. An tt sanctorum Marcellini & Petri Cardina presbitero Cardinali in prouincia nostra Marchiæ Ancho li vicarian. pro nobis, & Ecclesia Ro. in temporalibus vicario rio. generali, Salutem &c

Venerab. fratti Io. An Episcopo Spolotan. nostro in bo- *Vicario*
nis spiritualibus vicario. *in vrbe.*

Dilect. fil. magistro Io. An. Capellano nostro, causarū *Auditori;*
curiæ cameræ Apostolicæ generali auditori. *cameræ.*

Dilecto filio N. perpetuo vicario in Ecclesia domus N. Sholari ordinis Carmelitarum Burdegalen.

Dilect. fil. N. scholari N. Diœcessis. *Abbre-*
niatori.

O 2 Dilecto

Guber- Dilecto filio magistro N rectori literarum apostolica-
natori pa- rū abbreviatori Grā familiaritatis & deuotionis obsequia.
trimonij. Dilect fil. N. in prouincia nostra Marchie Anchonitan.

pro nobis, & Roma Ecclesia in temporalibus vicario gene-
rali, rectori prouincie nostri patrimonii B Petri in Tuscia.

Rectori. Dilecto filio nobili viro N militari Neapolitan. prouin-
Marchie ciæ nostræ Marchie Anchonitan. pro nobis & Rom. Ec-
clesia Rectori.

Aduoca Dilect. fil. N. legum doctori, & consistorii Apostolici
zo consilio aduocato, ac terræ nostræ Corneti pro nobis, & Rom. Ec-
clesi in temporalibus Rectori & potestati &c.

Vicario Dilect fil. N. in ciuitate nostra N eiusdem comitatu, ter-
alcius ritorio, & districtu pro nobis, & Rom. Ecclesia in tempo-
rbis Eeralibus vicario generali.

Pluribus tibus Venerabilibus fratribus Episcopis, & dilectis filiis Abba-
Prælatis, & Rectoribus, necnon & vniuerso clero, tam reli-
gionis cuiuscunque professionis, & ordinis quam seculari-
bus in beati Petri patrimonio constitutis, Salutem &c.

Venerabilibus fratribus, Archiepiscopo Craçouien. cius
que Suffraganeis, & dilectis filiis electis, Abbatibus Priori-
bus, ppositis, Decanis, Archidiaconis, Plebanis, Archipres-
biteris, & aliis Ecclesiarum Prælatis, & Rectoribus, Capel-
lanis quoq; & Collegiis, & Conuent Astartien. Cluniacē.
Præmonstraten sanctorum Benedicti, & Augustini Cartu-
sien Grandimontem, & aliorū ordinū, cæterisque personis
Ecclesiasticis, tam regularibus, quam secularibus exemptis
& non exemptis, prioribus detuper, & præceptoribus, seu
magistris, & aliis fratribus domorum hospitalis sancti Ioá-
nis Ierosolimitan. & domus sanctæ Mariæ Theutonicorū,
& Caluteran eorumque loca, & locatis per Ciuitates, Dio-
ces. & Prouincias, Terracinen. constitut. Salutem &c.

De ordine fratrum Minorum.

Dilecto filio Ioan. Iacobo de Alexandria, ordinis fra-
trum Minorum, professori in Theologia magistro,
Salut. &c.

Mini-

Ministro Prouinciali ordinis fratrum Minorum Prouinciae Panen Antonio Petri de A. fratri tertii ordinis S. Francisci de pœnitentia nuncupati, Ecclesie S. Francisci domus fratrum Minorum. lo. de N. ordinis fratrum Minorum professori Prouinciae S. Francisci, secundum morem ipsius ordinis Prouinciali Ministro.

De ordine Prædicatorum.

Dilectis filiis N magistro, & diffinitoribus, ac fratribus ordinis Prædicatorum Rothomagen. in generali capitulo causarum ibidem celebrant proxima conuenient Salutem &c.

Dilect. fil. Ioan. N. ordinis Prædicatorum Conuentus N. dicecisis.

Priori Prouinciali, & fratribus ordinis fratrum Prædicatorum prouincie Alemaniæ secundum maiorem ipsius ordinis.

Ioan. de N conuerso ordinis Prædicatorum.

Io. N ordinis fratrum Prædicatorum, & Theologiq; professori in regno Franciæ hæreticq; prauitatis inquisitori.

De ordine Carmelitarum.

Dilecto filio N Prouinciali ordinis fratrum Carmelitarum, prouincie N. secundum morem dicti ordinis per sedem Apostolicam deputati.

Prior generalis, & fratres ordinis beatæ Mariæ de monte Carmeli Ecclesiarum, domus fratrum Carmelitarum ordinis, Perpetuus Vicarius in Ecclesia domus fratrum ordinis Carmelitarum Benen.

De ordine fratrum Eremitarum S. Augustini.

Dilecto filio Priori generali fratrum ordinis Eremitarum sancti Augustini.

Io. An domus Papien. ordinis fratrum Eremitarum sancti Augustini professori.

O 3 Prior

Prior, & fratres domus fratrum eremitarum S. Augustini, S. Ioh. N. Herbipolen. die cœcessis.

Dilecto filio Ioh. An ordinis fratrum eremitarum S. Augustini, ac sacre Theologiae professori in Insula Cipri, minori pœnitentiario nostro, Salutem &c.

De alio ordine S. Augustini.

Dilecto filio Ioh. An. Canonico Ecclesiæ Taurinen. ordinis S. Augustini. Vel sic, Canonico Ecclesiæ sancti Ioh. in num. ordinis Augustini die cœcessis N. Salutem &c.

Ioan. An. Canonico Monasterii sancti Antonii ordinis sancti Augustini Meten. die cœcessis, Salutem &c.

Dilectis filiis, capitulo Ecclesiæ Melden. ordinis sancti Augustini.

Dilectis filiis, magistro, & fratribus domus hospitalis S. Francisci cruciferorum Constellæ in pede pontis Thianen. ordinis sancti Augustini, Preceptoris domus S. Antonii Mediolanen ordinis sancti Augustini.

Fratris domus sancti Pauli primi eremitæ in mat. ordinis sancti Augustini N. die cœcessis.

Fratris eremitarum sancti Pauli primi eremitæ, ordinis S. Augustini, domus fratrum sancti Pauli primi eremitæ, sancte Mariæ virginis, ordinis sancti Augustini N. die cœcessis, Salutem &c.

Priori, & fratribus domus Sepulchri dominici Ierosolimitani sancte Anne Barchinonen. ordinis sancti Augustini. Vel sic, Priori prioratus Ecclesiæ Sepulchri dominicis ordinis sancti Augustini, Romanæ Ecclesiæ immediate subiecti, quia sunt exempti.

Nota bene, quod superior ipsius ordinis dicitur Prior, & Papa est Abbas ipsorum.

Priori, & fratribus domus seruorum sanctæ Mariæ Senen ordinis sancti Augustini.

S. Hieronimi. Priori, & eremiti sancti Hieronimi nuncupati Prioratus. Hunc ordinem approbavit Gregorius viij. anno iiii.

Priori prioratus de N ordinis S. Augustini N. die cœcessis. Preposito prioratus S. Mariæ ordinis S. August. N. die cœcessis.

Prae-

Præceptor, & fratribus hospitalis nostri S. Spiritus in Sa-
xia de vrbe ordinis S. Augustini.

Antonio Io fratum seruorum sancte Mariæ, ordinis S.
Augustini professori, minori pœnitentiario nostro.

De ordine S. Benedicti.

Dilecto filio Ioanni An Monacho Ecclesiæ sancti N.
ordinis sancti Benedicti N Dioecesis, Salutem &c.

Priori Monasterij beate Mariæ de pietate, per Prio *Monachi*
rem soliti gubernari ordinis Monachorum S. Hieronimi *S.Hiero-*

Venerabili fratri Episcopo Dulen. & dilectis filiis Prio- *nimi.*
ri, & Capitulo, singulisque personis Ecclesiæ Dulen ordi-
nis sancti Benedicti.

Abbati Monasterii sancti N. Beneuentan. Rom. Eccle-
siæ immediatè subiecti, ordinis S Benedicti &c.

Abbati Monasterii sancti N ordiniss. Benedicti dioce-
sis N Salutem &c.

Monacho monasterii s. Mariæ Catuanen. ordinis sancti
Benedicti.

Abbati, & Conuentui Monasterii loci eremitarum, or-
dinis s Benedicti N dioecesis.

Ioanni Iacobo Monacho monasteri s. Stephani Floræ.
ordinis s. Benedicti.

Abbati Monasterii sancti Ioannis seruorum Dei, ordi-
nis sancti Benedicti territorii Monasterii Cassien. quod nul-
lius dioecesis existit. vel sic, Abbati Monasterij sancti Mat-
thæi seruorum Dei, ordinis sancti Benedicti territorii Mo-
nasterii N quod quidē territorium nullius dioecesis existit.

Priori Prioratus sancti Hieronimi ordinis sancti Bene-
dicti N dioecesis.

Prioratus Monasterii s. Eusebii de Vrbe per priorem so- *S. Euse-*
bii gubernari, ordinis s. Benedicti, cuius Monachi secundū *bij de 77*
instituta regularia beati Petri confessoris viuunt. *be.*

Eleemosinario sancti Io ad Roma Ecclesiæ nullo medio
pertinentis, ordinis s. Benedicti N dioecesis &c.

De ordine Præmonstraten.

Dilecto filio Ioanni Iacobi Militan. Præmonstraten. ordinis N diœcesis.

Plurib. Venerabilibus fratribus, Patriarchæ, Episcopo, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Plebanis, Rectoribus, & aliis Ecclesiarum, Monasteriorum Prælatis, ipsorumque vicegeren Capitulisque, & Conuentibus Ecclesiarum, & Monasteriorum ipsorum, cæterisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, exemptis, & non exemptis, Cistercien. Cluniacen. Præmonstraten. Camaldulen Cartusien. sanctorum Benedicti, & Augustini, Valisumbrosæ, & aliorum ordinum, & domorum hospitalis S. Ioannis Hierosolimitanen sancte Mariæ Theutonicorum, & Calaten. humiliatorum, & Cruciferorum, magistris, Prioribus, Preceptoribus, necnon principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Capitaneis, Potestatibus, Vicariis, Castellanis, Comitibus quoque ciuitatum, & vniuersitatum terrarum, & locorum, ac Prioribus, Præpositis ancianis, & aliis vniuersis, & singulis, ad quos præsentes literæ peruererint, &c.

Dilecto filio Abbatи monasterii Cluniacen. ordinis N. Diœcesis.

Cluniacen. Nota quod omnes religiosi ordinis Cluniacen. censentur Monachi Cluniacen. & sic quoad eos non habet locū Translatio, quod prouidetur illis de beneficijs.

Transla- Dilecto filio Raimūdo Abbatи monasterii Cluniacen. *tio.* Prioratus S. Io. de Cilleio Meten. Diœcesis ordinis sancti N.

De ordine sancti Dei.

DE ordine fratrum eremitarum S. Augustini habetur ut suprà.

Idem habetur suprà de eremitis sancti Pauli.

Dilecto filio Ioanni Antonio Monacho eremi Camaldulen Melden. Diœcesis decretorum doctori.

Prioris & conuentus monasterii N. per priorem soliti gubernari

gubernari Cartusien. ordinis Melden. Diœcesis Com-
mendator, & fratres domus beatæ Mariæ Thœutonicorum
Ierosolimitan.

In literis iustitiae extenduntur.

TEstes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio,
vel timore subtraxerint, censura simili appellatione
cessante compellas veritati testimonium perhibere.

Si vero duo.

QUOD si non ambo his exequendis potueritis interef-
fice, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Si vero plures,

QUOD si non omnes &c. Duo aut ynus vestrum ea
nihilominus exequatur.

Ideoque.

Si Cardinali: Circumspectioni tuæ. Si Episcopo Frater-
nitati tuæ. Si plures: Vestrę. Si sint alij inferiores discre-
tioni vestræ, vel tuæ. Si Episcopo cum uno vel duobus
inferioribus, dicitur, discretioni vestræ per Apostolica scri-
pta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint euocandi, &
auditis hincinde propositis, quod iustum fuerit, appellatio-
ne remota, decernatis, facien quod decreueritis per cen-
suram Ecclesiasticam appellatione postposita compescen-
do. Quod si non omnes & cæt. Si Episcopus, autoritate
nostra.

Rationi congruit, & conuenit honestati, vt ea, quæ de *Ratione*
Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superue-
niente obitu, literę Apostolice super illis confectę non fue-
rint suum consequantur effectum. *cōgruē.*

Communis

Innocentius &c.

Venerabili fratri &c vel dilectis filiis &c.

In regu- Dilecti filii Ioan. de N pauperis clerici N. Diœcesis apud
laribus p sedem Apostolicam constituti supplicationibus inclinati,
sentatio- discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, qua
nem. tenus de vita, & conuersatione ipsius Io. qui, vi afferit be-

Quando neficium aliquod Ecclesiasticum non obtinet, & quem
impetrās per certos examinatores super hoc à nobis deputatos, de
ad colla- literatura ipsius examinari fecimus diligenter, quique in il-
tionē Ab la repertus est idoneus ad beneficium Ecclesiasticum ob-
batis, & tñendum, solerter inquiren. si eum vitæ laudabilis, & ho-
cōuetus, nestę conuersationis esse repereritis, & aliquod beneficium
vel alia- Ecclesiasticum non obtineat, aliudque Canonicum non
rum per- obsistat, ei de aliquo beneficio Ecclesiastico cum cura, vel
sonarum sine cura, consueto ab olim clericis secularibus assignari,
regula- dummodo in Cathedrali Ecclesia non existat. Cuius fru-
riū, tunc Etus, redditus, & prouentus, si cum cura xl. si verò sine cu-
semper po- ra fuerit xxiiii libr. turon. par. secundum taxationem deci-
nitur cō- mæ, si taxatum fuerit, & si taxatum non fuerit secundum
muniter, quod de illo pro decima huiusmodi persolui communiter
vel diui- consueuit, va. an. non exce. Ad collationem, vel prouisio-
sim perti nem, Venerabilis fratri nostri Episcopi Ostien pertinen-
tibus. si quod in ciuitate, vel dicta Diœcesi vacat ad præsens, aut
Si verò cùm vacauerit, & idem Io. per se, vel procuratorem suum
ad colla- ad hoc legitimè constitutum, infra vnius mensis spatium
tionē per postquam sibi, vel eidem procuratori de ipsius beneficii
sonarum vacatione duxerit acceptandum, autoritate nostra proui-
non regu derūcuretis. Inducen per vos, vel alium, seu alios eundem
lariū, tuc Io. vel procuratorem suum eius nomine, in corporalem
poniturcō possessionem dicti beneficii. Et defenden inductum ac fa-
muniter, cien ipsum Io. vel pro eo procuratorem prædictum ad il-
dūtaxat. Iud, etiam si canonicatus, & præben fuerit, vt est moris, ad
in alijs ve mitti, sibi que de ipsius beneficii fructibus, redditibus, pro-
rò, vt in uentibus, iuribus, & obuentiobus, vniuersis integrè re-
textu. sponderi. Contradictores autoritate nostra appellatione
postposita compescendo. Non obstan. si alicui super pro-
uisionibus

uisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunque verborum forma literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, re seruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, præterquam autoritate nostra, beneficia huiusmodi expectantibus præstatum lo in huiusmodi beneficii asecutione volumus anteferri sed nullū per hoc eis, quò ad asecutionem beneficiorum aliorum, præjudicium generari Seu si eidem Episcopo, vel quibus uis aliis communiter vel diuīsim à dicta sit sede indultum, quòd ad receptionem, vel prouisionem minimè teneantur, & ad id compelli, aut quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem vel prouisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunq; tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cuiusq; toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim præfato Episcopo, ne de beneficio huiusmodi interim etiam ante insinuationem præsentium, & processuum per eas habitorum ei factam, nisi postquam sibi cōstiterit quòd lo. vel procurator predict. beneficium huiusmodi acceptare noluerint, disponere quoquomodo presūmant, distictius inhibemus, decernem irritum, & inane si secus super his à quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quòd si non omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrū ea nihilominus exequantur. Dat. &c.

*Quando
nus In
dicum est.*

Ad futuram rei memoriam, illa quotidiana nos pulsat Episcop instantia, & Ecclesiarum omnium impellit solicitude, ut p̄s, tunc promotio ciuitatis Ecclesiarum, & præsertim Cathedraliū ponatur successa utilium, sub quarum felici directione salubriter Tu fr̄ gubernari valeant, personarum fulciatur præsidio, Apo- ter Epi stolicos

Scope cum stolicos diffundamus iugiter excogitatus. Hinc est, quod eorum al nos cupien. de uno Canonicatu, vna preben. & dignitate, sero ea ni personatu, administratione, vel officio Ecclesiae N. quos hilomi— per cessum, vel deceßum, aut dimissionem, vel alias qualius exe- tercunque vacare contigerit, per nos, vel sedem Apostoli quamini. cam personę idoneę, prouideri motu proprio.

*Reserua— Et si omnium Ecclesiarum, ac Canonicatum, & pra-
gio cano- bendi aliorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, tam cū
nicatus, cura, quām sine cura, plenaria dispositio ad Roma. ponti-
& præb. fīcem pertinere noscatur. Nonnunquam tamen idem Pō
ac digni. tifex, priusquām vacent suae, & sedis Apostolicæ disposi-
Ecclesiae tioni, ac collationi specialiter reseruatum, & de illis cū va-
cathedra cant per dictæ sedis prouidentiam salubriter valeant pro-
lis primo uideri. Cupien. igitur &c.*

*vacatu-
rum.*

Nota alia euidentia.

Aliud

*proxiū. N*ota quando impetrans petit ad collationem ordina-
Rom. pon rii, tunc scribitur Iudici eiusdem Diceces. alias scribi-
tifex, ad tur ordinario, nisi impetrans per annū stetisset in Cu. tunc
quem o- enim scribitur tribus iudicibus, & poterit Iudex scribere
nniū be- processum in curia Nec ponitur illa clausula, q; si tu præ-
neficiorū sentes, sed illa, q; si non omnes Quando ponitur in com-
Ecclesia- muni forma ad collationem Episcopi semper dantur tres
sticorū di iudices, & Episcopus in illo casu non potest esse aliquis
spofitio p eorum.

zinet, non Si sit dispensatum super defectu natalium, dicitur sic,
nulla ex cū quo alias, vt non obstan. &c vel cum quo dudu su-
eis prius per defectu natalium &c. vel qui, vt afferit. Alii ponūt defe-
quim va etus post verbum, videlicet, post non obstan beneficiales.
cent, suæ Quandocunque in communi forma pauperum Iudi-
& sedis ces dantur pro non graduatis, tunc oportet omnes illos
Apostoli- tres, vel in partibus, vel in curia tantum accipere.

cæ disposi Nota, quod omne beneficium est incomparabile cum
tioni quā ista forma, de se: sicut, religiosis quodlibet beneficium est
doq; reser incomparabile per se, licet non per accidens, videlicet, per
nat, vt de commendam, vel &c.

illis cum Nota tamen, quod vigore regularum Cancellarię Apo-
stolica,

stolicæ, beneficium minoris valoris quām xxiiii. non facit *vacans*
incomparabile. *persuic*

Quando impetrans aliquod beneficium obtinet, debet dictæ se-
sequi hæc clausula. Volumus autem, q̄ idem clericus quām dis *pro*
primum vigore p̄sentiū beneficium aliquod fuerit pa dentiā fa-
cificè aſſecutus, p̄fata m̄ parochialē Ecclesiam, quam, vt lubris va-
prefertur, detinet, & quam extunc vacare decernimus, om let *pro*
nino dimittere teneatur, quōd si tu p̄fentes literas &c. deri. hinc

Nota, quando scribitur tribus iudicibus, videlicet, si im- est &c.
petrans petit ad collationē Episcopi, vel per triēnum fuit
in curia &c. Et impetrans aliquod beneficium obtinet,
tunc post verbum teneatur, ponitur hæc clausula. Nos e-
nim p̄fato Archiepiscopo, vel Episcopo ne de beneficio
huiusmodi &c. v̄lque attentari. Et sequitur tunc clausula,
quæ semper ponitur in hoc casu, quōd si non omnes his
exequendis potueritis interesse, duo v̄strum ea nihilomi-
nus exequantur. Si autem impetrans nihil habet &c tunc
post illa verba, mentio specialis dicitur Nos enim p̄fato
Episcopo, vel Archiepiscopo ne de huiusmodi beneficio
&c. v̄lque, quōd si non omnes &c.

Communis forma pauperum.

Venerabili fratri Archiepiscopo

Maguntinen.

Dilecti filii N. de N. pauperis clerici N. Diœcesis apud *Similimo*
sedem Apostolicam constituti supplicationibus inclido Patri-
nati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, archæ ,
quatenus de vita & conuersatione ipsius clerici, qui, vt al- & Episco-
serit, beneficium aliquod Ecclesiasticum non obtinet, & po. Cleri-
quem per certos examinatores super hoc deputatos à no- ci Diaconis, de literatura examinari fecimus diligēter, quiq; in illa n̄ , vel
repertus est idoneus ad beneficium Ecclesiasticum obtinen Subdiacono
dū tolerter inquirentes, si cum vitæ laudabilis, & honeste n̄, muta-
cōuersationis esse repereritis, & aliquod beneficiū Ecclesiastis mu-
sticū nō obtineat, aliudq; Canonicū nō obſistat, ei de ali tandis ,
quo beneficio Ecclesiastico cū cura vel sine cura cōsueto & nō de
ab olim clericis secularibus assignari, dūmodo i cathedrali letponi

Ecclesia

nomē pro Ecclesia non existat. Cuius fructus &cæ si cum cura xx. si priū Be. vero sine cura fuerit xv. marc. arg se. tax decimæ, si taxatū neficiū fuērit, vel si taxatum non fuerit secundum quod de illo p. vel sic, decima huismodi persolui communiter contineuit valorem parochia an non exce. Ad collationem vel præsentationem dilecto lem Eccl. rum filiorum, Præpositi, Decani, & Capituli Ecclesiæ bea clesiæ S. tæ Mariæ N. Diœce. communiter pertinentis si quid in ci. N. Diœce. uitate Augu. vel dicta Diœcesi vbi dictus N. perpetuā mā cesis, vel sionem se afferit elegisse, vacat ad præsens, aut cùm vacat. Diœce. uerit, quod idem clericus per se, vel procuratorem suum cuius ad hoc ab eo legitimè constitutum, infra unius mensis spatiū fructus tium postquam sibi, vel eidem procuratori de ipsius beneficiis. non siccii vacatione constituerit, duxerit acceptandum, autoritate ex li. vel re nostra prouidere procures. Inducens per te, vel aliū, seu florauri alios eundem clericum, vel procuratorem suum eius nomine de came ra secundum tax decimæ. Vel sic, qui, ut afferit, vigore quarundam literarum Apostolicarum Parochialem Ecclesiam cuius fructus &cæ. acceptauerit, & in palatio Apostolico litigare intendit, & nullū aliud beneficium Ecclesiasticum obtinet, semper ponitur consuetudo ab olim. Secundum regulas Nicolai potest etiam apponi, per procuratorem.

Non subsequitur, vel procuratorem suum eius nomine ex quo videtur superfluum cùm aliquis in acceptance beneficij per se facere potest hoc, & procuratorem, imò non esse creditur, & per amicum. Quando est ad collationem Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi, dicitur ad collationem, vel præsensionem. Quando scribitur ad collationem Abbatis, & conuentus Abbatissæ, & conuentus Priepositi, & conuentus, & sic de alijs regularibus ponitur, communiter vel diuisim.

Quando autem ad Decani & Capitali, videlicet, de secularibus dicitur, communiter pertinent. Et intelligitur, si sint plures persona. Quando non petitur ad collationem Abbatis & conuentus, Abbatissæ & conuentus, Priorissæ & conuentus, vel Præpositi, & Decani, vel Cantorum &c. Ecclesiæ N. Diœcessis. Quando autem litigat, dicitur, Volumus autem quod postquam idem clericus vigore præsentium beneficium aliquod fuerit pacificè asecutus, dictam Ecclesiam, si eam interim evincat & resequatur quam ex tunc vacare decernimus, omnimodo dimittere teneatur, aliquid omnino iuri sibi in ea vel ad illam quomodolibet competenti cedere teneatur. Vel sic, competenti prout ad id se sponte obtulit cedere teneatur.

mine

mine in corporalem possessionem huiusmodi beneficii, & defenden inductum amoto, ac facien ipsum clericum, vel pro eo procuratorem prædictum ad illud, etiam si Canoni catus, & præben. fuerit, ut est moris, admitti, sibiique de ipsius beneficij fructibus &c. integrè responderi Contradicto res &c. Non obstan si alicui super prouisionibus sibi facie dis de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunque verborum forma literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, referuationem, & decre tu, vel aliàs quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, præterquam autoritate nostra huiusmodi beneficia expectantibus, in huiusmodi beneficij asecutione dictum clericum volumus anteferri, sed nullum per hoc eis, quo ad asecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari. Seu si eisdem Præposito, Decano, & Capitulo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuissim ab eadem sit sede indulatum, quòd ad receptionem, vel prouisionem alicuius minimè teneantur, & ad id compelli, aut quòd interdicì, suspendi, vel excommunicari non possint, quodque de beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, seu prouisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facien plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indule huiusmodi mētionem. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mērio specialis. Volumus autem, quòd si tu præsentes literas non potueris, seu nolueris exequi, possint, & debeant super quo tenore præsentium mandatum damus, & etiam potestatem. Et insuper præfatis Præposito, Decano, & Capitulo Ecclesie beatę Marię, ne de beneficio huiusmodi interim, etiam ante insinuationem præsentium, & processuum per eas habitorum ipsis factam, nisi postquam eis constiterit, quòd idem Clericus per se, vel procuratorem prædictum huiusmodi beneficium acceptare noluerint dispone

re

re quomodo præsumant districtius inhibemus Decernentes irritum & inane si secus super his à quoquā, quavis autoritate scienter, vel ignoranter cōtigerit, attentari. Dat &c.

Aut quod nos alias eidem B qui, vt afferit, de beneficio Ecclesiastico cum cura, vel sine cura vacan tunc, vel vacaturo consueto ab olim &c si sit regularis. Ad collationem, vel prouisionem dilecti filii; Præpositi &c pertinē. in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, per alias nostras literas mandaui mus prouideri. Volumus autem quod quām primum dictus H. vigore præsentium dictam Ecclesiam N fuerit asseditus, aliæ nostræ literæ, & huiusmodi processus &c. sequente extunc omnino sint cassæ, & irritæ, nulliusque roboris vel momenti. Et insuper exnunc &c.

Nota alia evidentialia.

V Ide, pro graduatis in hac forma, communiter dantur tres iudices sicut in speciali, & datur unus in curia, & duo in partibus si petantur, sicut in speciali forma.

In capitulo, communiter, dicitur: sed in regularibus, communiter vel diuisim, in ista forma communiter.

Quando quis, qui in forma pauperum gratiam habuerit, expedire vult literas in secunda forma pauperum sibi facta tunc superius non fiet mentio de expectativa, sed infra in loco solito, & dicitur sic, Nos enim alias nostras literas, per quas idem clericus beneficium Ecclesiasticum cū cura, vel sine cura &c expectabat, & processus habitos per easdem, & quæcunque inde secuta cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti.

Quando verò literæ non sunt confectæ, dicitur sic, Nos enim assignamus super prouisione dicto clero facienda.

Nota, quod in communi forma pauperū, in literis pro graduatis siue non graduatis, nunquam ponitur clausula, Seu si hodie &c.

Quando mandatur prouideri, vel fit processus alicui de certo beneficio vacan, quod nondum possidet, dicitur sicut

cum superius in predicta forma &c. cui, ut afferit, nuper de parochiali Ecclesia N. Dioecesis tunc certo modo vacan. per alias nostras literas duximus prouidendum.

Quando literæ non sunt confectæ, tūc dicitur post verbum vacan. gratosè concessimus prouideri, super qua qui dem concessione gratiæ, Apostolicæ literæ minimè sunt confectæ, & quem per certos examinatores super hoc à nobis deputat. &c.

Inferius verò dicitur sic, Volumus autem, quod idē Clericus, quām primū mīgore præsentium huiusmodi beneficium fuerit pacificè assēcutus, præfatam Ecclesiam si eā minimè conferri contingat, & assequatur omnino dimittere. Alioquin omni iuri sibi in ea, vel ad eam fieri continget, non ponuntur in his literis confectis & cæter. prouisimus.

Si verò sit expectans in speciali, nō fit mentio superius, sed inferius, & dicitur sic, quodque concessionis gratia per nos dicto Clerico nuper facta, de beneficio. Ecclesiastico cum cura ad collationem pertinen. sint cassa & irrita, nulliusq; roboris, vel momenti, nisi expectans de Canonica- zu sub expectatione præben. quia tunc superius, qui, ut afferit Canonicatum sub expectatione præben. non obtinet.

Forma pauperum pro graduatis.

Dilecto filio N de N. presbitero N. Baccalaureo in legibus, Salutem &c. Honestatis & scientiæ meritis place re studen. libenter prosequimur Apostolicę sedis munificientia specialiter, ut dum noua perceptione bonorum pro spexerint se fœundos virtute adiectione continua se redde re gaudeant insignitos. Cūm itaq; sicut accepimus, tu per literarum exercitium Iuris ciuilis studio laudabili insi stendo, ad ea, diuina gratia tibi suffragante, profeceris q; in eodem gradum Baccalaureatus obtinere meruisti. Nos volentes tibi, qui in Iure Canonico, ut afferis, studies, ut ex ipsius studii commendando labore fructum tibi gaudeas præuenisse, præmissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere speciale, beneficium Ecclesiasticū cum cura

P consuetum

Non potest consuetum clericis secularibus assignari, dummodo in Canitur ab thedrali Ecclesia non existat. Cuius fructus &c. si cum cunctim clericis xxv si versus sine cura fuerit xviii mar. se. taxat. deci val. vices secundum an. non exce.

Iuribus Ad collationem, prouisionem, presentationem, seu quamvis aliam dispositionem, Venerabilis fratris nostri Episcopi, nisi in N pertinen, si quod in Civitate, vel Diocesis N dummodo in communi Cathedrali Ecclesiae non fuerit, vacat ad praesens, vel cum va- formae cauerit, quod tu per te, vel procuratorem tuum ad hoc legitime constitutum, infra unius mensis spatium postquam tibi vel pauperum eidem procuratori de ipsis beneficiis vacatione constiterit, duxeris acceptandum, conferendum tibi post acceptationem huiusmodi cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis donationi Apostolicae resuues districtus inhibentes eidem Episcopo ne de huiusmodi beneficio interim, etiam ante acceptationem eandem, nisi post quam ei constiterit quod tu, vel procurator predictus illud nolueritis acceptare. disponere quoquomodo presumant, ac deceperent exnunc &c. attentari. Non obst. si qui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesia strictis in illis partibus speciales, vel generales dictae sedis, vel legatorum eius literas impetrant, etiam si per eas &c. processus, quibus omnibus, praeterquam autoritate nostra beneficia huiusmodi expectantibus, teneantur in huiusmodi beneficium assecutione volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem &c. generari, aut si eidem Episcopo, vel quibusvis aliis communiter, vel diuinius a dicta sit sede indultu, quod ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli, aut quod inter diei, suspendi excommunicari non possint, quodque de huiusmodi, vel aliis beneficiis ad eorum collationem, vel presentationem &c. effectus huiusmodi gratia impediri &c. usque speciales. Seu quod super t. de parochialibus Ecclesiis in vicem Canonice unitis, quarum fructus &c. xxvi lib. tur par. sec. co ex ya an. vt afferunt, non excedunt nosceris litigare. Volumus autem, quod quamprimum vigore presentium huiusmodi possessionem suarum pacificè assecutus, dictas parochiales Ecclesiis, si interim eas cuincas & assequaris, quas extunc vacare decernimus

mus omnino , prout ad id te sponte obtulisti , dimittere .
Alioquin omni iuri tibi in eis , seu ad eas quomodolibet
competenti cedere tenearis Nulli ergo &c

Quocirca &c. Mandamus quatenus vos &c. alias bene
ficium huiusmodi per nos , ut praemittitur , reseruatum , si te
pore nostræ huiusmodi reservationis vacabat vel postea
vacauit , aut cum vacauerit , prefato N. post acceptanceñ
eandem cum omnibus iuribus , & pertinentiis supradictis
autoritate nostra conferre , & assignare curetis . Inducen.
eum , vel dictum procuratore suum eius nomine in cor-
poralem possessionem beneficiorum , iuriumque , & perti-
nentiarum praedict. & defendere inductum &c. admitti . Si
biique de ipsius beneficii &c fructibus Non obstat omnibus
supradictis . Seu si eidem Episcopo vel quibusvis &c.

Nota alia euidentialia.

*Nota, q
uando*

Nota , quando impetrans petit ad collationem , tunc *imperatræ*
scribitur tribus iudicibus eiudem Diœcesis , alias sem petit ex-
perientibut ordinario n . si impetrans stetisset p trię tra-
sus in curia , quia tunc etiam scribitur tribus iudicibus Diœces .
in Curia , vel extra . Et potest recipere processum in curia , tuc scri-
bitur or-
dinario
si placet .

Forma pauperum clericorum expectantium.

*loci in
quo impe
tratur.*

Innocentius &c.

Dilecti filii N pauperis clericu N. Diœcesis apud sedē Sed si pe-
Apostolicam constituti supplicationibus inclinati tata ad col-
&c. Mandamus quatenus de vita , & conuersatione lationem
ipsius N. qui , vt afferit , beneficium aliquod Ecclesiasticū ordinarii
non obtinet , & quem per certos examinatores super hoc per se
a nobis deputatos , de literatura examinari tecimus diligenter tuc scribi-
ter , qui que in illa repertus est idoneus ad beneficium Eccl tur tri
eclesiasticum obtinendum tolerter , si eū virq laudabilis , & bus Iudi
honestæ conuersationis esse repereritis , & beneficium ali- cibus in
quod Ecclesiasticum non obtineat , aliudque Canonicū sua Dia
non obstat , ei de aliquod beneficio Ecclesiastico cum cu cesi .

P 2 ra,

Si habet beneficium, vel sicut cura consueto ab olim clericis secularibus asservari, dummodo in Cathedrali Ecclesia non existat. Cuponatur ius fructus, redditus, & prouentus, si cum cura xx. si vero sic, qui, sine cura fuerit xv. marc argen. secundum tax. decimæ, si ut afferit taxatum fuerit, si vero taxatum non fuerit, secundum quod rit paro de ipso pro huiusmodi persolui communiter consuevit va. c'ialè Eccl. an. non excedunt. Ad collationem, vel prouisionem vene clesi. i. N. tabilis fratris nostri Episcopi N. pertinent. si quod in Ciuitate, vel Diocesi N. vacat ad praesens, vel cum vacauerit, etus &c. quod idem N. infra unius mensis spatium, postquam sibi non exce de illius beneficij vacatione constiterit, duxerit acceptandum. Et dum, autoritate nostra prouidere curetis Inducen. eundem semperpo N. in corporalem possessionem huiusmodi beneficij. Et de natura fenden. inductum, ac facien. eum ad illud etiam si Canonilor, etiā catus, & præben fuerit, ut est moris admitti, sibi que de ipse in superius beneficii fructibus, redditibus prouen. iuribus, & ob plicatiōe uenientiis integrē responderi Contradictores &c. Non non pone obstan si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de huius retur. modi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus spe ponitur. Et tantibus, in huiusmodi beneficij asecutione volumus an hodie. In tenueri, sed nullum per hoc eis quod ad asecutionem bene regulari ficiorum aliorum præiudicium generari. Sed si eidem Epibus p̄sen

tationem. Quando impetratur ad collationem Abbat. & Conuen. vel alias personarum regularium, tunc semper ponitur communiter vel diu sim pertinen. si vero aliarum personarum non regularium, tunc ponitur, communiter tantum. si vero in alijs, ut in textu.

Quando quis impetrat extra suam Diocesim, tunc ponitur, ubi dictus N. propriam mansionem, ut afferit, elegisse &c. Ista clausula, per nos, vel alium, seu alios, patitur quando scribitur tribus iudicibus. Quando autem scribitur uni tantum, tunc dicimus, Inducen. per te &c. Nota, quod ubiunque sit præiudicium ordinario, semper dicitur. autoritate nostra, sed ubiunque ipsi non sit præiudicium, dicitur per censuram Ecclesiasticā scopo,

Scopo, vel quibusuis aliis communiter vel diuisim à dicta Attende sit sede indulsum, & ad receptionem, vel prouisionem ali si prius cuius minimè tenetur, & ad id compelli, aut & interdici, diuersum suspendi, vel excommunicari nō possint, quodq; de bene ad præse ficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, vel prouisionē tationem coniunctim, vel separatim spectantibus nulli valeat proui aut prouideri per literas Apost. non facientes plenam, & expressam sive. Vi ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. de iij. re Et qualibet alia dictę sedis indulgentia generali, vel specia gula. Vr li cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non bani v. expressam, vel totaliter non intentam effectus earum im- cū sequē pediti valeat quomodolibet vel differri. Et de qua cuiusq; tibus. Vi toto tenore habenda sit in nostris literis mentio speciali. de titu Volumus autem, q; idem Clericus quām primum vigore los excōs præsentium beneficium aliquod fuerit pacificè assolutus, catorum dictam Ecclesiam, quām, vt præfertur, obtinet, & quām ex in cōmu tūc vacare decernimus omnino dimittere teneatur quod- ni forma que si tu præsentes literas &c quando autem litigat &c Ut in regu in aliis de gratia consuevit ponī Nos enim præfato Episcopō lis Gre po ne de beneficio huiusmodi interim, etiam ante insinua go. xi. vionem præsentium, & processuum, per eas habitorum ei Quando factam, nisi postquām ei constiterit q; idem N. huiusmodi unus in beneficium acceptare noluerit disponere quomodo p̄iesu dicū est mant districtius inhibemus Decernen. irritum & inane, si Eps tunc secus super his à quoquam quavis autoritate scienter vel ponitur, ignoranter contigerit attentari. Quod si nū omnes his exe Tu fra quendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominu ter Epe, exequamini. Dat. Romæ &c. cum eo rī

Volumus autem q; si tu præsentes literas non potueris altero eis seu volueris exequi, Dilecti filii Præpositus & Decanus N. nihilomin Ecclesiarum literas ipsas, ac omnia & singula in eis contē nus &c. ta, secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, Ista claus & debeat, super quo eis tenore præsentium mandatum da siula, dun mus, & etiam potestatem. Et insuper præfato &c. taxat, po nitur

quando scribitur ordinario, sed quando alijs scribitur, tunc ponitur vt in textu, & tunc subiungitur, quod si non omnes &c.

F I N I S.

P 3

PROVINCIALE
OMNIVM ECCLESiarVM
CATHEDRALIVM VNI-
VERSI ORBIS,

Cum cuiusque regionis monetæ nomenclatura ac valore,
nuper ex libro Cancellariæ Apostolicæ excerptum.

N Civitate Romana sunt quinque Ecclesiæ, quæ Patriarchales dicuntur, videlicet,
Ecclesia S. Ioan Lateran. quæ consuevit habere priorem ordinis S. Augustini,
modò Decanum.

Ecclesia sancti Petri, quæ habet Archipresbiterum, qui debet esse Cardi.
Eccles seu Monasterium S. Pauli extra muros Vrbis, quod habet Abbatem ordinis S. Benedicti.
Ecclesia S. Mariæ majoris, quæ habet Archipresbiterum, qui debet esse Cardi.
Ecclesia seu Monasterium S. Laurentij extra muros, quod habet Abbatem ordinis S. Benedicti. Quibus Ecclesiis assignati sunt Episcopi septem, videlicet.

Dominus Papa

Episcopus Ostien. & Velletrensis.
Episcopus Portuensi, & S. Ruffinæ.
Episcopus Sabinensis.
Episcopus Tuscanensis.
Episcopus Prænestinensis.
Episcopus Albanensis.

Singulis autem Urbis Ecclesiis assignati sunt Presbiteri, Cardinales vigintioðto, Diaconi vero sunt octodecim.

In primis de Ecclesiis Presbiterorum Cardinalium.
Tituli S. Crucis in Ierusalem presbiter Cardinalis.
Tituli sanctorum Marcellini, & Petri presbiter Cardinalis.
Tituli

PROVINI OMNIVM ECCL. 231

- Tituli sanctorum quatuor Coronatorum presbiter Card.
 Tituli sanctorum Ioannis, & Pauli presbiter Cardin.
 Tituli sancte Anastasię presbiter Cardin.
 Tituli S. Sabine presbiter Cardin.
 Tituli S. Stephani in Cœlio monte presbiter Cardin.
 Tituli S. Clementis presbiter Cardin.
 Tituli sanctorum Nerei, & Archilei presbiter Cardin.
 Tituli S. Susanne presbiter Cardina.
 Tituli S. Potentianę presbiter Cardin.
 Tituli S. Sixti presbiter Cardinalis.
 Tituli S. Petri ad vincula presbiter Card.
 Tituli S. Martini in montibus presbiter Cardin. Basilio
 Tituli S. Eusebij presbiter Cardin. Antonius
 Tituli S. Priscæ presbiter Cardin.
 Tituli S. Praxedis presbiter Cardin.
 Tituli S. Vitalis presbiter Cardin.
 Tituli S. Ciriaci in Termis presbiter Cardin. IV 10
 Tituli S. Marci presbiter Cardin.
 Basilicæ duodecim Apostolorum presbiter Cardina.
 Tituli S. Marcelli presbiter Cardinalis. Antonius A
 Tituli S. Laurentij in Lucina presbiter Cardin. Antonius A
 Tituli S. Laurentij in Damaso presbiter Cardin. Antonius V
 Tituli S. Balbine presbiter Cardi.
 Tituli S. Marię in Transtiberim presbiter Cardin. Antonius A
 Tituli S. Cecilię presbiter Cardin
 Tituli S. Grisogoni presbiter Cardin. Antonius A

De Ecclesiis Diaconorum Cardinalium.

- Sanctæ Lucię in Septifoliis.
 Sanctæ Mariæ in Aquiro. Antonius V
 Sancti Theodori. Antonius V
 Sanctæ Mariæ in Cosmedin.
 Sancti Georgij ad Velum aureum.
 Sanctorum Colmæ & Damiani. Antonius V
 Sancte Mariæ nouę.
 Sancti Hadriani.
 Sanctorum Georgij, & Bacchi.
 Sanctæ Marię in via lata.

PROVINCIALE

Sanctæ Mariæ in Porticu.
 Sancti Angeli.
 Sancti Nicol. in carcere Tulliano.
 Sanctæ Mariæ in Domnica.]
 Sancti Eustachij.
 Sancti Nicolai inter imagines.
 Sancti Viti in macello.
 Sanctæ Agathæ.

*Episcopi qui sunt sub Roman. Pont. & non sunt in
 alterius prouincia constituti.*

Ostiensis, & Valletren.	
Portuen. & s. Ruffinæ.	
Sabinen.	Tusculanen.
Prænestinen.	Albanen.

CIVITATES MVNDI, QVÆ
 vltra urbem tenentur à Christianis.

In Campania & maritima.

Anagnin.	Sagnin.
Ferentin.	Alatrin.
Verulan.	Terracinen.
Soran.	Fundan.
Aquinas.	Tiburtin.

In Aprucina, & Marsicana Provincia.

Aquilen.	Vniti.
Forcanen.	
Marsican.	
Valuensis, seu Sulmonen.	
Theatinus.	
Adrien.	
Pennensis.	Vniti.
Aprutinus, seu Theran.	

In Tuscia, & Patrime.

Nepesin.	
Sutrin.	Vniti.

Civita-

OMNIVM ECCLESIAVM. 239

Ciuitatem, vel Ciuitatis. Vniti.
Castellanen.

Ortan.

Balneotigen.

Montisfalconis. Vniti.
Cornetan.

Vibeuentan.

Viterbien.

Tuscanen. Vniti.

Castren.

Clusinus.

Castellanus.

Grossctan.

Senen. Archiepiscopus.

Lucan.

Pientin.

Florentin. Archiepiscopus.

Fesulan.

Lunensis.

Corthonen.

Suauen.

Perusin.

Aretin.

Vulteran.

Pistorien.

Binensis.

Sarzanen.

In Ducatu Spoletano.

Affisinas. Fulginas.
Nuccerin. Eugubin.
Spoletan. Tudertin.
Amelien. Narnien.
Interamnensis.

In Marchia Anchonitana.

Asculanen. Firman.
Camerinen. Auximanen.
Humanas. coniuncti.
Anchonitan. Esinensis, vel exinas.
Senogalien. Fanensis.
Pisaurensis. Forosempronien.
Calliensis.
Vrbinas, seu sancti Leonis.

Raca-

In Romandiola.

Archiepiscopus Rauennas hos habet suffragancos.	
Ariminensis.	Foroliuiensis.
Cersanetensis.	Ceruiensis.
Brittonoriensis.	Foropompiliensis.
Imolensis.	Fauentinus.
Sarenien vel Sarsinaren.	
Mutinen.	Regien.
Bononien.	Furrarien.
Bobien.	Comaleden.
Parmen.	Barcinen.
Placentin.	

In Insula Regni Siciliae.

Archiepiscopus Panormitanus hos habet Suffraganeos.	
Agrigentin.	Mazaren.
Meleuitan vel Malten.	
Archiepiscopus Montis regalis hos habet Suffraganeos.	
Siracusanensis.	Cathaniensis.
Archiepiscopus Messanensis hos habet Suffraganeos.	
Cephaludensis.	
Pacen. & Lipparien sunt vnit.	
Sancti Marci.	
Militen. isti duo sunt exempti & vnit.	

In Calabria

Archiepiscopus Regien hos habet Suffraganeos.	
Lucrensis.	Cotroniensis.
Castanensis.	Cathacensis.
Neocastrensis.	Giracensis.
Toropeten. alias Vropiensis.	
Bonensis.	Squlacensis.
Archiepiscopus Consentin. hunc habet Suffraganeum.	
Marturanensis.	
Archiepiscopus Rossanen. non habet Suffraganeos.	
Bisignanen. est exemptus.	
	Archiepiscop.

~~Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ hos~~
habet Suffraganeos.

Ebriacen. vel Vmbraticen.

Strangulen vel Seronien aut Insulen.

Geneocastren. vel Genicoastren.

Gerentinen. Sancti Leoni.

In Apulia

Archiepiscopus Larcatin. hos habet Suffraganeos.

Mutulensis.

Castellanen. vel Castellanaten.

Archiepiscopus Brundusin. hunc habet suffraganeum.

Astrinēn vel Otrinen.

Archiepiscopus Hidronti. hos habet Suffraganeos.

Castrensis Gallipolitan.

Liciensis. vel Licensensis.

Vgentinen vel Ogentin.

Lucensis. vel Lucadensis.

Neritonen est exemptus.

Archiepiscopus Barensis hos habet Suffraganeos.

Betontinenis.

Caēlphaian vel Melphiten.

Iuuenacensis.

Rubentinensis. vel Rubensis.

Salpensis. Curiensis.

Bitterensis. Conbertan.

Mineruiensis. Poligianensis.

Catherinenis. Laueſſinensis.

Archiepiscopus Tranensis hos habet Suffraganeos.

Vigilensis.

Andren vel Adrien.

Penensis.

Archiepiscopus Sipontin. vel montis Gargani.

hos habet Suffraganeos.

Vescanensis. exempti.

Trojanensis.

Melphiensis.

Monopolitanen.

Rapoilen. exempti.

Arch

236 PROVINCIALE

Archiepiscopus Consan. hos habet Suffraganeos.

Auranensis. Saranensis.

Montisuiridis. Laquedonen.

Sancti Angeli de Lombardis.

Bisaciensis.

Archiepiscopus Acheronti. hos habet Suffraganeos.

Potentiensis. Gricariensis.

Venusinensis. Grauinensis.

Angolensis.

In terra Labbris.

Archiepiscopus Beneuentanus cuius ciuitas

est Romanæ Ecclesiæ, hos

habes Suffraganeos.

Thelesinen. Sanctæ Agathæ.

Aliphensis, vel Alipharen.

Montis Marani. Auellinensis.

Vican. Arianensis.

Boianensis, vel Roianen.

Asculanensis. Nucerin.

Tertibulensis. Draconensis.

Vlturanensis. Alarinæ.

Ferentinensis, vel Florentinen.

Ciuitatensis. Termolensis.

Lesinensis. Frequentinensis.

Triuentinensis. Biminensis.

Vadiensis, vel Gadiensis,

Musanensis. Sanctæ Mariæ.

Archiepiscopus Salernitan. hos habet suffraganeos.

Capitaquensis. Policastrensis.

Nusauitan. vel Nuscan.

Sarnensis.

Aceruensis, vel Acernen.

Marsicensis.

Rauellensis est exemptus.

Archiepiscopus Amalphitan. hos habet Suffraganeos.

Capricanensis.

Scalensis, vel Camensis.

Minoren-

OMNIVM ECCLESiarVM. 257

Minorensis.

Siteranensis.

Archiepiscopus Surrenti. hos habet Suffraganeos.

Lobren. Salpen.

Equen. vel Aquensis, alias Vicen. vel Vican.

Castellimatis, vel Scabien.

Archiepiscopus Neapolitanus hos habet Suffraganeos,

Auersan est exemptus.

Nolan. Puteolanen.

Cumanen. Accrana.

Iscalan.

Archiepiscopus Capuanus hos habet Suffraganeos.

Theanen. Caluen.

Calmen. Suessan.

Venafran.

Aquitinan vel Aquinaten.

Isernien. Casertanen.

Caiacien.

Casinen. est exemptus.

In Tuscia, & Corsica.

Archiepiscopus Pisan hos habet Suffraganeos.

Messanen. Aiacen.

Alarien. Segonen.

Ciuitaten.

Archiepiscopus Ianuen. hos habet Suffraganeos.

Babien vel Robien.

Aprumacen. vel Brumacen.

Metenen vel Maranen.

Accien. vel Amprumacen.

Nubien. vel Nebien.

Nauen.

Albiganen.

In Sardinia.

Archiepiscopus Calaritanen hos habet Suffraganeos.

Sulcitan. vel Sulcien.

Dolien.

Suellen.

238 PROVINCIALE MO

Suellenensis, hodie est vnitus Calaritan.

Archiepiscopus Turitan hos habet Suffraganeos.
Sorrensis. Plonatensis.

Ampuriensis.

Gisacensis, vel Girardensis.

Castrensis.

Othauensis, vel Othaicensis.

Bosanensis.

Archiepiscopus Alborensis ho habet Suffraganeos.

Vissellensis. Sanctæ Lustæ.

Terre albe. Ciuitanensis.

Galtellinensis. Isti duo sunt exempti.

In Flaminia, & Lombardia.

Archiepiscopus Rauennas hos habet suffraganeos.

Adiensis Comaclensis.

Ceruiensis. Foroliuiensis.

Foropompiliensis. Velliuiensis.

Cesenatensis.

Sarenensis, vel Sarsinatensis.

Fauentia Imolensis.

Mutinensis. Bononiensis.

Reginensis. Parmensis.

Barcinensis.

Archiepiscopus Mediolanensis hos habet

Suffraganeos.

Bergonensis.

Brixensis.

Cremonensis.

Laudensis.

Nouariensis.

Vercellensis.

Ipporegiensis.

Vigleuiensis.

Astensis.

Aquensis.

Altensis.

Terdonensis.

Saonensis.

Albinganensis.

Vintimilensis.

Placentia.

Papiensis.

Ferrariensis. Isti duo sunt exempti.

Archiepiscopus Taurinensis hos habet Suffraganeos.

Catalen.

Salutarum.

Mon-

Montisregalis.

In Dalmatia supra mare.

Patriarchatus Aquileiensis hos habet Suffraganeos.

Mantuanensis.	Cuman.
Tridentinensis.	Veronensis.
Marauensis.	Paduanensis.
Vincentinensis.	Teruisinensis.
Concordiensis.	Cenetensis.

Feltrensis

Bellunensis. Iste duo sunt vniuersitatis.

Polanensis, vel Ponensis.

Parentinensis

Tiestinensis, vel Tergestinensis.

Comaclensis, vel Petenensis.

Capitis Istriæ, vel Iustinopolitan.

Maoriensis.

Ciuitatis nouæ, vel Emonensis.

In Istria super mare.

Patriarchatus Gradensis hos habet Suffraganeos.

Castellanensis, vel Venetiarum.

Torcellanensis

Equilensis, vel Ensulan.

Capruensiensis.

Ciuitatis nouæ.

In Sclauonia.

Archiepiscopus Iadrensis hos habet Suffraganeos.

Ausarensis.

Veglensis.

Arbensis.

Archiepiscopus Spalatensis hos habet Suffraganeos.

Traguriensis.

Teniensis.

Scardonensis.

Temnensis.

Nonensis.

Almisiensis.

Sibinicensis

Farensis

Archiepiscopus Ragusin hos habet Suffraganeos.

Stagnensis

Roffonenensis, vel Bossonensis.

Tribuniensis.

Catharensis.

Bacen-

240 PROVINCIALE

Bacensis. coniuncti.

Rosensis.

Biduanensis.

Archiepiscopus Antibarensis hos habet Suffraganeos.

Dulcinensis.

Suacinensis.

Driuastensis.

Polastrensis.

Scodrensis.

Sardenensis.

Surtaren. vel Acittaren.

In regno Vngarie.

Archiepiscopus Strigoniensis hos habet Suffraganeos.

Agriensis.

Niciensis.

Vaciensis.

Quinque Ecclesiæ.

Vesperimiensis.

Lauriensis.

Archiepiscopus Colocensis hos habet Suffraganeos.

Zagabriensis, vel Zagrabiensis

Transiluanensis.

Visemburgensis.

Voccadrensis.

Cenadiensis.

Suiniensis.

Bohnensis.

In regno Polonie.

Archiepiscopus Guerzensis hoc habet Suffraganeos.

Vratislauiensis.

Lubricensis.

Vaniensis est exemptus.

Plorensis.

Cracouiensis.

Proznaueiusis.

Mazouiensis.

Pomeuariensis, vel Vadiflaniensis.

In Alemânia.

Archiepiscopus Maguntin. hos habet Suffraganeos.

Pragensis caput regni Boemiarum.

Marouiensis, vel Oloomensis.

Marouiensis, vel Olomensis

Fistetensis.

Heripolen.

Constantiensis.

Curien.

Argentinensis.

Spirensis.

Vorma

OMNIVM ECCLESiarVM.

241

Vormacensis. Verdensis.

Hildeshemensis. Halberstadiensis.

Paldeborensis.

Bambergensis est exemptus.

Archiepiscopus Colonensis hos habet Suffraganeos.

Leodiensis. Traiectensis.

Monasteriensis. Mindensis.

Osnaburgensis, vel Oseburgensis.

Archiepiscopus Bremensis hos habet Suffraganeos.

Barduicensis, nunc destructus.

Cadeburgensis, vel Conuermen.

Lubicensis.

Auernien. vel Mihiliburgen.

In Livonia, & Prussia.

Archiepiscopus Rigensis hos habet Suffraganeos.

Olisiensis. Trabatensis.

Curomensis.

De insula sanctæ Mariæ in Prussia.

Lithoniensis. Zimaliensis.

Vermensis. Pomezaniensis.

Sambiensis.

Culmensis, vel Curladensis.

Archiepiscopus Magdeburgensis hos habet Suffraganeos.

Huergensis. Brandenburgensis.

Misnen. vel Misen.

Manserburgensis.

Citen vel Neuburgen.

Archiepiscopus Salzburgensis hos habet Suffraganeos.

Patauiensis. Ratisponensis.

Frisrenen. vel Fisingen.

Gurcensis. Brisinensis.

Sequouensis:

Reinen. vel Enimo. de nouo creati.

Lauendinen. vel Lauentin.

Archiepiscopus Treuerensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Metensis.

Virdunensis.

Tullensis.

Q

Ia

PROVINCIALE

In Burgundia & Sabaudia.

Archiepiscopus Bisuntin. hos habet Suffraganeos.
 Basiliensis. Lausanensis.

Bellicensis.

Archiepiscopus Tarentasiensis hos habet Suffraganeos.
 Seduensis. Augustensis.

In prouincia Prouinciae.

Archiepiscopus Eduensis hos habet Suffraganeos.
 Dignensis. Niciensis.

Grassensis.

Senetensis.

Glaudatensis.

Venciensis.

Archiepiscopus Aquensis hos habet Suffraganeos.
 Aptensis. Regensis.

Foro Iuliensis.

Sistaricensis.

Vacinensis.

Archiepiscopus Arelatensis hos habet Suffraganeos.
 Massiliensis. Auinionensis.

Vaisonensis.

Tricastrensis.

Aurasicensis.

Cauallicensis.

Carpetoracensis.

Tholonensis.

Archiepiscopus Vienensis hos habet Suffraganeos.
 Valentiniensis. Diensem sunt coniuncti.

Viuariensis.

Grationopolitan.

Maurianensis.

Gebennensis.

In Francia.

Archiepiscopus Lugdunensis hos habet Suffraganeos.
 Eduensis. Maticonensis.

Gabilonensis.

Lingonensis.

Archiepiscopus Senensis hos habet Suffraganeos.
 Parisiensis. Carnotensis.

Auxelianensis.

Niuernensis.

Antisiodorensis.

Træcensis.

Meldensis.

Archiepiscopus Rhemensis hos habet Suffraganeos.
 Suesionensis. Cathalonensis.

Cameracensis.

Tornacensis.

Morinensis.

Attrebatensis.

Ambia-

OMNIVM ECCLESIAVM. 243

Ambianensis.

Nouionensis.

Siluenatensis.

Beluacensis.

Laudunensis.

In Normandia.

Archiepiscopus Rothomagensis hos habet Suffraganeos.

Baiocensis.

Abrincensis.

Ebroicensis.

Sagicensis.

Lexouiensis.

Constantiensis.

In Britannia.

Archiepiscopus Turonen. hos habet Suffraganeos;

Cenomanensis.

Nannetensis.

Carisopitensis.

Venetensis.

Leonensis.

Trecorensis.

Andegauensis.

Briocensis.

Maclouiensis.

Redonensis.

Dolensis.

In Ducatu Aquitaniae.

Archiepiscopus Bituricen. hos habet Suffraganeos.

Claromontensis.

Ruthenensis.

Lemouicensis.

Mimaten.

Albiensis.

Cafurcen.

Castrensis.

Vabren.

Tutellensis.

Saneti Flori.

Auiciensis est exemptus.

Archiepiscopus Tholosanus hos habet Suffraganeos.

Pictauiensis.

Xantonensis.

Engolismensis.

Petragoricen.

Agennensis.

Condomien.

Mallacensis.

Lucionensis.

de novo creati.

Sarlatensis.

In Vasconia.

Archiepiscopus Anxitan. hos habet Suffraganeos.

Aquensis.

Ledroensis.

Conuenarum.

Conseranc.

Taruiensis.

Olorensis.

Vasatensis.

Baionensis.

Lascurensis.

Adurensis.

In Gotia.

Archiepiscopus Narbonensis	hos habet Suffraganeos.
Carcassonensis.	Bitercensis.
Agathensis.	Ledouensis.
Sancti Pontii Thomeriarum.	
Electensis.	Nemausensis.
Magalonensis.	Vticensis.
Elnensis.	

In regno Aragonum.

Archiepiscopus Tarraconensis	hos habet Suffraganeos.
Barchinonensis.	Gerundensis.
Vicensis	Illerdensis.
Vrgellenensis.	Dertusensis.
Valentinensis.	Maioricensis.
Archiepiscopus Cesaraugstan.	hos habet Suffraganeos.
Oscensis.	Tirasonensis.
Pampilonensis.	Calaguritan.
Segobricensis.	

In Regno Castellæ, & Legionis.

Archiepiscopus Toletanus	hos habet Suffraganeos.
Seguntinensis.	Oxomensis.
Burgensis.	Palentin.
Segobsensis.	Conchenensis.
Cordubensis.	Caithaginensis.
Archiepiscopus Cöpostellanus	hos habet Suffraganeos.
Abulensis.	Placentinensis.
Salamantin.	Elborensis.
Caurinensis.	Vlixbonensis.
Legionensis.	exempti.
Ouetensis.	
Samorenensis.	Ciuitatensis.
Egitaniensis.	Lamentensis.
Pacensis.	

In Regno Portugalie.

Archiepiscopus Bracharensis	hos habet Suffraganeos.
Portugalensis	caput regni.
Columbriensis.	Visensis.
Auriensis.	Tudensis.
	Lucensis

OMNIVM ECCLESIAVM. 245

Lucensis. Astoricensis.

Mindoniensis. *Archiepiscopus Ispalensis hos habet Suffraganeos.*

Gienensis.

Godicen. vel Gaden. Siluensis.

Mariochitan in Aphrica.

Rubicensis.

In Regno Angliae.

Archiepiscopus Eboracensis hos habet Suffraganeos.

Dulen. Barleoben.

Archiepiscopus Cantuariensis hos habet Suffraganeos.

Londouien. Roffen.

Cicestren. Exouien.

Vinconien.

Vellen.

Barthonien. vnit.

Garesbien. Vuigornien.

Heteforden.

Conuerten.

Lichefelden. coniuncti.

Lincolinen. Noruicen.

Helien. Menenen.

Laudanen. Bangoren.

De sancta Asaph, siue Assanan.

In Regno Hiberniae, siue Islandiae.

Archiepiscopus Armachan. hos habet Suffraganeos.

Dundegalen. Lugundun.

Mirden. Conuaren.

Argaden. Bachabonen.

Bathuguren. Damligiriaren.

Darcikien. Cluanen.

Dondalerkglan. Lumidinen.

Tubernen. Cluenaria.

Drumorensis.

*Archiepiscopus Dublanensis hos ha-
bet Suffraganeos.*

Gledorale. Fetruen.

Ottorien. Leglinensis.

246 PROVINCIALE

Rildaren. vel Daren.

Archiepiscopus Casselensis hos habet Suffraganeos.
Laonien. vel Linuricen.
Finabren.

De Insula Cathai.

Dekerua.	Imilieen.
Roffen.	Vatraforden.
Lisinoen.	Clonen.
Corkaren.	Derosailichit.
Lumbricensis.	

Archiepiscopus Tuaniensis hos habet Suffraganeos.

Duacensis.	Demageo.
Guachdunen.	Deroscomon.
Decholam.	Clonferten.
Achaden.	Alachden.
Detelmunduach.	Elfinen.

In Regno Datiæ.

Archiepiscopus Ludunensis, Suetiæque primas
hos habet Suffraganeos.

Rostildensis.	Othomen.
Sestleuicen.	Ripen
Rauelien.	Vuibergien.
Arusien.	Burhlanen.

In Regno Noruegiae.

Archiepiscopus Nidrosiensis hos habet Suffraganeos.

Bergen.	Stauagien.
Hemeten.	Asloen.
Horcaden.	Pharen.
Sodien.	Greualadien.
Eaen.	Scolaren.
Olen.	Granden.
Nellanden.	

In Regno Suetiæ.

Archiepiscopus Vspalensis hos habet Suffraganeos.

Scaren.	Lincopen.
Stirunien.	Agurien.
Aloen.	Vaxionen.
Abden.	

In

OMNIVM ECCLESiarVM. 247

In Regno Scotiae.

Archiepiscopus Sancti Andreæ hos habet Suffraganeos.	
Glasquen.	Ergadien.
Candidæ casæ.	Catanen.
Abredonen.	Dumblanen.
Brichinen.	Murenen.
Rosſen.	Dumkelden.
Glauiden.	

In Regno Sardiniae.

Archiepiscopus Calarita hos habet Suffraganeos.	
Sulciensis, vel Sulcitan.	
Dolen, vel Dolien.	
Suellen.	

Turitanus Archiepiscopus hos habet Suffraganeos.	
Sorren.	Plonaccen.
Ampurien.	Gisarden.
Castren.	Othanen.
Rosan.	

Archiepiscopus Arborensis hos habet Suffraganeos.	
Veselen.	Sanctum Iustum.
Terræ albæ.	
Ciuitaten. est exemptus.	
Galcellinen.	

In Ultramarinis partibus, & quæ tenentur
ab infidelibus.

Patriarcha Hierosolimitanus hos habet Suffraganeos.	
Ebronen.	Liden.
Ascalonensis, qui dicitur Bethleem.	

Archiepiscopus Tirensis hos habet Suffraganeos.	
Aconen.	Sidomen.
Bericen. vel Bencen.	
Pencen. vel Pauaden.	

Archiepiscopus Cæsareæ hunc habet Suffraganeum.	
Sebasten. qui alias dicitur Samaria.	

Archiepiscopus Nazarenus hunc habet Suffraganeum.	
Thiberiadensis.	
Patracensis Archiepiscopus nullum habet Suffraganeum.	

Q 4 In

In Patriarchatus Antiochen sunt CLIII. Ecclesiæ Cathedrales, ad instar illius verbi Euangelici, Impletum est rete magnis p̄iscibus CLIII. de quibus his temporiibus h̄as habet Archiepiscopos, qui inferius annotantur.

Suffraganei verò sunt isti.

Gabulen.

Laodicen.

Anencenden.

Tripolitan.

Biblien. qui dicitur Gibiler.

Archiepiscopus Tarsen nullum habet Suffraganeum.
Archiepiscopus Edesen. qui alias dicitur Rex Medorum,
nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Apparien. hunc habet Suffraganeum.
Valanensis.

Archiepiscopus Tulupden. qui alias dicitur Eliopolitan.
nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Conzen nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Manustren nullum habet Suffraganeum.

JYXTA traditiones veterum, & etiam quædam scripta, quæ autoritatem habent non modicā apud Palestinos, & maximè Gr̄cos, Ierosolimitana Ecclesia usque ad tempora D Iustiniani Augusti Episcopū habuit nulla vel modica dignitatis prærogativa gaudentē Tempore vero prædicti Principis, congregata est Sinodus generalis apud Constantinopolim, tēpore domini Vigili Papę, Elicij Constanti nopolis, Apollinarij Alexadrini, Dom Eustachij Antiocheni. Patriarcharū super tribus capitulis, videlicet, sup scriptis Theodorici Thitil Itē scriptis Theodorini Mopsuestæ Episcoporum, & epistola Hibę ad Marim Persam. In qua Sinodo post alias Ecclesię Dei necessarias institutiones, quas pro tempore promulgandas decreuerat sanctorum Patrū, qui ad eā conuenerant autoritate prædicta Deo amabilem honorare Ecclesiā, & eius Episcopo locū inter Patriarchas dare cōi sanxit voluntate, reuerentia exhibēs sanctę Resurrectionis. Et qm̄ prædicta Dei Ciuitas Ierusalem, & ciuitas quasi in limitibus Alexadrini, & Antiocheni Patriarcharum erat, nec haberent vnde illi urbes ordinarent Suffraganeos, nisi utrique Patriarchę aliquid detraheretur;

vñsum

visum est expediens, ab utroque aliquid decerpere, ut eidē iuxta formā aliorū Patriarchatum ordinarent subiectas. Subtraxerunt ergo Antio Césarien. & Sutopolitan Metro poles. Alexandrinū verò Raquibensem, qui est hodie Patracensis, ubi nō est Archieps Metropolitan. & qm̄ eundē Patriarchā oportebat habere præter supradictos Metropolitan. familiares suffraganeos, quos Gr̄eci Euicellos vocāt, subtraxerunt prædictis Metropolitan. quosdā Episcopos, & & quosdam de nouo creauerunt, usque ad xxv. quorū vrbium numerum, & nomina subiunximus, cōputatis prius Metropolitan. & earum Suffraganeis Et ordo est talis.

In Palestīna.

Prima sedes Cæsarea Manconia, quæ & Palestīn vocatur, quam reædificauit Herodes, sub hac sunt Episcopatus decem & octo.

Semantipadrida.

Iamas, id est, Arsur.

Nicopolis.

Sorucis.

Rasias, aliàs Rabos.

Regum Apogos.

Regum Serico.

Regum Homas.

Bemmengadaron.

Adotus Regum.

Pamlias, id est, Palmenum.

Aziotus tipum.

Ephromason.

Estilion.

Tricomias.

Toxus, vel Tixus.

Scalcum.

Constantunaquis.

In Gallilæa.

Sedes secunda Scitopolis, sed hodie ob veneratiōnē Annunciationis Dominicæ, & Natiuitatis beatæ Mariæ virginis translata est sedes ad Nazareth. Sub hac sunt Episcopatus ix. videlicet.

Capitelidos

Miru.

Gedeum.

Pelon, vel pilen.

Mulius.

Ippus.

Treto-

250 PROVINCIALE

Tretacomas. Glimangualanus
Comanas.

In Arabia, & Siria.

Sedes tertia Vetera Arabie	Sub hac sunt Epatus xxxv.
Adrafon.	Neiu
Ierapolis.	Neopolis.
Phenustus.	Constandas.
Tricomias.	Saltum.
Exaconnas.	Comogonias.
Comastanis.	Comocoreatus.
Comonilutinos.	Conusueatis.
Conuseraconas.	Diasferation.
Philadelphios.	E suis.
Philopoles.	Dionisias.
Pontaconicas.	Canofados.
Vocaneos.	Comiseraconas.

suffraganeorum prima Ledda, quæ est hodie
Sanctus Georgius.

Ioppe, id est, Iaffe.

Affaon.	Meunas.
Neapolis.	Iericuntus.
Tiberiadis.	Legionum.
Capicolmo.	Maittonen.
Nazareth, vbi hodie est Archiepiscopus.	
Tabor vbi Transfiguratus est Christus.	
Caraca, vel Petra.	Hadrada.
Helrenopolis.	Fram
Monsina, vbi in pede montis est Abbatia in vertice Episcopatus.	

Hæc est ordinatio sub Apostolica sede Antiochiae Catholicorum Metropolitanorum Archiepiscoporum, & Episcoporum.

Catholicus Irampolis, quæ est Baldoch.

Catholicus, qui est perfidus.

Sedes prima secundæ ordinationis, sub hæc
sede sunt hi Episcopatus.

Porphireon.	Plomaidis.
Sidon.	Sarepta.

Biblium.

OMNIUM ECCLESiarum. 251

Biblum	Berion.
Orchosia.	Beritus.
Secunda sedes secundē ordinationis Tharsus, sub hac sede sunt hii Episcopatus.	
Sebastis.	Mallos.
Tina	Thoricos.
Poderados.	
Sedes tertia Edesla, sub hac sunt hii Episcopatus.	
Virromi.	Constantia.
Carron.	Matropolis.
Vachaon.	Cedmaron.
Intheria.	Querquensia.
Tapasaron.	Calimicos.
Sedes quarta Appamia, sub hac sunt hii Episcopatus.	
Epiphania.	Larissa.
Riphania.	Valanea. Archusa.
Sedes quinta Terapolis, id est, Malbech, sub hac sunt hii Episcopatus.	
Scuma.	Sunon.
Marnallis.	Neofemea.
Petri.	Errimon.
Balichi.	Europi.
Sedes sexta Rostra, id est, Buslech, sub hac se- de sunt hii Episcopatus.	
Cerason.	Philadelphia.
Auscadon.	Zotoima.
Hetri.	Yem.
Parambo.	Dionisia.
Neilon.	Lorca.
<i>In Armenia.</i>	
Sedes septima Anaueria, sub hac sunt hii Episcopatus.	
Epiphania	Rosso.
Alexandres.	Imopolis.
Camprifopolis.	Flamas.
Castanelli.	Eguas.
Siria.	
Sedes octaua Seluisia, sub hac sede sunt hii Episcopatus.	
Claudiopolis.	Diocetaria.
	Oropi.

252 PROVINCIALIS

Oropi.	Dalixandos.
Sénila.	Kelenderis.
Anemori.	Sicopolis.
Lamos.	Antiochia parua.
Irmopolis.	Nephelia.
Ristra.	Iompi.
Philadelphia parua.	
Germanico.	Mobda.
Domeciopolis.	Zineopolis.
Adrafon.	Miloi.
Neapolis.	

In Siria.

Sedes noua Damascus, sub hac sede sunt Episcopatus innumerabiles.

Pamiponi.	Laudacia.
Guiaakenechora.	Zabrudaldanabi.
Archiepiscopus Tornualentis, qui est primus totius Bulgarię, & nullum habet Suffraganeum.	

Archiepiscopus Velesbudien.

Archiepiscopus Prosexalmensis	hos habet Suffraganeos.
Scopien	Pizriensem.
Budinensis vel Brusiberensis.	
Luosiensem.	Brunciberensem.

In Romania.

Ecclesia Constantinopolitana	hos habet Suffraganeos.
Colubriensem.	Natureensem.
Spigacensem.	Dorkensem.
Pauadensem.	Calcedonensem.

Archiepiscopus Irachlien.	hos habet Suffraganeos,
Redeseonen.	Peristacien.
Galipolen.	Darnescm.
Cuilotensem.	Archadopolitan:
Missinensem.	

Archiepiscopus Patracen.	hos habet Suffraganeos.
Lapsacensem.	
Dinensem de Sallana.	

Archiepiscopus Squisicen.	vltra brachium sancti Georgii	hos habet Suffraganeos.
---------------------------	----------------------------------	-------------------------

Troianum

OMNIUM ECCLESiarum.

253

Troianum.	Andrunicanum.
Iacorensem.	Decandimonia.
Lupudiensem.	De Epigonia.
Libariensem.	
Archiepiscopus Verisien. hos habet Suffraganeos.	
Rossionensem.	Aprenesem.
Ripsalensem	
Madricensis Archiepiscopus, & Adrinopolitanus Archie-	
piscopus, nullos habet Suffraganeos	
Traiapolitan. Archiepiscopus vnum habet Suffraganeū.	
Auiensem.	
Malziacen. vnum habet Suffraganeum.	
Maronensem.	
Messipolitan. Archiepiscopus hunc habet Suffraganeum.	
Xanociensem.	
Philippensis Archiepiscopus hos habet Suffraganeos.	
Cristopolitanum.	Dragonensem.
Crisopolitanum.	
Archiepiscopus Serress nullum habet Suffraganeum.	
Archiepiscopus Thessaloniken. hos habet Suffraganeos.	
Citren	Veriensem.
Archiepiscopus Larissenus hos habet Suffraganeos.	
Dinutrien. vel Dinutricē.	Almurensem.
Cardicensem.	Nazarocensem.
Sidonensem.	Dinucensem.
Archiepiscopus Neopatensis hos habet Suffraganeos.	
Lariaten. vel Lauacen.	
Archiepiscopus Thebanen hos habet Suffraganeos.	
Zorocenensis.	Castoriensis
Archiepiscopus Atheniens hos habet Suffraganeos.	
Termopilen.	Daualienfis.
Salonen.	Nigroponten.
Albelonen.	Reonen.
Molgaren.	Eginnensis.
Archiepiscopus Corinthien. hunc habet Suffraganeum.	
Arguinensis.	
Archiepiscopus Patracensis hos habet Suffraganeos.	
Colonien.	Mothonen.
Coronen.	

254 PROVINCIALE

Coronensis.

Amiclensis.

Andreulensis.

Archiepiscopus Corsiens non habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Duracensis non habet Suffraganeum

In Insula Crete.

Archiepiscopus Cretensis hos habet suffraganos.

Kirokensis

Archadiensis.

Gerapetrensis.

Sicinensis.

Milopotaniensis.

Ariensis.

Calamoniensis.

Agiensis.

Risanensis.

Archiepiscopus Atridensis hos habet Suffraganos.

Casensis.

Scopulensis.

Napronensis.

Margaricensis

Archiepiscopus Soltaniensis hos habet Suffraganos.

Helenensis.

Sudensis

Monouasiensis.

Taurisiensis.

Matrochitaniensis.

Archiepiscopus Vospreniensis hos habet Suffraganos.

Thepheliensis.

Matrehen.

Cerson.

Archiepiscopus Colloffen. qui dicitur Rhodon.

non habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Cambalien. in dominio Tar-

tarorum, non habet suffraganeum.

Tempore Pipini regis Francorum fuit composita hæc
descriptio.

Ex parte Aegypti detinet Soldanus super maritimam

senlonam, vbi fuit tempore Græ

corum sedes Archiepis.

Item detinet Gazarum, & Varonem, quæ fuerunt castra

Templariorum, & fuit sedes Episcopalis tempore Græ-

corum. Versus Ierusalem detinet Sebasten, quæ fuit, &

est sedes Episcopalis.

Item detinet Neapolim, quæ est vna cum terra Sebasten.

antiquitus Samaria dicebatur.

Item

Item detinet grande Gericum, & Castrum planorum, &
Castrum falbarum, quæ fuerunt Castra nobilissima
Templariorum, hæc omnia detinet cum pertinen-
tiis suis.

Versus Arabiam, & in Arabia detinet Ebron quæ nunc
sanctus Abraham nuncupatur, & est sedes Episcopalis.

Item Castrum nobilissimum, quod Caphila dicitur.

Item Patracen Cumaten & Archiepiscopalis sedes, quæ
nunc Eracum vulgariter nuncupatur.

Item Castrum montis regalis & Sebe cum pluribus aliis
Castris quorum nomina ignorantur, & hæc terra debet
esse filię principis Pipini, & protenditur à Ierusalem per
xvi dietas.

Item vallem de mossa, quæ est pars Idumeæ, & hæc est
versus Damascum ubi sunt plura Castra & villæ, quo-
rum nomina ignorantur, & debent esse domicillæ præ-
dictæ.

Item versus Atton, & versus Nazareth castrum Saporizæ,
quod fuit regis.

Item montem Tabor, & Castrum Buriæ, quæ fuerunt Ab-
batis dictis montis.

Item ciuitatem Vaim, ubi olim fuit sedes Episcopalis.

Item Bethsaidam ciuitatem Petri & Andreæ.

Item castrum, quod bellum videre dicitur, quod fuit hospi-
talis Ierosolimitani.

Item in terra de Gor, ubi fuit Sodoma & Gomorra, castrū
quod Marescalcia dicitur, quod fuit dicti regis

Item Iericho, quod fuit Abbatissæ sancti Lazari de Betha-
nia, & distat ab hac parte Ierusalem per septem leucas.

Item supra mare Gallilæ ciuitatem Tiberiadis, quæ est se-
des Episcopalis & protenditur hæc terra per duas die-
tas, & amplius, & hæc omnia detinet cum pertinen-
tiis suis.

Item versus Arabiam ex hac parte castrum quod dicitur
Cauadesuet quod est Fluuius, qui iuxta Tiberiadim
fluens Fluuiio Iordanis iungitur, Dominus autē Tibe-
riadis est princeps Gallilæ.

Item Tiron & Accon versus montanam, Castrum Sa-
phet

phet quod fuit templariorum.

Item Castrum Nouum quod fuit domini Tironis, quod
esse debet filiae dicti principis.

Item vadum Iacob quod est templariorum.

Item Cæsaream Philippi, quod Bellinas vulgariter appella-
tur, & est Episcopalis sedes, & debet esse filiae dicti Prin-
cipis, & hæc terra protenditur per ynam dietam supra
Tirum in Cauas maximas.

Item Episcopatum Simoden Castrum, quod Belseth dici-
tur & Canam Belciasset, & protenditur hæc terra per
dietam & plus.

In Aphrica.

Qui colliguntur ex Concilis Aphricanis.

Archiepiscopus Tingensis.

Septen.

Faffen.

Bugien.

Cirenen qui dicitur Bonandren.

Hipponen.

Archiepiscopus Carthaginensis siue Tunisen.

Tripolen.

Baianen.

Capitanen.

Baien.

Basilitanen.

Sebastianen.

Vſulen.

Estuagen.

Martirien.

Calamen.

Constantin.hodie.

Madauren.

Tagasten.

Seleniseliaten.

Abritananen.

Neopolitanen.

Vtiken.

Vſiparen.

Veren.

Lacularien.

Adrumentinea.

Sunen.

Massilitanen.

Aquisregni.

Fulſiculen.

Sitiphen.

Horocellorum.

Opoen.

Auren.

Abiritananen.

Rusuren.

Icositanen.

Pusquilen.

Vullenitanen.

Et est sciendum q̄ in primitiua Ecclesia fuit assignatū
& determinatum per dominum Papam, & de consilio fra-
trum

trum ipsius, quomodo deberent venire ad Ecclesiam Romanam p̄ soluendo tributo domino Papae. Et hoc de exēptis intelligitur, & aliarum Ecclesiarum Prælatis, vel per legitimos procuratores ipsarum Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum aliorum religiosorum seu domorum, & de filiis quæ tenent feudum à dicta Romana Ecclesia. Et ita describitur ad soluendum tributum.

Apuli, Italici, singulis annis quando curia est ultra mōtes, quando verò citra, singulis bienniis.

Gallicis p̄uinciales, Cathalani singulis bienniis qñ curia est ultra mōtes, qñ verò curia est citra mōtes, singulis an-

Theutonici, Vngari, Siculi, singulis bienniis.

Anglici, Hispani, singulis trienniis.

Ultramarini singulis quadrienniis.

Imperatores Christianorum.

Imperator Romanorum.

Imperator Constantinopoli.

Reges Christianorum.

Rex Francorum. **R**ex Angliæ.

Rex Castellæ & Legionis.

Rex Ciciliæ **R**ex Aragonum.

Rex Vngariæ. **R**ex Portugaliæ.

Rex Maioricarum. **R**ex Nauarræ.

Rex Armeniæ. **R**ex Cipri.

Rex Scotorum. **R**ex Sardiniæ.

Rex Daciæ. **R**ex Norvveiæ.

Rex Trinacriæ. **R**ex Bohemiæ.

Rex Poloniæ.

Rex Suetorum, vel Suætiæ.

In Ibernia.

Catholicus.

Comachiaæ.

Rex Colonien.

Rex Minauiæ.

Menæ, Cathelingæ. Ibi hodie non sunt reges, sed

tota Ibernia est sub rege Angliæ.

*I*sti sunt feudatarii Ecclesiæ Romanæ.

Rex Siciliæ.

Rex Sardiniæ.

Rex Ierosolimitan.

Rex Aragonum.

Rex yngariæ.

R **D**o-

Dñs Clemens Papa v. fecit fratrem Io de monte Cotui no ordinis minorum existentē in dominio Tartaroru Archiepiscopum Cābalien in partibus Orientis, & fecit consecrari in curia nouē fratres eiusdem ordinis in Epos, quos misit ad partes illas Suffraganeos, & in auxilium ipsius Archiepiscopi, & fuit sibi missum Palliū de Curia, & ordinatum etiā quōd esset pro successore propter loci distantia. Domi. Ioannes Papa xxii fecit quandam de ordine Prēdicatorum Archiepiscopum Soltamen in partibus Aquilonis, & eodem modo misit sibi septem fratres ipsius ordinis pro Suffraganeis, quos fecit consecrari in Curia in Episcopos, & fuit sibi missum pallium successorum, ut supra.

Et est sciendum, q̄ hodie non sunt plures Eccl Patriarchales, seu Episcopales, nisi de novo crearentur per sedem Apostolicam.

Isti eligunt Roma Imperatorem.

In primis Archiepiscopus Maguntinensis, sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius.

Item Archiepiscopus Colonien sacri Imperii per Italiam Archicancellarius.

Item Archiepiscopus Treuerensis, per regnum Arelatis sis, Archicancellarius.

Rex Bohemiæ, qui fuit Dux.

Marchio Brandenburgensis.

Dux Saxoniæ.

Comes Palatin. Rheni. Vnde versus.

Maguntinen. Treueren Colonien.

Est Palatinus dapifex Dux, portitor ensis.

Marchio Pr̄positus Cameræ, Pincerna Bohemus.

Hii statuunt Dominum cunctis per secula mundi.

Imperator Roman. debet coronari tribus coronis, videlicet.

Prima Ferrea, quæ significat potentiam & fortitudinem, & de ista Corona Ferrea debet coronari per Archiepisco po Colonien. in villa, quæ Aquisgrana dicitur, Colonien. prouinciae Leodien. Dicecesis.

Secunda est de Argento, q̄ significat, q̄ in ipso est clara justitia & munda; & de ipsa argentea corona coronatur per Archiepiscopum Mediolan. in Ecclesia Modotien & est

est Mediolanen. Diœcesis.

Tertia est de Auro, quæ significat maioritatem & nobilitatem omnium metallorum, vnde per ipsam comparationem debet esse in ipso Imperatore semper iustitia, & debet eam firmiter seruare, & semper pmittere reddere unicuique; q̄ suum est, de ista corona aurea ultimò debet coronari in vrbe p dominum Papā, Basilica S Petri, in altari S. Mauritii in signum q̄ est Imperator, & sub eo ratione sue confirmationis. Vnde dictus Imperator stare nō debet in vrbe, nisi p vnam noctem post suam coronationem, & in exitu vrbis ascendit montem vnum prope Ecclesiam S. Petri extra muros per duo millaria, q̄ vocatur mōs Maurus, qui quidem mons altior est omnibus aliis de contracta dictę vrbis, & tunc qn̄ est in vertice montis eleuans manū voluendo se dicit, omnia q̄ videmus nostra sunt, & ad mā data nostra perueniunt. Et statim mittit per vniuersum mundum, vt ad mandata sua veniant omnes Barones, & principes Christiani, & Pagani totius mundi, qui sibi debent respondere, vt in primo folio Codicis, ubi dicitur omnia quæ videmus nostra sunt, continetur.

SEQUITVR MODO CONVENIENTER VI-
dere de ordinibus, & religionibus Christianitatis, & eorum
nominibus per Romanam Ecclesiam approbatis, & qui ex eis
dicantur non mendicantes, & qui mendicantes, & qui mili-
tiarum. Et primo de non mendicantibus.

Monachi, Ordo sancti Basillii, & caput vocatur Archimandrita.

Monachi, Ordo sancti Benedicti, Gilbertus instituit ordinem in Anglia sub regula sancti Benedicti.

Monachi, Ordo Cistercien.

Monachi, Ordo Cluniacen.

Canonici, Ordo Premonstraten.

Et istis tribus non additur ordo, Dilecto filio Abbatii Monasterii Cistertien Cabilonen. Diœcesis, & sic de aliis.

Canonici, Ordo S. Augustini.

Fratres, Ordo sanctæ Mariæ Cruciferorum.

R 2 Frat.

Frat. Ordo Cruciferorum cum stella.

Magister, & fratres hospitalis sancti Francisci Cruciferorum cum stella in pede portis pragen ordinis S. Augustini.

Ioāni Priori domus fratrum sancte Mariæ de Venetiis, ordinis Cruciferorum Castellan. Diœcesis.

Frat. Ordo S. Petri confessoris de Magella.

Fratres, Dominici Sepulchri ordinis S. Augustini.

Prioratus domus Sepulchri dominici Calatambio ordinis sancti Augustini Terasensis Diœcesis.

Magister & Fratres.

Priori & capitulo Ecclesiae Ierosolimitan. & Sepulchri dominici ordinis sancti Augustini, per fratres dicti Sepulchri, cuius idem Ioannes frater, & ut afferit, ordinem ipsum expressè professus est gubernari soliti.

Frat. Ordo Cartusien.

Fratres, Ordo vallis umbrosæ sub regula S. Augustini degen.

Fratres, Ordo Camaldulen.

Ioannis primi eremit. Camaldulen. ad Romanam Ecclesiam nullo modo pertinentis, aret. Diœcesis.

Frat. Ordo Grandimonten.

Frat. Ordo fontis Ebrandi sub regula S. Benedicti.

Frat. Ordo vallis Scholarium, sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo vallis caulium mo. Ordo Floren.

Frat. Ordo humiliatorum.

Ioanni praeposito domus pistorian. ordinis humiliatorum.

Fratres, Ordo sancti Gulielmi sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo Siluestrinorum de montefano.

Ordo sancti Victoris sub regula sancti Augustini.

Ordo de Sempingam.

Innoc vii. Dilecti filii Priori & Conuentus Monasterij de Sempingam, per priorem soliti gubernari, ad Ro. Eccl. nullo modo pertinentis, ordinis sancti Gilberti de Sempingam Licelmen Diœcesis.

Ordo sanctæ Trinitatis & redemptionis captiuorum, sub regula S. Augustini.

Ordo fratrum beati Pauli primi Eremitæ, sub regula S. Augustini degen.

Dilecti

OMNIVM ECCLESIA RVM. 261

Dile. fil. p̄ceptoris p̄ceptoris S. Antonij in P. Lan. Diœc:

Ordo B. Mariæ de mercede & redemptione captiuorū.

Ordo beatæ Mariæ de mercede capt.

Ordo fratrum de poenitentia beatorum martirū Car.

Ordo S. Hieronimi secundum instituta S. Augustini, & sunt fratres, & habent Priorem, & Conuentum, & Monasteria, & sunt in Hispania plura Monasteria.

Ordo Monachorum eremitarum sancti Hieronimi, eretus per Martinum v. & sunt Monachi monasteriorum in Hispania, & habent priores, & sunt pauca monasteria ordinis S. Benedicti Coelestinorum nuncupati.

Fratres tertii ordinis S. Fran. de pñia nuncupati, Io. monachi Monasterij S. Nicolai Malfitan. ordi. S. Benedicti, in quo monachi s̄m instituta beati Petri confessoris viuūt.

Mendicantium ordines sunt h̄j, videlicet.

Ordo fratrum Prædicatorum.

Magistro, ac vniuersis Prædicatorum.

Ordo fratrum Eremitarum S. August. Priori generali fratrum Eremitarum S. Augustini.

Ordo fratrum beatæ Mariæ de monte Carmelo.

Ordo fratrum seruorum sanctæ Mariæ ordinis S. Aug.

Priori gñali, & fratribus seruorū S. Marie, ordi S. Aug.

Priori provinciali fratrū seruorū S. Mariæ, ordi. S. Aug. primonij B. Petri in Tuscia s̄m morem dictorum fratrū.

Ordo fratrum Minorum.

Sorores uiuentes sub cura fratrum Prædicatorum.

Vide in tit ea quæ de bonis, in quinterno.

Sorores uiientes sub cura fratrū Mino. ordin S. Clare.

Sorores pñium B. Mariæ Magdalenæ, ordi. S. August.

De ordinibus Militiarum.

Ordo sancti Ioannis Ierosolimitan.

Ordo sanctæ Mariæ Theutonicorum.

Ordo militiæ sancti Iacobi de Spata in Hispania.

Ordo militiæ Calatrauen. sub regula Cistertien.

Ordo militiæ Iesu Christi.

Abbas & Conuentus monasterij sancti Spiritus propè Sulmonam, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens, ordinis sancti Benedicti Vcluea. Diœces. cuius beatus

tus

tus Petrus de Murrone extitit institutor.

Abbas & Conuentus beatę Marię de monte Oliueti, ordinis sancti Benedicti Aretin. Dicecesis. Vel sic, Monasterij &c sancti Oliueti nuncupati.

Sancti Ioannis Ierosolimitani sub regula sancti Augustini & sanctae Marię Theutonicorum.

Magistro hospitalis sancti Ioannis Ierolimitan. & Conuentui Rhodi hospitalis eiusdem Colocen Dicece.

Sancti Iacobi de Spata Calatrauen. ordinis S. Augu-

Magistro & fratribus militię hospitalis sancti Thomae martiris Camarien. Accon.

In bulla Alex. iii. S. Thomę Magistro & fratribus hospitalis sancti Thomę martiriis Acconen. in bulla Io xx.

Conuentus est in monasterio Castrı beatę Marię de Mütesia dicti ordinis Valentin. Dicecesis

Militia B. Marię de Mütesia, & S. Georgii Cisterc. ordi.

Alto passu Magistro & fratribus hospitalis S. Iacobi, de Alto passu Rom. Eccl. immediatè subiecti, ordinis S. August. Lucanię.

Dicec Dilectis in Christo filiabus Priorissę & cōvētū monasterii de Xixena, per priorissam soliti gubernari, ordinis S. Aug. Iilerden Dicece. sub cura & ſm instituta fratru sancti Ioannis Ierosolimitan. degentibus.

Ordo fratru S. Lazari sub regula S. August degenitum.

Dilect. filio A. de Gorduba gñali magistro hospitalis S. Lazarī Ierosoli ordi S. Aug. Cum itaq; gñali magistratus.

Ordo fratrum S. templi Dñi sub regula S. Augu. degen.

Ordo fratrum Cruciferorum cum stella.

Intitulatio mulierum Ecclesiasticarum vel religiosarum.

Vide in Maria monialis monasterij monialū S. Nicolai, ordi S. quinterno Cäcel August sub eura & regimine fratrum Prædicatorū degen. Priorissa & Conuentus monasterii per Priorissam Iolillarię, t. i. tigubernari, ordinis S. Augustini sub cura & secundū insti- ea quæ tuta fratrum ordinis Prædicatorum quibus ex Apost. sedis de bonis. priuilegio licet, dicitur habere facultates.

Poeniten- Dilectę in Christo filię vniuersę mulieres poenitētes nū tes.

Inclusae. cupatę in domo S. Hieronimi oppidi Vien. Pataue. dicec.

Dilectis in Christo filiabus, Abbatissis & Conuentibus monasteriorū monialium inclusarum siue ordinis S. Clara- ræ siue

ræ siue S. Damiani siue minorissæ dicantur.

Dilecti filii Canonici, & dilecta in Christo filia canonis
sæ secularis Ecclesiæ Assiden in qua certus numerus Ca-
nonicorum existit. Golonen. Diœcesis.

Abbatissa, & Conuentus, ac fratres, & sorores monaste-
rij, siue domus in marietione ordinis sancti Augustini san-
cti Saluatoris nuncupati Suermen. Diœcesis.

Pro parte dilecta in Christo filia Abbatissæ Monasterij
Thoren. ordinis sancti Benedicti Leodiæ. Diœcesis, in quo
et præter dilectas in Christo filias inibi Canonissas ipsa dū
taxat Abbatissa dictū ordinē expresse profiteri consuevit,
aliqui seculares clerici Canonicatus, & preben ibidem obti-
nentes, ac capitulū insimul facientes fore noscuntur, necno
Capituli huiusmodi petitio continebat Ad collationem et
dilectorum in Christo filiarum Abbatisse, & Canonissarū
ac dilectorū filiorum Prepositi, Decani, & Capituli, singu-
lorumq; Canonicorū & personarum secularis & collegia-
tæ Ecclesiæ sanctæ Gerdrudris Niuellen. Leodien. Diœcesis.
in qua præter easdem Abbatissam & Canonicas nonnulli
Canonici seculares huiusmodi capitulum inibi facien. fo-
re noscuntur communiter vel diuisim pertinere.

De monetarum valore.

Libra Turonensium paruorum valet ducatum vnum
auri de camera.

Libra Turonensium monetæ in Francia. Tres libræ fa-
ciunt ducatos duos.

Libra Maioricen. Tres libræ faciunt duos ducatos.

Libra Barchinonen. Iaccen. Valent. quælibet libra du-
catum vnum.

Libra monetæ Normandiæ, tres libræ valent duo scuta
non antiqua.

Libra monetæ Britaniæ valet minus uno duca. quia x.
libr. valent duca viij.

Libra Parisien. valet modicum minus libra Britaniæ, &
modicum plus monetæ Franciæ.

Libra monetæ Sterlingorum in Scotia, valet duca. duos
cum dimidio.

Libra monetæ Visualis in Scotia valet ducatum vnu-
ri, &

264 PROVIN. OMNIVM ECCL.

ri, & tres libré similes valent tres ducatos, qui faciūt vnam libram Sterlingorum. Et tunc componentur libr. Sterling. ex compositione antiqua ad ducat. duos cum dimidio. Reuera, vt intellexi, valet ducatos tres.

Libra Sterlingorum in Anglia valet ducatos sex, tamen ad duca. quatuor.

Libra monetę Meten. valet ducatum vnum auri.

Libra monetę Flandrię valet duca. tres.

Franchus in Francia, tres franchi faciunt ducatos duos.

Floreni tres auri de Aragonia, valent ducatos duos.

Florenus Renen. auri valet grossos Papales octo, & cōputantur in Cam. Apost quatuor floreni, pro tribus duca.

Florenus Sabaudię valet baſocchos ij duo floreni cū dimidio, & vnuſ grossus Sabaudię facit ducatum vnum.

Floreni septem Rhenen. ad rationē xl. grossorum monetę Flandrię pro quolibet, faciunt ducatos quatuor.

Floreni tres regni Nauarræ valent ducatum vnu auri.

Floreni tres monetę prouincię faciunt ducatum vnum.

Marcha Sterlingoru in Anglia valet ducatos quatuor.

Marcha Sterlingorum in Ibernia valet duca. duos cū dimidio.

Marcha argenti valet duca. quinque auri de camera.

Marcha argenti puri valet ducatos sex similes.

Marabatini in Hispania cccc. faciunt ducat. vnum auri, tamen solet augeri, & minui pretium. mille Marabatini valent ducatos duos cū quart. iij. alterius ducati.

Scutum antiquum Francię valet ducatum vnum.

Scutū nouum auri Francię valet ducatū vnum, minus vno grossu Papali, & sic computantur in Cam. Aposto.

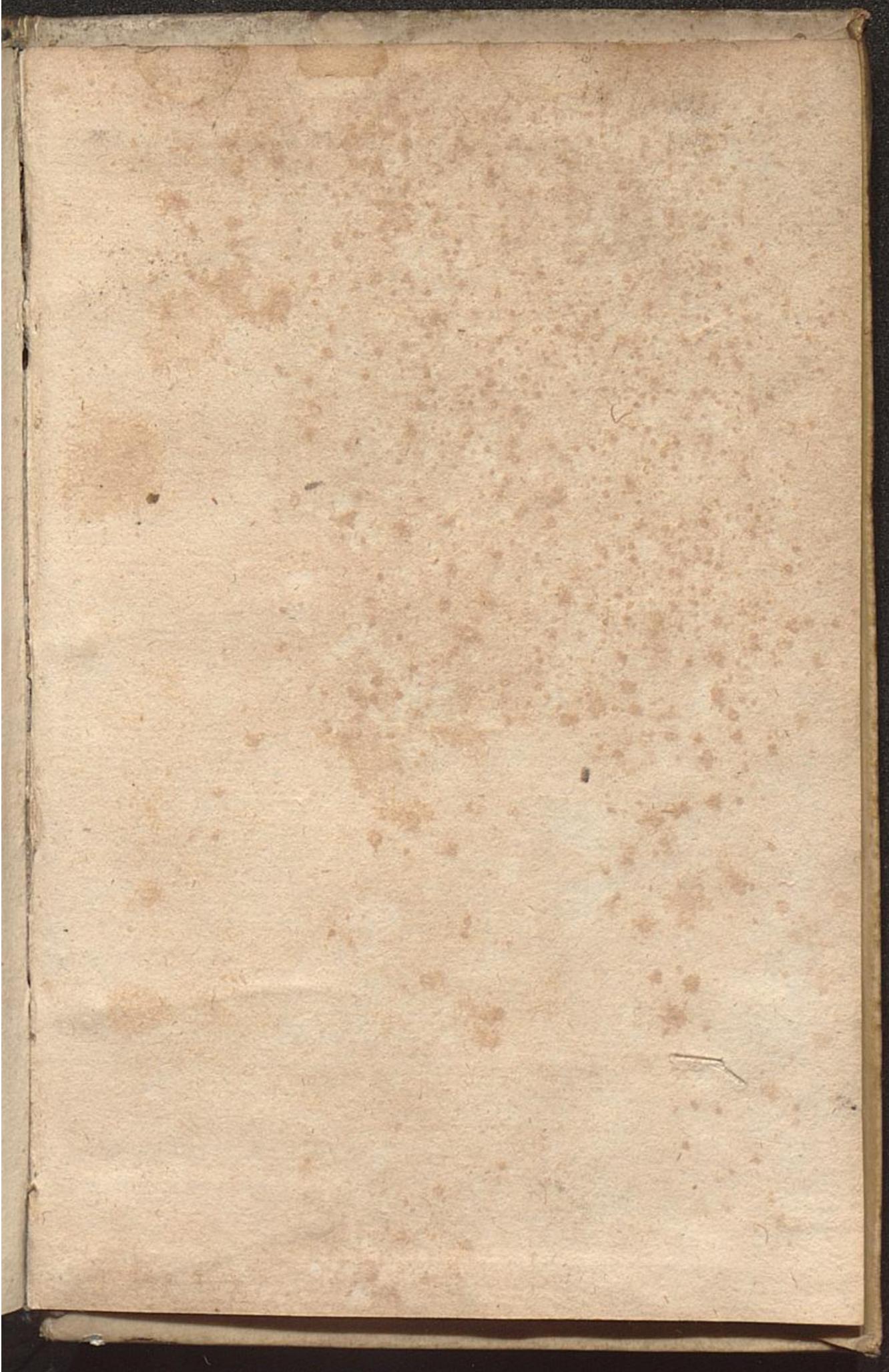
Salutrin. valet ducatum vnum auri.

Vncia valet ducatos sex auri.

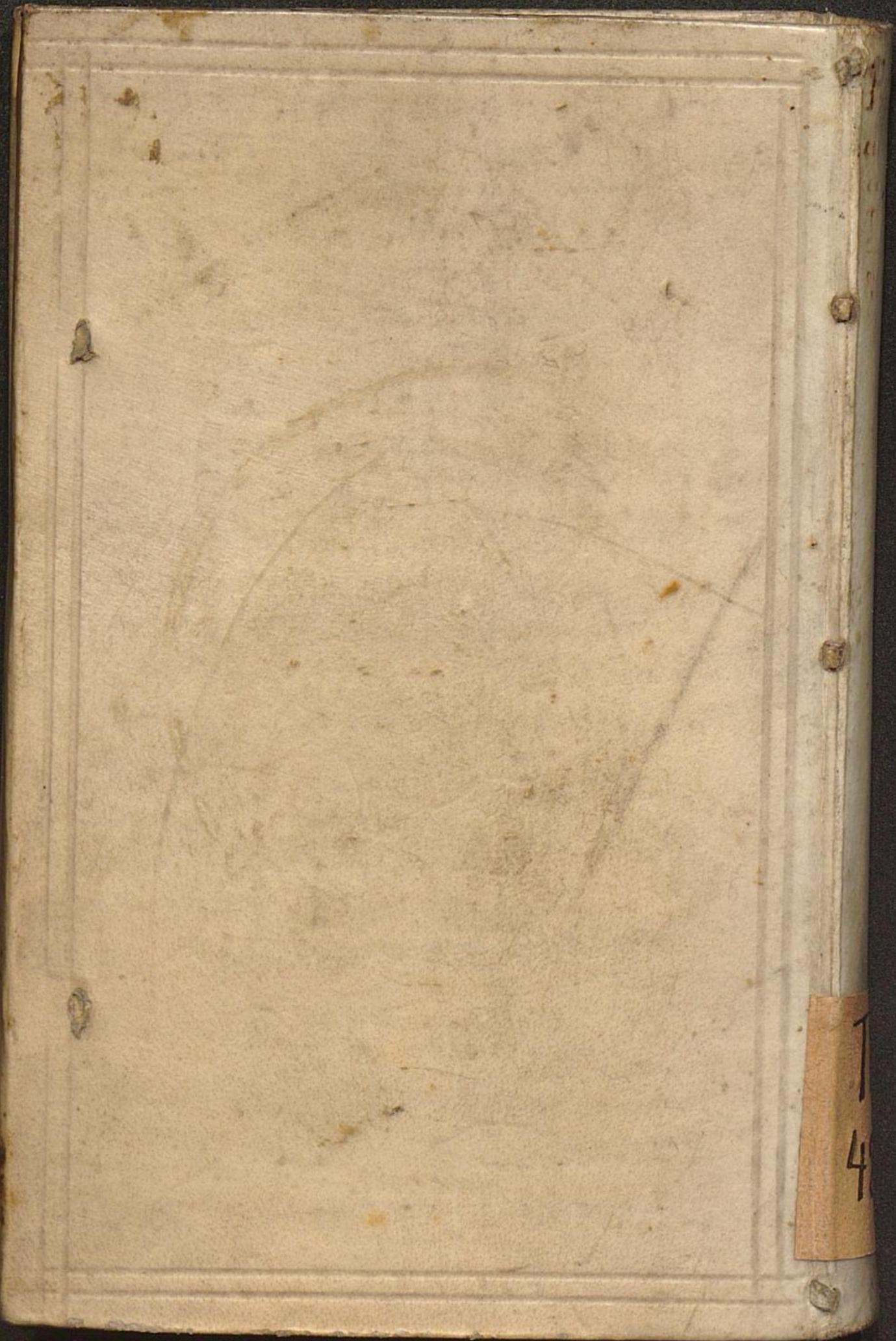
Florenus Carolen. valet medium ducatum.

Floren. Brabantię valet medium ducatum.

F I N I S.

1
4

Th
4813